

Πάτμος

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ

ΣΤΗΝ ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

Ο Χριστός με τα στρατεύματα του Ουρανού φονεύουν τους ανιχνιστους που κατατρώνονται από τα όρνια.

«Και ἤξει Κύριος ὁ Θεός μου καὶ πάντες οἱ ἅγιοι μετ' Αὐτοῦ» (Ζαχ. 14:5)

ΙΒ. Το γαμήλιο δείπνο του Αρνίου, ο αναβάτης του λευκού ίππου, η χιλιετής βασιλεία του Χριστού, Γωγ και Μαγώγ, η Κρίση και νέος ουρανός και νέα γη. (19:5 - 22:21).

Ιούνιος 2022

Λεόντιος Μοναχός Διονυσιάτης

www.imdleio.gr

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

...ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ

19-5 καὶ φωνὴ ἀπὸ τοῦ θρόνου ἐξῆλθε λέγουσα· αἰνεῖτε τὸν Θεὸν ἡμῶν πάντες οἱ δούλοι αὐτοῦ καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτόν, οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι.

19-6 Καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, λεγόντων· ἀλληλοῦῖα· ὅτι ἐβασίλευσε Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ.

19-7 χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιώμεθα καὶ δῶμεν τὴν δόξαν αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἠτοιμάσεν ἑαυτήν

19-8 καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσσινον λαμπρὸν καθαρὸν· τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων ἐστί.

19-9 Καὶ λέγει μοι· γράψον, μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι· οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ τοῦ Θεοῦ εἰσι.

19-10 Καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ. καὶ λέγει μοι· ὄρα μὴ· σύνδουλός σου εἰμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ Θεῷ προσκύνησον· ἡ γὰρ μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.

1.1. Σύνδεση με τα προηγούμενα.

Ἡ ψυχὴ εἶναι «**Βαβυλώνια**» ὅταν σύρεται ἀπὸ τὰ πάθη, ζώντας μέσα στη σύγχυση που αὐτὰ δημιουργοῦν. Αὐτὴ εἶναι ἡ **προσωπικὴ Βαβυλώνα**, που τὰ πονηρὰ πνεύματα διὰ τῶν παθῶν τὴν σπρώχνουν πρὸς ὄλο καὶ μεγαλύτερη ἀσέβεια καὶ ἐχθρὰ πρὸς τὸν Θεό. Στὴν περίπτωση τῶν ψευδοδιδασκάλων καὶ ψευδοπροφητῶν ἡ μεταβολὴ τῆς ἐμπαθοῦς ψυχῆς τους (ἀπὸ τὴν ἠπιότερη «Βαβυλώνια» κατάσταση) στὸν ἀκραῖο σκοτισμὸ τῆς ἀσέβειας καὶ μισοθεΐας εἶναι ταχύτατη, ὅπως πέτρινου μεγάλου μύλου που ρίχνεται στα βαθειὰ σκοτεινὰ νερά τῆς θάλασσας. Ἡ Ἀποκάλυψη προειδοποίησε πολλές φορές ἔντονα γιὰ τοὺς ψευδοπροφήτες καὶ τὶς ολέθριες πλάνες τους καὶ προέβλεψε ὅτι κάποιος ἀπὸ αὐτούς,¹ στὸ τέλος τοῦ κόσμου, θα κάνει ὄλους νὰ προσκυνήσουν τὸν Ἀντίχριστο καὶ τὴν εἰκόνα του, καὶ νὰ λάβουν τὸ χάραγμά του.²

¹ Εἶναι τὸ **2ο «θηρίο»** που εἶδε ὁ Ἰωάννης (13:11), «*να ανεβαίνει ἀπὸ τὴ γῆ, καὶ εἶχε δύο κέρατα ὅμοια με Ἀρνίο, ἀλλὰ μιλοῦσε σαν δράκος* (Σατανικὰ λόγια)».

² «*Καὶ ὅλη τὴν ἐξουσίαν τοῦ 1ου θηρίου (Ἀντιχρίστου) ἐνεργεῖ μπροστὰ του. Καὶ κάνει τὴ γῆ καὶ ὅσους κατοικοῦν σ' αὐτὴ νὰ προσκυνήσουν τὸ θηρίο τὸ πρῶτο*».(13:12)... «*καὶ θα πράξει ἔτσι, ὥστε ὅσοι δὲν προσκυνήσουν τὴν εἰκόνα τοῦ θηρίου, νὰ φονευθοῦν*»... (13:15). «*Καὶ υποχρεώνει ὄλους... νὰ δώσουν στὸν εαυτὸ τους χάραγμα*»... (13:16)

...ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19ο. Στη δημοτική:

(**Το γαμήλιο δείπνο του Αρνίου**)

19-5 Καὶ φωνὴ ἦλθε πρὸς τὰ ἔξω ἀπὸ τὸ θρόνο, λέγοντας: Αἰνεῖτε τὸ Θεὸ μας ὄλοι οἱ δούλοι του καὶ ὅσοι τὸν φοβάστε, οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι.

19-6 Καὶ ἀκουσα σαν φωνὴ ἀπὸ πλήθος πολὺ καὶ σαν βοή ἀπὸ νερά πολλά καὶ σαν βοή βροντῶν ἰσχυρῶν νὰ λένε: Ἀλληλοῦῖα, γιὰτὶ βασίλευσε Κύριος ὁ Θεὸς ὁ Παντοκράτορας.

19-7 Ἀς χαιρόμαστε καὶ ἀς ἀγαλλόμαστε, καὶ ἀς δώσουμε τὴ δόξα σ' Αὐτόν, γιὰτὶ ἦρθε ὁ γάμος τοῦ Αρνίου, καὶ ἡ Γυναίκα του (δηλ. ἡ Ἐκκλησία) ετοίμασε τὸν εαυτὸ τῆς,

19-8 καὶ τῆς δόθηκε νὰ φορέσει (ρούχο) βασιλικὸ ἀπὸ λινὸ λαμπρὸ, καθαρὸ· γιὰτὶ τὸ βασιλικὸ λινὸ ὕφασμα εἶναι οἱ δικαιοσύνες (δηλ. οἱ δίκαιες πράξεις καὶ ἀρετές) τῶν ἁγίων.

19-9 Καὶ μου λέει: Γράψε: Μακάριοι οἱ καλεσμένοι στὸ δεῖπνο τοῦ γάμου τοῦ Αρνίου. Ἐπίσης μου λέει. Αὐτοὶ οἱ λόγοι εἶναι ἀληθινοί, τοῦ Θεοῦ.

19-10 Καὶ ἔπεσα μπροστὰ στα πόδια του, γιὰ νὰ τὸν προσκυνήσω. Ἀλλὰ μου λέει: Κοίτα μὴν τὸ κάνεις! Εἶμαι δούλος (τοῦ Θεοῦ) μαζί με ἐσένα καὶ τὰ ἀδέλφια σου που ἔχουν (με τὰ ἔργα τους δώσει) τὴ μαρτυρία τους γιὰ τὸν Ἰησοῦ· τὸν Θεὸ προσκύνησε. Γιὰτὶ ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ εἶναι τὸ πνεῦμα (=τὸ κύριο νόημα) τῆς προφητείας.

Έχομε μπει στην εποχή της Παγκόσμιας Βαβυλώνας,³ της οποίας η «πολύθη αθεΐα»,⁴ κατά την έκφραση του Αγίου Μαξίμου του ομολογητού, χαρακτηριζόμενη από συσπειρώσεις κακοδόξων και αντιχρίστων, που ακόμη και στα σύμβολα προσπαθούν υποκριτικά να μοιάσουν εξωτερικά στο πρότυπο της Ορθόδοξης Εκκλησίας, προκαλεί μεγάλη σύγχυση στον νου των ανθρώπων.⁵ Από τη σύγχυση μεταξύ αρετών και παθών αυξάνεται κατακόρυφα η ηθική διαφθορά, και η αδικία και πλεονεξία προκαλούν απανωτούς πολέμους, πείνα, αρρώστιες και δυστυχία. Και με εξαίρεση ένα διάλειμμα επανευαγγελισμού της Γης (και αναλαμπής της Ορθοδοξίας) μετά τον «Γενικό»⁶ ή 3ο Παγκ. Πόλεμο, η τελευταία αυτή και μέγιστη Βαβυλώνα θα καταλήξει σύντομα στην ανάδειξη του Αντιχρίστου, που είναι η πνευματική καταστροφή των ανθρώπων της, συνοδευόμενη και από φοβερές γεωφυσικές καταστροφές σε όλη τη Γη, που τελειώνουν με τον ερχομό του Χριστού κατά την 2α Παρουσία.

Η απομάκρυνση της χάρης του Θεού από όσους ενστερνισθούν την πολύθη αθεΐα της Βαβυλώνας θα συνεχίζεται στην αιωνιότητα. **Και οι τωρινές συμφορές σαν «τιμωρίες που ήλθαν σ' αυτήν, είναι αιώνιες και χωρίς σταματημό»,** εξήγησε (στο 19:3) ο άγιος Ανδρέας Καισαρείας. Αντίθετα όμως προς αυτούς που παρασύρθηκαν από τις πλάνες της Βαβυλώνας και έχασαν τη χάρη του Θεού, **οι ευσεβείς χριστιανοί παρηγορούμενοι στις θλίψεις της παρούσης ζωής από το Άγιο Πνεύμα,** προετοιμάζονται με χαρά να λάβουν τα αιώνια αγαθά, που είναι μόνιμα, γιατί μόνιμος ως ακλόνητος γάμος είναι ο δεσμός του Χριστού μετά της Εκκλησίας στην αιωνιότητα. *«Ας χαιρόμαστε και ας αγαλλόμαστε»,* λένε, *«και ας δώσουμε τη δόξα σ' Αυτόν, γιατί ήρθε ο γάμος του Αρνίου, και η Γυναίκα του (δηλ. η Εκκλησία) ετοίμασε τον εαυτό της».* (19:7).

1.2. Το γαμήλιο δείπνο του Αρνίου, γενικά.

Μετά την τριπλή δοξολογία του Θεού διά του Αλληλουΐα, για την κατάργηση της παγκόσμιας Βαβυλώνας και την καταστροφή από τους ανθρώπους του Αντιχρίστου της «μεγάλης πόλης» η οποία την καθοδηγούσε, **νέα «φωνή εξήλθε από το θρόνο, λέγοντας: Αινείτε το Θεό μας όλοι οι δούλοι του και όσοι τον φοβάστε, οι μικροί και οι μεγάλοι».** (19:5). Τώρα η δοξολογία έχει σκοπό να ευχαριστήσει τον Θεό για τα ανεκτίμητα δώρα του στους πιστούς Χριστιανούς. **Θρόνος Θεού είναι η Θεοτόκος** και δι' αυτής όλες οι δωρεές δίνονται στους ανθρώπους. *Αλλά η φωνή βγήκε από τον θρόνο «άρα και από των Σεραφείμ»,* λέει ο Αρέθας. *Η φωνή από τον Θρόνο έδινε εντολή να υμνούν όχι μόνο οι μεγάλοι αλλά και οι μικροί σε κατορθώματα, ο καθένας με τρόπο κατάλληλο προς τη δύναμή του,* λέει ο Ανδρέας. Και συμπληρώνει το εξής σημαντικό: *Νομίζω ότι «και οι αποθνήσκοντες μικροί κατά την ηλικία και ατελείς παίδες, μεγάλοι θα αναστηθούν και τον μεγαλουργό Θεό θα υμνήσουν».*⁷ Αν ανάλογα με τα κατορθώματα (της αρετής) είναι η μετοχή στις δωρεές του Θεού και η κατανόηση τους, όμως κατά τον Μπηντ (Βέδα): **«Μικροί, λέει, και μεγάλοι, γιατί το λίγο της κατανόησης δεν βλάπτει, όπου η καρδιά και η γλώσσα γεμίζουν με τον έπαινο του Κυρίου».**⁸

Μικροί και μεγάλοι κατά την αρετή, ανυμνούν όλοι μαζί τον Θεό, που διά της Θεοτόκου έγινε τέλειος άνθρωπος για να μας απαλλάξει της δουλείας του διαβόλου και να μας εισάγει

³ Από το 1990 περ. Δείτε και προηγούμενο τεύχος: https://www.imdleio.gr/apocalypse/apocalypse_11.pdf

⁴ ...«Και αυτοί που οικοδόμησαν τον πύργο (της Βαβυλώνας)... κατέπεσαν σε πολλές περί θεότητος δοξασίες· και αφού συνέθεσαν, σαν με πλίνθους, τον λόγο από κάθε δοξασία, **οικοδόμησαν σαν πύργο την πολύθη αθεΐα»...** απόκριση του Αγίου Μαξίμου στην κγ ερώτηση. Δείτε σελ. 56: https://www.imdleio.gr/apocalypse/apocalypse_d.pdf

⁵ Ιδιαίτερα μεγάλη είναι η σύγχυση από τις προσομοιώσεις των κοσμικών ενώσεων των ψευδοεκκλησιών προς τις ενωμένες εν Πνεύματι Αγίω Ορθόδοξες κατά τόπους Εκκλησίες, και η σύγχυση επεκτείνεται και με προσομοιώσεις των συμβόλων τους, όπως είδαμε στο προηγούμενο 11ο τεύχος.

⁶ Για τον «Γενικό πόλεμο» μίλησε ο άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός 58, 59, 60, 72, κλπ.: https://www.imdleio.gr/diaf/files/proph/1_prophecies_parts/02_AgKosmas.pdf

⁷ Η απόδοση στην νεοελληνική είναι από το βιβλίο του Γ. Β. Μαυρομάτη «Η Αποκάλυψις του Ιωάννου» σελ. 260.

⁸ Από το: «The Explanation of the Apocalypse by Venerable Beda», στη νέο-αγγλική υπό Edward Marshall.

στην αιώνια Βασιλεία Του. Και είναι πλήθος πολύ οι σωζόμενοι, όπως μας είπε και νωρίτερα ο Ιωάννης: **«καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολὺς (πλήθος πολὺ), ὃν ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν ἐστώτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἁρνίου»...** (7:9). Αυτοί είναι οι προ Χριστού δίκαιοι και όσοι **έλαβαν τη χάρη του Αγίου Πνεύματος διά των Μυστηρίων** του Βαπτίσματος και Χρίσματος, και ο Ιωάννης μας το υπενθυμίζει: **«Και άκουσα σαν φωνή από πλήθος πολύ και σαν βοή από νερά πολλά και σαν βοή βροντῶν ισχυρῶν να λένε: Αλληλούια, γιατί βασίλεψε Κύριος ο Θεός ο Παντοκράτορας».** (19-6).

Ο πατριάρχης Άνθιμος των Ιεροσολύμων (+1808) εξηγεί: **«Τα πλήθη των πιστῶν ενωμένα με τους αγγέλους, και έχοντας γίνει ένα σύστημα και μία Εκκλησία, λέγεται ὄχλος πολὺς. Το δε πολὺς (υπονοεῖ) και κατά τον αριθμό και κατά την τιμή και κατά το ὕψος της δόξης. Αυτοί και ὕδατα πολλά ονομάζονται, ως συρρεύσαντες από κάθε μέρος, και ὅτι γέμισαν από Άγιο Πνεῦμα, το οποίο ο Κύριος ὕδατα ονομάζει, λέγοντας: «Πας ο πιστεύων σε Εμένα (καθώς λέει η Γραφή), θα ρεύσουν από την κοιλιά του ποταμοῖ ὕδατος ζώντος· αυτό το ἔλεγε για το Πνεῦμα το οποίο ἐπρόκειτο να λάβουν οι πιστεύοντες σ' Αυτόν».** (Ιω. 7:38). Επομένως σαν «νερά» ονομάζονται οι πιστοί, γιατί είναι με νερό βαπτισμένοι και έχουν τη χάρη του Θεού από τα Μυστήρια της Εκκλησίας και ὄχι χωρίς αυτά ὅπως νομίζουν κάποιοι αιρετικοί. **Και οι έχοντες τη χάρη της Θεολογίας ανυμνοῦν τον Θεό με φωνές δυνατότερες, που μοιάζουν με βοή βροντῶν ισχυρῶν.** Η φωνή των Θεολόγων της Εκκλησίας είναι βροντή που κατέρχεται από τον Ουρανό επειδή είναι αποκάλυψη εκ Θεού και δεν είναι αποτέλεσμα διανοητικής εργασίας. Γι' αυτό και ο Ιωάννης ο Θεολόγος, ὅπως και ο αδερφός του Ιάκωβος, ονομάσθηκαν από τον Κύριο **«βοανεργές» δηλ. υιοί βροντής.** (Μάρκ. 3:17).

Οι Ανδρέας και Αρέθας προσθέτουν για τις αγγελικές τάξεις που συμμετέχουν στην υμνωδία: **«Μερικοί λένε ὅτι αυτές οι αγγελικές δυνάμεις είναι το ὕδωρ που αναφέρει ο ψαλμωδός⁹ ὅτι βρίσκεται υπεράνω των ουρανῶν».** (Μαυρ. σελ. 260). Ὅλοι, ἄνθρωποι και ἄγγελοι δοξάζουν τον Θεό **γιατί βασίλεψε Κύριος ο Θεός ο Παντοκράτορας.** Συνεχίζει να διαλύει τις πλάνες, ο Ιωάννης ο Θεολόγος, που θεωροῦν τον Χριστό απλό ἄνθρωπο ἢ ένα από τους "θεούς" και ὅτι υπάρχει ἄλλος θεός Δημιουργός κατά τους αποκρυφιστές... Αντίθετα, ἐδῶ ο Ιωάννης τονίζει ὅτι ο Υἱός είναι Θεός Παντοκράτορας.¹⁰ Διότι το Ἀρνίο στο πρόσωπο του Υἱού ἐνώνει την ἀνθρώπινη φύση με τη Θεϊκή, κάνοντας ἐνωση του Θεού με την Εκκλησία ἀπαρασάλευτη, που δηλώνεται ως (αιώνιος) γάμος: **«...ἦρθε ο γάμος του Ἀρνίου, και η Γυναίκα του (δηλ. η Εκκλησία) ετοίμασε τον εαυτὸ της»...**

«Γάμο του Ἀρνίου λέγει τη συνάφεια της Εκκλησίας προς τον Χριστόν», ἐρμηνεύει ο Ανδρέας. Και **αρμωσταί** της ἐνώσεως αυτής ἐγιναν οι ἀπόστολοι. (βλ. Β Κορ. 11:2). Ο γάμος αυτός ο «πνευματικός» γίνεται μετά από μνηστεία, γι' αυτό είναι τέλειος γάμος, λέει ο Αρέθας. **Διά των ἀποστόλων δόθηκε στην Εκκλησία «ο αρραβῶν του Πνεύματος, με την προοπτική να λάβει κατά τον γάμο, την ειλικρινή συνάφεια κάθε πρόσωπο (μέλος της)»**, λέει ο Ανδρέας. (σελ. 260). Και ο Αιδέσιμος Μπηνητ (Βέδας) συμφωνεῖ: **«Εἶναι ο γάμος του Ἀρνίου, ὅταν η Εκκλησία πρόκειται να ἐνωθεῖ με τον Κύριο στον γαμήλιο θάλαμο του Ουράνιου βασιλείου».**

Γυναίκα, αλληγορικά, ονομάζει την Εκκλησία, γι' αυτό και στις παραβολές αναφέρεται ο γάμος του Υἱού, (καθώς) και παρθένες που κρατοῦν λαμπάδες, από τις οποίες, ἄλλες μεν

⁹ «Αἰνεῖτε αὐτόν (τον Θεόν) οι ουρανοὶ των ουρανῶν και το ὕδωρ το υπεράνω των ουρανῶν, αἰνεσάτωσαν (ας αἰνοῦν) το ὄνομα Κυρίου. (ψαλμ. 148:4).

¹⁰ Διότι **διὰ του Υἱού ἐγιναν ὅλα ὅσα υπάρχουν** ὅπως λέει ο Ιωάννης στην ἀρχή του εὐαγγελίου του: **«Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, και ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, και Θεὸς ἦν ὁ Λόγος. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, και χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν».** Συνεργούντων πάντως Πατρός και Αγίου Πνεύματος, διότι ως λέει ο ἅγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός, **ἐκείνων που είναι η οὐσία η αὐτή, είναι φανερόν ὅτι και η ἐνέργεια είναι η αὐτή:** **«Ὅθεν δῆλον, ὅτι, ὧν ἡ οὐσία ἡ αὐτή, τούτων και ἡ ἐνέργεια ἡ αὐτή, ὧν δὲ αἱ φύσεις διάφοροι, τούτων και αἱ ἐνέργειαι διάφοροι»...** (37ο, περὶ ἐνεργείας, ἔκδοσις ἀκριβῆς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως).

(φρόνιμες), που είχαν στα αγγεία τους λάδι αξιώθηκαν να μπουν στον νυμφώνα, ενώ άλλες που δεν είχαν λάδι (μωρές), έμειναν έξω της θύρας. (Ματθ. 25:1-13). Επίσης στις παραβολές αναφέρεται πως εκείνος που αμέλησε και δεν ήταν ντυμένος με ένδυμα γάμου εκδιώχθηκε από το τραπέζι του γάμου. (Ματθ. 22:11-13).

Δίδεται στη Γυναίκα, δηλ. στην Εκκλησία να ντυθεί βύσσινο, που σημαίνει τη λαμπρότητα στις αρετές, «το λαμπρόν εν αρεταίς», όπως λέει ο Ανδρέας. Η βύσσιος είναι φλοιός ινδικού φυτού που με κατεργασία γίνεται κλωστή. Η λαμπρότητα, λοιπόν, αναφέρεται με το βύσσινον, γι' αυτό και στη συνέχεια αναφέρεται ως λαμπρόν και καθαρόν, και δεν μπορεί να εννοηθεί τίποτε άλλο παρά οι ενάρετες πράξεις των αγίων, που είναι συνυφασμένες με τη λαμπρότητα και λεπτότητα των διανοημάτων τους, λέει ο Αρέθας. (Μαυρ. σελ. 260-1).

«...Και η Γυναίκα Του (δηλ. η Εκκλησία) ετοίμασε τον εαυτό της»... Η Θεοτόκος ως έμψυχος θρόνος του Κυρίου και τύπος όλης της Εκκλησίας είναι πάντοτε έτοιμη και προσκαλεί όλους τους πιστούς να ετοιμασθούν και αυτοί, για να έρθουν στον Ουράνιο γάμο. Είναι έτοιμη για τον Ουράνιο γάμο, διότι **εκτός από την ψυχή της και το σώμα της Θεοτόκου συνδοξάστηκε και ανήλθε στον Θεό, τον οποίο και εγέννησε,** ως λέγει ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς.¹¹ Μάλιστα, ο άγιος Κάλλιστος (+1363) παρομοιάζει την κατά την κοίμηση της Θεοτόκου σύναξη και έλευση των αποστόλων από τα πέρατα της οικουμένης, με **το σάλπισμα της κοινής ανάστασης,** όταν και οι νεκροί (αναστημένοι) θα συναχθούν ενώπιόν του Κριτού.¹² Η Θεοτόκος όπως ο Υιός της, **την τρίτη ημέρα μεθίσταται στους Ουρανοίς,** λέει και ο άγιος Φιλόθεος ο Κόκκινος (+1379).¹³ Ο άγιος Νικόλαος ο Καβάσιλας τονίζει, ότι κατά την Κοίμηση, **η ψυχή της Παναγίας χωρίζεται για λίγο από το σώμα, αλλά έπειτα ως θρόνος χερουβικός υποδέχεται τον Βασιλέα.**¹⁴ Και ο γέροντας Αμβρόσιος Λάζαρης (+2006) λέει για τη Θεοτόκο και το δοξασμένο και ουράνιο σώμα της: **«Η Παναγία είναι το μόνο ανθρώπινο πλάσμα που γεννήθηκε με όλους τους όρους και τους κανόνες της ανθρώπινης ζωής, αλλά το σώμα της μετέστη, δεν υπάρχει ίχνος από το σώμα της στη γη. Και δεν θα περάσει κρίση στη Δευτέρα Παρουσία. Είναι πάνω από τους Αγγέλους».**¹⁵

Έτοιμη ήταν η Θεοτόκος και ανέμενε τον Κύριο Ιησού να έρθει να ευλογήσει και τον γάμο στην Κανά της Γαλιλαίας: **«Και την ημέρα την τρίτη γάμος έγινε στην Κανά της Γαλιλαίας, και ήταν η μητέρα του Ιησού εκεί».** (Ιω. 2:1). Τότε «εκλήθη και ο Ιησούς και οι μαθηταί αυτού εις τον γάμο», τον οποίο ευλόγησε. **«Γάμος μεν ο τίμιος αγιάσθηκε, η δε κατάρα κατά της γυναικός εκδιώχθηκε»,** λέει ο άγιος Επιφάνιος Κύπρου.

1.3. Διαφωτιστικοί συμβολισμοί. Και πράγματι, τον Ουράνιο γάμο συμβολίζει ο γάμος της Κανά, όπως εξηγεί ο άγιος Επιφάνιος. **«Κατέβηκε, λοιπόν, από τους ουρανοίς ο Λόγος του Θεού, όπως αυτός κάπου λέγει, για να κάνει, ως Νυμφίος, την ανθρώπινη φύση, με την οικείωσή της, να κυοφορεί τα πνευματικά σπέρματα της σοφίας. Και εύλογα, ως εκ τούτου Νύμφη καλείται η ανθρωπότης, Νυμφίος δε ο Σωτήρ... Συγκροτείται δε ο γάμος την τρίτη ημέρα, δηλ. στους έσχατους καιρούς του παρόντος αιώνος. Διότι ο τρίτος αριθμός (3) μας φέρνει (την έννοια) της αρχής, του μέσου, και του τέλους. Επειδή έτσι προσμετρείται ο χρόνος όλος.**

¹¹ Αγίου Γρηγορίου Παλαμά «Εἰς τήν πάνσεπτον Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου», (χώρο ἀπό τόν τάφο».

¹² Σ. Ευστρατιάδη «Ο πατριάρχης Κάλλιστος ὡς ἐκκλησιαστικός ρήτωρ», ΕΠΕ Γρηγορίου Παλαμά ἔργα 10), σ. 449. Επομένως, **η Θεοτόκος έχει πλέον αναστημένο (διά του Υιού της) το σώμα της,** όπως συγκεκριμένα λέει ο άγιος (στα νεοελληνικά): «Αποδεικτικό γιά τοὺς μαθητῆς στοιχεῖο περὶ τῆς ἀναστάσεώς της ἀπὸ τοὺς νεκροὺς γίνονται τὰ σινδόνια καὶ τὰ ἐντάφια, ποὺ μόνα ἀπέμειναν στὸ τάφο καὶ βρέθηκαν ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἦλθαν νὰ τὴν ζητήσουν, ὅπως συνέβηκε προηγουμένα μὲ τὸν Υἱὸ καὶ Δεσπότη. Δὲν χρειάσθηκε νὰ μείνει καὶ αὐτὴ πάνω στὴ γῆ, ὅπως ἐπίσης ὁ Υἱὸς της καὶ Θεός, γι' αὐτὸ ἀναλήφθηκε ἀμέσως (με ἀφθαρτο σώμα) πρὸς τὸν ὑπερουράνιο. Εκκλησιαστικός Φάρος 8 (1911), σ.117.

¹³ Βλ. Δ. Τσεντικόπουλου «Φιλόθεος Κόκκινος. Βίος καὶ ἔργο», (Διδ. Διατριβή), Θεσσαλονίκη 2001.

¹⁴ Π. Νέλλα, «Νικολάου του Καβάσιλα η Θεομήτωρ». Τρεῖς Θεομητορικοί Λόγοι, Ἀθήνα 1968, σ. 217.

¹⁵ «ΓΕΡΩΝ ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ ΛΑΖΑΡΗΣ. Ο Πνευματικός της Μονής Δαδίου. Τόμος Β». σελ. 87. Είναι το (11) στο: https://www.imdleio.gr/diaf/2012/gAmbrosios_b.pdf

Ας μη νομίζομε μικρές τις δωρεές του πνευματικού αρραβώνος. Διότι είναι τεράστια η διαφορά του νόμου της χάριτος που μας δόθηκε από τον Χριστό, από ότι καλύτερο προϋπήρχε, δηλ. τον Μωσαϊκό νόμο. **«Είναι πνευματικός αυτός ο νόμος, γιατί τα πάντα εργάζεται το Πνεύμα»**, λέει ο άγιος Νικόλαος Καβάσιλας (+1397). **«Γραπτός ήταν εκείνος (ο Μωσαϊκός), διότι μέχρι των γραμμάτων έφθανε και των φωνών· ένεκα των οποίων σκιά και εικόνα (ονομάζεται) εκείνος, πραγματικότητας δε και αλήθεια τα παρόντα.**

Διότι τα λόγια και τα γράμματα, ως προς αυτή την ουσία των πραγμάτων, επέχουν λόγο εικόνας. Πριν αυτά (τα του Πνεύματος) γίνουν έργο, πολλά χρόνια προηγουμένως, με τη γλώσσα των προφητών, μας τα πληροφόρησε ο Θεός. **«Θα διαθέσω, λέγει, Διαθήκη (συμφωνία) καινούργια, όχι κατά την Διαθήκη που διέθεσα στους πατέρες σας».** Αλλά ποια είναι αυτή; **«Αυτή, λέει, είναι η Διαθήκη την οποία θα διαθέσω στον οίκο Ισραήλ και στον οίκο Ιούδα· βάζοντας τους νόμους μου στις διάνοιές τους και θα τους γράψω στις καρδιές τους (διά των Μυστηρίων).** Όχι ρυθμίζοντας τη συμπεριφορά τους με φωνή (κάποιου διδασκάλου), αλλά (επεμβαίνοντας) άμεσα αυτός ο Νομοθέτης. Διότι δεν θα διδάξουν πλέον, λέει, έκαστος τον πλησίον του: **“Γνώρισε τον Κύριο”.** Γιατί όλοι εξ αυτών θα Με γνωρίσουν από μικρού έως μεγάλου».²⁰

Και γι' αυτό, λέει ο ιερός Χρυσόστομος, **«οι Ιουδαίοι μεν είχαν σαν σφραγίδα (του Μωσαϊκού Νόμου) την περιτομή, εμείς δε (σαν σφραγίδα του πνευματικού νόμου) τον αρραβώνα του Πνεύματος».**²¹

Γράφεται (στον 4ο ψαλμό), λέει ο άγιος Γρηγόριος Νύσσης: **«Έδωσες ευφροσύνη στην καρδιά μου».** **«Και ο Κύριος: η βασιλεία των Ουρανών είναι εντός σας. Ποια λέει βασιλεία που είναι μέσα μας; Ποιαν άλλη, παρά την εκ των άνω ευφροσύνη που γίνεται διά του Πνεύματος μέσα στις ψυχές μας; Διότι αυτή είναι σαν εικόνα και αρραβώνας και δείγμα της αιωνίου χαράς, την οποία θα απολαύσουν οι ψυχές των αγίων στον προσδοκώμενο αιώνα».**²²

1.4. Οι καλεσμένοι στο δείπνο του γάμου του Αρνίου.

«Και μου λέει (ο άγγελος), γράψε: Μακάριοι οι καλεσμένοι στο δείπνο του γάμου του Αρνίου». (19:9). **«Στην ευαγγελική περικοπή των βασιλικών γάμων, αυτούς μεν που είναι καλεσμένοι είπε ότι είναι πολλοί, ο Κύριος»**, λέει ο πατριάρχης Άνθιμος των Ιεροσολύμων. **«Διότι όλους καλεί η χάρη προς Θεογνωσία και προς απόλαυση των Ουρανίων αγαθών. Τους εκλεκτούς, όμως, (είπε) λίγους,** δηλ. όσους υπάκουσαν στην πρόσκληση και υπετάγησαν στον Θεό κατά τα δόγματα (της πίστεως) και κατά τα έργα. **Αυτούς τους εκλεκτούς ονομάζει εδώ καλεσμένους στον γάμο του Αρνίου, τους οποίους και μακαρίζει».** Το κάλεσμα λέγεται ότι είναι για **το δείπνο του γάμου** δηλ. τονίζει την Ουράνια ευφροσύνη του Παραδείσου που ακολουθεί τον γάμο του Χριστού με την Εκκλησία, που σαν αρραβώνας αρχίζει με το **Μυστικό Δείπνο** κατά τη Θεία λειτουργία στη γη.

«Επειδή είναι πολλά τα αγαθά του μελλοντικού αιώνα, και υπερβαίνουν κάθε σκέψη, γι' αυτό και η συμμετοχή σ' αυτά αναφέρεται με πολλά ονόματα, λέει ο Ανδρέας. Άλλοτε μεν ως Ουράνια βασιλεία διά το ένδοξον αυτής και το τίμιον. Άλλοτε πάλι ως Παράδεισος διά την ανέκλειπτον (μη εκλείπουσα) των αγαθών πανδαισίαν. Άλλοτε ως κόλποι του Αβραάμ διά την εκεί ανάπαυση όσων εκοπίασαν (για τις εντολές του Χριστού). Και άλλοτε ως Νυμφών και Γάμος, όχι μόνο για την άληκτο ευφροσύνη, αλλά και για την ειλικρινή και άρρητο (ανεκλάλητο)

²⁰ Το (87), σελ. 14, επίσης από «Περί της εν Χριστώ ζωής»: <https://www.imdle0.gr/apocalypse/ap/kabasil-xr-2.pdf>

²¹ Στην 2α προς Κορινθίους Επιστολή, (ομιλίες 1-30), (PG 61:418).

²² Το (8,1.78)-79, σελ. 13, «Περί του κατά Θεόν σκοπού»... <https://www.imdle0.gr/apocalypse/ap/Nys-Christ.pdf>

του Θεού προς τους δούλους του συνάφεια, που τόσο υπερβαίνει την ένωση των σωμάτων μεταξύ τους, όσο διαφέρει το φως από το σκοτάδι και όσο το μύρο από τη δυσοσμία. Και είναι **μακάριοι οι κεκλημένοι**, όσοι βέβαια, μετά την πρόσκληση, φεύγουν (από την πρόσκαιρη ζωή) όπως πρέπει». λέει ο Αρέθας. (Μαυρ. σ. 261).

Επειδή είναι μεγάλες και πάμπολλες οι προαναφερθείσες δωρεές του Θεού, γι' αυτό ο Ιωάννης ο Θεολόγος τονίζει: **«Επίσης μου λέει (ο άγγελος). Αυτοί οι λόγοι είναι αληθινοί, του Θεού».** «Αληθινοί» σημαίνει και βέβαιοι. **Δηλαδή**, λέει ο Αιδέσιμος Μπηντ (Βέδδας), **«με βεβαιότητα θα γίνουν τα πράγματα, τα οποία ανακοίνωσα ως μέλλον».**²³ Γιατί κατά τον απόστολο Παύλο: **«όπως φορέσαμε την εικόνα του γήινου (Αδάμ), θα φορέσουμε και την εικόνα του επουράνιου (Χριστού)».** (Α Κορ. 15:49).

1.5. Η προσκύνηση στον άγγελο και η «μαρτυρία του Ιησού».

Μετά τις αποκαλύψεις του αγγέλου, για τα μυστήρια του μέλλοντος αιώνας, με τρόπο που υποδεικνύει ότι αυτά έχουν ξεκινήσει ήδη με τα παραδοθέντα από τον Κύριο στην Εκκλησία Μυστήρια, στα οποία μετέχουν μόνο οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί, ο Ιωάννης πέφτει να τον προσκυνήσει. **«Και έπεσα μπροστά στα πόδια του, για να τον προσκυνήσω. Αλλά μου λέει: Κοίτα μην το κάνεις! Είμαι δούλος (του Θεού) μαζί με εσένα και τα αδέρφια σου που έχουν τη μαρτυρία του Ιησού· τον Θεό προσκύνησε. Γιατί η μαρτυρία του Ιησού είναι το πνεύμα (=το κύριο θέμα και νόημα) της προφητείας».** (19-10).

«Μαρτυρία του Ιησού» για τους πιστούς είναι πρώτα η διά των μυστηρίων είσοδος στην Εκκλησία και η απόκτηση των χαρισμάτων του Αγίου Πνεύματος, διά των οποίων επιτυγχάνουν και κάθε άλλου είδους (με λόγια και έργα) θεάρεστη μαρτυρία για τον Ιησού Χριστό, τον ενανθρωπίσαντα Υιό και Λόγο του Θεού. Όποιος ζει θεάρεστα, ως Ορθόδοξος Χριστιανός δίνει, χωρίς να κηρύττει, σημαντική μαρτυρία για τον Ιησού Χριστό και μπορεί να διωχθεί γι' αυτήν.²⁴ Ο ίδιος ο Ιωάννης, από τους κορυφαίους Μαθητές του Χριστού, λέει για τον εαυτό του στην αρχή του βιβλίου της Αποκαλύψεως ότι **«έμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅσα εἶδεν».** (1:2). Και δεν είδε από μακριά τον Ιησού, αλλά τον έζησε από κοντά, ο Ιωάννης.

«Μην προσκυνείς εμένα, λέει ο θεϊός άγγελος, επειδή σου προείπα τα μέλλοντα. Διότι δεν είναι (αποκλειστικά) δικό μου αυτό το γνώρισμα της προφητείας αλλά της ομολογίας για τον Χριστό των συνδούλων μου· διότι αυτή είναι χορηγός του προφητικού πνεύματος», λέει ο Αρέθας. **«Μπορεί όμως, να εννοηθεί κι αλλιώς»**, λέει ο άγιος Ανδρέας. **«Ότι δηλ. γι' αυτό δίνεται η προφητεία, για να βεβαιωθεί η μαρτυρία του Χριστού και η πίστη από τους αγίους. Γι' αυτό μη με προσκυνάς που είμαι σύνδουλός σου, αλλά τον έχοντα το κράτος των πάντων (δηλ. τον Παντοκράτορα Θεό).** Και από αυτά τα λόγια του αγγέλου, συνεχίζει ο άγιος Ανδρέας, **το ταπεινό φρόνημα των αγίων αγγέλων μαθαίνουμε, και ότι δεν σφετερίζονται τη θεία δόξα, όπως έκαναν οι αλαζόνες δαίμονες, αλλά και ότι τη δόξα την προσφέρουν στον Δεσπότη».** (Μαυρ. σελ. 261-2).

Ο Οικουμένιος (6ος αιώνας), έχει την εξής γνώμη, στην ερμηνεία του:²⁵

²³ Πάντα από: «The Explanation of the Apocalypse by Venerable Beda», στη νέο-αγγλική υπό Edward Marshall.

²⁴ «Όλοι όσοι θέλουν να ζουν με την εις τον Ιησού Χριστόν ευσέβεια θα διωχθούν». (Β Τιμ. 3:12).

²⁵ «Βουλομένου γάρ τὸν θεῖον ἄγγελον προσκυνῆσαι τοῦ εὐαγγελιστοῦ, καὶ οὐχ ὡς θεὸν προσκυνῆσαι - τίς γὰρ μάλλον ἠπίστατο τοῦ Ἰωάννου τίς τέ ἐστιν ὁ φύσει καὶ ἀληθῶς Θεός, τίνες δὲ εἰσὶν οἱ ἄγγελοι, ὅτι λειτουργοὶ καὶ δοῦλοι καὶ κτίσματα τυγχάνουσι τοῦ Θεοῦ; - ὅμως καὶ αὐτὴν τὴν ὡς ἀγγέλου προσκύνῃσιν φαίνεται παραιτούμενος, ἐπειδὴ ὅλως ἐστὶ προσκύνῃσιν, καὶ λέγων ὅρα μὴ· σύνδουλός σου εἰμί καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ. τὸ ὅρα οὐχ ἀπλῶς κωλύοντος ἀλλὰ διαμαρτυρουμένου ῥῆμα τυγχάνει. λέγει δὲ καὶ σύνδουλον ἑαυτὸν πάντων τῶν ὁμολογούντων ἑαυτοῦς δούλους Χριστοῦ καὶ μαρτυρούντων ὅτι Θεός ἐστι σεσαρκωμένος. τί οὖν ποιητέον, ὧ θεϊότατε ἄγγελε, σοῦ τὸ προσκυνηθῆναι ἀπαγορεύοντος; τῷ Θεῷ φησι προσκύνῃσιν· ἢ γὰρ μαρτυρία Ἰησοῦ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας, ὧσει ἔλεγεν διὰ τοῦτο με ζητεῖς προσκυνῆσαι, ὅτι σοὶ τὰ ἔσεσθαι μέλλοντα προαφηγησάμην; πάντες ὅσοι μαρτυροῦσι τῇ δεσποτείᾳ καὶ τῇ θεότητι τοῦ Χριστοῦ ἔμπλεοι τυγχάνουσι προφητικοῦ χαρίσματος καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος».

«**Ήθελε ο ευαγγελιστής να προσκυνήσει τον θείο άγγελο, αλλά όχι σαν Θεό· -Ποιος βέβαια γνώριζε καλύτερα από τον Ιωάννη το ποιος είναι ο κατά φύσιν και αληθινός Θεός και ποιοι είναι οι άγγελοι, ότι δηλ. είναι λειτουργοί και δούλοι και κτίσματα του Θεού;-** Εν τούτοις και αυτή την (έμμεση - τιμητική) προσκύνηση φαίνεται να αποφεύγει ο άγγελος, επειδή πράγματι είναι προσκύνηση, και να λέει: Πρόσεξε, μη! Είμαι δούλος σαν εσένα και σαν τους αδερφούς σου που δίνουν τη μαρτυρία του Ιησού. Το "πρόσεξε" είναι λόγος αυτού που όχι απλώς εμποδίζει, αλλά και αντιτίθεται. Ονομάζει δε τον εαυτό του και σύνδουλο όλων των ομολογούντων για τους ευατούς των ότι είναι δούλοι του Χριστού, και μαρτυρούντων ότι (Αυτός) είναι Θεός σαρκωμένος». Και συνεχίζει ο Οικουμένιος: «Άρα τι πρέπει να κάνομε θειότατε άγγελε, αφού μας απαγορεύεις να σε προσκυνήσομε; Τον Θεό, λέει, να προσκυνήσεις, γιατί η μαρτυρία του Ιησού είναι το πνεύμα της προφητείας. **Σαν να έλεγε: "γι' αυτό ζητάς να με προσκυνήσεις, επειδή σου προείπα τα μέλλοντα να συμβούν"; Όλοι όσοι μαρτυρούν ότι ο Χριστός είναι Κύριος και Θεός είναι γεμάτοι από το προφητικό χάρισμα και όχι μόνον εγώ**». Επομένως οι αληθινές προφητείες, όπως η Αποκάλυψη, έχουν κέντρο τον Ιησού Χριστό.

Αλλά ο Ιωάννης θέλησε να προσκυνήσει τον άγγελο, πριν τον ρωτήσει ποιος είναι. Υποπτευόταν, ίσως, ότι ήταν με νέα μορφή ο της Μεγάλης Βουλής Άγγελος, πριν αυτός τον πληροφορήσει: **«Είμαι δούλος (του Θεού) μαζί με εσένα και τα αδέρφια σου που έχουν τη μαρτυρία του Ιησού· τον Θεό προσκύνησε**». Αν ήταν σίγουρος ο Ιωάννης ότι απέναντί του είχε ένα απλό άγγελο, όπως λέει ο Οικουμένιος, τότε δεν θα χρειαζόταν να τον διαβεβαιώσει ο άγγελος: **«σύνδουλός σου είμί»**, δηλ. είμαι όπως εσύ δούλος του Θεού. Διότι για την τέλεια επιτέλεση της αποστολής του, ο άγγελος έπρεπε να έχει και το **διορατικό χάρισμα**, να διαβάζει τις απορίες που γεννιόντουσαν στην ψυχή του Ιωάννη και να τις απαντάει. Στην περίπτωση του αγγέλου, δούλου του Θεού, δεν διακινδύνευε με την προσκύνηση ο Ιωάννης να κάνει κάτι άτοπο, διότι όπως οι πιστοί βάζουν μετάνοια και μεταξύ τους, για να δείξουν την εν Χριστώ ενότητα και αγάπη που έχουν, έτσι και ο Ιωάννης μπορούσε να βάλει τιμητική και όχι λατρευτική μετάνοια στον άγγελο. Ο άγγελος όμως, δεν την δέχεται ούτε αυτή, με τη δικαιολογία ότι **δεν είναι ο μόνος που μπορεί να ερμηνεύσει την προφητεία**, αλλά μπορούν όλοι όσοι έχουν τη «μαρτυρία του Ιησού»: **«ή γάρ μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας»**. (19:10). Αυτό βέβαια σημαίνει ότι μπορούσε και ο ίδιος ο Ιωάννης να ερμηνεύσει τα οράματα, με τη χάρη που του δόθηκε από τον Θεό, ο οποίος όμως πρόλαβε και έστειλε τον άγγελό Του για να τα ερμηνεύσει εκείνος στον Ιωάννη.

Ο άγγελος ευλαβείτο τον Ιωάννη, γνωρίζοντας την κορυφαία θέση του μεταξύ των Αποστόλων και μέσα στην Εκκλησία, **ως θετό υιό της Παρθένου** και ως έχοντα εξουσία μεγάλη επί της γης μαζί με τους δύο προφήτες τον Ηλία και τον Ενώχ. Διότι είδαμε ότι το βιβλιδάριο της ευαγγελικής και προφητικής διδασκαλίας των εσχάτων ημερών δόθηκε από τον **Ισχυρό Άγγελο** (10:1) στον Ιωάννη τον Θεολόγο ως υπεύθυνο της διάδοσης της, καθώς αυτός μένει επί της γης υπηρετώντας το μυστήριο της Θείας Οικονομίας για τη σωτηρία των ανθρώπων μέχρι τη 2α Παρουσία, όπως είπε ο Χριστός στον Πέτρο: **«εάν θέλω να μείνει αυτός (ο Ιωάννης) μέχρι να έρθω, τι σε νοιάζει εσένα»;** (Ιω. 21:22). Ο Αιδέσιμος Μπηντ (Βέδας) λέει, γενικότερα: **«Μετά που ο Κύριος Ιησούς Χριστός ανέβασε τον άνθρωπο, τον οποίο προσέλαβε, υπεράνω των Ουρανών, ο άγγελος εφοβείτο να προσκυνείται υπό ανθρώπου»**.

Επομένως ο άγγελος αντιστέκεται δυναμικά ακόμα και σε τιμητική προσκύνηση,²⁶ καθώς θεωρούσε ότι ο Ιωάννης ήταν σύνδουλός του και τον ευλαβείτο ως έχοντα εκ Χριστού εξουσία μεγάλη επί της Γης. Βλέπομε ότι και οι δύο, άγγελος και Ιωάννης,

²⁶ Τιμητική προσκύνηση κάνουν πχ. στους γέροντές τους οι υποτακτικοί, ενώ θεωρείται άπρεπο το αντίθετο, δηλ. να προσκυνούν τιμητικά τους υποτακτικούς οι γέροντές τους, ή τους λαϊκούς οι ιερείς και οι επίσκοποι. Μόνο για λόγους αλληλοσυγχώρησης γίνονται αμοιβαίες μετάνοιες γερόντων και υποτακτικών, όπως κατά τη Μεγάλη Τεσσαρακοστή, κάτι που δεν έχει καμμία σχέση με τα συμβαίνοντα μεταξύ αγγέλου και Ιωάννη.

ταπεινώνονται ο ένας μπροστά στον άλλο, γνωρίζοντας ότι **«πας ο υψών εαυτόν θα ταπεινωθεί και ο ταπεινών εαυτόν θα υψωθεί»**. (Λουκ. 14:11). Διότι μέχρι τη 2α Παρουσία του Κυρίου, και την τελική Κρίση που θα γίνει τότε από Αυτόν, η αρετή μπορεί να μεταβληθεί, οπότε δεν πρέπει να κρίνομε ποιος είναι ανώτερος και ποιος κατώτερος. **«Ούτε τον εαυτό μου δεν κρίνω»**, λέει ο απόστολος Παύλος, και προσθέτει: **«ώστε μη προ καιρού κρίνετε οτιδήποτε, έως ότου να έλθει ο Κύριος»**. (Α Κορ. 4:3,5). Ο άγγελος, έτσι, επειδή δεν ήρθε η τελική Κρίση, έχοντας καλό και ταπεινό λογισμό, δεν επέτρεψε ούτε τιμητική προσκύνηση από τον Ιωάννη. Όμως δεν τον απέτρεψε από την απ' ευθείας προσκύνηση του Θεού, αντίθετα τον παρακίνησε: **«τον Θεό προσκύνησε»**.

Αυτά, τα γύρω από την προσκύνηση, αν και δεν είναι προφητικά, είναι μεγάλης θεολογικής αξίας, διότι καταπολεμούν αιρέσεις και δίνουν την ευκαιρία στον **Μέγα Αθανάσιο** να πει: **«Διότι το κτίσμα δεν προσκυνεί (δουλικά) άλλο κτίσμα, αλλά ο δούλος τον δεσπότη και το κτίσμα τον Θεό. Ο Πέτρος μεν λοιπόν, ο απόστολος, εμποδίζει τον Κορνήλιο, ο οποίος ήθελε να τον προσκυνήσει, λέγοντας ότι "και εγώ είμαι άνθρωπος", ο δε άγγελος εμποδίζει τον Ιωάννη όταν ήθελε να τον προσκυνήσει, κατά την Αποκάλυψη, λέγοντας "πρόσεξε, μη. Είμαι σύνδουλος σου και των αδελφών σου των προφητών, και των τηρούντων τους λόγους του βιβλίου τούτου. Τον Θεό προσκύνησε". Λοιπόν του Θεού είναι μόνο το να προσκυνείται, και αυτό το γνωρίζουν και αυτοί οι άγγελοι. Διότι κι αν υπερέχουν των άλλων κατά τη δόξα, αλλά κτίσματα όλοι είναι, και δεν είναι προσκυνούμενα αλλά προσκυνούνται τον Δεσπότη. Τον Μανωέ, πάλι, πατέρα του Σαμψών, θέλοντα να προσφέρει θυσία προς τον (τότε εμφανισθέντα) άγγελο, εμπόδισε ο άγγελος με τα λόγια: "όχι σε μένα, αλλά στον Θεό να την προσφέρεις". Ενώ ο Κύριος και παρά των αγγέλων προσκυνείται: διότι έχει γραφεί: "Και ας προσκυνήσουν Αυτόν πάντες οι άγγελοι του Θεού" ...»**.²⁷

Πρέπει να παρατηρήσουμε, επίσης, ότι με το να μην είναι μόνος του ο Ιωάννης, αλλά να έχει και τον άγγελο να του εξηγεί το όραμα, επιβεβαιώνεται ότι είναι αληθινά τα ορώμενα και όχι φαντασία. Διότι όταν ο άγγελος διακηρύττει ότι **«αυτοί οι λόγοι είναι αληθινοί, του Θεού»**, έχει, με μάρτυρα τον Ιωάννη, βεβαιότερο τον λόγο, καθώς **«επί στόματος δύο μαρτύρων και τριών σταθήσεται πάν ρήμα»**. (Β Κορ. 13:1). Συνεχίζουμε:

...ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ

19-11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἀνεφγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτόν, καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ·

19-12 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλὰ, ἔχων ὀνόματα γεγραμμένα, καὶ ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός·

19-13 καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον βεβαμμένον ἐν αἵματι, καὶ κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ.

19-14 καὶ τὰ στρατεύματα τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐπὶ ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καθαρὸν.

Συνέχεια στο 19ο κεφάλαιο. Στη δημοτική:

(Ο αναβάτης του λευκού ίππου)

19-11 Και είδα τον ουρανό ανοιγμένο, και ιδού ίππος λευκός, και αυτός που κάθεται πάνω του καλείται Πιστός και Αληθινός, και με δικαιοσύνη κρίνει και πολεμάει.

19-12 Και οι οφθαλμοί του είναι σαν πύρινη φλόγα, και πάνω στο κεφάλι του διαδήματα πολλά, έχοντας ονόματα γραμμένα (στο κάθε διάδημα) και όνομα (μοναδικό, της Θεότητας) γραμμένο, που κανείς δεν ξέρει παρά μόνο αυτός.

19-13 Και είναι ντυμένος με ρούχο βαμμένο στο αίμα, και καλείται το όνομά του: Ο Λόγος του Θεού.

19-14 Και τα στρατεύματα που είναι στον ουρανό τον ακολουθούσαν πάνω σε ίππους λευκούς, ντυμένοι με εκλεκτό λινό λευκό, καθαρό.

²⁷ Από τις ομιλίες του Μ. Αθανασίου κατά των αιρετικών Αρειανών. (PG 26:196). Παρόμοια μιλάει και ο άγιος Κύριλλος (PG 75:252).

19-15 και ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα δίστομος, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάσῃ τὰ ἔθνη· και αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· και αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος.

19-16 και ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον και ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον, βασιλεὺς βασιλέων και κύριος κυρίων.

19-17 Και εἶδον ἓνα ἄγγελον ἐστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, και ἔκραξεν ἐν φωνῇ μεγάλη λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρανήματι· δεῦτε συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ Θεοῦ,

19-18 ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων και σάρκας χιλιάρχων και σάρκας ἰσχυρῶν και σάρκας ἵππων και τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν, και σάρκας πάντων ἐλευθέρων τε και δούλων, και μικρῶν τε και μεγάλων.

19-19 Και εἶδον τὸ θηρίον και τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς και τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου και μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ.

19-20 και ἐπάσθη τὸ θηρίον και ὁ μετ' αὐτοῦ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησε τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου και τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην ἐν θείῳ.

19-21 και οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ ἐξεληθούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· και πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

19-15 Και ἀπὸ τοῦ στόμα του βγαίνει σπαθὶ με διπλὴ κόψη, κοφτερό, για να πατάξει με αὐτὸ τὰ ἔθνη, και αὐτὸς θα τους ποιμάνει με ῥάβδο σιδερένια. Και αὐτὸς πατὰ το πατητήρι που παράγει το κρασί ἀπὸ το θυμὸ της ὀργῆς του Θεοῦ του Παντοκράτορα.

19-16 Και ἔχει πάνω στο ρούχο του και πάνω στο μηρό του το ἐξῆς ὄνομα γραμμένο: Βασιλεὺς των βασιλέων και Κύριος των κυρίων.

19-17 Και εἶδα ἓναν ἄγγελο να ἔχει σταθεῖ μέσα στον (φαινόμενο ἀπὸ τη γη) ἡλιακὸ δίσκο και ἔκραξε με φωνὴ μεγάλη, λέγοντας σε ὅλα τὰ ὄρνια που πετοῦν στο μεσουράνημα. Ελάτε, συναχτεῖτε στο δεῖπνο το μεγάλο του Θεοῦ,

19-18 για να φάτε σάρκες βασιλέων και σάρκες χιλιάρχων και σάρκες ἰσχυρῶν και σάρκες ἵππων και των καθισμένων πάνω τους, και σάρκες ὄλων, ἐλευθέρων και δούλων και μικρῶν και μεγάλων.

19-19 Και εἶδα το θηρίο και τους βασιλιάδες της γης και τὰ στρατεύματά τους συναγμένα, για να κάνουν τον πόλεμο ἐναντίον αὐτοῦ που κάθεται πάνω στον ἵππο και ἐναντίον του στρατεύματός του.

19-20 Και πιάστηκε το θηρίο (Ἀντίχριστος) και ὁ μαζί με αὐτὸ ψευδοπροφήτης που ἔκανε τὰ θαυματουργικά σημεῖα μπροστά του, με τὰ ὁποῖα πλάνησε ἐκείνους που ἔλαβαν το χάραγμα του θηρίου και ἐκείνους που προσκυνοῦν την εἰκόνα του· ζωντανοὶ ρίχτηκαν οἱ δύο στη λίμνη της φωτιάς που καίγεται με θειάφι.

19-21 Και οἱ λοιποὶ σκοτώθηκαν με τὴ ῥομφαία αὐτοῦ που κάθεται πάνω στον ἵππο, ἡ ὁποῖα βγήκε ἀπὸ το στόμα του, και ὅλα τὰ ὄρνια χόρτασαν ἀπὸ τις σάρκες τους.

2.1. Ο αναβάτης του λευκοῦ ἵππου με δικαιοσύνη κρίνει και πολεμά.

Μετὰ την καταστροφὴ της Βαβυλώνας, που δείχτηκε στον Ιωάννη, «ἀκόμη και τούτο δείχνεται στον ευαγγελιστῆ», λέει ὁ **Οικουμένιος**: «Του Ἀντιχρίστου και του αρχεκάκου δράκοντος (Σατανά) ἡ πτώση, και σε ποῖα κόλαση οδηγοῦνται στον καιρὸ του τέλους και της ανταπόδοσης, καθὼς και των βασιλέων ἡ καταστροφὴ, ὅσων ἐξεγέρθησαν κατὰ τον παρόντα χρόνον, ἐναντίον των δούλων του Χριστοῦ. Και βλέπε τι λέει: **Και εἶδα τον ουρανὸ ανοιγμένο, και ἰδοὺ ἵππος λευκός, και αὐτὸς που κάθεται πάνω του καλεῖται Πιστὸς και Ἀληθινός, και με δικαιοσύνη κρίνει και πολεμάει (ὡς δίκαιος). Τον Κύριο βλέπει ὄχι μόνο συμπολεμοῦντα μετὰ των αγίων, ἀλλὰ και προπολεμοῦντα και στρατευόμενον κατὰ των αντιπάλων. Γι' αὐτὸ και ὡς στρατηγὸ Τον λαμβάνει ἡ ὀπτασία, δίνοντάς Του ἵππο και ξίφος και**

ηγεσία στρατευμάτων».²⁸

Το **άνοιγμα του ουρανού** σημαίνει τον ερχομό και την παρουσία του «ελπιζομένου κριτού», λέει ο Αρέθας. (Μαυρ. σελ. 262). Σαφέστερα, όπως το εκφράζει ο πατριάρχης Άνθιμος, **σημαίνει την παρασκευή (προετοιμασία) της παρουσίας του δικαίου Κριτού, κατά την οποία θα κρίνει ζώντες και νεκρούς**... (Ερμηνεία εις την Ιεράν Αποκάλυψιν, σελ. 181). Αλλά, γενικότερα, «άνοιγμα του Ουρανού» είναι η φανέρωση όσων συμβαίνουν στον πνευματικό κόσμο, στον οποίο όμως περιλαμβάνονται και οι ψυχές μας. Επομένως δεν πρέπει να βλέπομε απομακρυμένο από εμάς τον πνευματικό Ουρανό.

Οπωσδήποτε η μαχητική εμφάνιση του Χριστού δείχνει ότι δεν ήρθε ακόμα ο καιρός της 2ας Παρουσίας, όταν Αυτός θα έρθει **«επί των νεφελών του ουρανού»** (Μαθ. 26:64) και καθίσει **«επί θρόνου δόξης αυτού»** (Μαθ. 19:28), ότι δηλ. **είναι ακόμα καιρός αγώνων για την απόκτηση αρετών**, στους οποίους ο Κύριος βοηθάει τους πιστούς, πολεμώντας τους εχθρούς των δαίμονες. Δεν καταργεί τους αγώνες παρεμβαίνοντας εξ αρχής με την ασύγκριτη δύναμή Του εναντίον των εχθρών, αλλά συμπολεμεί με τους πιστούς, δίνοντάς τους στον κατάλληλο καιρό τη νίκη. Στο τέλος θα καταργήσει τον Αντίχριστο και τον Ψευδοπροφήτη (19:20), και θα παύσει πλήρως και οριστικώς την εξουσία του Σατανά που πλανά τους ασεβείς με ψευτοθαύματα.

Ο αναβάτης του λευκού ίππου **πάντα «με δικαιοσύνη κρίνει και πολεμά»**, δεν θα πολεμήσει έτσι στις έσχατες μέρες μόνο. Μας το υπενθυμίζει²⁹ ο άγιος **Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης**: **«Η υπέρτατη αγάπη της αγαθότητας του Θεού κατέλυσε την εναντίον μας εξουσία του πλήθους των αποστατών, δηλαδή των δαιμόνων, όχι με τη δύναμή Του, που είναι απείρως ισχυρότερη, αλλά με κρίση και δικαιοσύνη, σύμφωνα με τη διδασκαλία που μας έχει μυστικώς παραδοθεί»**. (Περί εκκλησιαστικής ιεραρχίας). Και ο άγιος **Νικόλαος ο Καβάσιλας**: **«Με αυτή (τη Σταυρική Του θυσία) ο Σωτήρας έδιωξε την αμαρτία και θανάτωσε τον διάβολο, όχι με την υπερβολή της θεϊκής Του ισχύος, ούτε με τη νικηφόρο δύναμή Του, αλλά με κρίση και δικαιοσύνη, σύμφωνα μ' εκείνο που λέγει η Γραφή: «Η δικαιοσύνη και η κρίση είναι το θεμέλιο του θρόνου Σου»** (Ψαλμ. 88, 15). **Όπως κι εμείς στα δικαστήρια νικούμε τούς αντιδίκους μας με την ψήφο των δικαστών. Γι' αυτό είπε ο Κύριος πριν από το πάθος Του: «Τώρα είναι κρίση του κόσμου τούτου τώρα ο άρχοντας του κόσμου τούτου θα πεταχτεί έξω»**. (Ιω. 12,31).

2.2. Τι δηλώνει ο λευκός ίππος.

Ο λευκός ίππος, σύμφωνα με τον άγιο Ανδρέα, **«φανερώνει τη λαμπρότητα των αγίων επάνω στους οποίους ευρίσκεται καθημένος ο Ένας, ο οποίος θα κρίνει τα έθνη... Ως βασιλιάς, εμφανίζεται με πλήθος στεμμάτων στο κεφάλι Του, πράγμα που σημαίνει ότι σε Αυτόν "έχει δοθεί κάθε εξουσία στον Ουρανό και στη γη" (Μαθ. 28:18), και πάνω σε όλα τα βασίλεια του κόσμου»**. (άγ. Ανδρέας κεφ. 58).³⁰ Συνεπώς, κατά τον άγιο Ανδρέα, **οι άγιοι είναι ο λευκός ίππος του Χριστού**. Και οι άγιοι συμμετέχουν στην κρίση, όπως είπε ο απόστολος Παύλος: **«Δεν γνωρίζετε ότι οι άγιοι θα κρίνουν τον κόσμο»;** (Α Κορ. 6:2). Οι άγιοι θα κατακρίνουν τον κόσμο με την ζωή τους. Δεν θα καθίσουν σαν δικαστές να τον κρίνουν,³¹ όπως εξηγεί ο άγιος

²⁸ Οικουμενίου, Ερμηνεία στην Αποκάλυψη. «...έτι και τούτο δείκνυται τῷ εὐαγγελιστῇ, τοῦ τε ἀντιχρίστου καὶ τοῦ ἀρχεκάκου δράκοντος ἢ πῶσις, καὶ εἰς ποίαν ἀπίασιν ἐκόλασιν ἐν τῷ τοῦ τέλους καὶ τῆς ἀντιδόσεως καιρῷ, καὶ τῶν βασιλέων δὲ ἢ καταστροφή τῶν ἐπαναστησομένων τὸ τηνικάδε τοῖς Χριστοῦ δούλοις, καὶ ὅρα τί φησιν. εἶδον τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ ἐπιβάτης πιστὸς καὶ ἀληθὴς καὶ δίκαιος. τὸν Κύριον ὄρᾳ μονουοῦχι συμπολεμοῦντα καὶ προπολεμοῦντα τῶν ἀγίων καὶ στρατευόμενον κατὰ τῶν ἀντιπάλων. διὸ καὶ στρατηγικὸν αὐτῷ σχῆμα περιτίθησιν ἢ ὀππασία, ἵππον καὶ ξίφος ἐγχειρίζουσα καὶ τὸ ἐξηγεῖσθαι στρατευμάτων».

²⁹ Το αναφέραμε ήδη στον Α τόμο σελ. 20. https://www.imdleio.gr/apocalypse/apocalypse_a.pdf

³⁰ Από την ερμηνεία του αρχιεπισκόπου Αβερκίου και του π. Σεραφεὶμ Ρόουζ, Μυριόβιβλος 2007, σελ. 276.

³¹ Μάλιστα διότι δεν είπε (ο απόστολος) ότι θα κριθούν από εσάς (**υφ' υμῶν**) αλλά **«εν υμῖν»** δηλ. με εσάς, λέει ο ιερός Χρυσόστομος. (Προς Κορινθίους PG 61:132).

Ιωάννης ο Χρυσόστομος. Αυτή η κρίση γίνεται και προ της 2ας Παρουσίας.³² Τότε θα φανερωθεί όμως ξεκάθαρα, όπως λέει ο Κύριος: **«Η βασίλισσα Νότου θα αναστηθεί και θα κατακρίνει την γενιά αυτή. Και οι άνδρες της Νινευί... » ομοίως.** (Ματθ. 12:42).

«...Είναι λευκός ο ίππος, για να δείξει το "φαιδρό (χαρωπό) και ανεπισκίαστο (χωρίς σκιά αδικίας)", λέει ο Αρέθας, του τρόπου με τον οποίο (ο Θεός) κρίνει χωρίς καμμία προσωποληψία». (Μαυρ. σελ. 262).

2.3. Τι δηλώνει η εμφάνιση του Χριστού και των ουρανίων στρατευμάτων.

Ερμηνεύει ο πατριάρχης Άνθιμος: **«Η θεαθείσα στον ευαγγελιστή (Ιωάννη) μορφή δεν ήταν η ανθρώπινη μορφή την οποία προσέλαβε ο του Θεού Υιός, αλλά (θείας) ενεργείας απεικόνιση (απεικασμα).** Διότι το να είναι **οι οφθαλμοί του ως φλόγα πυρός** σημαίνει ότι κατά την ημέρα της Κρίσης, εκείνους που βλέπει με τα αλάθητα και γνωρίζοντα τα κρύφια (των ανθρώπων) μάτια της θεότητός Του να είναι δίκαιοι, τούτους θα φωτίσει με το φως της θεότητός Του. Αυτούς, όμως, που γνωρίζει πονηρούς και αμετανόητους, τούτους θα καύσει στη φλόγα και το πυρ του θυμού Του». Δηλ. με το ότι οι οφθαλμοί Του είναι σαν πύρινη φλόγα προδηλώνει και προειδοποιεί για την βασισμένη στην τελειότητα της γνώσης Κρίση Του. (σελ. 181-2).

Ο αναβάτης του λευκού ίππου αποκαλύπτεται ότι είναι ο Υιός και Λόγος του Θεού, που **«είναι ντυμένος με ρούχο βαμμένο στο αίμα, και καλείται το όνομά του: Ο Λόγος του Θεού».** (19-13). **«Το ένδυμα (ρούχο) του Λόγου του Θεού είναι η πάναγνη και αδιάφθορη σάρκα Του, που βάφτηκε κόκκινη από το αίμα Του κατά τη διάρκεια των εκουσίων Παθών Του»**, λέει ο άγιος Ανδρέας (κεφ. 58) και το μεταφέρουν αυτούσιο στην ερμηνεία τους ο αρχιεπ. Αβέρκιος και ο π. Σεραφεΐμ Rose (σελ. 276-7). **«Το δε, να περιβάλλεται ιμάτιο βαμμένο στο αίμα, δηλώνει την ενανθρώπιση αυτού (του Λόγου) και το αιματοβαμμένο πάθος της»**, λέει και ο πατριάρχης Άνθιμος (σελ. 182), ο οποίος δίνει μια επί πλέον ερμηνεία στο ότι υπήρχαν πάνω στο κεφάλι του Λόγου **«διαδήματα πολλά, έχοντας ονόματα γραμμένα».** Εκτός από την εξήγηση που δίνει ο Ανδρέας, ότι στον Χριστό **«έχει δοθεί κάθε εξουσία στον Ουρανό και στη γη»**, ο Άνθιμος προσθέτει: **«Ακόμη σημαίνει τις νίκες και τα τρόπαια τα οποία έλαβε με τη δύναμη της θεότητός Του και ότι με διαδήματα θα στεφανώσει όσους Τον ευαρέστησαν με αρετές».**

Πρέπει πράγματι να δώσουμε περισσότερη προσοχή στην ερμηνεία αυτή του Ανθίμου, διότι ο εδώ φανείς Λόγος, ως μαχητής υπερασπιστής του δικαίου και της αρετής, ταιριάζει περισσότερο να έχει διαδήματα νίκης από τη μάχη αυτή που δίνει μαζί με τους πιστούς, από την οποία αναδεικνύονται άγιοι μάρτυρες, όσιοι, και ομολογητές, άνδρες και γυναίκες κάθε ηλικίας. Ο ίδιος, ως τέλειος άνθρωπος, έδωσε το υπόδειγμα του τρόπου με τον οποίο πρέπει να αγωνίζονται και να στεφανώνονται οι πιστεύοντες σ' Αυτόν. Και γι' αυτό, λέει ο απόστολος Παύλος, **«βλέπομε τον Ιησού δια το (εκούσιον) πάθημα του θανάτου με δόξα και τιμή στεφανωμένο»**, όπως προφήτευσε ο Δαβίδ στον 8ο ψαλμό, κατά τον οποίο σαν ανταμοιβή και όχι αυθαίρετα: **«πάντα υπέταξας υποκάτω των ποδών αυτού (του Ιησού)».** Λέγοντας **τα «πάντα»**, λέει ο απόστολος, σημαίνει ότι **«ουδέν αφήκεν Αυτώ ανυπότακτον».** Προσθέτει, όμως, ότι **«τώρα δεν βλέπομε ακόμη να είναι τα πάντα υποταγμένα σ' Αυτόν».** (Εβρ. 2:6-10).

Εκτός από τα πολλά ονόματα, ο Χριστός είχε και όνομα (μοναδικό) γραμμένο, που **«κανείς δεν ξέρει παρά μόνον Αυτός» (ὁ οὐδείς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός).** **«Αυτό το άγνωστο (σε μας) όνομα σημαίνει ότι η ουσία Του (ως Θεού) είναι ακατάληπτη»**, λένε οι Ανδρέας και Αρέθας. **«Διότι στις εκδηλώσεις του προς τον κόσμο είναι πολυώνυμος, ως αγαθός, ως ποιμήν, ως ήλιος, ως φως, ως ζωή, ως δικαιοσύνη, ως αγιασμός, ως απολύτρωση. Και στις αποφατικές**

³² Τα πνευματικά παιδιά των αγίων, διά της υπακοής και τήρησης όσων έμαθαν κοντά τους, αξιώνονται να μην έρχονται σε (τιμωρητική) κρίση. Μια νέα μαρτυρία (video) https://www.imdleio.gr/diaf/2017/pNik_Ragozin.html για τον γέροντα Νικολάι Ραγκόζιν. Και σε κείμενο: https://www.imdleio.gr/diaf/2018/pNik_Ragozin.pdf

διατυπώσεις, ως άφθαρτος, ως αθάνατος, ως αόρατος, ως αναλλοίωτος. **Στην ουσία, όμως, (ο Θεός Λόγος) είναι ανώνυμος και ακατανόητος.** Και είναι γνωστός μόνο στον εαυτό Του, στον Πατέρα και στο Πνεύμα», συμπληρώνουν οι Καππαδόκες ερμηνευτές. (Μαυρ. σ. 263).

Το άνοιγμα του ουρανού εκτός από τον ερχομό και την παρουσία του «ελπιζομένου Κριτού», όπως μας είπε ο Αρέθας (σελ. 11), είναι και αποτέλεσμα της δωρεάς του Αγίου Πνεύματος στις ψυχές των μελών της Εκκλησίας, που τις φωτίζει για να λάβουν γνώση του πνευματικού κόσμου και να συνταχθούν με τον Χριστό και τις αγγελικές δυνάμεις που τον ακολουθούν. Επομένως **«βρίσκονται σε ημέρα όσοι πίστευσαν, ενώ οι απειθείς σαν μέσα σε νύχτα και σκοτάδι μάχονται τον Χριστό»**, όπως λέει ο άγιος Κύριλλος. Και το ότι ακόμα και οι παλαιοί δίκαιοι ζούσαν μέσα στο σκοτάδι, φαίνεται από το περιστατικό της νυχτερινής πάλης του πατριάρχη Ιακώβ με τον σε είδος ανθρώπου εμφανισθέντα σ' αυτόν Θεό. Έτσι παρόλο που ο Ιακώβ ακούει ότι **«δεν θα κληθεί πλέον το όνομά σου Ιακώβ, αλλά Ισραήλ, που ερμηνεύεται ο Βλέπων Θεόν»**,³³ εν τούτοις ο (φαινόμενος ως άνθρωπος) Θεός θέλει να φύγει διότι **«ανέβη ο όρθρος»!** Δεν πρόκειται, βέβαια, για πονηρό πνεύμα, καθώς αυτά πράγματι φοβούνται και το φως της ημέρας, διότι ο Ιακώβ βεβαιώνει ότι **«είδα θεόν πρόσωπον προς πρόσωπον»** (Γέν. 32:31). Και το ιερό κείμενο συμπληρώνει: **«ανέτειλε σ' αυτόν ο ήλιος, όταν παρήλθε το Είδος του Θεού (δηλ. ο εμφανισθείς ως άνθρωπος σ' αυτόν Θεός)»**. (32:32). Αυτό προμήνυε, λέει ο ιερός Χρυσόστομος ότι επρόκειτο ο Θεός να λάβει και την ανθρώπινη φύση. (PG 54:510). Και τότε μεν ο δίκαιος «πάλευε» με τον Θεό σε καιρό νυχτερινό, δηλ. πριν Αυτός να σαρκωθεί και να μας δώσει τον φωτισμό του Αγίου Πνεύματος.

Τώρα όμως ο Θεός, λέει ο άγιος Κύριλλος,³⁴ **«δεν ανέχεται να παλεύει μετά την αυγή της ημέρας. Διότι δεν μάχεται αυτούς που βρίσκονται στο φως»**, δηλ. αυτούς που έλαβαν το φωτισμό του Αγίου Πνεύματος, διά των Μυστηρίων της Εκκλησίας. Όλοι οι φωτισμένοι πιστοί γνωρίζουν καλά ότι **«ο Λόγος σαρξ εγένετο και εσκήνωσεν εν ημίν»**. (Ιω. 1:14). Και το να **«έχει πάνω στο ρούχο του και πάνω στο μηρό του όνομα γραμμένο Βασιλεύς των βασιλέων και Κύριος των κυρίων»** (19-16). δηλώνει ότι και σαν άνθρωπος ο Υιός είναι βασιλεύς.³⁵ Διότι, λέει ο Οικουμενίσιος, «ο μηρός την σαρκική γέννηση επισημαίνει. Επειδή έχει γραφεί στην Γένεση **όλες οι ψυχές που εισήλθαν μαζί με τον Ιακώβ στην Αίγυπτο, που εξήλθαν από τους μηρούς αυτού...**». Και **«διότι περί τους μηρούς όλα τὰ παιδογόνα μέλη κείνται»**, λέει ο άγιος Κύριλλος. (PG 69:272). Και όταν ζήτησε ο Αβραάμ από τον υπηρέτη του να πάρει όρκο, του είπε **«Βάλε το χέρι σου κάτω από τον μηρό μου»**, που σημαίνει, κατά τον άγιο Κύριλλο, **«ορκίσου στον Θεό και σ' όλους που θα γίνουν από εμένα και (βέβαια) στη γέννηση του Δεσπότη (Χριστού). Ο μηρός λοιπόν δηλώνει τους εκ των μηρών (προερχομένους)»**.³⁶ Επισημαίνεται δηλ. ότι ο Ιησούς Χριστός είναι τέλειος άνθρωπος και Θεός.

2.4. Οι αντιθέσεις μεταξύ των στρατευμάτων Χριστού και Αντιχρίστου.

Είδαμε ήδη,³⁷ ότι η αντίχριστη ανθρωπότητα, επειδή δεν τηρεί τις (10) εντολές του Χριστού, οργανώνεται στις έσχατες μέρες σαν **«θηρίο»** που ασκεί βία και πανουργία για την επικράτησή του, και όχι αρετή. Γι' αυτό έχει **«δέκα κέρατα και επτά κεφάλια, και πάνω στα κέρατά του δέκα διαδήματα και πάνω στα κεφάλια του βλάσφημα ονόματα»**. (Αποκ. 13:1).

³³ Γέν. 32:29. Κατά τον ιερό Χρυσόστομο (PG 54:509): «Οὐκ ἔτι γὰρ κληθήσεται, φησὶν, Ἰακώβ τὸ ὄνομά σου, ἀλλ' Ἰσραήλ. Ἰσραήλ δὲ ἐρμηνεύεται, Ὁρῶν Θεόν. Ἐπειδὴ, ὡς ἰδεῖν ἀνθρώπῳ δυνατόν, ἰδεῖν κατηξιώθη Θεόν, διὰ τοῦτο καὶ τὴν προσηγορίαν σοὶ ταύτην ἐπιτίθημι, ἵνα πᾶσι τοῖς ἐξῆς κατάδηλον γένηται, οἷας ἡξιώθησ ὄπτασις. Καὶ ἐπήγαγεν, Ὅτι ἐνίσχυσας μετὰ Θεοῦ, καὶ μετὰ ἀνθρώπων δυνατός ἔσῃ».

³⁴ «Οὐκοῦν, ἐν ἡμέρᾳ μὲν οἱ πιστεύσαντες, οἱ δὲ ἀπειθείς ὡς ἐν νυκτὶ καὶ ἐν σκότῳ μάχονται τῷ Χριστῷ...» (PG 69:272). Καὶ «Ἐφη γὰρ τῷ Ἰακώβ ὁ προσπαλαίων ἄνθρωπος: **«Ἀπόστειλόν με· ανέβη γὰρ ὁ ὄρθρος»**. Συνίης, ὅπως οὐκ ἀνέχεται παλαίειν διαυγαζούσης ἡμέρας. **Οὐ γὰρ μάχεται τοῖς ἐν φωτὶ γεγονόσι**». (PG 69:273)

³⁵ Καὶ ὅποιος βλέπει τὸν ἄνθρωπο Ἰησοῦ βλέπει τὸν Θεό. Διότι **«ο εωρακὼς Εμέ εώρακε τὸν Πατέρα»**. (Ιω. 14:9).

³⁶ PG 69:272.

³⁷ Βλ. Η τεύχος: «Τα δύο θηρία, Αντίχριστος & Ψευδοπροφήτης». https://www.imdleio.gr/apocalypse/apocalypse_h.pdf

Φαινομενικά, γι' αυτούς που αγνοούν ότι δεν γίνεται κάτι χωρίς το θέλημα του Θεού, οι εξουσίες στη γη, όσο πλησιάζουμε στη Συντέλεια, όχι μόνο δεν θα είναι υποταγμένες στον Χριστό, αλλά τα κατορθώματα του παγκόσμια οργανωμένου «θηρίου» θα θεωρούνται νίκη του ηγέτη του δηλ. του Αντίχριστου και του Σατανά: **«προσκύνησαν το δράκοντα (Σατανά), που έδωσε την εξουσία στο θηρίο (Αντίχριστο), και προσκύνησαν το θηρίο, λέγοντας. Ποιος είναι όμοιος με το θηρίο (Αντίχριστο), και ποιος μπορεί να πολεμήσει με αυτόν»;** (Αποκ. 13:4).

Όμως, μόνο για τις αμαρτίες των ανθρώπων **δόθηκε, εκ Θεού, η εξουσία** στον Αντίχριστο: **«Και του δόθηκε εξουσία πάνω σε κάθε φυλή και λαό και γλώσσα και έθνος».** (Αποκ. 13:7). Δεν έλαβε μόνος του την εξουσία ο διάβολος και ο υποτακτικός του, ο Αντίχριστος. **«Διότι αν στις αγέλες των χοίρων δεν ετόλμησε να επέμβει (ο διάβολος), χωρίς να το επιτρέψει ο Θεός, πολύ περισσότερο δεν μπορεί να το κάνει στις ψυχές των ανθρώπων»**, λέει ο ιερός Χρυσόστομος. (PG 62:225). Αυτό το αντιλαμβάνονται οι πιστοί, ενώ όσοι εξετάζουν τα πράγματα εξωτερικά μόνο, δεν μπορούν να διακρίνουν τη εξουσία του Χριστού που είναι ισχυρότερη από όλες της εξουσίες της Γης και έτσι θα πλανηθούν από τον Αντίχριστο.

«Ίππος» του Χριστού «λευκός», δηλ. καθαρός από αμαρτία, είναι αυτός που βαστάζει επάξια το όνομά Του δηλ. είναι τέλειος **«Χριστιανός»**, όπως οι Απόστολοι. **«Διότι θα επιβείς (Κύριε) επί τους ίππους Σου, και η ιππασία Σου (φέρνει) σωτηρία»**, λέει προφητικά ο Δαβίδ (Ψαλμ. 3:8). **«Διά τούτο»**, λέει ο Οικουμένιος, **«και περί του σκεύους της εκλογής, του Παύλου, έχει λεχθεί από τον Κύριο ότι πρόκειται να βαστάσει το όνομά Μου ενώπιον των εθνών και των βασιλέων των υιών Ισραήλ. Βλέπε, λοιπόν, ότι επί όσων είναι όπως ο Παύλος αναπαύεται και επ' αυτών φέρεται ο Χριστός».**³⁸ Αυτούς τους τέλειους Χριστιανούς με αρχηγό τη Θεοτόκο, μας γνώρισε νωρίτερα η Αποκάλυψη ως τους **«144.000» εκλεκτούς** που **«ακολουθούν το Αρνίο όπου κι αν πηγαίνει»**, οι οποίοι **«αγοράστηκαν από τους ανθρώπους, απαρχή για τον Θεό και το Αρνίο».**³⁹ (14:4).

Σε πλήρη αντίθεση προς τους αγίους, που είναι ο ίππος του Χριστού, ο Αντίχριστος που είναι ο (κατ' εξοχήν) **άνθρωπος της αμαρτίας** κατά τον απόστολο Παύλο,⁴⁰ είναι ο ίππος του Σατανά. Ο Αντίχριστος θα πεισθεί απ' αυτόν, με τα ψευδοθαύματά του, ότι έχει γίνει θεός, και μάλιστα ανώτερος κάθε άλλου ως τότε θεωρουμένου θεού ή σεβάσματος.⁴¹

Ο Χριστός έχει τα Ουράνια στρατεύματα των αγγέλων που τον ακολουθούν **«πάνω σε ίππους λευκούς, ντυμένους με εκλεκτό λινό λευκό, καθαρό».** (19:14), διότι δεν έχουν οι άγιοι αγγελοι ίχνος αμαρτίας και διότι συμπολεμούν, ως επί ίππων, με τους καθαρθέντας (διά των μυστηρίων και της μετανοίας) πιστούς. **«Είναι δε και στους αγίους αγγέλους λευκοί οι ίπποι, διότι και αυτοί χαίρονται στους καθαρούς των ανθρώπων, επειδή έγιναν και διατηρούνται καθαροί κατά την φύση τους και είναι (πλέον, μετά Χριστόν) ανεπίδεκτοι πάσης (αμαρτωλής) κηλίδας. Και αυτό το φανερώνει το ένδυμα από λευκό και καθαρό λινό»**, λέει ο Οικουμένιος.⁴²

Ο Σατανάς, απεναντίας, έχει σαν στρατεύμά του τα ξεπεσμένα από τον Ουρανό πνεύματα, που είναι πλέον **δαίμονες αμετανόητοι** και μαζί του προσπαθούν να οδηγήσουν τους ανθρώπους στην απώλεια. Το στρατεύμα **«του ἵππου»** (ιππικού) που διευθύνεται από αυτούς και θα απωλέσει το τρίτο των ανθρώπων κατά τον μεγάλο πόλεμο της 6ης σάλπιγγας, μάθαμε ότι είναι **200 εκκατομμύρια.** (9:16). Διότι, λέει ο Ιωάννης, **«άκουσα τον αριθμό τους»**

³⁸ «Διὸ καὶ περὶ τοῦ σκεύους τῆς ἐκλογῆς τοῦ Παύλου εἴρηται παρὰ τοῦ Κυρίου τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν καὶ βασιλέων υἱῶν Ἰσραὴλ. ὅρα οὖν τοῖς κατὰ τὸν Παῦλον ἐπαναπαύεται καὶ ἐποχεῖται ὁ Χριστός».

³⁹ Περισσότερα στο Θ τεύχος της ερμηνείας: https://www.imdleio.gr/apocalypse/apocalypse_9.pdf

⁴⁰ 2α Θεσ. 2:3. **«...ο άνθρωπος της αμαρτίας, ο υιός της απωλείας».**

⁴¹ «...αντικείμενος (ο Αντίχριστος) και υπεραιρόμενος επί πάντα λεγόμενον Θεόν ή σέβασμα». (2α Θεσ. 2:4).

⁴² «...Λευκοὶ δὲ καὶ τοῖς ἀγίοις ἀγγέλοις οἱ ἵπποι· καὶ γὰρ καὶ αὐτοὶ τοῖς καθαρῶς τῶν ἀνθρώπων ἐφήδονται ἐπεὶ καὶ καθαροὶ τὴν φύσιν εἰσὶ καὶ πάσης κηλίδος ἀμιγεῖς. καὶ δεῖκνυσι τοῦτο τὸ ἐκ βύσσου περιβλήμα τῆς λευκῆς καὶ καθαρᾶς»...

(9:16) και **«είδα τους ίππους στην όραση και αυτούς που κάθονται πάνω τους»...** (9:17), το οποίο πνευματικά σημαίνει ότι είδε τους αμετανόητα αμαρτωλούς σαν ίππους που μάχονται τον Χριστό και την Εκκλησία Του και κάθε τι Χριστιανικό (Σταυρό, διδασκαλία, ιερές Γραφές και εικόνες, παραδόσεις κλπ), καθοδηγούμενοι από τους πονηρούς δαίμονες, σαν από αναβάτες.⁴³

Οι πόλεμοι στη γη γίνονται άκρως εξολοθρευτικοί όταν συμπληρωθεί ο αριθμός των 200 εκατομμυρίων δαιμονισμένων εχθρών του Χριστού.⁴⁴ Η Αποκάλυψη μας πληροφορεί ότι υπάρχει ιεραρχία στο στράτευμα των πονηρών. Διότι τα 200 εκατομμύρια δρουν οργανωμένα όταν λύνονται οι **τέσσερις (4) πονηροί άγγελοι**, που είναι αρχηγοί τους (9:14), ενώ ο Σατανάς εξουσιάζει όλο το στράτευμα του κακού. Αναφέρεται ως «βασιλέας» των δαιμονικών «ακρίδων» και **«Άγγελος της Αβύσσου (απύθμενης Κόλασης)»** με το όνομα **«Απολλύων»** στα Ελληνικά και **«Αβαδδών»** στα Εβραϊκά (9:11), ως γενικός καταστροφέας (ψυχών και σωμάτων).

Αντί του Απολλύοντος και **των τεσσάρων εξολοθρευτών αγγέλων**, που οδηγούν σε καταστροφικούς πολέμους την ανθρωπότητα, οι πιστοί έχουν οδηγό τον Ιησού Χριστό και τον σωτήριο λόγο Του διά **των τεσσάρων ευαγγελιστών**, υπό την εποπτεία **τεσσάρων (ιδιαίτερης ζωντανίας) αγγελικών οντοτήτων**: **«Και στο μέσο του θρόνου και κυκλικά γύρω από το θρόνο, τέσσερα ζώα (όντα με ιδιαίτερη ζωντανία), γεμάτα οφθαλμούς από μπροστά και από πίσω».** (Αποκ. 4:6). Και στο θρόνο κάθεται ο Θεός, **«ως Βασιλεύς των βασιλέων και Κύριος των κυρίων»**, που εξουσιάζει όλη τη Δημιουργία, ορατή και αόρατη, αισθητή και πνευματική. Ακόμη εξουσιάζει και τα ξεπεσμένα πνεύματα, που θέλουν το κακό μας. Γι' αυτό ο Κύριος **«εθεράπευσε πολλούς από νόσων και μαστίγων και πνευμάτων πονηρών»...** (Λουκ. 7:21), ενώ ο αρχηγός τους Διάβολος ή Σατανάς ή Απολλύων, **«ανθρωποκτόνος ήταν απ' αρχής»** (Ιω. 8:44). Αυτός κλείστηκε στην Άβυσσο και δεν μπορεί να βγει απ' εκεί όσο οι άνθρωποι τηρούν τις (10) εντολές του Θεού.

2.5. Ο άγγελος μέσα στον ήλιο!

«Και είδα ένα άγγελο να έχει σταθεί μέσα στον (φαινόμενο από τη γη) ήλιο», λέει στη συνέχεια ο Ιωάννης. (19:17). Αυτός ο άγγελος είναι ένας από τους υπερέχοντες, λέει ο Ανδρέας. Ο άγγελος στέκεται στον ήλιο γιατί έχει να εξεγγείλει φανερά το θείο πρόσταγμα, και ως ευρισκόμενος μέσα στο φως εξαγγέλει όσα σημαίνουν τη σωτηρία. Η Αποκάλυψη τον παρουσιάζει να έχει όχημα τον ήλιο, γιατί δεν υπάρχει κάτι άλλο από τα ορατά που να είναι λαμπρότερο από αυτόν, λέει ο Αρέθας. (Μαυρ. σ. 265).

Ο Ιωάννης, δηλαδή, μιλάει για «άγγελο» που βλέπεται να είναι όλος μέσα στο φως του νοητού Ηλίου - Χριστού, γιατί όπως είπε ο Ανδρέας, **«έχει να εξεγγείλει φανερά το θείο πρόσταγμα, και ως ευρισκόμενος μέσα στο (Θείο) φως εξαγγέλει όσα σημαίνουν τη σωτηρία».** Επομένως οι πιστοί, όπως και ο Ιωάννης, βλέπουν με τα μάτια τους τον «άγγελο» αυτόν όταν κηρύττει, ενώ αναγνωρίζουν από τα θαύματα που τον συνοδεύουν ότι βρίσκεται ολόκληρος μέσα στο φως του Χριστού. Και ποιος είναι αυτός που θα διδάσκει φανερά στις έσχατες μέρες κάνοντας και φοβερά θαύματα μπροστά σε όλους, παρά μόνο ο **«ένσαρκος άγγελος»**, κατά το

⁴³ Τα 200 εκατομμύρια είναι, λοιπόν, οι πλήρως κυριαρχούμενοι από τους δαίμονες, που πνευματικά από τα στόματά τους βγαίνει το κάλεσμα στην αμαρτία σαν φωτιά της Κόλασης και αιρέσεις σαν καπνός που συσκοτίζει το νου και η βλαφημία των θείων σαν θειάφι (...από τα στόματά τους βγαίνει φωτιά και καπνός και θειάφι). (9:17).

⁴⁴ Οι αριθμοί δίνονται για να επιβεβαιώσουν τα νοήματα περισσότερο και όχι για ακρίβεια. Έτσι δεν είναι ακριβής ο αριθμός των 144.000 σφραγιζομένων δούλων του Θεού (7:3-8), ούτε ο αριθμός των 144.000 εκλεκτών που ακολουθούν παντού τον Χριστό (14:4). Το αποδεικνύει το αναρίθμητο, σχεδόν, πλήθος των σωζομένων. (7:9). Όμως η διαφορά στην τάξη μεγέθους μεταξύ 144.000 και 200.000.000 μας δείχνει ότι όταν οι μαχητές του πονηρού φτάσουν να είναι περ. χίλιες φορές περισσότεροι από αυτούς του Χριστού, τότε όπως και στα Σόδομα, έρχονται εξολοθρευτικές καταστροφές. **«Ο 3ος Παγκ. Πόλεμος δεν θα είναι για μετάνοια, αλλά για εξολόθρευση»**, λέει ο σάρετς Λαυρέντιος. **«Στους χίλιους έναν θα βρίσκεις που θα μιλάει την αλήθεια και οι άλλοι θα τον λένε τρελό»**, λέει και ο γέρ. Αμβρόσιος. Το 35ο στο https://www.imdleio.gr/diaf/2012/gAmbrosios_b.pdf

απολυτικό του,⁴⁵ **προφήτης Ηλίας;**

Ο Ηλίας είναι όλος φως. Κατά την οπτασία που είδε ο πατέρας του, όταν γεννήθηκε, δύο άνδρες λευκοφορεμένοι τον ονόμαζαν Ηλία, τον σπαργάνωναν με φωτιά και του έδιναν να φάει φλόγα. Στο βιβλίο Σοφία Σειράχ της Αγίας Γραφής αναγράφεται τιμητικά για τον προφήτη Ηλία: **«Και ανέστη (παρουσιάσθηκε) Ηλίας ο προφήτης ως πυρ, και ο λόγος αυτού ως λαμπάς εκαίετο...»**⁴⁶

Δεν πέθανε,⁴⁷ αλλά αρπάχτηκε προς τον ουρανό από άρμα με πύρινους ίππους: **«Και ιδού άρμα πυρός και ίπποι πυρός και ξεχώρισαν τους δύο (Ηλία και Ελισσαίο), και αρπάχτηκε ο Ηλίας μέσα σε σεισμό ως εις τον ουρανό».** (Δ' Βασ. 2:11). Βρίσκεται έκτοτε, χωρίς να έχει υποστεί φθορά το σώμα του, στη γη. Εμφανίσθηκε μαζί με τον Κύριο μέσα στο φως της Μεταμόρφωσής Του. (Ματθ. 17:2-3). Τον είδαμε να **«ανεβαίνει από την ανατολή του ηλίου, έχοντας σφραγίδα του ζωντανού Θεού»** και να επεμβαίνει για τη σωτηρία των πιστών. (Αποκ. 7:2, & τ. Γ σελ. 5).

Βοηθάει αοράτως τους ευσεβείς, αλλά θα φανερωθεί κηρύττοντας μπροστά σε όλους ένα διάστημα (3,5 έτη), πριν την ανάδειξη του (τελικού) Αντιχρίστου σε παγκόσμιο ηγεμόνα.

Διότι ο Ηλίας έρχεται να κηρύξει πριν τη 2α Παρουσία του Χριστού, όπως προείπε ο Κύριος διά του προφήτου Μαλαχία: **«...Και ιδού Εγώ θα σας αποστείλω τον Ηλία τον Θεσβίτη, πριν να έλθει η ημέρα Κυρίου η μεγάλη και επιφανής (της 2ας Παρουσίας)... για να μην έλθω να πατάξω την γη άρδην (ολοκληρωτικά)».** (Μαλ. 4:4-5).

Ο Ηλίας μαζί με τον Ενώχ (που επίσης δεν πέθανε) είναι οι δύο προφύτες για τους οποίους γράφτηκε στο 11ο κεφάλαιο της Αποκάλυψης: **«Και θα δώσω στους δύο μάρτυρές Μου και θα προφητέψουν χίλιες διακόσιες εξήντα ημέρες (δηλ. 3,5 χρόνια) ντυμένοι με σάκους (πένθημα)».** (11:3). Κανείς δεν θα μπορεί να βλάψει τους προφύτες τα 3,5 χρόνια του κηρύγματός τους: **«Και αν κάποιος θέλει να τους βλάψει, φωτιά βγαίνει από το στόμα τους και κατατρώει τους εχθρούς τους».** Και αν κάποιος θελήσει να τους φονεύσει **«με τον ίδιο τρόπο πρέπει αυτός να φονευθεί».** (Αποκ. 11:5).

Οι καλοπροαίρετοι είναι επόμενο να αποδεχθούν ως θεόπνευστο το κήρυγμα των δύο προφητών, το βεβαιούμενο από μεγάλα και φοβερά θαύματα, το οποίο αφ' ενός θα αποκαλύπτει τον Αντίχριστο ως πλάνο και Θεομάχο και αφ' ετέρου ότι σύντομα παύει η εξουσία του. Θα λένε, κατά τον άγιο Εφραίμ τον Σύρο: **«Πλάνος είναι (ο Αντίχριστος) ω άνθρωποι... κανείς να μην υπακούσει στον Θεομάχο· κανείς από σας να μην φοβηθεί, διότι γρήγορα καταργείται».** (Βλ. τεύχος Στ 13). Όμως, όταν ολοκληρώσουν το έργο τους, θα επιτρέψει ο Θεός να φονευθούν από τον Αντίχριστο. Αλλά για να μην νομισθούν πιο αδύναμοι από αυτόν, ο Κύριος μετά 3,5 ημέρες θα τους αναστήσει. (Αποκ. 11:11).

⁴⁵ «Ο ένσαρκος Άγγελος, των Προφητών ή κρηπίς, ο δεύτερος Πρόδρομος, τής παρουσίας Χριστού, Ήλίας ο ένδοξος, άνωθεν καταπέμψας, Έλισαίω τήν χάριν, νόσους άποδιώκει, και λεπρούς καθαρίζει, διό και τοίς τιμώσιν αυτόν, βρύει ιάματα». (+ 20 Ιουλίου).

⁴⁶ «...Με τον λόγο του επικαλούμενος τον Κύριο έκλεισε τον ουρανό ώστε να μη βρέξει και τρεις φορές κατέβασε φωτιά από τον ουρανό. Ω πόσο δοξάσθηκες Ηλία με τα θαύματά σου! Και ποιος μπορεί να καυχηθεί ότι είναι όμοιος με σένα; Ανέστησες νεκρό από τον θάνατο και τον Άδη, με την επίκληση του Κυρίου... Κατέβασες βασιλείς από τον θρόνο τους στην απώλεια... Στο Σινά άκουσες αποκαλύψεις και κρίσεις του Θεού... Έχρισες βασιλείς τιμωρούς του κακού, και προφήτας διαδόχους σου. Αναλήφθηκες μέσα σε λαίλαπα φωτιάς με άρμα από πύρινους ίππους. Για σένα έχει γραφεί ότι προορίσθηκες από τον Θεό να κοπάσεις την θεία οργή για να επιστρέψεις καρδιά πατρός προς υιό και να αποκαταστήσεις (στην ευσέβεια) τις φυλές του Ιακώβ»... (κεφ. 48).

⁴⁷ Όπως είπαμε ήδη σε άλλα τεύχη και κυρίως στο 6ο: https://www.imdleo.gr/apocalypse/apocalypse_f.pdf

2.6. Τα «όρνεα».

«Ο άγγελος έκραξε με φωνή μεγάλη», συνεχίζει ο Ιωάννης ο Θεολόγος, λέγοντας σε όλα τα όρνια που πετούν στο μεσουράνημα: **Ελάτε, συναχτείτε στο δείπνο το μεγάλο του Θεού, για να φάτε σάρκες βασιλέων και σάρκες χιλιάρχων και σάρκες ισχυρών και σάρκες ίππων και των καθισμένων πάνω τους, και σάρκες όλων, ελεύθερων και δούλων και μικρών και μεγάλων.** (19:17-18).

Ο Ανδρέας ερμηνεύει τα «όρνια» ως αγγέλους. Δηλ. λέει, ο άγγελος που στέκεται στον ήλιο προτρέπει τους λοιπούς αγγέλους να γεμίσουν ευφροσύνη για την τιμωρία των αμαρτωλών και την εξάλειψη της αμαρτίας. (Μαυρ. σ. 265). Μπορεί, λέει επιπρόσθετα ο Αρέθας, **όρνια να ονομάζει τις ψυχές των αγίων**, οι οποίες άφησαν τα χαμερπή πράγματα και ανέβηκαν ψηλά, σύμφωνα με τον Παύλο, και προχωρούν (έτσι, κατά κάποιο τρόπο) στον αέρα για να προϋπαντήσουν τον Κύριο. (Α Θεσ. 4:17).

Την ερμηνεία τους οι Ανδρέας και Αρέθας την στηρίζουν θεολογικά στα δύο, ως προς τους ανθρώπους, θελήματα του Θεού: **την ευδοκία (ή προηγούμενο) και την παραχώρηση (ή επόμενο) θέλημα.** Λέει, σχετικά, ο Ανδρέας Καισαρείας: **«Δεύτε συνάχθητε εις τὸ δείπνον τὸ μέγα τοῦ Θεοῦ».** Το προηγούμενο θέλημα του Θεού, το οποίο λέγεται και ευδοκία και περιπόθητο δείπνο, είναι το να σωθούν όλοι οι άνθρωποι και να γνωρίσουν σε βάθος την αλήθεια (Α Τιμ. 2:4) και να μετανοήσουν και να ζήσουν (1εζ. 18:23). Το δεύτερο και κατά κάποιο τρόπο επόμενο θέλημα του Θεού, είναι το να τιμωρηθούν εκείνοι που επιθυμούν και τρέχουν προς την Κόλαση. Και ο Χριστός το θέλημα του Πατέρα Του το ονόμασε τροφή, όταν έλεγε: **«Ἐμὸν βρῶμα (τροφή δική Μου) είναι το να κάνω το θέλημα Αυτοῦ που με έπεμψε και να τελειώσω το έργο Του».** (Ιω. 4:34).

Αυτό λοιπόν εδώ ονομάζεται **δείπνον Θεού και ο κάθε άνθρωπος απολαμβάνει εκείνο που με τα έργα του επεθύμισε**, την βασιλεία ή την τιμωρία. (Μαυρ. σ. 265).

Με τη βρώση των σαρκών «σημαίνεται ο των σαρκικών πάντων αφανισμός, και η των αρχικών (ή αρχηγικών) επί γης ονομάτων η έκλειψις», προσθέτει ο Ανδρέας. Δηλ. όλα τα αφορώντα τη σάρκα (μέριμνες, κόποι και πόνοι, ηδονές και αμαρτίες) θα αφανισθούν, και θα εκλείψουν τα ονόματα εκείνων που έχουν (αμαρτωλή) εξουσία.

«Όταν θα φθάσει η απόλαυση της αιώνιας ζωής, τα σαρκικά θα αφανισθούν», λέει και ο έτερος των Καππαδοκών Αρέθας. (Μαυρ. σ. 265).

Αλληγορική ερμηνεία για τα «όρνεα» δέχεται και ο πατριάρχης των Ιεροσολύμων Άνθιμος (+1808): «Τα όρνια που πετούν μεσουράνα, τα οποία προσκαλεί ο άγγελος στο δείπνο του μεγάλου Θεού, είναι τα πνεύματα των δικαίων που υπερυψώθηκαν πάνω από τις κοσμικές και γήινες μέριμνες στην παρούσα ζωή και πέταξαν με τη διάνοιά τους προς τα ουράνια αγαθά. Αυτοί οι δίκαιοι θα αρπαγούν την ημέρα της κοινής αναστάσεως στον αέρα, κατά τον απόστολο.⁴⁸ Τότε και θα μασήσουν, δηλ. θα γνωρίσουν με λεπτομέρεια τις ανταποδόσεις των ανθρωπίνων πράξεων· και αυτή η με ακρίβεια γνώση δείπνο ονομάζεται. Διότι όπως το δείπνο στα τέλος της ημέρας, έτσι στη συντέλεια της πρόσκαιρης αυτής ημέρας (του βίου) θα γίνει η επαλήθευση των πραγμάτων που κατ' ευδοκίαν και αρχαία βουλή του Θεού προορίσθηκαν. Διότι προώρισε ο Θεός για μεν τους δικαίους (κατ' ευδοκίαν) τη βασιλεία προ καταβολής κόσμου, στους δε αμετανοήτους (κατά παραχώρηση) το πυρ, το οποίο ετοιμάσθηκε (ήδη) για τον διάβολο και τους αγγέλους αυτού».

Οι πόλεμοι όσο πλησιάζομε τη Συντέλεια γίνονται όλο και πιο εξοντωτικοί από τα νέα όπλα. Τότε **πλήθη ορνέων βοηθούν να καθαρισθεί η γη από τα πτώματα.** Ο 3ος παγκόσμιος θα είναι πολύ πιο εξοντωτικός από τους προηγούμενους παγκοσμίους πολέμους,

⁴⁸ Α Θεσ. 4:16-17: «...οί νεκροί εν Χριστώ αναστήσονται πρώτον. Ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα». Και (Κολ. 3:1-2): «Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθημένος· τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς».

αφού μόνο από τα όπλα θα χαθεί το τρίτο των ανθρώπων. (Αποκ. 9:15). Τότε θα καταστραφούν οι αντίχριστες δυνάμεις του Γωγ, όπως προφήτευσε ο προφήτης Ιεζεκιήλ: **«...Και θα πέσεις εσύ και όλοι οι γύρω από σένα, και τα έθνη που θα είναι μαζί σου θα δοθούν σε πλήθη ορνέων, σε κάθε πετούμενο και σ' όλα τα θηρία της πεδιάδας σε έδωκα κατάβρωμα»...** (Βλ. Ιεζ. Κεφ. 39). Διότι, ενώ όλα τα σχετικά με τον Γωγ έχουν κυρίως εσχατολογική σημασία,⁴⁹ εν τούτοις θα πραγματοποιηθεί και ένας τύπος αυτών ενωρίτερα, καθώς πριν την περίοδο των φιαλών της Αποκάλυψης και της Συντελείας είναι η περίοδος των αναλογικά μικρότερων (στο ένα τρίτο) καταστροφών των σαλπίγγων. Έτσι, περιμένουμε τώρα μικρότερο (από τον καιρό του τελικού Αντιχρίστου - Γωγ) πόλεμο κατά της Εκκλησίας, και από τα όπλα του παγκοσμίου πολέμου περιορισμένη (στο τρίτο) καταστροφή της ανθρωπότητας.⁵⁰ **«Σ' αυτόν τον πόλεμο όλοι θα γυρίσουν νικημένοι. Ο Ελληνικός στρατός θα παραμείνει θεατής. Γήπεδο θα είναι η Παλαιστίνη, τάφος τους η Νεκρά Θάλασσα. Αυτό θα είναι και το πρώτο ημίχρονο...»**, έλεγε ο άγιος Παΐσιος. Και αφορούν γήινα γεγονότα τα λεγόμενα του προφήτου Ιεζεκιήλ, ότι οι κατοικούντες τις πόλεις του Ισραήλ θα καίνε για επτά χρόνια τα καιόμενα μέρη των όπλων του πολέμου, και ότι θα γίνει μια φάραγγα τόπος ταφής των στρατευμάτων του Γωγ, και αυτό θα διαρκέσει επτά μήνες κλπ. Τότε έχουμε και **όρνια για τον καθαρισμό της γης**. Δηλαδή, δεν είναι μόνο πνευματική η ερμηνεία για τα όρνια. Πρόσθετε ο άγιος Παΐσιος: **«Να διαβάσετε τους προφήτες τι λένε...Τον Ιωήλ, τον Ζαχαρία, τον Ιεζεκιήλ, τον Δανιήλ...Τα λένε όλα πως θα γίνουν! Για 7 χρόνια στην Παλαιστίνη δεν θα καίνε ξύλα, αλλά μπαστούνια (όπλων)»!**⁵¹

Τον καιρό του τελικού Αντιχρίστου, σε όραμα του αγίου Ιωάννου της Κροστάνδης, υπάρχει αφ' ενός η παρέμβαση των αγγέλων ως νοερών ορνέων που παραλαμβάνουν τις ψυχές των θανατωθέντων Χριστιανών για να τις οδηγήσουν στον Παράδεισο⁵² και αφ' ετέρου τα όρνεα της γης («εκατομμύρια πουλιά») που επιπίπτουν στους υπηρέτες του Αντιχρίστου. Αυτό δείχνει και η αγιογραφία του εξωφύλλου στο παρόν τεύχος. Τα όρνια της γης, μπορούμε να θεωρήσουμε, ότι κατευθύνονται εναντίον των αντιχρίστων από αγγέλους, που έχουν προσκληθεί για το έργο αυτό από τη φωνή του Ηλία. Δηλ. ο Ηλίας, ο άγγελος που είναι όλος μέσα στον νοητό ήλιο Χριστό, συμπληρώνει τη γεμάτη θαύματα⁵³ διδαχή του στους ανθρώπους, με την πρόσκληση των ορνέων (λογικών και αλόγων) στην προετοιμασμένη καταστροφή όσων έμειναν αμετανόητοι, παρά το κήρυγμά του. Όλοι οι αμετανόητοι θα ενωθούν με τον Αντίχριστο, λαμβάνοντας το σφράγισμά του και νομίζοντας ότι θα μπορέσουν να αντισταθούν στον ερχομό του Χριστού κατά τη 2α Παρουσία.

2.7. Τα «στρατεύματα» του Διαβόλου και το στράτευμα του Χριστού.

Το «Θηρίο»-Αντίχριστος δεν έρχεται για να φέρει ευημερία στους ανθρώπους, αλλά μαζί με τους οπαδούς του είναι ο ίππος του Σατανά, που έχει σκοπό να πολεμήσει τον Ιησού Χριστό που είδαμε ότι είναι ο αναβάτης του λευκού ίππου, δηλ. των αγίων. Λέει ο Ιωάννης: **«Και είδα το θηρίο και τους βασιλιάδες της γης και τα στρατεύματά τους συναγμένα, για να κάνουν τον πόλεμο εναντίον αυτού που κάθεται πάνω στον (λευκό) ίππο και εναντίον του στρατεύματός του»**. (Αποκ.19-19).

⁴⁹ Για τον Αρμαγεδδόν: https://www.imdleio.gr/diaf/files/proph/1_prophecies_parts/13_Gog-Armagedon.pdf

⁵⁰ Δείτε από τον ως άνω σύνδεσμο διευκρινήσεις από σελ. 14 (129).

⁵¹ (Ιεζεκ. 39,9-10) «Μαρτυρίες Προσκυνητών», Θεσσαλονίκη 2003, Ζουρνατζόγλου Νικόλαος, επισημηναγός.

⁵² ...«Και είδα ένα βουνό από πτώματα καλυμμένα από ανθρώπινο αίμα και από πάνω τους πετούσαν άγγελοι. Έπαιρναν τις ψυχές αυτών που είχαν δολοφονηθεί για το Λόγο του Θεού προς τα Ουράνια ενώ έμαλλαν «Αλληλούια»! Περισσότερα: https://www.imdleio.gr/diaf/2007/06-ag_I_Krostand-auton.pdf

⁵³ Διότι οι δύο προφήτες, Ηλίας και Ενώχ, «έχουν την εξουσία να κλείσουν τον ουρανό, για να μην πέφτει βροχή κατά τις ημέρες της προφητείας τους. Και έχουν εξουσία πάνω στα νερά να τα μετατρέπουν σε αίμα και να χτυπήσουν τη γη με κάθε πληγή όσες φορές κι αν θελήσουν». Ενώ, μέχρι τέλους του έργου τους, «αν κάποιος θελήσει να τους βλάψει, με τον ίδιο τρόπο πρέπει αυτός να θανατωθεί». (Αποκ. 11:5 & 6)

Είδαμε ότι τον Χριστό, που ο Ιωάννης παρουσιάζει με τα ιδιώματα της διπλής φύσης του (Λόγο του Θεού και τέλειο άνθρωπο που έπαθε για χάρη μας, στο 19:13) ακολουθούν **τα στρατεύματα** που είναι στον Ουρανό (19:14), στον πληθυντικό αριθμό, για τις πολλές τάξεις και το μέγα πλήθος των αγγελικών δυνάμεων, καθώς κατά τον προφήτη Δανιήλ (7:10): **«χίλιες χιλιάδες λειτούργουσαν σε Αυτόν, και μύριες μυριάδες παραστέκονταν σ' Αυτόν»**. «Όχι διότι τόσο μόνο είναι το πλήθος τους, αλλά διότι περισσότερο δεν μπορούσε να πει ο προφήτης», λέει ο άγιος Κύριλλος. Και **«διότι είναι περισσότεροι οι άγγελοι. Εκείνα είναι τα ενενήντα εννέα (99) πρόβατα, η δε ανθρωπότητα το ένα μόνο»**.⁵⁴

Τώρα όμως (19:19), λένε οι ερμηνευτές Ανδρέας και Αρέθας, για τους πονηρούς ο Ιωάννης αναφέρει **στρατεύματα**, ενώ για όσους είναι με τον Χριστό λέει **στράτευμα** (στον ενικό). «Στον πληθυντικό αριθμό δηλ. **στρατεύματα** ονομάζει τους συστρατευόμενους με τον Διάβολο, για τα πολλά είδη της αμαρτίας, γιατί είναι διηρημένοι και γιατί έχουν πολλές γνώμες». Αυτό δεν σημαίνει ότι οι πονηροί είναι περισσότεροι των αγίων (αγγέλων και ανθρώπων), διευκρινίζει ο άγιος Ανδρέας: «Και βέβαια (οι πονηροί) είναι ελάχιστο μέρος των αγγελικών δυνάμεων και των ισαγγέλων ανθρώπων (αγίων)». Οι ενάρετοι, επειδή η αρετή τους ενώνει με τον Χριστό, που ως Θεός Λόγος είναι η πηγή της, έχουν και μεταξύ τους ενότητα. «Εκείνοι που ακολουθούν τον Χριστό, τον οποίο (ο Ιωάννης) ονομάζει αναβάτη (του λευκού) ίππου, τους ανέφερε στον ενικό, δηλαδή **στράτευμα**, γιατί έχουν ένα θέλημα και μία γνώμη προς τον Θεό Λόγο, για να Τον ευαρεστήσουν», κατά τους Ανδρέα και Αρέθα. (Μαυρ. σ. 266). Επομένως οι πονηροί έχουν ενότητα μόνο στην καταστροφή, καθώς αντιπαλεύουν μεταξύ τους για την ικανοποίηση των παθών τους (φιλοδοξίας, φιλαργυρίας, και φιληδονίας) ενώ οι άγιοι έχουν, ως ιδιότητα της αρετής τους, πλήρη ενότητα με τον Χριστό και μεταξύ τους.

2.8. Η νίκη του Χριστού. **«Και πιάστηκε το θηρίο (Αντίχριστος) και μαζί με αυτό ο Ψευδοπροφήτης που έκανε τα θαυματουργικά σημεία μπροστά του, με τα οποία πλάνησε εκείνους που έλαβαν το χάραγμα του θηρίου και εκείνους που προσκυνούν την εικόνα του· ζωντανοί ρίχτηκαν οι δύο στη λίμνη της φωτιάς που καίγεται με θειάφι»**. (Απ. 19:20).

Νικήθηκαν από τη θεία οργή ο Αντίχριστος και ο Ψευδοπροφήτης, ο οποίος έκανε τα σημεία και τα τέρατα, για να κάνει τους ανθρώπους να δεχθούν εύκολα τις απάτες, λένε οι Ανδρέας και Αρέθας. Δεν πεθαίνουν τον κοινό θάνατο οι δύο, λέει ο Ανδρέας, αλλά καταδικάζονται **«εν ριπή οφθαλμού να μεταβούν στον δεύτερο θάνατο, τη λίμνη του πυρός»**. Και λέει για άλλους ο Παύλος ότι δεν θα πεθάνουν μεν, όμως θα μεταμορφωθούν σε μια στιγμή, όσο θέλει το μάτι να ανοιγοκλείσει. Και όλοι αυτοί, όπως είναι φυσικό, θα οδηγηθούν στην κρίση. **«Οι παρόντες δύο (Αντίχριστος και Ψευδοπροφήτης), όμως, ως δυσσεβείς και αντίθεοι (οδηγούνται) όχι σε κρίση, αλλά σε κατάκριση»**. Τονίζει ότι **αυτό δεν αντιτίθεται στον τρόπο εξολόθρευσης του Αντιχρίστου με ένα φύσημα του Κυρίου** (Β Θεσ. 2:8), όπως λέει ο Παύλος. Και οπωσδήποτε δεν αντιτίθεται στην προφητεία του Δανιήλ κατά την οποία κάποιοι άνθρωποι θα μείνουν ζωντανοί μετά την εξόντωση του Αντιχρίστου, που μακαρίζονται από αυτόν τον προφήτη. Λέμε (μετά βεβαιότητας), τονίζει ο Ανδρέας, ότι **αυτοί δύο θα ριχθούν ζωντανοί στη φωτιά της Γέενας (Κόλασης) «με άφθαρτο σώμα»**, όταν ο Θεός καταργήσει την εξουσία και δύναμή τους. Και αυτό είναι ο θάνατος και η εξολόθρευση με το θείο πρόσταγμα του Χριστού. (Μαυρ. σ. 266). Κατά τη 2α Παρουσία, ως γνωστόν, όλων των ανθρώπων τα σώματα θα λάβουν αφθαρσία. Των δικαίων θα είναι λαμπρά και μ' αυτά θα εισέλθουν στον Παράδεισο, ενώ των (αμετανόητων) αμαρτωλών θα είναι σκοτεινά, και μ' αυτά θα μπουν στη **«λίμνη του**

⁵⁴ Διότι, κατά τον άγιο Κύριλλο, «ανάλογα με το μέγεθος των τόπων πρέπει να υπολογίζουμε και το πλήθος των οικητόρων... Οι ουρανοί των ουρανών ανέκφραστον έχουν τον αριθμό». (Αγίου Κυρίλλου Ιεροσολύμων 15η κατήχηση στους φωτιζομένους, κεφ. 23-24). Και ο άγιος Ιω. ο Χρυσόστομος: «...αὐτὸς ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς, ὁ καταλιπὼν τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα πρόβατα (Ματθ. 18:12), καὶ ἐλθὼν ἐπὶ τὸ πεπλανημένον· τουτέστιν, ὁ καταλιπὼν τὰς ἐπουρανοῦς δυνάμεις, καὶ ἐλθὼν ἐπὶ τὸν πεπλανημένον Ἀδὰμ». (Στην ἀρνήση του Πέτρου. ΡΓ 59:616)

πυρός» (αιώνια βάσανα). Ο αιώνιος χωρισμός από τη ζωοποιό χάρη του Θεού είναι ο «**δεύτερος θάνατος**» ή «**λίμνη του πυρός**» (20:14), ή και **Κόλαση**. Ο χωρισμός της ψυχής από το σώμα είναι ο **πρώτος θάνατος**. Η ψυχή του ανθρώπου που χαριτώθηκε με τα Μυστήρια της Εκκλησίας και διαφύλαξε (με έργα και λόγια) τη χάρη αυτή, **λέγεται ότι αναστήθηκε**, και αυτή είναι «**η ανάσταση η πρώτη**», όπως λέει ο Ιωάννης κατόπιν (20:5).

Ο **Οικουμένιος** θεωρεί τον Αντίχριστο, που κι αυτός ψεύδεται μπροστά στους ανθρώπους, ταυτόσημο πρόσωπο με τον Ψευδοπροφήτη. Έτσι αποτυγχάνει να ερμηνεύσει σωστά τα σχετικά εδάφια της Αποκάλυψης, υποβιβάζοντας τη σατανική τριάδα, (Διάβολο, Αντίχριστο και Ψευδοπροφήτη) σε δυάδα.⁵⁵ Η ερμηνεία του διαφέρει, καταφανώς, από αυτήν του Αγίου Ανδρέα, κατά την οποία **οι δύο ρίχνονται στη Γέεννα «με άφθαρτο σώμα»**, γιατί **ο Διάβολος, ως πνεύμα, δεν έχει σώμα**. Έπειτα προσπαθώντας να ερμηνεύσει το εδάφιο (20:10) της Αποκάλυψης,⁵⁶ που αναφέρει τρία πρόσωπα αναγκάζεται να **εισάγει ένα πνεύμα, τον Σατανά, που όμως είναι μόνο λεκτικά διάφορος του Διαβόλου!...**⁵⁷ Λέει: «*Περί μεν του δευτέρου του Διαβόλου και του Αντιχρίστου λίγο πριν ειπώθηκε ότι εβλήθησαν οι δύο εις την λίμνην του πυρός την καιόμενη με θειάφι. Τώρα δε, βέβαια, περί του Σατανά λέγει ήτοι Διαβόλου, που προηγουμένως ονομάζει δράκοντα (ο Ιωάννης)*»...⁵⁸ Αποφεύγομε επομένως την συγκεκριμένη ερμηνεία του Οικουμένιου.

Ο **άγιος Ιππόλυτος**, όπως και ο άγιος Ανδρέας Καισαρείας, δέχεται ότι τα δύο θηρία της Αποκαλύψεως, **ο Αντίχριστος και ο Ψευδοπροφήτης, είναι δύο ξεχωριστά ανθρώπινα πρόσωπα**, και αυτή την ερμηνευτική οδό ακολουθούμε.

Να σημειωθεί ότι στον καιρό μας της «Παγκόσμιας Βαβυλώνας», πριν να εμφανισθούν προσωπικά ο Αντίχριστος και ο Ψευδοπροφήτης, το θηρίο υπάρχει σαν **αντίχριστο σύστημα**,⁵⁹ στο οποίο το ψεύδος είναι βασικό συστατικό του. Σφραγίζει πνευματικά τους ανθρώπους που δένονται με πλάνες, και τους προετοιμάζει να δεχθούν το τελικό σφράγισμα στο χέρι ή στο κούτελο.⁶⁰ Οι πιστοί όμως θα διαφυλαχθούν από τον αναβάτη του λευκού ίππου, που είναι ο Ιησούς Χριστός, τέλειος Θεός και τέλειος άνθρωπος.

«Και οι λοιποί σκοτώθηκαν με τη ρομφαία αυτού που κάθεται πάνω στον ίππο, η οποία βγήκε από το στόμα του, και όλα τα όρνια χόρτασαν από τις σάρκες τους». (19:21).

Οι δύο, είπε ο Ιωάννης, Αντίχριστος και Ψευδοπροφήτης, ρίχτηκαν ζωντανοί στη «λίμνη του πυρός» που καίγεται με θείο⁶¹ (θειάφι), ώστε όπως σκορπούσαν ασφυξία και βρώμα με τα

⁵⁵ Λέει πχ. Ο Οικουμένιος: «...Έποίησαν μὲν τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ Κυρίου καὶ τῶν θείων ἀγγέλων ὃ τε Διάβολος καὶ ὁ ἀντίχριστος, τοῦτον γὰρ καλεῖ ψευδοπροφήτην τοῦ θηριώδους Διαβόλου, καὶ οἱ τούτοις συστρατεύοντες βασιλεῖς»... Σελ. 392, της εκδόσεως της Ι. Μ. Σταυροκινήτα, 2019. (ISBN 978-960-86507-7-0)

⁵⁶ «Και ο **Διάβολος** που τους πλανάει ρίχτηκε στη λίμνη της φωτιάς και του θειαφιού, όπου είναι και **το Θηρίο και ο Ψευδοπροφήτης**, και θα βασανιστούν ημέρα και νύχτα στους αιώνες των αιώνων». (Αποκ. 20:10).

⁵⁷ «...τρεις παρέδωκεν ἡμῖν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἢ παροῦσα ἀποκάλυψις· ἓνα μὲν τὸν ἀρχέκακον δράκοντα ἐν τῷ οὐρανῷ δεικνύμενον, **δεύτερον δὲ θηρίον ἐκ τῆς θαλάσσης ἀναβαῖνον, ὃν ἐνοήσαμεν δευτερεύειν μὲν τοῦ Σατανᾶ, προὔχειν δὲ τῶν λοιπῶν δαιμόνων**, καὶ τρίτον τὸν ἀντίχριστον, ὃν καὶ ψευδοπροφήτην καλεῖ. ἀλλὰ περὶ μὲν τοῦ δευτέρου τοῦ Διαβόλου καὶ τοῦ ἀντιχρίστου ἐν τοῖς μικρὸν ἔμπροσθεν εἴρηται ὅτι ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός τὴν καιομένην θείῳ. νῦν δὲ γε περὶ τοῦ Σατανᾶ φησιν ἦτοι Διαβόλου, ὃν ἐν τοῖς φθάσαι δράκοντα ὠνόμασε». Βλ. σελ. 418, της εκδόσεως της Ι. Μ. Σταυροκινήτα.

⁵⁸ Υπάρχει μια λίαν συνοπτική, μη ερμηνευτική, αναφορά στην Αποκάλυψη του αγίου Αθανασίου, που λέει: «Καὶ ἐπάσθη τὸ θηρίον, καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ψευδοπροφήτης, ὅστις ἦν ὁ Ἀντίχριστος, καὶ εἶδε βαλλομένους αὐτοὺς εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός». Αυτό ισχύει μόνο από την άποψη ότι είναι ψεύτης και ο Αντίχριστος, όχι σαν ερμηνεία του χωρίου της Αποκάλυψης. Ότι η αναφορά δεν είναι ερμηνευτική φαίνεται και στο ότι δεν δίνει εξήγηση στο ποιος ήταν με τον Αντίχριστο στη λίμνη του πυρός. Διότι απλώς αναφέρει: «**Εἶτα ἑώρακεν, ὅτι μετὰ χίλια ἔτη λυθήσεται ὁ Σατανᾶς, καὶ βληθήσεται εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός μετὰ τοῦ Ἀντιχρίστου εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων**». (Σύνοψις στις άγιες Γραφές, PG 28:429).

⁵⁹ Δείτε και για τη «**βασιλεία της παγκόσμιας Βαβυλώνας, δηλ. του Αντιχρίστου**», στην οποία ζούμε:

H-19: https://www.imdle0.gr/apocalypse/apocalypse_h.pdf και <https://www.imdle0.gr/diaf/2021/iothesia3.html>

⁶⁰ Το χάραγμα, εσωτερικό και εξωτερικό, τεύχος H: https://www.imdle0.gr/apocalypse/apocalypse_h.pdf σελ. 54.

⁶¹ Το «θείο» είναι το θειάφι, αλλά και το θεϊκό (εκ Θεού).

λόγια και τα απατηλά έργα τους στους ανθρώπους, εμποδίζοντάς τους από τη λήψη της ζωοποιού Θείας χάριτος, έτσι κρίθηκε να διαμένουν κι αυτοί, με ασφυξία και βρώμα σαν από θειάφι, μέσα στην αιώνια φωτιά.

Οι υπόλοιποι αντίχριστοι, πεθαίνουν με το πρόσταγμα του Χριστού, αλλά έρχονται στην Κρίση. Δεν καταδικάζονται αμέσως στα αιώνια βάσανα, αν και δεν θα τα γλυτώσουν. «*Το προείπε ο ιερός συγγραφέας*», λέει ο μακαριστός π. Χαράλαμπος Βασιλόπουλος (1910-1982).⁶² **«Αν κάποιος προσκυνεί το θηρίο και την εικόνα του, και λαβαίνει το χάραγμα πάνω στο μέτωπό του ή πάνω στο χέρι του, ...θα βασανιστεί με φωτιά και θειάφι μπροστά στους αγίους αγγέλους και μπροστά στο Αρνίο».** (14:9-10).

Οι διαφορές στην κρίση του Θεού δείχνουν ότι είναι μετά λεπτομερείας ακριβοδίκαιος. Λέει ο ιερός Χρυσόστομος: «...Είδες με πόση ακρίβεια εξετάζει ο Θεός αυτά που γίνονται; Γι' αυτό και εκείνους που ζούσαν στον Κατακλυσμό τους τιμωρούσε διαφορετικά, και αλλιώς τους κατοίκους των Σοδόμων, και με διαφορετικό τρόπο τους Ισραηλίτες και τους κατοίκους της Βαβυλώνας και όσους έζησαν την εποχή του Αντιόχου, αποδεικνύοντας ότι δίνει μεγάλη αξία στα δικά μας (έργα και λόγια). Και άλλοι ήταν εβδομήντα (70) χρόνια υπόδουλοι, οι άλλοι τετρακόσια (400), οι άλλοι έφαγαν τα παιδιά τους και υπέφεραν άλλες φοβερότερες συμφορές και ούτε έτσι γλύτωσαν (τα αιώνια δεινά), ούτε αυτοί, ούτε εκείνοι που κήηκαν ζωντανοί στα Σόδομα». **«Πιο λίγο»**, λέει, **«θα υποφέρουν τα Σόδομα και τα Γόμορρα παρά η πόλη εκείνη (που δεν θα δεχθεί τους αποστόλους)».** (Ματθ. 10:15). Γι' αυτό ο Σατανάς τη λαμπρότητα της 2ας Παρουσίας και της δόξας του Κυρίου δεν θα αξιωθεί να δει.⁶³ **«Αρθήτω ο ασεβής, ίνα μη ίδη την δόξαν Κυρίου»**, καθώς λέει ο Ησαΐας (26:10). Το ίδιο και ο Αντίχριστος και ο Ψευδοπροφήτης που πρόθυμα έλαβαν όλη τη σατανική ενέργεια μέσα τους. Όμως, οι παρασυρθέντες από αυτούς είδαμε ότι δεν ρίπτονται ζώντες στη **«λίμνη του πυρός» (Κόλαση)**, αλλά έρχονται στην Κρίση.

Και για όσους αμφιβάλουν για το αν υπάρχει Κόλαση, ο Χρυσόστομος λέει: **«Αν λοιπόν δεν ενδιαφέρει, τον Θεό, ούτε όταν αμαρτάνομε, ούτε όταν κατορθώνουμε την αρετή, ίσως θα είχε μια δικαιολογία το να λέει κάποιος ότι δεν υπάρχει Κόλαση. Αφού όμως φροντίζει τόσο πολύ ώστε να μην αμαρτάνομε, και κάνει τόσα πολλά ώστε να κατορθώνουμε την αρετή, είναι ολοφάνερο ότι και όταν αμαρτάνομε μας τιμωρεί και όταν κατορθώνουμε την αρετή μας στεφανώνει».**⁶⁴

Η ρομφαία του Θεού, που βγαίνει από το στόμα Του, δηλώνει το πρόσταγμα Του, λέει ο Ανδρέας. Ο Αρέθας εξηγεί αλληγορικά αυτούς τους στίχους: «*Ονομάζει εδώ θανάτωση την αργία και απραξία από τις πονηρές απασχολήσεις όταν έρχεται η διάλυση της σύνθετης φύσης (από ψυχή και σώμα) των ανθρώπων*». (Μαυρ. σελ. 267). Η νοηματική συνέχεια κάνει προτιμητέα, για τους στίχους αυτούς, τη σωματική θανάτωση από την αλληγορική.

«Και όλα τα όρνια χόρτασαν από τις σάρκες τους». Το επινίκιο δείπνο στο οποίο καλούνται τα όρνεα του ουρανού για να φάνε **«σάρκες βασιλέων και σάρκες χιλιάρχων και σάρκες ισχυρών και σάρκες ίππων και των καθισμένων πάνω τους, και σάρκες όλων, ελεύθερων και δούλων και μικρών και μεγάλων»** (Αποκ. 19:18), που το βλέπομε στο στίχο αυτό πραγματοποιημένο, **είναι τραγική αντίθεση προς το γαμήλιο δείπνο που θα γίνει μεταξύ Χριστού και Εκκλησίας πέραν του κόσμου τούτου** και το οποίο περιγράφηκε πριν (στίχ. 9-10), λέει ο π. Ιωήλ Γιαννακόπουλος (1901-1966).⁶⁵ **«Η βεβαιότητα της νίκης του Χριστού είναι το κεντρικό σημείο, το οποίο μας γνωρίζει ο συγγραφέας (Ιωάννης ο Θεολόγος) από την εποχή του»**, προσθέτει, σ' αυτήν την κυριολεκτική (και όχι αλληγορική) ερμηνεία του, ο π. Ιωήλ.

⁶² Στο κεφ. «Η τιμωρία του Αντιχρίστου και του Ψευδοπροφήτου», σελ. 123 του αντιστοίχου τεύχους.

⁶³ Θα το δούμε στη συνέχεια (Αποκ. 20:10).

⁶⁴ Ελήφθη μεταφρασμένο από τον Χρυσόστομικό άμβωνα Θ'. Συνοδεία Σπυρίδωνος Ιερομονάχου, σελ. 84-85.

⁶⁵ «Ερμηνεία της Αποκαλύψεως», έκδοση Πουρνάρα, 1991, σελ. 204, (προσαρμοσμένο στη δημοτική).

Ότι τα όρνια χόρτασαν από τις σάρκες των αντιχρίστων είναι και ένα είδος ανταπόδοσης σε αυτούς που σκέπτονται μόνο σαρκικά. Δηλ. όπως καταδικάστηκαν οι άνθρωποι επί Νώε να πνιγούν στον κατακλυσμό «**διά το είναι αυτούς σάρκας**» (Γέν. 6:3), έτσι και τώρα τρώγονται οι σάρκες των αντιχρίστων από τα όρνια, για να φανεί ποια είναι η κατάληξη όσων η φιλοσαρκία οδήγησε στην υποταγή του Αντιχρίστου. Προστίθεται εδώ, λένε οι Ανδρέας και Αρέθας, αυτό που λέει ο Θεός (στους σαρκικούς ανθρώπους) διά του Ησαΐα (1:14): «**εγενήθητέ Μοι εις πλησμονήν**» Δηλ. σας χόρτασα (όπως λέμε "σας μπούχτισα", δεν ανέχομαι άλλο τον τρόπο ζωής σας). (Βλ. Μαυρ. σ. 267).

Συνεχίζουμε:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ

Και είδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν κλεῖν τῆς ἄβυσσου καὶ ἄλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ.

20-2 καὶ ἐκράτησε τὸν δράκοντα, τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον, ὃς ἐστὶ διάβολος καὶ ὁ Σατανᾶς ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη,

20-3 καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἐκλείσει καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ πλανᾷ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη· μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.

20-4 Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθησαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρῖμα ἐδόθη αὐτοῖς, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν τὸ θηρίον οὔτε τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη·

20-5 καὶ οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζησαν ἕως τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη. αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη.

20-6 μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' ἔσονται ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσι μετ' αὐτοῦ χίλια ἔτη.

20ό κεφάλαιο. Στη δημοτική: (Η χιλιετής βασιλεία του Χριστού)

Και είδα ἄγγελο να κατεβαίνει από τον ουρανό, ἔχοντας το κλειδί της αβύσσου (του χωρίς βυθοῦ χάους) και αλυσίδα μεγάλη στο χέρι του.

20-2 Και κράτησε το δράκοντα, τον όφη τον αρχαίο, που είναι διάβολος (διότι διαβάλει και το Θεό και τους ανθρώπους) και ο Σατανάς (που σημαίνει ο εχθρικός και αντιτιθέμενος στο θέλημα του Θεού) και τον έδεσε χίλια έτη,

20-3 και τον έριξε στην άβυσσο και έκλεισε και σφράγισε από πάνω του, για να μην πλανήσει πια τα έθνη μέχρι να τελειώσουν τα χίλια έτη. Μετά από αυτά πρέπει αυτός να λυθεί για μικρό χρονικό διάστημα.

20-4 Και είδα θρόνους και κάθισαν πάνω τους και τους δόθηκε η κρίση, και είδα τις ψυχές των θανατωμένων με πέλεκυ (βίαια), εξαιτίας της μαρτυρίας του Ιησού και εξαιτίας του λόγου του Θεού, και οι οποίοι δεν προσκύνησαν το θηρίο ούτε την εικόνα του και δεν έλαβαν το χάραγμα πάνω στο μέτωπό τους και πάνω στο χέρι τους. Και έζησαν και βασίλεψαν μαζί με το Χριστό χίλια έτη. (Πνευματικά βασίλεψαν, στο συνολικό χρονικό διάστημα «**1000 έτη**» μεταξύ της Γεννήσεως του Χριστού και της 2^{ας} Παρουσίας).

20-5 Οι υπόλοιποι από τους νεκρούς (που τα έργα τους δεν ήταν θεάρεστα) δεν έζησαν μέχρι να συντελεσθούν τα χίλια έτη. Αυτή (η σωτηρία των ψυχών των μαρτύρων και λοιπών Αγίων και εναρέτων ανθρώπων) είναι η ανάσταση η πρώτη.

20-6 Μακάριος και άγιος εκείνος που έχει μέρος στην ανάσταση την πρώτη· πάνω σ' αυτούς ο δεύτερος θάνατος (η αιώνια καταδίκη) δεν έχει εξουσία, αλλά θα είναι ἱερεῖς του Θεού και του Χριστού και θα βασιλέψουν μαζί του χίλια έτη (δηλ. θα δοξασθούν μαζί Του, από τους πιστούς που θα βρίσκονται στη ζωή, μέχρι το τέλος του κόσμου).

3.1. Το δέσιμο του Σατανά.

«Το τμήμα αυτό, της Αποκάλυψης, έχει μεγάλη σχέση και αποτελεί συνέχεια του 12ου κεφαλαίου, όπου περιγράφεται ο Σατανάς. Στο 12ο κεφάλαιο είδαμε ότι **ο Σατανάς εκβάλλεται από τον Ουρανό και ρίπτεται στη γη. Στο τμήμα όμως τούτο (στίχους 1-10) του 20ού κεφαλαίου, ο Σατανάς εκβάλλεται από τη γη και ρίπτεται στον Άδη**», λέει (σελ. 205), ο π. Ιωήλ Γιαννακόπουλος. «Εδώ (στο 20ό κεφ.)», εξηγεί ο άγιος Ανδρέας Καισαρείας, **«μας διηγείται την καθαίρεση του Διαβόλου, που συνέβη με το πάθος του Δεσπότη Χριστού. Κατ' αυτό ο Διάβολος, που θεωρούσε τον εαυτό του ισχυρό, δέθηκε από τον ισχυρότερό του, τον Χριστό και Θεό μας, και αφού ο Χριστός τον έδεσε, πήρε ως λάφυρα από τα χέρια του εμάς, λυτρώνοντάς μας και καταδικάζοντας αυτόν να ριχθεί στην Άβυσσο. Αυτό φαίνεται και από το ότι οι δαίμονες παρακαλούσαν τον Χριστό να μη σταλούν στην Άβυσσο. (Ματθ. 8:31, Λουκ. 8:31). Και το ότι ο διάβολος δέθηκε, απόδειξη είναι ο αφανισμός της ειδωλολατρείας, το γκρέμισμα των ειδωλίων, η έκλειψη του μολυσμού των θυσιών πάνω στους βωμούς, αλλά και η επίγνωση και εκπλήρωση από όλο τον κόσμο του θελήματος του Θεού. Και ο άγιος Ιουστίνος λέει, ότι κατά την πρώτη παρουσία του Χριστού ο διάβολος καταδικάστηκε για την άβυσσο και για τη γέεννα του πυρός. Αυτή την απόφαση του Χριστού, μας λέει η Αποκάλυψη, την υπηρετεί Άγγελος, για να δείξει πόσο μεγαλύτερη είναι η δύναμη των αγγελικών δυνάμεων από του διαβόλου και ότι μάταια αποθρασύνεται στην εξουσία του πάνω σε όλα».** (Μαυρ. σ. 267).

«Και είδα άγγελο να κατεβαίνει από τον ουρανό, έχοντας το κλειδί της αβύσσου», λέει ο Ιωάννης. Το «κλειδί» σημαίνει ότι η άβυσσος είναι πλήρως ελεγχόμενη από τον έχοντα αναλάβει την επιτήρησή της Άγγελο. Και επειδή **«άβυσσος είναι η χωρίς τέλος τιμωρία»** κατά τον Αρέθα Καισαρείας, με το «κλειδί» επισημαίνεται και **«η βεβαία φυλάκιση των κατακριθέντων»**, προσθέτει ο ίδιος. (Μαυρ. σ. 268).

Ο Αιδέσιμος Μπηντ (ή Βέδας) λέει: **«Τον έδεσε. Δηλ. τον κατακράτησε (τον Σατανά) και περιόρισε τη δύναμή του με την οποία παρασύρει τους ανθρώπους που επρόκειτο (με τη χάρη του Θεού) να καταστούν ελεύθεροι. Διότι αν του επιτρεπόταν να ασκήσει το σύνολό της, (τότε) είτε με βία είτε με δόλο, θα εξαπατούσε τους περισσότερους των αδυνάμων, στο τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα. Με τα «χίλια χρόνια» προκαθόρισε ένα μέρος, συγκεκριμένα, το υπόλοιπο των χιλίων ετών της έκτης ημέρας, στην οποία γεννήθηκε και υπέφερε ο Κύριος».**⁶⁶ Ο Βέδας με τον λόγο περί **«των χιλίων ετών της έκτης ημέρας»**, εισάγει το θέμα της τυχόν σημασίας τους κατά την κοσμική χρονολόγηση, οπότε χρειάζεται προσοχή, διότι κυκλοφορούν και στις μέρες μας «χιλιαστικές» αντιλήψεις και αιρέσεις.

Γνωρίζουμε ότι καθημερινά διαβάζεται, κυρίως στα Μοναστήρια, η **«Έκτη Ώρα»** για να μας υπενθυμίζει την 6η ώρα της λυτρωτικής για μας Σταύρωσης του Κυρίου, που έγινε την 6η ημέρα, δηλ. Παρασκευή.⁶⁷ Ο Βέδας θεωρεί ότι το υπόλοιπο της «6ης ημέρας» της Δημιουργίας, που περιλαμβάνει τον καιρό της ενσάρκου οικονομίας του Κυρίου,⁶⁸ είναι τα **«χίλια χρόνια»**, αλλά δεν αναφέρει αν είναι κοσμικά, ίσως της 6ης χιλιετηρίδας,⁶⁹ ή αν έχουν πνευματικό νόημα. Στη 2η περίπτωση, η γνώμη του ταυτίζεται με την επικρατούσα στην Εκκλησία, την οποία εκφράζοντας ο π. Ιωήλ Γιαννακόπουλος λέει: **«Τα χίλια έτη δεν είναι ακριβώς χίλια έτη, αλλά πολλά έτη, τα οποία υπάρχουν από της εποχής του Χριστού μέχρι το τέλος του κόσμου».** (σελ. 207). Αν υποθέσουμε ότι ο Βέδας εννοούσε κοσμικό χρόνο, τότε θα φτάναμε στη Συντέλεια στο υπόλοιπο της κοσμικής χιλιετηρίδας 6000-5508=442, δηλ. το 442 μ.Χ., πράγμα **αδύνατο**

⁶⁶ Πάντα από: «The Explanation of the Apocalypse by Venerable Beda», στη νέο-αγγλική υπό Edward Marshall.

⁶⁷ «Ο εν έκτη ημέρα τε και ώρα τω Σταυρώ προσηλώσας την εν τω Παραδείσω τολμηθείσαν τω Αδάμ αμαρτίαν, και των παισμάτων ημών το χειρόγραφον διάρρηξον Χριστέ ο Θεός, και σώσον ημάς».

⁶⁸ Λέμε «οικονομία», γιατί «...η σχέση της Αγίας Τριάδος προς τα δημιουργήματα και ιδίως τον άνθρωπον και την σωτηριάν αυτού καλείται οικονομική», λέει ο άγιος Νεκτάριος. (Ιερά Κατήχησις, σελ. 86).

⁶⁹ Διότι η Γέννηση του Χριστού έγινε την 6η χιλιετηρίδα, κατά το 5508 από Αδάμ.

να υποστηρίζεται από τον Βέδα που έζησε μεταγενέστερα, μεταξύ 672 και 735 μ.Χ. (Δείτε και σελ. 30). Επομένως, δεν καθορίζει «το υπόλοιπο των χιλίων ετών της έκτης ημέρας», κατά τον μηχανικό χρόνο, αλλά του δίνει πνευματικό νόημα.

3.2. Τα χίλια (1000) έτη. Τον (ενδιαφέροντα πάντως) τρόπο "υπολογισμού" της μυστικής περιόδου των 1.000 ετών, παρουσιάζει σε συντομία ο Οικουμένιος.⁷⁰ «Τι λοιπόν λέγεται στον προφήτη; Ότι χίλια έτη στους οφθαλμούς σου Κύριε, (είναι) όπως η χθεσινή μέρα, που πέρασε, και σαν μια διάρκεια φύλαξης (τρίωρο) τη νύκτα.⁷¹ Τα χίλια επομένως έτη ως μία ημέρα λογίζεται στους οφθαλμούς του Θεού. Το ίδιο και η δευτέρα επιστολή του θεσπεσίου (αποστόλου) Πέτρου λέει, γράφοντας (Β Πέτ. 3:8): Ένα δε, το εξής, να μη σας διαφεύγει, αγαπητοί, ότι μία ημέρα για τον Κύριο (είναι) ως χίλια έτη και χίλια έτη ως μια ημέρα». Ως εδώ, πρέπει να παρατηρήσουμε ότι η Αγία Γραφή δεν δίνει αναλογία μεταξύ κοσμικής και υποθετικής μέτρησης χρόνου υπό του Θεού. Διότι αφ' ενός ο Θεός είναι άχρονος και δημιουργός του χρόνου, ενώ αφ' ετέρου τα ιερά κείμενα εξισώνουν τα χίλια χρόνια, όπως τα βλέπει ο Θεός, τόσο με μία ημέρα, δηλ. 24 ώρες, όσο και με ένα τρίωρο νυχτερινό! Επειδή, απλούστατα, δεν είναι κόπος για τον Θεό να ανατρέχει και να θυμάται οποιοδήποτε χρονικό διάστημα. Υπάρχει βαθύτερο νόημα στους χρονικούς προσδιορισμούς της Γραφής και αυτό φανερώνεται και από όσα λέει στη συνέχεια ο Οικουμένιος:

«Ο δε θεσπέσιος Ησαΐας ημέρα αποκαλεί όλη την ενανθρώπιση του Κυρίου, λέγοντας: Σε καιρό ευπρόσδεκτο σε εισάκουσα και σε ημέρα σωτηρίας σε εβοήθησα. Όχι δε μόνο αυτός, αλλά και ο ψαλμωδός ημέρα την αποκαλεί και πρωί. Άλλοτε μεν λέγοντας: Αυτή είναι η ημέρα την οποία εποίησε (δημιούργησε) ο Κύριος.⁷² Ας αγαλλώμεθα και ας ευφρανθούμε κατ' αυτήν, την ευφροσύνη της σωτηρίας μας. Άλλοτε πάλι ψάλλοντας: Το πρωί θα εισακούσεις τη φωνή μου, το πρωί θα σου παρασταθώ και θα με προσέξεις. Διότι είναι ευπρόσδεκτες οι προσευχές μας όταν αξιωθούν της προσοχής του Θεού και Πατρός, καθώς (και αυτές) έγιναν με τη μεσιτεία του (ενανθρωπίσαντος) Κυρίου που φέρνει και την καταλλαγή προς τον Πατέρα. Και πάλι για την Ιερουσαλήμ λέει: Θα την βοηθήσει ο Θεός το προς πρωί πρωί (με την πρωινή Του εμφάνιση). Διότι ημέρα και πρωία είναι η ενανθρώπιση του Κυρίου, οπότε έλαμψε πάνω μας ο Ήλιος της δικαιοσύνης. Επειδή έτσι τον ονομάζει ο (προφήτης) Μαλαχίας (4:2), καθώς μας έφερε το φως της γνώσης, για το οποίο Θείο φως ο (πατήρ του Βαπτιστού) Ζαχαρίας προείπε ότι μας επισκέφθηκε ανατολή εξ ύψους (ο Χριστός) για να φανερωθεί στους καθισμένους σε σκότος και σκιά θανάτου.⁷³

«Ας έρθουμε στο προκείμενο», λέει κατόπιν ο Οικουμένιος. «Επειδή έχει λεχθεί ότι η ημέρα έχει λογισθεί ως χίλια έτη για τον Θεό και πάλι ημέρα έχει ονομασθεί η επί γης παραμονή του Κυρίου, αυτή την ημέρα ονομάζει χίλια έτη, επειδή δεν υπάρχει παρά Θεού διαφορά (μεταξύ) μιας μέρας και χιλίων ετών. Κατ' αυτήν μεν του Κυρίου την ενανθρώπιση δέθηκε ο Διάβολος, τα θαύματα του Σωτήρος μη δυνάμενος να αναιρέσει. Οπότε αντιλαμβανόμενοι τον νοητό τούτο δεσμό οι αλητήριοι δαίμονες έκραζαν: τι υπάρχει μεταξύ μας υιέ του Θεού του ζώντος; Ήλθες ενωρίτερα (από την Κρίση) να μας βασανίσεις; Αλλά και ο Κύριος ξεγυμνώνοντας (κάνοντας φανερό) το δέσιμό τους έλεγε: αλλά πως μπορεί κάποιος να εισέλθει στον οίκο του ισχυρού και να αρπάξει αυτού τα σκεύη αν δεν δέσει πρώτα τον ισχυρό; (Ματθ. 12:29). Και τότε θα διαρπάσει την οικία του. Επειδή λοιπόν, όπως ειπώθηκε, εννοήσαμε την ενανθρώπιση του Κυρίου και την επί γης συναναστροφή Του (μαζί μας) ως μία ημέρα (καθώς) και χίλια έτη, διότι με τρόπο μυστικό η θεία Γραφή ονομάζει αυτό τον αριθμό, χωρίς να υπάρχει διαφορά, βλέπε τι

⁷⁰ Στον 10ο και 11ο λόγο του Οικουμένιου στην ερμηνεία της Αποκαλύψεως, από τους οποίους παραθέτομε αποσπάσματα.

⁷¹ Προσευχή του Μωυσή, ψαλμ. 89:4.

⁷² Επικεντρώνεται στην ημέρα της Αναστάσεως του Κυρίου, όπως ψάλλεται στον αναστάσιμο κανόνα του Πάσχα.

⁷³ (Λουκ. 1:76-77 & ψαλ. 106:10)». Λόγος 10ος, του Οικουμένιου.

λέει η Αποκάλυψη: **«Και είδα άγγελο να κατεβαίνει από τον ουρανό, έχοντας το κλειδί της άβυσσου (του χωρίς βυθού χάους) και αλυσίδα μεγάλη στο χέρι του».** Και αφού εκράτησε (συνέλαβε) τον Διάβολο, λέει, τον έδεσε και τον έβαλε στην άβυσσο. Σαν σε πίνακα ζωγραφικής φανερώνονται στον ευαγγελιστή (Ιωάννη) όσα ενήργησε ο Κύριος κατά του Διαβόλου, στο πνευματικό πεδίο... Έτσι λοιπόν και τώρα να με εννοήσεις, πράττοντας σωστά, λέει ακόμα, ο Οικουμένιος. **«...Για να μην πλανήσει πια τα έθνη μέχρι να τελειώσουν τα χίλια έτη».** Διότι έπρεπε να υπάρχει κάποια επί πλέον αντίληψη και φροντίδα του λόγου κατά την επί γης διαμονή του Κυρίου, για να εμποδίζονται κατ' αυτήν οι δαίμονες να ενεργούν κατά των ανθρώπων με την ίδια δύναμη (που ενεργούσαν) στους προ της ενανθρώπισης χρόνους.

«Μετά από αυτά πρέπει αυτός (ο Σατανάς ή Διάβολος) να λυθεί για μικρό χρονικό διάστημα». Το ερμηνεύει ως εξής ο Οικουμένιος: **«Ποιο λέει μικρό; Τον μεταξύ της ενανθρώπισης του Κυρίου και της Συντελείας του παρόντος αιώνας (χρόνο).** Διότι μικρός είναι αυτός, αν και θεωρείται μέγιστος, όταν συγκριθεί προς τον παρελθόντα και τον μέλλοντα. Διότι αν κατά την εσχάτη ώρα και την ενδεκάτη ο Κύριός μας εμφανίσθηκε σωματικώς, κατά την πίστη που έχομε στα ιερά γράμματα, δίκαια μικρός ονομάζεται ο μέχρι τη Συντέλεια καιρός, μετά τον οποίο πάλι θα δεθεί (ο Διάβολος) τον αιώνιο και χωρίς τέλος δεσμό»... Αλλά **το λύσιμο του Σατανά μέχρι τη Συντέλεια,** που λέει ο Οικουμένιος, **είναι λάθος!** Διότι:

Ο Κύριος πριν την Ανάληψή του στους Ουρανοί απέστειλε τους μαθητές του σε όλα τα έθνη: **«πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τα έθνη, βαπτίζοντες αυτούς εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος, διδάσκοντάς τους να τηρούν όλα όσα σας έδωσα εντολή»** (Ματθ. 28:19), ενώ Αυτός πριν δίδασκε στους Ιουδαίους. Πως λοιπόν θα πίστευαν και θα τηρούσαν τις εντολές του Κυρίου τα έθνη όταν, κατά τον Οικουμένιο, θα ήταν λυτός ο Σατανάς μέχρι τη Συντέλεια δηλ. θα εξαπατούσε με πλήρη ελευθερία τους ειδωλολάτρες, χειρότερα από τότε που με την παρουσία Του ο Χριστός τον είχε δεμένο; Ο ίδιος πριν παραδέχθηκε ότι γι' αυτό, κατά το ιερό κείμενο, δέθηκε 1000 χρόνια ο Σατανάς: **«Για να μην πλανήσει πια τα έθνη μέχρι να τελειώσουν τα χίλια έτη».** Συνεπώς, χρειαζόταν η περίοδος του δεσίματος των 1000 χρόνων για **να πιστέψουν ανεμπόδιστα στον Χριστό** όλοι οι καλοπροαίρετοι, από όλα τα έθνη. Μάλιστα και εκ των Ιουδαίων ελάχιστοι είχαν πιστέψει στον Χριστό τον καιρό της επίγειας παρουσίας Του, ενώ θα πιστέψουν τελευταίοι **«και έτσι όλος ο Ισραήλ (από εθνικούς και Ιουδαίους) θα σωθεί»** (Ρωμ. 11:26).

Και στο σημείο αυτό, επομένως, **η ερμηνεία του Οικουμενίου αποκλίνει από την αποδεκτή από την Εκκλησία.** Τα χίλια χρόνια δεν περιορίζονται στην επί γης παρουσία του Χριστού. Εκτείνονται μέχρι τη Συντέλεια, καθώς ο Κύριος είναι μαζί μας (μάλιστα με τα Μυστήρια της Εκκλησίας), όπως ο ίδιος λέει: **«Ιδού Εγώ είμαι μαζί σας πάσας τας ημέρας έως της συντελείας του αιώνας»** (Ματθ. 28:20). Και νέοι άγιοι αναδεικνύονται διαρκώς.

Εξ άλλου ο Κύριος είπε ότι με τη Σταύρωσή Του κατεκρίθη ο Διάβολος. **«Τώρα είναι κρίση του κόσμου τούτου, τώρα ο άρχων αυτού του (αμαρτωλού) κόσμου θα εκβληθεί (πεταχτεί) έξω. Και Εγώ αν ανυψωθώ από τη γη (με τη Σταύρωση), πάντας θα ελκύσω (ανεμπόδιστα) προς Εμένα».** (Ιω. 12:31-32). Πιο πριν ο ίδιος ο Κύριος Ιησούς αντιμετώπισε την θρασύτατη τριπλή προσπάθεια του Σατανά να τον εξαπατήσει ακόμα και με λόγους μέσα από τη Γραφή! Σκοπός των ξεπεσμένων από τον Ουρανό πνευμάτων είναι να καταφέρουν με διάφορες απάτες να αποκτήσουν "δικαιώματα" εις βάρος των ανθρώπων από την τυχόν υπακοή στο πονηρό τους θέλημα. Γι' αυτό ο Σατανάς, αφού έδειξε τα (ψευδώς λεγόμενα δικά του) βασίλεια του κόσμου, έλεγε στον Κύριο: **«Αυτά όλα θα σου τα δώσω, εάν πέσεις να με προσκυνήσεις»!** (Ματθ. 4:10). Αλλά τους ανθρώπους και την κτίση δημιούργησε ο Θεός. Μόνο την πλάνη εισήγαγε ο Διάβολος, από τον καιρό που οι πρωτόπλαστοι του έδωσαν το δικαίωμα της επέμβασης στη ζωή τους, και μόνο αυτή ήταν δικιά του από τα βασίλεια!

Η συνεχιζόμενη παραπλάνηση των ανθρώπων από τα πονηρά πνεύματα, που βεβαιώνει την αμετανοησία τους, ήταν ικανή να τα καταδικάσει (δικαίως) στο **«πυρ το αιώνιο»**, που όπως ανήγγειλε ο Κύριος, **«ετοιμάσθηκε (ήδη) για τον διάβολο και τους αγγέλους του»** (Ματθ. 25:41). Διότι ο Χριστός είπε, εξηγεί ο ιερός Χρυσόστομος, **«τη μεν βασιλεία την ετοίμασα για τους ανθρώπους, τη δε γέεννα (Κόλαση) την παρασκεύασα όχι για τους ανθρώπους, αλλά για τον διάβολο και τους αγγέλους του»**.⁷⁴ Επομένως η (δικαία) κρίση του Θεού κατά του Διαβόλου δόθηκε με τη Σταύρωση. Έπρεπε να απαλλαγεί ο άνθρωπος από την τυραννία του Διαβόλου (που επέσειε "δικαιώματα" εναντίον του), και επίσης να ολοκληρωθεί το έργο του Κυρίου στη γη, με το οποίο επιτυγχάνεται η συμφιλίωση του ανθρώπου με τον Θεό. Αυτό το κατόρθωσε ο Κύριος Ιησούς, επειδή ως τέλειος Θεός και τέλειος άνθρωπος ήταν ο μόνος ικανός να το πραγματοποιήσει. Διότι, λέει ο άγιος Νεκτάριος, **«μόνο ο κοινωνός θείας και ανθρωπίνης φύσεως ήταν δυνατόν να διαλλάξει τον Θεό προς τον άνθρωπο (όχι αυθαιρέτως αλλά) εκπληρώνοντας πάσα δικαιοσύνη»**,⁷⁵ όπως ήδη μάθαμε από τον άγιο Διονύσιο τον Αρεοπαγίτη: **«Η υπέρτατη αγάπη της αγαθότητας του Θεού κατέλυσε την εναντίον μας εξουσία του πλήθους των αποστατών, δηλαδή των δαιμόνων, όχι με τη δύναμή Του, που είναι απείρως ισχυρότερη, αλλά με κρίση και δικαιοσύνη, σύμφωνα με τη διδασκαλία που μας έχει μυστικώς παραδοθεί»**.⁷⁶

Με κρίση και δικαιοσύνη, λοιπόν, ο άνθρωπος συμφιλιώθηκε με τον Θεό⁷⁷ και ο Διάβολος έχασε από τον νέο Αδάμ, Ιησού Χριστό, κάθε (ψευτο)δικαίωμα κατά του προπάτορος Αδάμ και των απογόνων του.⁷⁸ Και δέθηκε πλέον για χίλια χρόνια, **«για να μην πλανήσει πια τα έθνη μέχρι να τελειώσουν τα χίλια χρόνια»**. Σ' αυτά τα χρόνια κηρύχθηκε το Ευαγγέλιο σ' όλα τα έθνη. Και η συντριβή των κεφαλών των δρακόντων (δαιμόνων) επί του ύδατος που έγινε υπό του Χριστού κατά τη βάπτισή Του,⁷⁹ τώρα συμβαίνει ανάλογα, με τη χάρη του Θεού, στη βάπτιση κάθε πιστού, οπότε η ψυχή του ελευθερώνεται από την εξουσία του Σατανά. Και στο όνομα του Χριστού, ο αληθινά πιστός, λαμβάνει εξουσία να πατάει **«επί πάσαν τη δύναμιν του εχθρού»**. (Λουκ. 10:19).

Και για να ανακεφαλαιώσουμε: Ο Σατανάς ρίχνεται από τον Ουρανό όταν υπερηφανεύθηκε προς τον Θεό και αποστάτησε. Κατόπιν εξαπατά τους πρωτοπλάστους και κατατρέχει τους δικαίους τον καιρό της Παλ. Διαθήκης αλλά αποτυγχάνει να εμποδίσει τη γέννηση του Χριστού, ο οποίος αμέσως περιορίζει τη δύναμη του εχθρού, για να μην Τον εμποδίζει στο έργο Του, και σύντομα την καταλύει οριστικά με τα πάθη και την Ανάστασή Του. Δηλ. **πρώτα με δικαιοσύνη** και ύστερα με την άσκηση της υπεράπειρης δύναμής Του.

⁷⁴ «Σκόπει δὲ καὶ ἐνταῦθα τὴν πολλὴν περὶ ἡμᾶς Αὐτοῦ κηδεμονίαν. Τοῖς μὲν γὰρ στεφανουμένοις ὅτε διελέγετο: Δεῦτε, φησὶν, οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν πρὸ καταβολῆς κόσμου· τοῖς δὲ κολαζομένοις οὐκ εἶπε: Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ, οἱ κατηγορούμενοι, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἡτοιμασμένον ὑμῖν, ἀλλὰ τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ. Τὴν μὲν γὰρ βασιλείαν ἀνθρώποις ἡτοίμασα, τὴν δὲ γέενναν οὐκ ἀνθρώποις, φησὶν, ἀλλὰ τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις τοῖς ἐκείνου παρεσκεύασα». Κατὰ Ανομοίων, 8η ομιλία, καὶ «κατόπιν αιτήματος της μητέρας των υιών Ζεβεδαίου». (MPG 48:770).

⁷⁵ Αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως Ορθόδοξος Ι. Κατήχησις, Θεσσαλονίκη 2001, σελ. 76.

⁷⁶ Το αναφέραμε στη σελ. IB-12 και στον Α τόμο σελ. 20. https://www.imdleio.gr/apocalypse/apocalypse_a.pdf

⁷⁷ Ο Σωτήρ, λέει ο άγιος Νεκτάριος, ως Μέγας Αρχιερεύς προσέφερε τον εαυτό του ως άμωμο ιερό αφιέρωμα στον Θεό και Πατέρα, θυσία εξιλαστήρια, γενόμενος θύτης και θύμα. **Και εξιλέωσε και ικανοποίησε την θεία δικαιοσύνη την προσβληθείσα από την αμαρτία των ανθρώπων** με την παράβαση του θείου νόμου, αναλαβών ως αναμάρτητος αντιπρόσωπος του ανθρωπίνου γένους ενώπιον του Θεού και Πατρός πάσαν την τιμωρίαν, της οποίας ο άνθρωπος επειδή αμάρτησε ήταν άξιος και αφού έχυσε επί του Σταυρού το τίμιο και σωτήριο αυτό αίμα, κύρωσε την Καινή Διαθήκη που συνέθεσε προς τον Πατέρα, διά της οποίας σώζεται πας ο πιστεύων εις Αυτόν, που ομολογεί την εξιλέωση από τον σταυρικό Αυτού θάνατο. (Ι. Κατήχησις, σελ. 81-82).

⁷⁸ **«Διότι αν με το παράπτωμα του ενός (Αδάμ) οι πολλοί απέθαναν, πολύ περισσότερο η χάρη του Θεού και η δωρεά με τη χάρη του ενός ανθρώπου Ιησού Χριστού περίσσευσε στους πολλούς»**. (Ρωμ. 5:15).

⁷⁹ «Συ συνέτριψας τας κεφαλὰς των δρακόντων επί του ύδατος (του Βαπτίσματος). Συ συνέθλασας την κεφαλὴν του δράκοντος (με την Σταύρωση)» είχε προφητεύσει και ο προφητάναξ Δαβίδ. (Ψαλμ. 73:13-14).

«**Το χίλια σημαίνει ή τα πολλά ή το τέλειο**», λένε οι Καππαδόκες Ανδρέας και Αρέθας. «**Διότι είναι πολλά αυτά τα χρόνια που χρειάσθηκαν ώσπου να κηρυχθεί παντού, σ' όλο τον κόσμο το Ευαγγέλιο, και να ριζώσουν σ' αυτόν τα σπέρματα της ευσεβείας. Και είναι τέλειος ο αριθμός, γιατί αφού απαλλαγήκαμε από την παιδική ηλικία του νόμου, κληθήκαμε στην τελειότητα, που μέτρο της είναι ο Χριστός**» (Εφ. 4:13), προσθέτουν. Και πιο συγκεκριμένα, λένε οι Καππαδόκες, «**είναι τα χίλια έτη, ο χρόνος από την παρουσία του Χριστού μέχρι τον ερχομό του Αντιχρίστου**», (Μαυρ. σ. 268).

Επομένως, όταν ο Ιωάννης λέει ότι «**μετά από αυτά (τα 1000 χρόνια) πρέπει αυτός να λυθεί για μικρό χρονικό διάστημα**» (Απ. 20:3), καθορίζει σαν μικρό το διάστημα που ο Σατανάς δρα ελεύθερα, όπως στην προχριστιανική εποχή. Θα συμβεί αυτό, όταν ο Θεός το επιτρέψει για τις αμαρτίες των ανθρώπων, στα (3,5) χρόνια της εξουσίας του τελικού Αντιχρίστου.

3.3. Το λύσιμο του Σατανά για μικρό χρόνο.

«**Ο χρόνος του θα είναι μικρός, δηλ. ο χρόνος της παρουσίας του Αντιχρίστου, τον οποίο συντόμευσε ο Χριστός, γιατί οι πιστοί υποφέρουν πολλά και αφόρητα για το όνομα του Χριστού. Γι' αυτόν τον χρόνο και ο Σωτήρας είπε στα Ευαγγέλια ότι θα έλθει μεγάλη θλίψη, τέτοια που δεν συνέβη από την αρχή του κόσμου. Γι' αυτό και θα συντομευθούν οι ημέρες αυτές για τους εκλεκτούς (Ματθ. 24:21-22)**», λέει ο Αρέθας. «**Ο μικρός χρόνος είναι τα 3.5 έτη του Αντιχρίστου**» λέει και ο π. Ιωήλ (σ. 209), ενώ ο π. Χαράλαμπος Βασιλόπουλος μας υπενθυμίζει την προηγουμένη πτώση του δράκοντος από τον Ουρανό στη γη:

«**Εκεί στο 12ο κεφάλαιο (στίχο 9), είχαμε την πτώση του Σατανά: (Και έγινε πόλεμος στον ουρανό, ο Μιχαήλ και οι άγγελοί του ήρθαν να πολεμήσουν με τον δράκοντα. Και ο δράκων πολέμησε και οι άγγελοί του. Αλλά δεν υπερίσχυσε, ούτε βρέθηκε τόπος γι' αυτόν πια στον ουρανό). Και ρίχτηκε ο δράκοντας, ο όφιος ο μεγάλος ο αρχαίος, που αποκαλείται διάβολος και ο Σατανάς, αυτός που πλανά την οικουμένη όλη, ρίχτηκε στη γη και οι άγγελοί του ρίχτηκαν μαζί του. Εδώ (στη γη) βλέπομε τώρα σαν συνέχεια την τιμωρία του... Και όταν οι εβδομήκοντα μαθηταί του Κυρίου επέστρεψαν από κάποια θριαμβευτική περιοδεία τους, είπαν γεμάτοι θαυμασμό και χαρά: Κύριε, και τα δαιμόνια υποτάσσονται σε μας στο όνομά σου. Τότε ο Ιησούς τους απάντησε: Έβλεπα τον Σατανά να έχει πέσει σαν αστραπή από τον Ουρανό (Λουκ. 10:18). Δηλ. από τότε που άρχισα το έργο Μου, έβλεπα τον σατανά να απογυμνώνεται από την τυραννική εξουσία του και να γκρεμίζεται με ταχύτητα αστραπής από τα ύψη της κυριαρχίας του»...**

Για να καταλάβουμε καλύτερα αυτή την τυραννική εξουσία του εχθρού, ο μακαριστός πατήρ Χαράλαμπος παραθέτει το εξής περιστατικό από το ευαγγέλιο (Λουκ. 13:10-17). «**Κάποιο Σάββατο που ο Χριστός δίδασκε σε μια συναγωγή, είχε πάει και μια γυναίκα η οποία ήταν άρρωστη επί 18 χρόνια, σκυμμένη συνεχώς και μη μπορούσα να σηκώσει το κεφάλι και το σώμα της, εξ αιτίας μοχθηρής επίδρασης πονηρού πνεύματος. Την γυναίκα αυτή τη θεράπευσε ο Κύριος. Γυναίκα, λύθηκες από την ασθένειά σου, της είπε, και αμέσως έγινε καλά. Επειδή άρχισαν να κρυφοσκολιάζουν τη θεραπεία αυτή οι Γραμματείς και Φαρισαίοι, καθώς έγινε την ημέρα της αργίας του Σαββάτου, ο Κύριος τους ρώτησε: Αυτή, που είναι θυγατέρα του Αβραάμ, την οποία έδεσε ο Σατανάς φανερά 18 έτη, δεν έπρεπε να λυθεί από το δέσιμο αυτό την ημέρα του Σαββάτου; Από το θαύμα αυτό του Κυρίου και τους λόγους Του γίνεται φανερό ποια ήταν η κυριαρχία του Σατανά και ότι εκείνος (ο Σατανάς) τότε έδενε τους ανθρώπους, προτού να Σταυρωθεί ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός**».⁸⁰

Ο πατριάρχης Άνθιμος των Ιεροσολύμων (+1808), δηλώνει και αυτός κατ' αρχάς ότι:

⁸⁰ «Η Αποκάλυψις εξηγημένη», 1993, κεφ. «Η οριστική καταδίκη του Σατανά», σελ. 127-130 του αντιστ. τεύχους. Βλέπομε ότι και πριν την Σταύρωση ο Κύριος είχε αρχίσει το ξήλωμα της δυναστείας του πονηρού.

«Τα χίλια (1000) χρόνια εδώ (στην Αποκάλυψη) δεν σημαίνει τις δέκα εκατοντάδες, αλλά την τελειότητα του αριθμού, δηλ. την τελείωση όλων των αριθμητικών διαστημάτων, μονάδων, δεκάδων, και εκατοντάδων, **ήτοι όλο τον καιρό του ευαγγελικού κηρύγματος και τη συμπλήρωση της ποσότητας των ευσεβών**». Κατόπιν αναφερόμενος στο ότι **«πρέπει αυτός να λυθεί για μικρό χρονικό διάστημα»** (20:3), λέει: «Μετά τη συμπλήρωση τούτου του χρονικού διαστήματος (των χιλίων χρόνων), που είναι γνωστό μόνο στον Θεό, **θα έρθει ο Αντίχριστος και θα βασιλεύσει λίγο καιρό**, όπως έχει προειπωθεί στο βιβλίο του Δανιήλ του προφήτη: **Καιρό και καιρούς και το μισό του καιρού, δηλ. ένα χρόνο και δύο και μισό χρόνο, ήτοι 3,5 χρόνους** (Δαν. 7:25). Διότι, όπως προείπε ο Κύριος (Ματθ. 24:12, 22), **αν δεν περικόπτονταν οι ημέρες εκείνες, ουδεμία σάρκινή ύπαρξη θα σωζόταν**. Διά τους εκλεκτούς όμως θα περικοπούν οι ημέρες εκείνες».⁸¹

Ο προφήτης Δανιήλ λέει για τον Αντίχριστο πως θα ξεπεταχτεί σαν ενδέκατο μικρό κέρατο, δηλ. βασιλιάς με μικρή αρχικά εξουσία, μέσα από τα δέκα μεγάλα κέρατα - βασιλεια που θα υπάρχουν τότε στη γη, και θα εκριζώσει τρία από αυτά, **και ότι έκανε πόλεμο προς τους αγίους**, (ιδιαίτερα τον Ηλία και τον Ενώχ), που πληροφορούσαν τον κόσμο εναντίον του. **«Καθώς έβλεπα, το κέρας εκείνο (ο Αντίχριστος) έκανε πόλεμο με τους αγίους και υπερίσχυσε αυτών»!** (Δαν. 7:21). Εδώ φαίνεται ότι ούτε τα αληθινά θαύματα του Ηλία δεν μπόρεσαν να επικρατήσουν στις (εμπαθείς) διάνοιες των ανθρώπων μπροστά στο μέγεθος της εξαπάτησης από το κατοικητήριο του Σατανά (Αντίχριστο), για να μην τον αναδείξουν παγκόσμιο ηγέτη τους και (ψεύτο)-θεό τους! **Ο Δανιήλ, έτσι, επιβεβαιώνει ότι είναι λανθασμένη η ερμηνεία του Οικουμενίου**, που θέλει με λυμένο τον Σατανά, και κάτω από την τυραννία του, να γίνεται ο ευαγγελισμός των λαών και η είσοδός τους στην Εκκλησία του Χριστού. Ο πόλεμος του Αντιχρίστου κατά των πιστών Χριστιανών (αγίων) συνεχίσθηκε, όπως είδε στο όραμά του ο Δανιήλ, **«έως ότου ήλθε ο παλαιός ημερών (δηλ. ήρθε η ώρα της Κρίσης του προαιώνιου Θεού) και την ικανότητα να κρίνουν έδωσε στους Αγίους του Υψίστου. Και ο καιρός έφθασε και τη Βασιλεία κατέλαβαν οι άγιοι»** (Δαν. 7:22)....⁸²

Ο Μπηντ (Βέδας) λέει: **«Βασιλεία. Το Πνεύμα όταν το έγραψε αυτό, δήλωσε ότι η Εκκλησία θα βασιλεύει χίλια χρόνια, δηλαδή μέχρι το τέλος του κόσμου»**. Επίσης: **«Με το "όταν τελειώσουν" (τα 1000 χρόνια) προσδιόριζε ένα μέρος από το σύνολο**.

⁸¹ Από την ερμηνεία του πατριάρχου Ανθίμου στην Αποκάλυψη, Ιεροσόλυμα 1856, σελ. 189.

⁸² Ολόκληρο το απόσπασμα από τον προφήτη Δανιήλ είναι: «13 έθεώρουν έν όράματι τής νυκτός και ίδου μετά τών νεφελών του ούρανοϋ ώς υιός άνθρώπου έρχόμενος ήν και έως του παλαιου τών ήμερών έφθασε και ένώπιον αυτού προσηνέχθη. 14 και αύτω έδόθη ή άρχή και ή τιμή και ή βασιλεία, και πάντες οί λαοί, φυλαί, γλώσσαι αύτω δουλεύουσιν· ή έξουσία αυτού έξουσία αίώνιος, ήτις ου παρελεύσεται, και ή βασιλεία αυτού ου διαφθαρήσεται. — 15 "Έφριξε τó πνευμά μου έν τή έξι μου, έγώ Δανιήλ, και αί όράσεις τής κεφαλής μου έτάρασσόν με. 16 και προσήλθον ένι τών έστηκότων και τήν άκριβειαν έζήτουν παρ' αυτού μαθείν περι πάντων τούτων, και είπέ μοι τήν άκριβειαν και τήν σύγκρισιν τών λόγων έν γνώρισε μοι· 17 ταύτα τά θηρία τά μεγάλα τά τέσσαρα, τέσσαρες βασιλείαι άναστήσονται επί τής γής, 18 αί άρθήσονται· και παραλήψονται τήν βασιλείαν άγιοι 'Υψίστου και καθέξουσιν αύτην έως αίώνος τών αίώνων. 19 και έζήτουν άκριβώς περι του θηρίου του τετάρτου, ότι ήν διαφέρον παρ άπαν θηρίον, φοβερόν περισσώς, οί όδόντες αυτού σιδηροί και όνυχες αυτού χαλκοί. έσθίον και λεππύνον και τά έπίλοιπα τοίς ποσίν αυτού συνεπάτει· 20 και περι τών κεράτων αυτού τών δέκα τών έν τή κεφαλή αυτού και του έτέρου του άναβάντος και έκτινάξαντος τών προτέρων τρία, κέρας εκείνο, ώ οί όφθαλμοί και στόμα λαοϋν μεγάλα και ή όρασις αυτού μείζων τών λοιπών. 21 έθεώρουν και τó κέρας εκείνο έποίη πόλεμον μετά τών άγιων και ίσχυσε προς αυτούς, 22 έως ου ήλθεν ό παλαιός ήμερών και τó κρίμα έδωκεν άγίοις 'Υψίστου, και ό καιρός έφθασε και τήν βασιλείαν κατέσχον οί άγιοι. 23 και είπε· τó θηρίον τó τέταρτον, βασιλεία τέταρτη έσται έν τή γή, ήτις υπερέξει πάσας τās βασιλείας και καταφάγεται πῶσαν τήν γήν και συμπατήσσει αύτην και κατακόψει. 24 και τά δέκα κέρατα αυτού, δέκα βασιλείς άναστήσονται, και όπίσω αυτών άναστήσεται έτερος, ός υπεροίσει κακοίς πάντας τούς έμπροσθεν, και τρεις βασιλείς ταπεινώσει· 25 και λόγους προς τόν 'Υψιστον λαλήσει και τούς άγίους 'Υψίστου παλαιώσει και ύπονοήσει του άλλιοΰσαι καιρούς και νόμον. και δοθήσεται έν χειρι αυτού έως καιρού και καιρών και ήμισυ καιρού. 26 και τó κριτήριο καθίσει και τήν άρχήν μεταστήσουςι του άφανίσει και του άπολέσει έως τέλους. 27 και ή βασιλεία και ή έξουσία και ή μεγαλωσύνη τών βασιλέων τών ύποκάτω παντός του ούρανοϋ έδόθη άγίοις 'Υψίστου, και ή βασιλεία αυτού βασιλεία αίώνιος, και πῶσαι αί άρχαί αύτω δουλεύουσιν και ύπακούσονται». (Δαν. 7:13-27).

Γιατί (ο διάβολος) θα λυθεί με τέτοιο τρόπο που **θα απομείνουν τα τρία χρόνια και οι έξι μήνες της τελευταίας σύγκρουσης**. Εκτός όμως από αυτό τον αριθμό, δικαίως λέγεται ότι ο χρόνος έχει τελειώσει. Διότι ένα τόσο μικρό υπόλοιπο δεν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, όταν ο Απόστολος **ονομάζει επτακόσια χρόνια, και όσα επί πλέον θέλει ο Θεός, «μια ώρα»**. Διότι από τη γέννηση του Χριστού ως τη Συντέλεια, κατά τον απόστολο και ευαγγελιστή Ιωάννη, είναι η «εσχάτη ώρα» (Α Ιω. 2:18) και πολλοί αντίχριστοι έχουν ήδη έρθει. Ως την εποχή του Βέδα (+735) είχαν πράγματι περάσει 700 χρόνια, ενώ **δεν ξέρομε, λέει, πόσα επί πλέον θα προσθέσει ο Θεός για να συμπληρωθούν τα χρόνια** (της έσχατης ώρας) **ως τη Συντέλεια. Δεν λέει ότι μένουν άλλα 300...** Αυτό επιβεβαιώνει την Ορθόδοξη αντίληψη του Αιδέσιμου Μπηντ για τα «1000 χρόνια».

3.4. Παρένθεση περί αγαθών και πονηρών πνευμάτων.

Ο ισαπόστολος άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός δίδασκει: «**Παρακινούμενος ο Κύριος μας από την πολλήν του ευσπλαχνίαν έκαμε πρώτον δέκα τάγματα Αγγέλους. Το πρώτον τάγμα εξέπεσεν από την υπερηφάνειάν του και έγιναν δαίμονες. Τότε επρόσταξεν ο πανάγαθος Θεός και έγινε⁸³ τούτος ο κόσμος και έκαμεν ένα άνδρα και μίαν γυναίκα ωσάν ημάς· το σώμα από λάσπην, και την ψυχήν αγγελικήν, αθάνατον**».⁸⁴ Ο **Εωσφόρος**, αρχηγός του πρώτου τάγματος των αγγέλων, ξέπεσε επομένως από την αρχηγική θέση που είχε στον Ουρανό μόλις υπερηφανεύθηκε, γενόμενος **Σατανάς** (δηλ. εχθρός του Θεού), παρασύροντας μαζί του πλήθος αγγέλων. Η πνευματική πτώση των ασωμάτων ακολουθήθηκε από την **πτώση τους προς τη γη**, μετά τη δημιουργία του ανθρώπου, που σταμάτησε η παρέμβαση του **αρχαγγέλου Μιχαήλ** με τα λόγια: **«Στώμεν καλώς»**. Αυτά επαναλαμβάνονται κατά την τέλεση της θείας λειτουργίας.⁸⁵

Με την εξαπάτηση των πρωτοπλάστων, ο Σατανάς έγινε και εχθρός του ανθρωπίνου γένους, ονομαζόμενος και Διάβολος γιατί διαβάλλει τον Θεό στους ανθρώπους, λέγοντας πχ στην Εύα (Γεν. 3:4-5) ότι **«ου θανάτω αποθανείσθε»** δηλ. δεν θα πεθάνετε όπως σας είπε ο Θεός, αλλά **«έσεσθε (θα γίνετε) ως θεοί»**. Και τους ανθρώπους διαβάλλει στον Θεό, όπως στην περίπτωση του Ιώβ, που αν και γνώριζε ότι ήταν δίκαιος έλεγε: **«μη δωρεάν Ιώβ σέβεται τον Κύριον»;** (Ιώβ 1:9). Διαβάλλει και μεταξύ τους τους ανθρώπους, προκαλώντας μίσση και μάχες. Και τα σώματα των νεκρών επιβουλεύεται, όπως αυτό του Μωυσή για το οποίο ο αρχάγγελος Μιχαήλ διαλεγόταν μαζί του (Ιου. 9). Σαν αποτέλεσμα της ασυγκράτητης κακίας του, ο Κύριος Ιησούς ανάγγειλε ότι **το πυρ το αιώνιο είναι ετοιμασμένο για τον διάβολο και τους αγγέλους του** (Ματθ. 25:41). Αυτό το τέλος που του προειπώθηκε, **αποτελεί το αιώνιο δέσιμό του**, και θα συμβεί ελάχιστα πριν τη 2α Παρουσία (Απ. 20:10), μετά την όμοια καταδίκη του Αντιχρίστου και Ψευδοπροφήτου (Απ. 19:20). Η προαναγγελία της τιμωρίας δεν τον έκανε να συγκρατηθεί μήπως και μειωθεί η τιμωρία του. Αντίθετα, εκείνος **«ως λέων ωρυόμενος περιπατεί ζητώντας ποιον να καταπιεί»** (Α Πέτ. 5:8).

Πριν να δέσει μονίμως τον διάβολο, ο Χριστός ελευθερώνει τον άνθρωπο που κρατούσε εκείνος δεμένο. Πρώτα (κεφ. 12), βλέπομε **ως γυναίκα** την πληθύν των προ Χριστού εναρέτων, να πολεμείται από τον **Δράκοντα**,⁸⁶ ο οποίος όμως δεν κατορθώνει να εμποδίσει τη γέννηση

⁸³ Συμπληρώθηκε δηλ. η δημιουργία του κόσμου που είχε ξεκινήσει από την αρχή του χρόνου: «Στην αρχή εποίησε (δημιούργησε) ο Θεός τον Ουρανό και τη Γη», αλλά «η Γη ήταν άορατη και ακατασκεύαστη» λέει ο Μωυσής στους δύο πρώτους στίχους του 1ου κεφαλαίου της Γένεσης.

⁸⁴ Δ' διδαχή, σελ. 1η. <https://www.imdleio.gr/diaf/2019/agKosmas-did4.pdf>

⁸⁵ «Στώμεν καλώς, στώμεν μετά φόβου. Πρόσχωμεν την αγίαν αναφοράν εν ειρήνη προσφέρειν»... Ερμηνεία στη θεία λειτουργία αγίου Νικολάου Καβάσιλα: https://www.imdleio.gr/diaf/2008/09-erm_Leit_Kavasila.pdf σελ. 4

⁸⁶ Ο Δράκων έχει και πολλά άλλα ονόματα, με τα οποία αποκαλείται από τον **άγιο Ιγνάτιο**: «Εσύ είσαι ο Βελίαρ, ο Δράκων, ο αποστάτης, ο σκολιός όφης, ο αποστατήσας από τον Θεό, ο χωρισθείς από τον Χριστό, ο αποξενωθείς

του Χριστού, που είναι το τέκνο που αυτός ήθελε να «καταφάει». Τότε «γυναίκα» είναι η **Εκκλησία**⁸⁷ κατά τους χρόνους της Παλαιάς Διαθήκης. Τον καιρό της Παλαιάς Διαθήκης **δεν ήταν εμφανές το όρος Κυρίου**, όπως αποκαλεί την **Εκκλησία** ο προφήτης Μιχαίας, στην οποία έμελλε **«να σπεύσουν λαοί και να πορευθούν έθνη πολλά»** (κεφ. 4ο), δηλ. να έχει Οικουμενικό χαρακτήρα. Ούτε ήταν εμφανής η οργάνωσή της, γιατί τότε είχε μεγάλη εξουσία ο πονηρός, σαν αποτέλεσμα της παρακοής των πρωτοπλάστων στον Θεό και υπακοής στον Εχθρό. Όμως, και στην περίοδο αυτή η Εκκλησία έχει τη βοήθεια του Θεού, η οποία **δίδεται και διά των αγίων αγγέλων**, που είναι μέλη της.⁸⁸

Η βοήθεια του Θεού γνωρίζουμε ότι παρέχεται, είτε προς άτομα, όπως στην περίπτωση των Αβραάμ, Λωτ, Ισαάκ, Ιακώβ, Ιωσήφ του παγκάλου κλπ, είτε προς ομάδες ανθρώπων, όπως για την έξοδο του Ισραήλ από την Αίγυπτο και την είσοδο στη γη Χαναάν. Αλλά τη βοήθειά του ο Θεός τη δίνει στις ψυχές και με το να επιτρέπει δοκιμασίες (ή πειρασμούς). Γιατί **«σήκωσε τις δοκιμασίες και ουδείς σώζεται»**,⁸⁹ κατά τον Μεγάλο Αντώνιο. Έτσι τον καιρό της σκληρής δοκιμασίας των απογόνων του Ιακώβ στην Αίγυπτο γεννήθηκε από τον Αμράμ και την Ιωχαβέθ, όταν δεν επιτρεπόταν η ζωή των αρρένων, ο μέγας γενόμενος στην αρετή και στα θαύματα **Μωυσής**. Και **«αυτό που άκουσε (εκ Θεού) στο τέλος, ανέβα στο όρος και εκεί να τελειώσεις το βίο σου, για να μη γνωρίζει άνθρωπος το μέρος της ταφής του»**, σήμαινε κατά λογική συνέπεια, λέει ο άγιος Επιφάνιος, **«το να μην κηδευθεί το σώμα του από ανθρώπους, αλλά από αγίους αγγέλους»**.⁹⁰

Οι άγγελοι, επομένως, φροντίζουν και τα νεκρά σώματα των αγίων. Και τα φυλάττουν από επιβουλών του πονηρού, όπως προκύπτει από τη διαμάχη που ακολούθησε μεταξύ του αρχαγγέλου Μιχαήλ και του Διαβόλου για το σώμα του Μωυσή, την οποία αναφέρει ο απόστολος, και αδελφός του Κυρίου, Ιούδας.⁹¹

Ο Μιχαήλ είναι ο αρχιστράτηγος όλων των ουρανίων ταγμάτων: **«Εγώ ειμί ο επάνω των στρατευμάτων του Βασιλέως»**, όπως αυτοσυστήθηκε στον Επιφάνιο, κατόπιν αρχιεπίσκοπο Κωνσταντινουπόλεως.⁹² Ήταν σύμμαχος των ευσεβών και κατά τους χρόνους της Παλαιάς Διαθήκης. Ο **Ιησούς του Ναυή**, «όταν ήρθε στην Ιεριχώ, σήκωσε τα μάτια του και είδε να στέκει μπροστά του άνθρωπος με βγαλμένο το σπαθί από τη θήκη του. Όταν τον πλησίασε ο Ιησούς του είπε: Είσαι δικός μας ή των αντιπάλων; Αυτός τότε του απάντησε: **«Εγώ είμαι ο αρχιστράτηγος της δυνάμεως Κυρίου που μόλις τώρα έφθασα»**.⁹³

από το Άγιο Πνεύμα, ο εκβληθείς από τον χορό των αγγέλων, ο υβριστής των νόμων του Θεού, ο των νομίμων εχθρός...». Το είδαμε στο https://www.imdle.org/apocalypse/apocalypse_g.pdf σελ. Z-25.

⁸⁷ «Με την γενικότερη Χριστιανική σημασία, **Εκκλησία είναι η κοινωνία πάντων των λογικών και ελευθέρων όντων των πιστευόντων εις τον Σωτήρα, συμπεριλαμβανομένων και των (αγίων) αγγέλων**», λέει ο άγιος Νεκτάριος, ερμηνεύοντας τον απόστολο Παύλο που λέει ότι: **«Εκκλησία είναι το σώμα του Χριστού, το πλήρωμα του τα πάντα εν πάσι πληρουμένου»** (Εφ. 1:10, 20-23). Η Εκκλησία, λέει ακόμη ο άγιος Νεκτάριος, περιλαμβάνει και την **«Εκκλησία της Παλαιάς Διαθήκης, η οποία επί μιν των Πατριαρχών καθοδηγούνταν από τις επαγγελίες και την πίστη που προερχόταν από αποκαλύψεις, ήτοι χωρίς γραπτό λόγο, επί δε του Μωυσέως και των Προφητών διά του Νόμου και των προφητειών, δηλ. γραπτώς»**... (Ορθόδοξος Ιερά Κατήχησις, Θεσ. 2001, σ. 217).

⁸⁸ Βλ. την ως άνω υποσημείωση, των λόγων του αγίου Νεκταρίου.

⁸⁹ «Ο Μέγας Αντώνιος», εκδ. Ρηγοπούλου 2004, σελ. 159, ε.

⁹⁰ Από τον άγιο Επιφάνιο Κύπρου (Πανάριον, έκδοση Holl, K. Leipzig 2:513 και 2:514). Βλ. Αρ. 27:12 & Δευτ. 3:26-27

⁹¹ «Ο δε Μιχαήλ ο αρχάγγελος, ότε τω διαβόλω διακρινόμενος διελέγετο περί του Μωσέως σώματος, ουκ ετόλμησε κρίσιν επενεγκείν βλασφημίας, αλλ' είπεν επιτιμήσαι σοι Κύριος». (Ιου. 9) Ο Ιούδας ήταν παιδί του Ιωσήφ.

⁹² Αγιορείτικη Βιβλιοθήκη, σελ. 101. https://www.imdle.org/diaf/files/proph/gen/agANDREAS_salos_agior.pdf

⁹³ Ιησούς του Ναυή 5:13-15.

Ο αρχιστράτηγος Μιχαήλ, είναι προστάτης των ευσεβών Χριστιανών (και της Ελληνικής αεροπορίας) και εορτάζεται κατά την εορτή των Αρχαγγέλων στις 8 Νοεμβρίου κάθε έτους.

Υπάρχουν και άλλοι άγιοι αρχάγγελοι. Ένας εξ αυτών είναι ο **Γαβριήλ**, που φώτισε τον προφήτη Δανιήλ να μάθει τα μέλλοντα και είναι ο ίδιος που έδωσε το χαρμόσυνο μήνυμα της γέννησης του Σωτήρος στην Παναγία. Ενωρίτερα προείπε και στον Ζαχαρία τη γέννηση απ' αυτόν και της Ελισάβετ του Τιμίου Προδρόμου, διευκρινίζοντας για τον εαυτό του: **«Εγώ είμι ο Γαβριήλ που παραστέκομαι ενώπιον του Θεού, και απεστάλην για να μιλήσω προς εσένα»...** (Λουκ. 1:19). Έξι αιώνες πριν, ο Γαβριήλ ομολογεί στον προφήτη Δανιήλ ότι καθυστέρησε να φτάσει σ' αυτόν, διότι εμποδιζόταν επί 21 ημέρες από τον **άρχοντα-άγγελο των Περσών**, έως ότου **«ήλθε ο Μιχαήλ, ένας των αρχόντων των πρώτων, να με βοηθήσει»**.⁹⁴ Εδώ φανερώνεται ότι υπάρχουν ανώτερες και κατώτερες τάξεις αγγέλων, και ότι διακρίνονται κατά το είδος της αποστολής τους. Επιβεβαιώνεται επίσης ο Μωυσής που έλεγε πως **«όταν (με τη σύγχυση των γλωσσών του πύργου της Βαβυλώνας) διεμέριζε έθνη ο Ύψιστος, κατά τη διασπορά των υιών (απογόνων) Αδάμ, όρισε τα όρια των εθνών κατά τον αριθμό των αγγέλων του Θεού»**. (Δευτ. 32:8). Επομένως σε κάθε έθνος προΐσταται ένας άγγελος, ενώ στους Ορθόδοξους Χριστιανούς δίνεται επί πλέον μετά τη βάπτισή τους ένας φύλακας άγγελος στον καθένα.⁹⁵ Οι αρχάγγελοι έχουν γενικότερα καθήκοντα.

Στο βιβλίο του Τωβίτ αναφέρεται ένας ακόμη αρχάγγελος: Ο Μέγας, όπως αποκαλείται, **Ραφαήλ** (Τωβ. 3:16). Αυτός έδωσε το δαιμόνιο Ασμοδαίο στα «ανώτατα Αιγύπτου» (Τωβ. 8:3). Απεκάλυψε τον εαυτό του με τα λόγια: **«Εγώ είμαι ο Ραφαήλ, ένας εκ των επτά αγίων αγγέλων, οι οποίοι αναφέρουν (στον Θεό) τις προσευχές των αγίων, και εισέρχονται μπροστά στη δόξα του Αγίου Θεού»**. (Τωβ. 12:15). Και η Αποκάλυψη λέει για **«τα επτά (αγγελικά) πνεύματα που παρίστανται στον θρόνο Του»** (Απ. 1:4). Δηλ. υπάρχουν επτά (7) άγιοι αρχάγγελοι, άμεσα παριστάμενοι στον Θρόνο του Θεού. Ο άγιος Νήφων Κωνσταντιανής αναφέρει, επίσης, τον **αρχάγγελο Ουριήλ**, που μαζί με τους Μιχαήλ, Γαβριήλ, και Ραφαήλ και τα ουράνια τάγματά τους θα προπορευθούν του Κυρίου στη 2α Παρουσία. Διότι πριν από αυτή ο άγιος Νήφων βλέπει ότι: **Ο Κύριος ένευσε στον στρατηγό του ενός τάγματος και εκείνος πλησίασε λαμπρός, φοβερός, μα και συνεσταλμένος: «Μιχαήλ, Μιχαήλ, άρχοντα της διαθήκης, παράλαβε με το τάγμα σου τον πυρίμορφο θρόνο της δόξης μου και πήγαινε στην κοιλάδα του Ιωσαφάτ. Εκεί θα τον εγκαταστήσεις σαν πρώτο σημάδι της παρουσίας μου»...**⁹⁶ Πρόκειται για την αποκατάσταση της ειρήνης στη γη μετά την εξόντωση **«στην κοιλάδα του Ιωσαφάτ»** των αντιχριστών, που από όλα τα έθνη εξεστράτευσαν κατά της Εκκλησίας του Χριστού, πριν τη 2α Παρουσία.⁹⁷

Ο Μιχαήλ φανερώνεται, έτσι, υπερασπιστής των ευσεβών (από τον καιρό της Παλαιάς Διαθήκης) και πολέμιος των αντιχριστών, όπως προείπε και ο **αρχάγγελος Γαβριήλ στον προφήτη Δανιήλ: «Και στον (έσχατο) καιρό εκείνο θα δραστηριοποιηθεί ο Μιχαήλ ο άρχων ο μέγας, ο οποίος παραστέκεται στους υιούς του λαού σου»**⁹⁸ και θα είναι καιρός θλίψης. **Θλίψη τέτοια που δεν έγινε αφ' ότου υπάρχει έθνος στη γη έως του καιρού εκείνου»**. (Δαν. 12:1). Είναι επόμενο, ο άγγελος που αναφέρει ο Ιωάννης να είναι ο Μιχαήλ:

⁹⁴ (Δαν. 10:13) **«Και ο άρχων βασιλείας Περσών ειστήκει εξ εναντίας μου είκοσι και μίαν ημέραν, και ιδού Μιχαήλ εις των αρχόντων των πρώτων ήλθε βοηθήσαί μοι»...**

⁹⁵ Γι' αυτό έχομε προσευχές και προς τον άγγελο φύλακά μας: **«Άγιε Άγγελε ο εφεστώς της αθλίας μου ψυχής και ταλαιπώρου μου ζωής»...** (ευχή του αποδείπνου).

⁹⁶ Όραμα της μέλλουσας κρίσης αγίου Νήφωνος Κωνσταντιανής: https://www.imdleio.gr/diaf/2018/orama_agNefwn.pdf

⁹⁷ Γράφεται στον προφ. Ιωήλ: **«Ας εγερθούν και ας αναιθούν όλα τα έθνη στην κοιλάδα του Ιωσαφάτ, διότι εκεί Εγώ θα στήσω το δικαστήριό Μου, για να κρίνω και δικάσω όλα τα γύρω έθνη»...** Περισσότερα στο 9ο τεύχος της Ερμηνείας της Αποκάλυψης, σελ.23 και μετά: https://www.imdleio.gr/apocalypse/apocalypse_9.pdf

⁹⁸ Ευσεβείς "υιοί του λαού των Ιουδαίων" στα έσχατα είναι οι εξ Ιουδαίων Χριστιανοί, όλοι οι Ορθόδοξοι γενικότερα.

«Και είδα άγγελο να κατεβαίνει από τον ουρανό, έχοντας το κλειδί της αβύσσου και αλυσίδα μεγάλη στο χέρι του. Και κράτησε τον δράκοντα, τον όφη τον αρχαίο, που είναι διάβολος και ο Σατανάς και τον έδεσε χίλια έτη»... (Απ. 20:1-3). Δεν αναφέρεται, όμως, συγκεκριμένα ο Μιχαήλ στην αποστολή αυτή, γιατί κατά την ερμηνεία των Καππαδοκών (που είδαμε πριν) και άλλος άγγελος μπορούσε να την διεκπεραιώσει καθώς είναι πολύ μεγαλύτερη η δύναμη των αγγέλων που έχουν τη βοήθεια του Θεού, από των δαιμόνων: **«Αυτή την απόφαση του Χριστού (του δεσίματος του Διαβόλου), μας λέει η Αποκάλυψη, την υπηρετεί Άγγελος, για να δείξει πόσο μεγαλύτερη είναι η δύναμη των αγγελικών δυνάμεων από του διαβόλου»** (βλ. σελ. 24).

Όταν ο Ασσύριος Σεναχειρίμ εξεστράτευσε κατά της Ιερουσαλήμ υβρίζων τον αληθινό Θεό, τον καιρό που βασιλιάς της ήταν ο Εζεκίας, τότε απεστάλη άγιος άγγελος και κατέσφαξε σε μία νύχτα 185.000 από τους πολιορκητές. **«Ένας άγγελος που προσέτρεξε οπλισμένος από τους Ουρανούς, σε μια νύχτα 185.000 από τους αλλοφύλους εξόντωσε, χωρίς να μπορεί ουδείς από αυτούς να υπερισχύσει της δύναμης του οπλισμένου χεριού του, για να μάθουν τα γένη των αλλοφύλων να μη οξύνουν γλώσσα βλάσφημη κατά του Θεού»**, λέει ερμηνεύοντας τους ψαλμούς ο ιερός Χρυσόστομος. (PG 55:595).

Τον καιρό της Συντελείας, είπε ο Κύριος, οι άγγελοι θα έρθουν να επιλέξουν τους πονηρούς, που τώρα βρίσκονται διάσπαρτοι ανάμεσα στους δικαίους, και θα τους βάλουν στην «κάμινο του πυρός».⁹⁹ Άγγελοι θα οδηγήσουν και τους δικαίους στον ουρανό: **«Διότι, λέει, αυτός ο Κύριος θα κατέβει απ' τον Ουρανό με πρόσταγμα, με φωνή αρχαγγέλου. Ωστε τους αναστημένους θα τους μαζέψουν οι άγγελοι, όταν δε τους μαζέψουν θα τους αρπάξουν οι νεφέλες (στον ουρανό). Και όλα αυτά ακαριαία γίνονται, σε ατομικό επίπεδο»**, εξηγεί ο Χρυσόστομος.¹⁰⁰

Συνεπώς οι πιστοί, και ιδιαίτερα οι ποιμένες των, πρέπει να μη φοβούνται τον διάβολο όταν, για λόγους που γνωρίζει ο Κύριος, του επιτραπεί να δοκιμάσει τους Χριστιανούς, αλλά να σκέφτονται ότι έτσι ανταλλάσσουν τα πρόσκαιρα με τα αιώνια. Αυτό λέει στον επίσκοπο της πολύπαθης Εκκλησίας της Σμύρνης ο Κύριος: **«Τίποτα να μη φοβάσαι από αυτά που μέλλεις να πάθεις. Ιδού λοιπόν πρόκειται να βάλει ο διάβολος μερικούς από εσάς σε φυλακή, για να δοκιμαστείτε, και θα έχετε θλίψη δέκα ημέρες. Γίνου πιστός μέχρι θανάτου και θα σου δώσω το στεφάνι της (αιώνιας) ζωής»**. (Απ. 2:10). Και εάν, από δόλο του Διαβόλου, κάποιος πιαστεί στα δίκτυα του, η Εκκλησία έχει εξορκισμούς¹⁰¹ για την εκδίωξή του, και όλων των άλλων κακοποιών πνευμάτων. Ο Αντίχριστος, όμως, με τη θέλησή του θα γίνει κατοικητήριο και ενεργούμενο του Σατανά. Και θα κυβερνήσει μόνο 3,5 χρόνια, στα οποία, όπως είδαμε, θα επιτρέψει ο Κύριος να δρα ανεμπόδιστα ο Σατανάς, δηλ. να «λυθεί», για να τιμωρήσει τους αμετανόητους ανθρώπους.

⁹⁹ «...άποστελεϊ ό υιός του ανθρώπου τους άγγελους αυτού, και συλλέξουσιν εκ τής βασιλείας αυτού πάντα τὰ σκάνδαλα και τους ποιούντας την άνομίαν, και βαλοῦσιν αυτούς εις την κάμινο του πυρός· εκεί ἔσται ό κλαυθμός και ό βρυγμός των όδόντων». (Ματθ. 13:41-42). Και «...ούτως ἔσται εν τη συντελεία του αιώνος. εξελεύσονται οι άγγελοι και αφοριούσι τους πονηρούς εκ μέσου των δικαίων»... (Ματθ. 13:49).

¹⁰⁰ Ομιλία οστ' (76): «Αὐτός γάρ, φησίν, ό Κύριος καταβήσεται απ' ουρανοῦ εν κελεύσματι, εν φωνῇ άρχαγγέλου. Ωστε αναστάντας μεν συλλέξουσιν άγγελοι, συλλεγέντας δε άρπάσουσιν αί νεφέλαι· και ταῦτα πάντα εν άκαριαίω γίνεται, εν άτόμω».

¹⁰¹ Λέει πχ εξορκισμός του ιερού Χρυσοστόμου: «...Αὐτός επιτιμᾷ σοι Κύριος, διάβολε, διὰ του φοβεροῦ αυτού όνόματος· φρίξον, τρόμαξον, φοβήθητι, αναχώρησον, έξολοθρεύθητι, **φυγαδέυθητι ό πεσών ουρανόθεν, και συν σοι πάντα τὰ πονηρά πνεύματα**, πᾶν πνεῦμα πονηρόν, πνεῦμα άσελγείας, πνεῦμα πονηρίας, πνεῦμα νυκτερινόν και ήμερινόν, μεσημβρινόν τε και έσπερινόν· πνεῦμα μεσονυκτικόν, πνεῦμα φανταστικόν, πνεῦμα συναντικόν, είτε χερσαίον, είτε ένυδρον, είτε έν ἄλσοις, είτε έν καλάμοις, είτε έν φάραξι, είτε έν διόδοις και τριόδοις, έν λίμναις, και έν ποταμοῖς, έν οἴκοις, έν αύλαῖς, και έν βαλανείοις παρατρέχον και βλάπτον, και άλλοιοῦν τον νοῦν του ανθρώπου». (PG 64,1065-8). Όλος ο εξορκισμός: <https://www.imdleio.gr/diafi/2021/lw.Xrysostom-exork.pdf>

3.5. Η κρίση από τους καθισμένους πάνω στους θρόνους.

Εδώ η κρίση αναφέρεται ότι γίνεται από τους καθισμένους πάνω στους θρόνους. Πρώτα στους Αποστόλους υποσχέθηκε ο Κύριος ότι θα καθίσουν μαζί Του σε θρόνους. «**Λέει, ο Ιωάννης, πως είδε τους Αποστόλους διά των οποίων τα έθνη συνετίσθησαν και φωτίσθησαν με τον διδασκαλικό τους λόγο, να συμβασιλεύουν για χίλια χρόνια με τον Χριστό**», ερμηνεύουν οι Καππαδόκες Ανδρέας και Αρέθας. Και θα καθίσουν στους θρόνους σύμφωνα με την υπόσχεση του Κυρίου (Ματθ. 19:27), ότι θα κρίνουν τις δώδεκα φυλές του Ισραήλ, δηλ. **θα κατακρίνουν «αυτούς που απώθησαν τον ευαγγελικό λόγο**», λέει ο Ανδρέας. Όπως είπε ο Δαβίδ: «**εκεί ανέβησαν οι φυλές, οι φυλές του λαού του Θεού, μαρτυρία (ευσεβείας) για τον (πνευματικό τώρα) Ισραήλ, για να δοξολογήσουν το όνομα του Κυρίου· διότι εκεί εκάθισαν θρόνοι για κρίση, θρόνοι στον (βασιλικό) οίκο Δαβίδ (αναγωγικά του παμβασιλέως Χριστού)**». (Ψαλμ. 121:4-5. Βλ. Μαρ. σ. 269).

Πρέπει όμως να παρατηρήσουμε ότι η υπόσχεση του Κυρίου προς τους Αποστόλους είναι για την ημέρα της Κρίσης, διότι τους είπε: **«εσείς που με ακολουθήσατε, στην παλιγγενεσία (κατά την κοινή Ανάσταση), όταν καθίσει ο υιός του ανθρώπου επί θρόνου δόξης αυτού, θα καθίσετε και εσείς πάνω σε δώδεκα θρόνους κρίνοντας τις δώδεκα φυλές του Ισραήλ**». (Ματθ. 19:28). Όταν όμως ο Ιωάννης λέει για τους αγίους μάρτυρες: **«Και έζησαν και βασίλευσαν μαζί με το Χριστό χίλια έτη**», αναφέρεται στη δόξα που αυτοί έχουν, τιμώμενοι μαζί με τον Χριστό, πριν το τέλος του κόσμου, στο σύνολο του χρόνου που ονομάζεται **«1000 έτη**» μεταξύ 1ης και 2ας Παρουσίας του Χριστού. Διότι **«δίκαιοι εις τον αιώνα ζώσι**» (Σοφ. Σολ. 5:15), λέει ο πατριάρχης Άνθιμος των Ιεροσολύμων. *Επειδή ως ζώντες κάνουν ιάματα και θαυματουργούν και φανερώνονται σε όσους με πίστη προστρέχουν σ' αυτούς, καθώς υπάρχουν αχώριστοι της αυτοζωής (δηλ. του Χριστού). Και εβασίλευσαν μετά του Χριστού χίλια έτη*... (σ. 190-1).

Όπως παρατηρείται από τον αρχιεπίσκοπο Αβέρκιο και τον π. Σεραφείμ Ρόουζ, στην ερμηνεία τους της Αποκάλυψης, σ' όλους τους Χριστιανούς που κέρδισαν τη σωτηρία **«είχε δοθεί η υπόσχεση του Βασιλείου και της δόξας του Χριστού (Α Θεσ.)**¹⁰² **Απ' όλο αυτό το πλήθος ο άγιος Ιωάννης ξεχωρίζει συγκεκριμένα «τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ...» δηλ. τους αγίους Μάρτυρες**».

Οι βίαια θανατωθέντες (πεπελεκισμένοι), λέει εδώ ο Ιωάννης, ότι **εβασίλευσαν, επομένως «κάθισαν σε θρόνους» μαζί με τον Χριστό χίλια χρόνια**, πριν τη Συντέλεια. Τη δόξα των αγίων μαρτύρων την αντιλαμβάνονταν οι Χριστιανοί από την πληθώρα των υπερφυσικών σημείων που έκαναν, ακόμα και ενώπιον απίστων αρχόντων και λαών.

Δεν είναι μόνο οι άγιοι Μάρτυρες που δοξάζονται τώρα που διανύομε την περίοδο των «1000 ετών». Υπάρχει πλήθος οσίων που τιμώνται από την Εκκλησία. Ο ίδιος ο άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος τιμάται, και δικαίως, γιατί αν και δεν μαρτύρησε, πολλές φορές έφτασε ως τον θάνατο για το κήρυγμα του ευαγγελίου, και είναι καθοριστική η επέμβασή του στα πράγματα της γης, καθώς **αυτός μένει ώσπου να έρθει ο Χριστός** (βλ. Ιω. 21:22). Σ' αυτόν, ως υπεύθυνο, δίνει ο «ισχυρός Άγγελος» το βιβλιδάριο που περιέχει το κήρυγμα του λόγου του Θεού στις έσχατες μέρες: **«Πρέπει πάλι να προφητέψεις σε λαούς και σε έθνη και σε γλώσσες και σε βασιλιάδες πολλούς**». (Αποκ. 10:11). Επομένως, ο Θεολόγος και ευαγγελιστής Ιωάννης παρουσιάζει το οφθαλμοφανές της μέχρι θανάτου αυταπάρνησης των μαρτύρων και τη

¹⁰² **«...ὁμῆς μάρτυρες καὶ ὁ Θεὸς ὡς ὀσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν, καθάπερ οἶδατε ὡς ἓνα ἕκαστον ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι καὶ μαρτυρόμενοι εἰς τὸ περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν**». (Α Θεσ. 2:10-12). Και κατά τον Πέτρον, (Α Πέτ.2:9), **«ὁμῆς δὲ (οἱ πιστοὶ) γένος ἐκλεκτόν, βασιλείον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν**». Αλλά εδώ η Αποκάλυψη δεν εναφέρεται σε όλους τους πιστούς.

συνέπειά της, που είναι η τελεία ένωσή τους με τον Χριστό, για να περιορίσει τους καθισμένους πάνω σε θρόνους την περίοδο των «1000 ετών», σε όσους, μόνο, έφθασαν σε καθαρότητα ψυχής και τελειότητα αρετής, δηλ. όσους «νεκρώθηκαν» για τον κόσμο, όπως ο απόστολος Παύλος, που έλεγε: **«Έχω συσταυρωθεί με τον Χριστό. Δεν ζω πλέον εγώ, αλλά μέσα μου ζει ο Χριστός».** (Γαλ. 2:20). Και **«καθ' ημέραν αποθνήσκω»!** (Α Κορ. 5:31).

Στους αγίους μάρτυρες, επομένως, η απώλεια της ζωής τους για τον Χριστό καθιστά βέβαιη την αιώνια συμβασιλεία μαζί Του, και αυτό φανερώνει η δόξα τους από τους πιστούς άμεσα μετά το μαρτύριό τους ως τη Συντέλεια (ή «χίλια χρόνια»)¹⁰³. Οι ασκητικά αγωνιζόμενοι μοναχοί λένε, ενθαρρυνόμενοι μεταξύ τους: **«Δώσε αίμα να λάβεις Πνεύμα»!** Και ο ιερός Χρυσόστομος ερμηνεύοντας το **«αν κάποιος είναι του Χριστού, είναι νέα κτίση»**, λέει: **«Βλέπε σ' όλη την οικουμένη την νέα (πνευματική) κτίση. Όταν δεις μοναχούς να έχουν καταλάβει τα όρη, σταυρωμένους, που καταπατούν τις ανάγκες της (ανθρώπινης) φύσης, να μιμούνται στην απάθεια τους αγγέλους, ώστε (πράγματι): Εί τις έν Χριστώ, καινή κτίσις».**¹⁰⁴ Αλλά, ενώ οι Μάρτυρες φθάνουν γρήγορα, διά του μαρτυρίου, στην τελειότητα της αγάπης του Χριστού, οι ασκητικά διαβιούντες προσπαθούν να την αποκτήσουν με τις καθημερινές τους και πολύχρονες, συνήθως, προσπάθειες, οι οποίες πρέπει, επί πλέον, να γίνονται χωρίς να το γνωρίζουν οι άλλοι. Διότι **αληθινός Ιουδαίος (Χριστιανός), λέει ο Παύλος, είναι ο εν κρυπτώ Ιουδαίος,** του οποίου ο έπαινος δεν είναι από τους ανθρώπους, αλλά από τον Θεό.¹⁰⁵ Και ο Χριστός λέει να προσευχόμεθα στα κρυφά, γνωρίζοντας ότι ο Θεός που βλέπει (ως πανταχού παρών) στα κρυφά, θα μας αποδώσει (τον "μισθό" μας) στα φανερά.¹⁰⁶

Έτσι, τους οσιακά τελειωθέντες φανερώνει ο Θεός με θαύματα. Η αγιοκατάταξή τους μπορεί να καθυστερήσει, και μαζί μ' αυτήν και οι τιμές που τους πρέπει, ενώ οι Μάρτυρες τιμώνται άμεσα μετά το μαρτύριό τους. Οι άγιοι Μάρτυρες (μεταξύ των οποίων οι πλείστοι των αγίων αποστόλων), ήταν κατ' αποκλειστικότητα σχεδόν, οι τιμώμενοι μαζί με τον Χριστό τον καιρό της συγγραφής της Αποκάλυψης. Επομένως είναι λογικό να εστιάζει σ' αυτούς ο Ιωάννης το λόγο περί συμβασιλείας και κρίσης. Δεν εξαιρεί όμως τους οσιακά τελειωθέντες που υποδεικνύονται από τον Κύριο με θαυμαστά σημεία. Και οπωσδήποτε δεν μπορεί να εξαιρεθεί η «τιμιωτέρα των Χερουβείμ και ενδοξότερα ασυγκρίτως των Σεραφεϊμ» Υπεραγία Θεοτόκος.

Οι **άγιοι είναι καθισμένοι πάνω σε θρόνους,** που σημαίνει ότι βρίσκονται σε ανάπαυση,¹⁰⁷ αλλά και ότι συγκυβερνούν με τον Κύριο. **«Τα λόγια αυτά»**, λέει και ο π. Σεραφεϊμ Ρόουζ, **«μαρτυρούν ότι οι άγιοι (άγγελοι και άνθρωποι) παίρνουν μέρος στη διακυβέρνηση της Εκκλησίας του Χριστού στη γη, και γι' αυτό είναι φυσικό, αλλά και πρέπει, να τους επικαλούμαστε με προσευχές, και να ζητούμε τη διαμεσολάβησή τους ενώπιον του Κυρίου με τον οποίο συγκυβερνούν».** (Ρόουζ σ. 287).

Το ότι **«τους δόθηκε η κρίση»**, είναι σχετικό με το ότι συγκυβερνούν, διότι σημαίνει ότι στην περίοδο αυτή των «χιλίων ετών» έλαβαν, ως πλήρεις Πνεύματος Αγίου, και τη δυνατότητα

¹⁰³ Καθώς λέει ο Κύριος, αυτός που αγαπάει τη "ζωούλα" του στον κόσμο αυτό θα την απολέσει, ενώ εκείνος που την μισεί θα την φυλάξει ζώντας αιωνίως μαζί Του, επιτυγχάνεται οφθαλμοφανώς από τους αγίους μάρτυρες: **«ο φιλών την ψυχήν αυτού απολέσει αυτήν, και ο μισών την ψυχήν αυτού εν τω κόσμω τούτω εις ζωήν αιώνιον φυλάξει αυτήν».** (Ιω. 12:25). Και **«ο απολέσας την ψυχήν αυτού ένεκεν Εμού ευρήσει αυτήν».** (Μαθ. 10:39)

¹⁰⁴ **«Όρα πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης καινήν τὴν κτίσιν. Όταν ἴδης μοναχοὺς ὄρη κατειληφότας, ἔσταυρωμένους, τὰς ἀνάγκας τῆς φύσεως καταπατοῦντας, ἀγγέλους μιμουμένους τῇ ἀπαθείᾳ: ὥστε, Εἴ τις έν Χριστῷ, καινή κτίσις».** (PG 64:34).

¹⁰⁵ **«Ου γαρ ο εν τω φανερώ Ιουδαίος εστίν, ουδέ η εν τω φανερώ εν σαρκί περιτομή, αλλ' ο εν τω κρυπτώ Ιουδαίος (δηλ. ο Χριστιανός), και περιτομή καρδίας εν πνεύματι, ου γράμματι, ου ο έπαινος ουκ εξ ανθρώπων, αλλ' εκ του Θεού».** (Ρωμ. 2:29).

¹⁰⁶ **«Σὺ δὲ ὅταν προσεύχη, εἰσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρὶ σου τῷ έν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων έν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι έν τῷ φανερῷ».** (Μαθ. 6:6).

¹⁰⁷ Αυτή η ανάπαυση είναι διπλή. Εξωτερική από εχθρούς (πονηρούς ανθρώπους και δαίμονες) και εσωτερική από (τυχόν προϋπάρχοντα) ίδια πάθη. Δείτε και Β τεύχος, σελ. 5. https://www.imdleio.gr/apocalypse/apocalypse_b.pdf

να κρίνουν μαζί με τον Χριστό τις υποθέσεις που αφορούν τους πιστούς. Βλέπομε πχ ότι η **αγία Ευφημία** κατέκρινε, με το άφθαρτο σκήνωμά της, τους αιρετικούς τον καιρό της Δ΄ Οικουμενικής Συνόδου (451 μ. Χ.),¹⁰⁸ θαύμα που γιορτάζεται στις 11 Ιουλίου.

Η ίδια αγία μάρτυς επισκέφθηκε και τον άγιο Παΐσιο τον Αγιορείτη για να του διευκρινίσει τρέχοντα εκκλησιαστικά ζητήματα.¹⁰⁹ Ο **άγιος μεγαλομάρτυς Μερκούριος** (+25 Νοεμβρίου), που έζησε τον 3ο αιώνα στους χρόνους των ασεβών αυτοκρατόρων Δεκίου (249-251), Γάλλου (251-253) και Βαλεριανού (253-259), ανέλαβε τα φυλασσόμενα άρματά του και φόνευσε τον Ιουλιανό τον παραβάτη.¹¹⁰ Και ο άγιος **μεγαλομάρτυς Δημήτριος** προστάτευσε πολλές φορές τη Θεσσαλονίκη, στην οποία είναι πολιούχος, από βαρβάρους επιδρομείς.

«Κρίμα έδόθη αυτοίς». «Έδόθη κρίμα, δηλ. εξουσία να κρίνουν», λέει κι ο άγιος Ανδρέας Καισαρείας (Μαυρ. σελ. 269). Ήταν γνωστό στους πρώτους Χριστιανούς ότι οι άγιοι θα κρίνουν τον κόσμο κατά την ένδοξη Δευτέρα του Κυρίου Παρουσία. Γι' αυτό ο Παύλος ρωτάει (κάπως επιτιμητικά) τους Κορινθίους: **«Δεν γνωρίζετε ότι οι άγιοι θα κρίνουν τον κόσμο»;** (Α Κορ. 6:2). Αλλά ήδη, από τον παρόντα αιώνα, «κρίνουν», ήτοι κατακρίνουν με το παράδειγμά τους την αμαρτωλή διαγωγή του κόσμου. Δεν θα καθίσουν σαν δικαστές να κρίνουν, όπως εξηγεί ο ιερός Χρυσόστομος.¹¹¹ Είναι αυτό που λέει ο Κύριος: **«Η βασίλισσα Νότου θα αναστηθεί και θα κατακρίνει την γενιά αυτή. Και οι άνδρες της Νινευί...»** ομοίως. (Ματθ. 12:42).

Η «κρίση» έχει άλλοτε το νόημα της κατάκρισης, όπως όταν ο Κύριος λέει: **«Ο τον λόγον Μου ακούων και πιστεύων στον πέμπσαντά Με έχει ζωήν αιώνιον, και εις κρίσιν (δηλ. σε κατάκριση) ουκ έρχεται, αλλά μεταβέβηκεν εκ του θανάτου εις την ζωήν».** (Ιω. 5:24). Και άλλοτε το νόημα της διάκρισης (ξεχωρίσματος) καλού - κακού, και δικαστηρίου ή απόδοσης δικαιοσύνης. Έτσι όταν ο Ησαΐας λέει για τον Χριστό: **«κρίσιν τοις έθνεσιν απαγγελεί»**, εννοεί ότι θα διδάξει τα έθνη να διακρίνουν το κατά Θεόν καλό από το κακό, καθώς και τον αγώνα (ή πνευματικό πόλεμο) που απαιτείται για την επικράτηση του καλού, στον οποίο ο Χριστός επιμένει **«έως αν εκβάλη εις νίκος την κρίσιν».** (Ματθ. 12:18,20). Για το μετά το θάνατο δικαστήριο,¹¹² και το ξεχώρισμα που γίνεται τότε δικαίων και αμαρτωλών, λέει ο απόστολος Παύλος: **«καθ' όσον απόκειται τοις ανθρώποις άπαξ αποθανείν, μετά δε τούτο κρίσις».** (Εβ. 9:27). Τέλος, η κρίση σαν εξουσία σημαίνει, όπως είπαμε, συγκυβέρνηση με τον Χριστό.

Ο Ιωάννης τονίζει για τους Μάρτυρες ότι **«δεν προσκύνησαν το θηρίο, ούτε την εικόνα του, και δεν έλαβαν το χάραγμα πάνω στο μέτωπό τους και πάνω στο χέρι τους».** (20:4). Μας θυμίζει, έτσι, το 13ο κεφάλαιο της Αποκάλυψης, που μιλάει για **τα δύο «θηρία».** Τον Αντίχριστο (το 1ο θηρίο, που βγαίνει από τη θάλασσα)¹¹³ και τον

¹⁰⁸ Στη Σύνοδο οι Ορθόδοξοι συνέταξαν Τόμο των θεοπνεύστων αποφάσεών τους, αλλά και οι αιρετικοί Μονοφυσίτες (Ευτυχιανοί) συνέταξαν αντίστοιχο τόμο, που περιείχε τις πλάνες τους (για μία φύση στον Χριστό μετά την ένωση των δύο φύσεων κλπ -βλ. Ι Κατήχηση Αγ. Νεκταρίου σ. 229-, αντί των δύο ασυγχύτων, θείας και ανθρωπίνης, που πιστεύει η Εκκλησία). Με μία γνώμη, Ορθόδοξοι και αιρετικοί έθεσαν τους δύο Τόμους στο σπήθος του ιερού λειψάνου της Αγίας Ευφημίας και σφράγισαν τη λειψανοθήκη. Όταν αργότερα την άνοιξαν από κοινού, βρήκαν τον Τόμο των Ορθοδόξων στα χέρια της ενώ αυτόν των αιρετικών Μονοφυσιτών στα πόδια της.

¹⁰⁹ Ήταν γύρω στις 10 π.μ. της 27ης Φεβρουαρίου 1974. <https://www.imlemesou.org/index.php/psifides-pisteos-2/agies-morfes/1169-i-episkepsi-tis-agias-effimias-ston-osio-paisio>

¹¹⁰ Με εντολή της Θεοτόκου, μετά από παρακλήσεις του Μεγάλου Βασιλείου και άλλων πιστών να σταματήσει ο διωγμός των Χριστιανών.

¹¹¹ Μάλιστα διότι δεν είπε (ο απόστολος) ότι θα κριθούν **από εσάς (υφ' υμών)** αλλά **«εν υμίν»** δηλ. με εσάς, λέει ο ιερός Χρυσόστομος. (Προς Κορινθίους ΡΓ 61:132).

¹¹² Αμέσως μετά το θάνατο γίνεται η μερική κρίση και στη Συντέλεια η οριστική (οπότε λαμβάνονται υπ' όψιν τα μνημόσυνα, οι τυχόν δωρεές κλπ υπέρ των κεκοιμημένων).

¹¹³ **«Και υποχρεώνει όλους, τους μικρούς και τους μεγάλους, και τους πλούσιους και τους φτωχούς, και τους ελεύθερους και τους δούλους, να δεχθούν χάραγμα πάνω στο χέρι τους το δεξί ή πάνω στα μέτωπά τους. Και να μη μπορεί κανείς να αγοράσει ή να πουλήσει παρά μόνο όποιος έχει το χάραγμα, το όνομα του θηρίου ή τον αριθμό του ονόματός του».** (13:16-17).

Ψευδοπροφήτη (που ονομάζεται και 2ο θηρίο ή θηρίο από τη γη).¹¹⁴ Αυτά τα δύο θηρία έχουν τους ακολούθους τους το καθένα (ασεβείς το πρώτο και αιρετικούς το δεύτερο), που αλληλοϋποστηρίζονται. Θα δοθεί στον Ψευδοπροφήτη η δυνατότητα, λέει ο Ιωάννης ο Θεολόγος, προφανώς με τεχνολογία και μαγεία, να κάνει την εικόνα του Αντιχρίστου να μιλήσει (13:15), ώστε να νομισθεί αυτό ως θαύμα και να προβάλλει την αξίωση της προσκύνησης της εικόνας του Θηρίου-Αντιχρίστου, θεωρουμένου πλέον ως θεού!

Εδώ πρέπει να προσέξομε ότι:

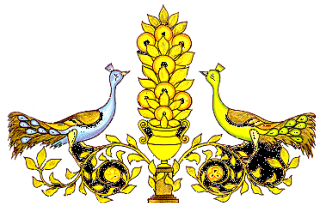
α. «Το μυστήριο της ανομίας»,¹¹⁵ για το οποίο μίλησε ο απόστολος Παύλος, πριν να φέρει τον τελικό Αντίχριστο οργανώνει τους ασεβείς κάτω από πολλούς άλλους, μικρότερους στην κακία, αντιχρίστους. Ο Ιωάννης γράφοντας γενικά για τους μάρτυρες ότι δεν προσκύνησαν τον Αντίχριστο και την εικόνα του και δεν έλαβαν το χάραγμα του, βεβαιώνει ότι **υπάρχει αυτή η οργάνωση των ασεβών** πολιτικό-κοινωνικά, αλλά και πνευματικά υπό του διαβόλου, σαν **αντίχριστο σύστημα**,¹¹⁶ κάτω από αντιχρίστους ηγέτες. Ήδη, ο Κύριος έλεγε για τους τότε ασεβείς Ιουδαίους: **«εσείς είσθε από πατέρα τον διάβολο»...** όχι τον Θεό, όπως υποστήριζαν αυτοί. Η εξαπάτηση των ανθρώπων από τις ψευδείς θρησκείες και αιρέσεις γίνεται επίσης υπό **του διαβόλου, ως ψεύτου και πατρός του ψεύδους**. (Ιω. 8:44).

β. Οι μάρτυρες κατά τον Ιωάννη:¹¹⁷

- **«Δεν προσκύνησαν το θηρίο»:** Οι άγιοι μάρτυρες αρνήθηκαν την προσκύνηση των θεοποιούντων τον εαυτό τους αρχόντων, πχ των Ρωμαίων αυτοκρατόρων Νέρωνος, Διοκλητιανού κλπ και των συγχρόνων Λένιν, Χίτλερ, Στάλιν, Μάο κλπ

- **«Δεν προσκύνησαν την εικόνα του θηρίου»:** Αρνήθηκαν, οι άγιοι μάρτυρες, και την προσκύνηση εικόνων ή αγαλμάτων των αυτοκρατόρων ή άλλων ψευτοθεών (που δεσμεύουν τους ανθρώπους με τα τρία μεγάλα πάθη, της φιλαργυρίας, φιλαρχίας και φιληδονίας), και δεν τίμησαν τις εορτές και τις ιδεολογίες τους (τώρα "θεοσοφίας", Ναζισμού, κομμουνισμού κλπ).

- **«Δεν έλαβαν το χάραγμα πάνω στο μέτωπό τους και πάνω στο χέρι τους»:** Δεν έγραψε στο νου των μαρτύρων ο πονηρός τα θελήματά του, ούτε με τις πράξεις τους παρέβησαν τις εντολές του Θεού. Ούτε κάποιο αντίχριστο σφράγισμα, με τεχνικό τρόπο, σημειώθηκε επάνω τους. Ο άγιος Ανδρέας σημειώνει για το σφράγισμα του Αντιχρίστου: **«Αλλά δεν θα το δεχθούν αυτό το σφράγισμα, όσοι έχουν σφραγισμένα τα πρόσωπά τους με το θείο φως».** Όσοι, δηλαδή, διά των Μυστηρίων της Εκκλησίας και της τήρησης των εντολών του Χριστού διατηρούν τη σφραγίδα της δωρεάς του Αγίου Πνεύματος πάνω τους. **Χάραγμα, κατά τον Αρέθα, είναι και η αποτύπωση στα χαρακτηριστικά του προσώπου της ψυχικής κατάστασης του ατόμου, καλής ή κακής:** **«Διότι όπως επάνω στο πρόσωπο, το φως είναι το γνώρισμα των θεοφιλών ανθρώπων, έτσι επάνω στο μέτωπο των ασεβών χαράσσεται η αναίδεια και το ποιοι είναι εμφανίζεται φανερά. Και για να είναι αυτό πιο φανερό, το βεβαίωσαν με τις άτοπες πράξεις τους, διότι το χέρι υπονοεί την πράξη».** (Μαυρ. σ. 270).

¹¹⁴ «Και (ο Ψευδοπροφήτης) παραπλανά αυτούς που κατοικούν πάνω στη γη, εξαιτίας των θαυματουργικών σημείων που του δόθηκε να κάνει μπροστά στο (1ο) θηρίο (Αντίχριστο), λέγοντας σ' αυτούς που κατοικούν πάνω στη γη να κάνουν εικόνα στο θηρίο (Αντίχριστο), ο οποίος είχε την πληγή της μαχαίρας και έζησε». (13:14).

¹¹⁵ «Τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας»... (Β Θεσ. 2:7).

¹¹⁶ Και ο άγιος Παΐσιος (+1994) αναφερόταν στο αντίχριστο σύστημα της εποχής μας, πριν την αναλαμπή της Ορθοδοξίας, ως τον Αντίχριστο. **«Αυτήν την φορά θα δώση ο Χριστός μια ευκαιρία, για να σωθή το πλάσμα Του. Θα αφήση το πλάσμα Του ο Χριστός; Θα παρουσιασθή στο αδιέξοδο των ανθρώπων, για να τους σώση από τα χέρια του Αντιχρίστου. Θα επιστρέψουν στον Χριστό και θα έρθη μια πνευματική γαλήνη σε όλην την οικουμένη για πολλά χρόνια... Θα επέμβη ο Χριστός, θα δώση μια σφαλιάρα σε όλο αυτό το σύστημα, θα πατάξη όλο το κακό και θα το βγάλη σε καλό τελικά».** ΛΟΓΟΙ Β' «Πνευματική Αφύπνιση», Σουρωτή.

¹¹⁷ Γράψαμε σχετικά στο Η τεύχος: https://www.imdleio.gr/apocalypse/apocalypse_h.pdf

3.6. Οι δύο θάνατοι και οι δύο αναστάσεις.

Μετά τη δόξα των αγίων Μαρτύρων και τη συμβασιλεία με τον Χριστό για «χίλια χρόνια» (δηλ. πριν ακόμη έρθει η γενική Κρίση και η Συντέλεια), η Αποκάλυψη αναφέρεται σε όσους πέθαναν χωρίς να έχουν πίστη και έργα σωτήρια: **«Οι υπόλοιποι από τους νεκρούς (που τα έργα τους δεν ήταν θεάρεστα) δεν έζησαν έως να συντελεσθούν τα χίλια έτη. Αυτή (η σωτηρία των ψυχών των Μαρτύρων και λοιπών Αγίων και εναρέτων ανθρώπων) είναι η ανάσταση η πρώτη».** (20:5).

«Ονομάζει νεκρούς όσους έχουν μείνει στην απιστία», λέει ο Αρέθας. «Από την Αγία Γραφή διδασκόμαστε ότι, **όπως έχουμε δύο ζωές, έτσι έχουμε και δύο θανάτους**, δηλ. νεκρώσεις. Και είναι η μεν πρώτη ζωή η πρόσκαιρη και σαρκική, και τη ζούμε μετά την παράβαση της εντολής στην Εδέμ. Η δεύτερη ζωή, η αιώνια, είναι αυτή που μας υποσχέθηκε ο Χριστός πως θα έχουμε μετά την τήρηση των θείων εντολών Του. **Ο ένας (θάνατος) είναι της σάρκας, ο πρόσκαιρος. Ο άλλος ο αιώνιος, που έρχεται για την τιμωρία των αμαρτιών στο μέλλον και είναι η γέενα του πυρός.** Ξεχωρίζουμε, όμως, και διαφορά νεκρών. Άλλοι είναι που πρέπει να τους αποφεύγομε, για τους οποίους είπε ο προφήτης Ησαΐας **«οι δε νεκροί ζωή δεν θα δουν»** (Ησ. 26:14), που από τις πράξεις τους φέρνουν τη δυσωδία (της αμαρτίας) και τη νέκρωση (την πνευματική). Υπάρχουν και οι **επαινετοί νεκροί**, εκείνοι που ζουν εν Χριστώ και για τον Χριστό φονεύουν τις ηδυπαθείς πράξεις του σώματος και συσταυρούνται με τον Χριστό, και όντας νεκροί για την αμαρτία, περιφέρουν στο σώμα τους τη νέκρωση του Ιησού (Β. Κορ. 4:10), λένε οι Ανδρέας και Αρέθας. (Μαυρ. σ. 270).

Ο πατριάρχης Άνθιμος των Ιεροσολύμων λέει: «Ο Κύριος είπε στο Ευαγγέλιο: **Αυτή είναι η αιώνια ζωή, να γνωρίζουν εσένα τον αληθινό Θεό, και εκείνον που απέστειλες τον Ιησού Χριστό.** (Ιω. 17:3). Όσοι λοιπόν δεν επίστευσαν, ως στερηθέντες της αιώνιας ζωής, νεκροί λέγονται. Παρομοίως και όσοι έζησαν με αμέλεια και ραθυμία και απραξία των εντολών του Θεού, και αυτοί νεκροί λογίζονται... Μετά δε την συντέλεια του αιώνος θα αναστηθούν μεν μαζί με τους λοιπούς που θα έχουν πεθάνει, θα αποπεμφθούν όμως σε αιώνιο θάνατο και απώλεια».¹¹⁸

«...έως να συντελεσθούν τα χίλια έτη. Όπως σε πολλά άλλα σημεία της Αγίας Γραφής, η πρόθεση «έως» δεν σημαίνει τη συνέχιση μιας πράξης μέχρι ένα συγκεκριμένο χρονικό όριο. Αντίθετα δείχνει την παντελή έλλειψη οποιουδήποτε χρονικού ορίου.¹¹⁹ Με άλλα λόγια αυτό σημαίνει ότι οι ασεβείς νεκροί (δηλ. όσοι πέθαναν στην ασέβεια) στερούνται διαπαντός τη μακάρια ζωή», λέει ο π. Σεραφείμ Ρόουζ. (σελ. 287-8).

Και ο π. Ιωήλ Γιαννακόπουλος σχολιάζει: «**Οι υπόλοιποι από τους νεκρούς δεν έζησαν έως να συντελεσθούν τα χίλια έτη.** Οι νεκροί αυτοί είναι οι νεκροί κατά την ψυχή, οι πνευματικώς νεκροί. Ως γνωστόν, θάνατος σημαίνει χωρισμός. **Όταν χωρίζεται το σώμα από την ψυχή λέγεται σωματικός θάνατος. Όταν χωρίζεται η ψυχή από τον Θεό λέγεται πνευματικός θάνατος.**¹²⁰ (σελ. 210).

Η δεύτερη ανάσταση είναι η γενική των σωμάτων (κατά τη 2α Παρουσία), η οποία γίνεται αρχή για όσους πέθαναν στην αμαρτία, για τη μελλοντική τους Κόλαση, λέει ο Αρέθας. (Μαυρ. σελ. 271). Είναι και χρονολογικά δεύτερη, μετά την **πρώτη ανάσταση, που είναι πνευματική και επιτυγχάνεται διά των Μυστηρίων της Εκκλησίας και της τήρησης των εντολών του Χριστού,** για την οποία λέει ο Ιωάννης:

¹¹⁸ «Εις την Ιεράν Αποκάλυψιν», ελαφρά μεταγλωτισμένο στη δημοτική, σελ. 191.

¹¹⁹ Όπως όταν ο Κύριος έλεγε στους Μαθητές: **«Ίδού εγώ μεθ' υμών είμι πάσας τας ημέρας έως της συντελείας του αιώνος».** Αυτό δεν σημαίνει ότι μετά θα τους εγκατέλειπε.

¹²⁰ Η λογική ψυχή δημιουργήθηκε αθάνατη, οπότε δεν μπορεί να χωρισθεί κατά την ουσία της από κάθε ενέργεια του Θεού (γιατί θα κατέληγε σε ανυπαρξία), αλλά μόνο να χάσει τις δωρεές (ή χάρη) Του. Τότε λέμε ότι «πεθαίνει» πνευματικά και υποφέρει. Και ο προφήτάνας Δαβίδ λέει: **«Που να πορευθώ (μακριά) από του Πνεύματός σου και από του προσώπου σου που να φύγω; Εάν ανεβώ στον Ουρανό, Σου εκεί είσαι. Αν κατέβω στον Άδη είσαι παρών».** (Ψαλμ. 138:7-8).

«Μακάριος και άγιος εκείνος που έχει μέρος στην ανάσταση την πρώτη· πάνω σ' αυτούς ο δεύτερος θάνατος (η αιώνια καταδίκη) δεν έχει εξουσία, αλλά θα είναι ιερείς του Θεού και του Χριστού και θα βασιλέψουν μαζί Του χίλια έτη. (20:6).

«Εκείνοι που έλαβαν μέρος στην **πρώτη ανάσταση**, δηλ. στην έγερση από τις σκέψεις που οδηγούν στον θάνατο και τις νεκρές πράξεις, αυτοί είναι μακάριοι», λέει ο Ανδρέας, «διότι σ' αυτούς δεν έχει εξουσία ο **δεύτερος θάνατος**, που συμβαίνει για τιμωρία της αμαρτίας», συμπληρώνει ο Αρέθας.

Να μην ξεχνάμε, όμως, ότι **η έγερση ή ανάσταση από τα νεκρά έργα είναι πρώτιστα δώρο του Χριστού**, που δίδεται απ' Αυτόν με τα Μυστήρια της Εκκλησίας. Αρχικά με το Βάπτισμα. «Με τρεις λοιπόν καταδύσεις και ισάριθμες τις επικλήσεις (του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος), το μέγα μυστήριο του Βαπτίσματος τελειώνεται. **Και για να εξεικονισθεί ο τύπος του θανάτου και με την παράδοση της θεογνωσίας να φωτισθούν στις ψυχές τους οι βαπτιζόμενοι**»,¹²¹ λέει ο Μέγας Βασίλειος. Και κατόπιν, με το μυστήριο του Χρίσματος έρχονται οι δωρεές του Αγίου Πνεύματος στους πιστούς. **«Αυτό λοιπόν είναι το να γεννηθεί κάποιος εξ ύδατος και Πνεύματος (που είπε ο Κύριος). Καθώς η μεν νέκρωση συντελείται με το νερό, η δε ζωή μας ενεργείται διά του Πνεύματος».**¹²²

Εκείνος, επομένως, που έχει μέρος στην ανάσταση την πρώτη είναι **μακάριος και άγιος**, και αυτό περισσότερο τονίζει ο Ιωάννης, παρά την βασιλεία των 1000 χρόνων που, όσο ένδοξη και να είναι, συμβαίνει σ' αυτή τη ζωή, ενώ η μακαριότητα και αγιότητα δεν έχει τέλος. Την ανάσταση αυτή του ανθρωπίνου γένους, από τα νεκρά έργα στην αγιότητα, προετοίμασε ο Κύριος με το δικό του **Βάπτισμα στον Ιορδάνη**, που δεν είναι τυχαίος ποταμός, καθώς αυτός μόνος «δεν τρέχει σε ζώσα θάλασσα, και νερό θάλασσας που έχει ζωή δεν τον δέχεται, αλλά τον δέχεται η νεκρά θάλασσα... **Είναι δε ο Ιορδάνης του θνητού μας γένους τύπος**», λέει ο ιερός Χρυσόστομος. «Εκείνο δε που είναι η νεκρά θάλασσα για τα ζωντανά νερά, αυτό είναι ο Άδης γι' αυτούς που πεθαίνουν». Ο Ιορδάνης ξεκινά από δύο πηγές λέει, επίσης ο Χρυσόστομος, **Ιόρ και Δαν**, από τις οποίες πήρε το όνομά του, που συμβολίζουν τις ρίζες της φύσης μας, που είναι ο Αδάμ και η Εύα. «Περί αυτόν λοιπόν τον Ιορδάνη, που προέρχεται από ζώσες πηγές και καταλήγει στη νεκρά θάλασσα, όλη η θαυματουργία του Θεού γινόταν για να μη τρέχει το ζων ύδωρ προς θάνατον... **αλλά (αναστρεφόμενο) προς τις αρχαίες ζώσες ρίζες**». ¹²³ Συνεπώς ο Ιωάννης ο Θεολόγος μεταφέρει πολύ σημαντικά μηνύματα με τις συνοπτικές εκφράσεις «πρώτη ανάσταση», «δεύτερη ανάσταση» κλπ, που δεν μπορούν να πλησιάσουν οι αμφισβητίες του θεολογικού κύρους της Αποκάλυψης.

«Και έζησαν και βασίλεψαν μαζί με τον Χριστό χίλια έτη». Πνευματικά βασίλεψαν οι άγιοι, στο συνολικό χρονικό διάστημα **«1000 έτη»** μεταξύ της Γεννήσεως του Χριστού και της 2^{ας} Παρουσίας. Δεν υπάρχει χιλιετία του Χριστού στη Γη μετά τη 2α Παρουσία Του, όπως νομίζουν οι Ιαχωβάδες και άλλες αιρέσεις, για να μην αναγκασθούμε να κάνουμε απαραίτητη, κατά τον άγιο Εφραίμ το Σύρο, και μια τρίτη (3η) Παρουσία του Χριστού, ώστε να γίνει τότε η αναβληθείσα... Συντέλεια! Ο **χιλιασμός** σαν ιδεολογία ή θρησκευτική δοξασία φθάνει μέχρι τις ημέρες μας. Χιλιαστικές ιδέες είχε ο Ναζισμός, που προσπαθούσε να φτιάξει ένα νέο χιλιετές Ράιχ, ο κομμουνισμός επίσης, και γενικά όσοι δεν δέχονται Μεσσία τον Ιησού Χριστό αλλά περιμένουν κάποιον άλλο να τους σώσει στη Γη. Είναι μια μορφή σύγχρονου Αρειανισμού, κατά τον οποίο ο Θεός μένει στον Ουρανό, και στη Γη στέλνει ανθρώπους σωτήρες.

¹²¹ «Ἐν τρισίν οὖν καταδύσεσι καὶ ἰσαρίθμοις ταῖς ἐπικλήσεσι, τὸ μέγα μυστήριον τοῦ βαπτίσματος τελειοῦται, ἵνα καὶ ὁ τοῦ θανάτου τύπος ἐξεικονισθῆ καὶ τῇ παραδόσει τῆς θεογνωσίας τὰς ψυχὰς φωτισθῶσιν οἱ βαπτιζόμενοι». Μεγάλου Βασιλείου **ομιλία στο Άγιον Πνεύμα**. (κεφ. 15, & 35)

¹²² «Τοῦτο οὖν ἔστι τὸ ἄνωθεν γεννηθῆναι ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος· ὡς τῆς μὲν νεκρώσεως ἐν τῷ ὕδατι τελομένης· τῆς δὲ ζωῆς ἡμῶν ἐνεργουμένης διὰ τοῦ Πνεύματος». (ως, άνω15,35)

¹²³ Αγίου Ιω. Χρυσοστόμου, «Εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμόν», (PG 61:725).

Ο παπισμός της Ρώμης, με τον πάπα ως αντιπρόσωπο του Θεού στη γη, βρίσκεται σε τέτοια αιρετική δοξασία. Βλέπουμε τον **χιλιασμό και στη Νέα Τάξη** μέσα από τις προσδοκίες του τότε προέδρου της Federal Reserve, Alan Greenspan: **«Οι παγκόσμιοι ηγέτες προφητεύουν και φωνάζουν για μια ενωμένη οικονομία, μια συγκεντρωτική κυβέρνηση, ένα μοναδικό άτομο που θα οδηγήσει την ανθρωπότητα... στην επόμενη χιλιετηρίδα»!**¹²⁴

Επειδή οι αριθμοί εκφράζουν και επιβεβαιώνουν πρωτίστως τα νοήματα των Γραφών, όπως έχουμε ήδη δείξει σε προηγούμενα τεύχη, τα **1000 χρόνια** είναι το διάστημα διάδοσης της στηριζόμενης στις **10 εντολές** διδασκαλίας του Χριστού, σε κάθε μήκος, πλάτος και ύψος της γης. Κατ' αυτό αναδεικνύονται άγιοι μάρτυρες και άλλοι άγιοι, που συμβασιλεύουν και τιμώνται από τους πιστούς μαζί με τον Χριστό, και στον παρόντα αιώνα, πριν τη Συντέλεια.

Συνέχεια στο 20^ο κεφάλαιο. Στη δημοτική:
(Γωγ και Μαγώγ)

20-7 Καί όταν τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ,

20-8 καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γωγ καὶ τὸν Μαγώγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης.

20-9 καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλευσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπημένην· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούς·

20-10 καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης, καὶ βασανισθῆσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

20-7 Και όταν συντελεσθούν τα χίλια ἔτη, θα λυθεί ο Σατανάς από τη φυλακή του

20-8 και θα εξέλθει, για να πλανήσει τα ἔθνη που είναι στις τέσσερις γωνίες της γης, τον Γωγ και τον Μαγώγ, ώστε να τους συνάξει στον πόλεμο, των οποίων ο αριθμός τους είναι σαν την ἄμμο της θάλασσας.

20-9 Και ανέβηκαν στο πλάτος της γης (δηλ. κυριάρχησαν πάνω σ' ολόκληρη τη Γη), και κύκλωσαν το στρατόπεδο των ἁγίων και την πόλη την αγαπημένη (την Εκκλησία)· και τότε κατέβηκε φωτιά από τον ουρανό και τους κατάφαγε.

20-10 Και ο διάβολος που τους πλαναίει ρίχτηκε στη λίμνη της φωτιάς και του θείαφιού, όπου είναι και το θηρίο και ο ψευδοπροφήτης, και θα βασανιστούν ἡμέρα και νύχτα στους αιώνες των αιώνων.

4.1. Ποιοι είναι οι Γωγ και Μαγώγ.

Όταν μετά τα χίλια χρόνια, λυθεί ο Σατανάς από τη φυλακή του, θα πλανήσει όλα τα ἔθνη, και θα κινήσει σε πόλεμο τον **Γωγ και τον Μαγώγ**, «προς ερήμωσιν της οικουμένης», λέει ο ἅγιος Ανδρέας Καισαρείας. (Μαυρ. σελ. 272).

Υπενθυμίζουμε ότι προηγουμένως η Αποκάλυψη μας επεσήμανε πως **το λύσιμο των πονηρῶν πνευμάτων**, που λέγεται και **ἐξοδός τους από τον Ἄδη μέσω του φρέατος της Αβύσσου**, προκαλεί ενίσχυση της διαφθοράς όλων των ειδῶν και μάχες μέσα στις κοινωνίες, και μεταξύ χωρῶν. Βλέπουμε στην εποχή μας να αρχίζει στο (εξωτερικό πεδίο) με τα γεγονότα στην Ουκρανία, τα εκκολαπτόμενα Ελληνοτουρκικά κλπ **ο πόλεμος του πετρελαίου** (που θα κατεβάσει τους Ρώσους στην Πόλη) και είναι έτοιμος να ακολουθήσει **ο πόλεμος του νερού** (που ο πάπας με τους ανθρώπους του θα μετατρέψει σε παγκόσμιο).¹²⁵

Για την προέλευση των Γωγ και Μαγώγ αναφέρεται από τους Καππαδόκες Πατέρες:

¹²⁴ Περισσότερα στο Γ τεύχος: https://www.imdle0.gr/apocalypse/apocalypse_c.pdf

¹²⁵ Βλ. «ΤΡΙΑ ΟΥΑΙ»: <https://www.imdle0.gr/diaf/2010/08/3ue.pdf>

Όσο για τον **Γωγ και τον Μαγώγ**, είναι, όπως νομίζουν μερικοί, **υπερβόρεια σκυθικά έθνη**, τα οποία ονομάζομε και Ουνικά, που είναι πολυανθρωπότερα και πολεμικότερα από κάθε άλλη βασιλεία και έθνος στη γη και συγκρατούνται από το να καταστρέψουν την οικουμένη από το χέρι του Θεού, μέχρι που να λυθεί ο διάβολος. Μερικοί ερμηνεύουν τα ονόματα από την Εβραϊκή γλώσσα, το μεν Γωγ ως αθροίζοντα ή άθροισμα (συναγωγή εθνών), το δε Μαγώγ ως επηρμένον (υπερήφανο). Και από τα ονόματα των εθνών σημαίνεται το (μέγα) άθροισμα των εθνών και η υπερηφάνειά τους, λέει ο Ανδρέας. και προσθέτει: Πρέπει να γνωρίζομε ότι και ο **προφήτης Ιεζεκιήλ** (κεφ. 38 και 39), προφήτευσε γι' αυτά τα έθνη, ότι θα έλθουν κατά τους εσχάτους καιρούς και θα πέσουν με μεγάλη δύναμη στη γη του Ισραήλ, που από τα απομεινάρια των όπλων τους θα έχει θέρμανση για επτά χρόνια. (Μαυρ. σελ. 272).

Υπάρχουν διάφορες εικασίες για το πότε εννούσαν την πραγματοποίηση των γεγονότων αυτών οι προφήτες. Είναι όμως φανερό ότι **«περισσότερο αρμόζει η έλευσή τους στα έσχατα χρόνια»**, λέει ο Ανδρέας. Και αυτό για τρεις λόγους:

α) Γιατί πουθενά δεν έχει γραφεί ότι σκυθικά έθνη θα κάνουν πόλεμο εναντίον των Ιουδαίων, αλλά μόνο γειτονικά.¹²⁶

β) Γράφεται για τον Γωγ ότι **θα ετοιμασθεί από τις αρχαίες ημέρες και θα έλθει στις έσχατες**.

γ) Στην Αποκάλυψη, που μελετάμε και προφητεύει τα μέλλοντα, έχει γραφεί ότι ο Γωγ και ο Μαγώγ θα έλθουν προς το τέλος του παρόντος αιώνας, (δηλ. λίγο πριν τη Συντέλεια).

Ο **πατριάρχης Άνθιμος**, μεταγενέστερος των Καππαδοκών, δεν κάνει αναφορά περί σκυθικών εθνών, αλλά λέει ότι **«για τα έθνη αυτά (Γωγ) είπε και Ιεζεκιήλ ο προφήτης (38ο κεφ.). Αυτών τις εφόδους ο Θεός τώρα μεν αναχαιτίζει, στους δε εσχάτους καιρούς, όταν με θεία παραχώρηση αφεθεί ο Σατανάς, δηλ. λυθεί από την κάθειρξή του, και χωρίς να εμποδίζεται (της άσκησης) της κακουργίας του, τα πλανήσει, θα αποθρασυνθεί και μετά μανίας θα θέλει να δοξάζεται ένεκα του πλήθους των, που θα είναι στον αριθμό σαν την άμμο της θάλασσας. Γι' αυτό και θα νικήσει και θα πλατυνθεί σ' όλη τη γη. Και θα κυκλώσει την παρεμβολή των ευσεβών και την πόλη την αγαπημένη, ήτοι την Εκκλησία του Χριστού. Μετά δε ταύτα θα καταναλωθεί με πυρ που θα έρθει εκ Θεού, από τον Ουρανό»...** (σελ. 193, δημοτ.).

2. Εϋθὺς ἐξ ἀρχῆς ἡ προφητεία παρουσιάζεται ἀπειλητικὴ διὰ τοὺς κακοὺς καὶ τὸν ἀρχηγὸν τῶν «Γῶγ Μαγῶγ». Αἱ λέξεις αὗται εἶναι ἀνιγματοῦδες. Ἐρμηνεύεται τινὲς ἐτυμολογοῦν τὸν Γῶγ ἐκ τοῦ Guggu βαβυλωνιακοῦ τύπου τοῦ ὀνόματος τοῦ βασιλέως τῶν Λύδων Γύγου 607 π.Χ. ἄλλοι ἐκ τοῦ Guga γεωγραφικοῦ ὄρου εὐρεθέντος εἰς τὰς ἐπιστολάς Tell-el Amarna προελθόντος ἐκ τοῦ gagaya, ὀνόματος φυλῆς τῆς μεσημβρινῆς Συρίας. Ἄλλοι κατὰ τὰς σφηνοειδεῖς γραφάς ἐκ τοῦ Gagi ἀρχοντος χώρας βορείως τῆς Ἀσσυρίας. Ἄλλοι ὁμως ἐτυμολογοῦν — τὸ καὶ ὀρθότερον — ἐκ τῆς Σουμερικῆς λέξεως gug τὸ ὁποῖον σημαίνει σκόπη, διότι βλέπουν εἰς τὸν Γῶγ τὴν προσωποποίησιν τοῦ σκότους.

Τὸ δὲ Μαγῶγ ἐτυμολογοῦν ἐκ τοῦ Mā (tu) βαβυλωνιακῆς λέξεως = χώρας καὶ τοῦ Γῶγ = χώρας τοῦ Γῶγ. Κατὰ τὸ Γεν. 10, 2 ἡ ὀνομασία Μαγῶγ ἀποδίδεται εἰς ἕνα τῶν υἱῶν τοῦ Ἰάφεθ. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους Ἰουδαίους ἐρμηνευτὰς (Ἀρχαιολ. Ἰωσήφ. 1, 6. 1. Ἰερων. in Ezech) εἶναι τὸ ἔθνος τῶν Σκυθῶν.

Ο **π. Ιωήλ Γιαννακόπουλος** λέει στην ερμηνεία του της Αποκάλυψης: **«Ὡς Γωγ και Μαγώγ κατά τον δον αιώνα π.Χ. εθεωρούντο βόρειοι λαοί και κυρίως οι Σκύθες, οι οποίοι άφησαν πίσω τους μεγάλες φρικαλεότητες. Επομένως Γωγ και Μαγώγ συμβολίζουν την έσχατη φοβερή αντίθετη δύναμη, κατά τις έσχατες μέρες, εναντίον του νέου Ισραήλ, της Εκκλησίας του Χριστού»**. Κατά τον π. Ιωήλ **«ο Γωγ ο άρχων, και Μαγώγ ο λαός, τον οποίο θα διευθύνει ο Γωγ, ευρίσκονται στον προφήτη Ιεζεκιήλ, προς δήλωσιν των αγρίων λαών, οι οποίοι θα επιτεθούν εναντίον της Ιερουσαλήμ κατά τις έσχατες μέρες»**. (σελ. 211). Από την ερμηνεία του π. Ιωήλ, στον προφήτη Ιεζεκιήλ, βλέπομε σε υποσημείωση, ότι **θεωρεί ὀρθότερο να λαμβάνεται ο Γωγ από το Σουμερικό Gug, που σημαίνει προσωποποίηση του σκότους** (Αντίχριστος), γιατί gug σημαίνει γενικά σκόπη.

¹²⁶ Οι Σκύθες ήταν νομαδικός λαός. Μερικοί μετακινήθηκαν προς τη βορειοδυτική Περσία τον 7ο π.Χ. αιώνα. Κάποιοι εγκαταστάθηκαν στη **Βαιθσάν** παρά τον Ιορδάνη (24 χλμ νότια της Τιβεριάδας), η οποία μετονομάστηκε **Σκυθόπολη** (Ιησούς του Ναυή 17:11, Κριτές 1:27 κλπ). Βλ. χάρτη: <https://www.imdleo.gr/diaf/2022/img-22/Bethsan.jpg> Και περισσότερα: https://www.imdleo.gr/diaf/files/proph/2_epitomos_parts/26_prof_me_leptom.pdf

Το Μαγώγ θεωρεί ότι σημαίνει «χώρα», στη Βαβυλωνιακή διάλεκτο. Και μας θυμίζει ότι **Μαγώγ λέγεται και ένα παιδί του Ιάφεθ**. (Εις τον Ιεζεκιήλ σελ. 293).

Υπάρχει, όμως, μια διαφορά μεταξύ Ιεζεκιήλ και Αποκάλυψης, όσον αφορά τον Γωγ. Στον προφήτη Ιεζεκιήλ ο Γωγ ηγείται μιας ομάδας εθνών. Για την Αποκάλυψη **Γωγ και Μαγώγ** είναι οι συνασπισμοί των εθνών **«που είναι στις τέσσερις γωνίες της γης»**, δηλ. **όλοι οι λαοί της Γης**, οι οποίοι τίθενται στην υπηρεσία του Αντιχρίστου, όταν **«θα λυθεί ο Σατανάς από τη φυλακή του» για να κάνει τον τελευταίο διωγμό των Χριστιανών**.

4.2. Ο πόλεμος κατά της Εκκλησίας (και η καταστροφή) των Γωγ και Μαγώγ.

Στον προφήτη Ιεζεκιήλ υπάρχει μια επικέντρωση σε **έθνη του Βορρά (Ρως, Μοσόχ και Θοβέλ) που εξουσιάζει ο Γωγ**, τον οποίο πάντως ακολουθούν και άλλοι λαοί, βόρειοι όπως ο Γομέρ και ο οίκος του Θεργαμά, και νοτιότεροι, όπως οι Πέρσες, Λίβυες και Αιθίοπες. Και εδώ, όπως στην Αποκάλυψη, ηγείται ένας αντίχριστος άρχων. Στην Αποκάλυψη είναι ο τελικός Αντίχριστος που θα έχει μέσα του τον Σατανά, ενώ στον Ιεζεκιήλ μπορεί να είναι και κάποιος ισχυρός πρόδρομος του Αντιχρίστου, ο οποίος γι' αυτό λέει ο Κύριος ότι θα του γίνει εμπροσθοφυλακή: **«Συ δε (Γωγ), ως αρχηγός του στρατεύματος αυτού, θα Μου γίνεις προφυλακή (εμπροσθοφυλακή)»**. (Ιεζ. 38:7).

Το στράτευμα των αντιχρίστων τιμωρείται κατά καιρούς από τον Θεό, αλλά το κακό δεν θα σταματήσει μέχρι τη 2α Παρουσία του Χριστού, διότι η ελεύθερη προαίρεση στον άνθρωπο γίνεται αφορμή σε κάποιους να επιμένουν αμετανόητα στην κακία τους. Μας το βεβαιώνει ο Κύριος στην παραβολή των «ζιζανιών», τα οποία μένουν μαζί με τον «σίτο» μέχρι τον καιρό του **θερισμού. «Αφήστε να μεγαλώνουν και τα δύο μέχρι του θερισμού»**. Και **«ο θερισμός είναι συντέλεια του αιώνας, οι δε θεριστές είναι άγγελοι»**. (Ματθ. 13:39). Έτσι ο οριστικός διαχωρισμός δικαίων από αδίκων έρχεται μετά την κατάργηση της βασιλείας του τελικού Αντιχρίστου, που δεν γίνεται από ανθρώπους αλλά από τον Χριστό με ένα Του φύσημα και **«τῆ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας Αὐτοῦ»**, δηλ. με τη (2α) Παρουσία Του. (Β Θεσ. 2:8).

Ο Γωγ στον Ιεζεκιήλ έχει έδρα τη Ρως, αρχαίο όνομα της Ρωσίας. Και είδαμε¹²⁷ ότι όταν η Ρωσία έπεσε (το 1917) υπό τον αθεϊστικό κομμουνισμό τότε το πρώην Χριστιανικό βασίλειο έγινε **η 7η βασιλεία του κακού**,¹²⁸ για την οποία προείπε νωρίτερα ο Ιωάννης ότι στον καιρό του δεν υπήρχε, αλλά όταν έρθει θα μείνει για λίγο, όπως και έγινε (70 περ. χρόνια). Ο αθεϊσμός των Σοβιετικών, που επεκτάθηκε από τη Ρωσία και σε άλλες χώρες (τη γη του Μαγώγ), είναι πράγματι εμπροσθοφυλακή του πολιτεύματος **του τελικού Αντιχρίστου, του οποίου η βασιλεία θα είναι ογδόη**, και μάλιστα θα είναι εκ των επτά,¹²⁹ διότι θα έχει όλη την ασέβεια των προκατόχων του συμπυκνωμένη, και κυρίως αυτή της 7ης βασιλείας.

Όπως έλεγε η αγία Ματρώνα της Μόσχας (η τυφλή): **«Θα γίνει κάποια καλυτέρευση (μετά την πτώση της ΕΣΣΔ) που όμως, θα κρατήσει λίγο καιρό. ...Μετά θα γυρίσουν στη Ρωσία οι παλιοί (κομμουνιστές)... και θα γίνει η κατάσταση χειρότερη από ότι ήταν πρώτα... Ωχ, πώς σας λυπάμαι όλους! Μέχρι το τέλος, (από εκεί και πέρα), έτσι θα ζήσετε»...**¹³⁰ Ο Θεός εναντιώνεται στον οργανωμένο από τον Σατανά αθεϊσμό, που μέσω του κομμουνισμού θέλει να

¹²⁷ Αναλυτικά στον Η τόμο: https://www.imdle0.gr/apocalypse/apocalypse_h.pdf

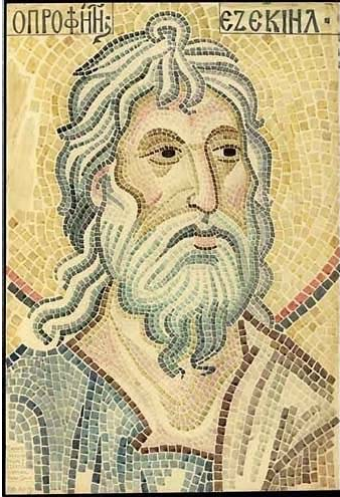
¹²⁸ Από τους αθεϊστές ασεβείς. Επειδή οι αντίχριστοι (βλ. υποσ. άνω) είναι δύο ειδών: **α) ασεβείς** (αθεϊστές και ειδωλολάτρες) και **β) κακόδοξοι** (αιρετικοί κλπ). Για το λόγο αυτό η οργάνωσή τους από τον Σατανά γίνεται, κατά παραχώρηση Θεού, με δύο αντίστοιχα αλληλο-υποστηριζόμενα «θηρία», όπως λέει ο Ιωάννης. **Το ένα, κατά καιρούς, αναδεικνύει αντιχρίστους ηγέτες και το άλλο ψευδοπροφήτες**. Το «μυστήριο της ανομίας» θα εκτυλιχθεί μέχρι να κορυφωθεί στον τελικό Αντίχριστο και τον συνεργάτη του, τον Ψευδοπροφήτη.

¹²⁹ **«Τα επτά κεφάλια είναι επτά όρη... και επίσης είναι επτά βασιλιάδες· οι πέντε έπεσαν, ο ένας υπάρχει, ο άλλος ακόμα δεν ήρθε και, όταν έρθει, πρέπει αυτός να μείνει λίγο. Και το θηρίο που ήταν και δεν είναι, και αυτός είναι ογδοός βασιλιάς και προέρχεται από τους επτά, και πηγαίνει στην απώλεια»**. (Αποκ. 17:9-11).

¹³⁰ https://www.imdle0.gr/diaf/files/proph/2_epitomos_parts/14_agiaMatrona.pdf

ελέγξει τους λαούς, με την πρόφαση οικονομικών βελτιώσεων στη ζωή τους, αγνοώντας ότι **ουδέν καλό μπορούν να πράξουν χωρίς Αυτόν.** (Ιω. 15:5). Ο άγιος Αριστοκλής από τη Μόσχα (+1918), είχε σωστά προβλέψει τι ερχόταν: **«Ένα κακό θα βρει την Ρωσία, και οπουδήποτε θα πάει αυτό το κακό (κομμουνισμός), ποταμοί από αίμα θα κυλίσουν. Δεν είναι η Ρωσική ψυχή, αλλά μια (δαιμονική) επιβολή στη ρωσική ψυχή. Δεν είναι ιδεολογία, ούτε φιλοσοφία, αλλά ένα πνεύμα από την Κόλαση»...**¹³¹

Γωγ, προσωποποίηση του σκότους και εμπροσθοφυλακή του Σατανά στη Ρωσία, έγινε ο **αντίχριστος Λένιν** και η «**συναγωγή**» του, των οποίων ο Θεός διά του Ιεζεκιήλ, αναγγέλει από την αρχαιότητα τη δραστηριοποίησή τους στις έσχατες μέρες:

«Ετοιμάσου, λοιπόν, ετοίμασε τον εαυτόν σου και (ας ετοιμασθεί) και όλη η συναγωγή σου (δηλ. όλο το πλήθος που θα είναι μαζί σου). Εσύ δε (Γωγ, άρχοντα των Ρώσων), θα Μου γίνεις εμπροσθοφυλακή. Αυτό (το στράτευμα) θα ετοιμασθεί από πολλά χρόνια (κατά το μυστήριο της ανομίας), και κατά τους έσχατους καιρούς θα έλθει και θα φθάσει στη χώρα η οποία έχει πλέον λυτρωθεί από τη φονική μάχαιρα των (πνευματικών) εχθρών, στη γη Ισραήλ (τους Χριστιανούς), η οποία προηγουμένως είχε εξ ολοκλήρου ερημωθεί. Αυτός όμως ο λαός βγήκε πλέον από την αιχμαλωσία των ειδωλολατρικών εθνών και θα κατοικήσουν όλοι ειρηνικά». (Ιεζ. 38:7-8).

Στην περιοχή της Ρωσίας κατοικούσαν ειδωλολατρικά έθνη, μέχρι τη βάπτισή τους στην Ορθοδοξία με τη βοήθεια των Βυζαντινών. Έτσι το ειρηνικό πνεύμα του Χριστιανισμού ήρθε διά της Εκκλησίας του Χριστού και στην Ορθόδοξη Ρωσία, η οποία πνευματικά έγινε πλέον «**γη Ισραήλ**». Εναντίον των ψυχών αυτής της Ορθόδοξης χώρας έρχεται η σατανικής επιπόνησής αντίθετη κομμουνιστική ιδεολογία σαν βροχή και σαν σκοτεινή νεφέλη που εμποδίζει τον φωτισμό από τον Ήλιο της Δικαιοσύνης. Και επεκτάθηκε με αθεϊστικά κομμουνιστικά κόμματα και επαναστάσεις σε πολλά έθνη της Γης. **«Συ (Γωγ), θα ανεβείς εναντίον της χώρας αυτής ωςάν ραγδαία βροχή. Θα φθάσεις εκεί ως σκοτεινή νεφέλη¹³² και θα σκεπάσεις τη γη. Στην επιδρομή αυτή θα είσαι συ και όλοι οι γύρω από σένα πολεμιστές και πολλά άλλα έθνη μαζί σου».** (Ιεζ. 38:9).

Πρόκειται για πόλεμο κατά του πνευματικού Ισραήλ, της Εκκλησίας του Χριστού, ο οποίος (πόλεμος) σαν εμπροσθοφυλακή έχει τον Λένιν και τους λοιπούς αντιχρίστους τον καιρό της Σοβιετικής Ένωσης, που όμως θα συνεχισθεί και μεγιστοποιηθεί στο τέλος του κόσμου.¹³³ Στον προφήτη Ιεζεκιήλ αν και η αναφορά στον Γωγ φθάνει (διά του μυστηρίου της ανομίας) ως τον τελικό Αντίχριστο, όμως δηλώνεται ότι **θα γίνει νωρίτερα μια καταστροφή των αντιχρίστων δυνάμεων υπό του Κυρίου**, σαν προτύπωση αυτής που θα συμβεί εναντίον του τελικού Αντιχρίστου. Αυτή θα προηγηθεί, και θα γίνει **φανερά, στο υλικό πεδίο**, για να δοξασθεί ο Κύριος και να γίνει γνωστός στα άλλα έθνη: **«Θα καταδικάσω τον Γωγ σε θάνατο. Αίμα και κατακλυσμιαίες βροχές και λίθους από χαλάζι και φωτιά και θειάφι θα βρέξω επάνω του και σ' όλους που είναι μαζί του και σε πολλά έθνη που θα είναι μαζί μ' αυτόν. Έτσι (με τη συντριβή του Γωγ), θα φανεί το Μεγαλείο μου, η Αγιότης μου και η Δόξα μου. Και θα γίνω γνωστός ενώπιον πολλών (απίστων) εθνών, και θα μάθουν ότι Εγώ είμαι ο Κύριος».** (Ιεζ. 38:22-23).

¹³¹ Ο Αγιορείτης άγιος γέροντας Αριστοκλής προέβλεψε και την έκρηξη του Chernobyl. Περισσότερα στον «Επίτομο» υπό ΛΜΔ: www.imdleio.gr/diaf/files/proph/2_epitomos_parts/26_prof_me_leptom.pdf

¹³² Η νεφέλη, που εικονίζεται και στο σχήμα του μυαλού, υποδηλώνει ανθρωπίνη ιδεολογία, που επειδή είναι σκοτεινή σημαίνει ότι βρίσκεται μέσα στην κακία του σκότους του διαβόλου.

¹³³ Δείτε γι' αυτό: https://www.imdleio.gr/diaf/files/proph/1_prophecies_parts/13_Gog-Armagedon.pdf

Είδαμε ότι τον πόλεμο του Γωγ κατά της Εκκλησίας ανέκοψε το **μέγα πλήθος Μαρτύρων της Ρωσικής γης**, ενώ τον κατακτητικό πόλεμο («έρχεσαι για να λεηλατήσεις και να αποκτήσεις λάφυρα;» [38:13]) των αθεϊστών του Γωγ στο υλικό πεδίο, τον εξουδετερώνει ο Θεός με πολλούς τρόπους.

Επειδή οι σκοτισμένοι πνευματικά άνθρωποι του Γωγ - αντίχριστου Λένιν και της παρέας του απεφάσισαν ότι δεν έχουμε λογική και αιώνια ψυχή και πίστεψαν τις θεωρίες του (Ιλλουμινάτη) Μαρξ ότι η θρησκεία είναι το όπιο του λαού, δεν σημαίνει ότι έτσι, αγνοώντας τον πνευματικό νόμο είναι αθώοι των βιαιοτήτων και εγκλημάτων τους. **Το αίμα μάλιστα των Χριστιανών Μαρτύρων έδιωξε τελικά τα δαιμόνια που στήριζαν τους αντιχρίστους**, και ξαφνικά μια μέρα το αθεϊστικό κράτος των Σοβιετικών κατέρρευσε. Στο υλικό πεδίο, ο πόλεμος με τη Ναζιστική Γερμανία ξεκλήρισε πολλούς αλαζόνες και βλάσφημους αθεϊστές, ενώ και μεταξύ τους γίνονταν εκκαθαρίσεις. Το θαύμα που εξελισσόταν τότε δεν μπορούσε να γίνει αντιληπτό από τους απίστευτους, οι οποίοι και στις μέρες μας ξεχνούν τις αδελφοκτόνες αρχές του κομμουνισμού και τον βλέπουν σαν ένα πολιτικό κίνημα μόνο. Οι κομμουνιστές δεν καταδικάστηκαν από κάποιο διεθνές δικαστήριο σαν εγκληματίες, όπως οι Ναζί. Γι' αυτό εκτός της πνευματικής καταδίκης τους, θα τιμωρηθούν και στο υλικό πεδίο, μαζί με τον Γωγ.

Τώρα, θα δοξασθεί φανερά στα έθνη ο Κύριος, χτυπώντας παραδειγματικά τους αντιχρίστους που θα εκστρατεύσουν πάλι εναντίον της Εκκλησίας **«στην οποία δεν υπάρχει**

τείχος, ούτε μοχλοί και θύρες (οχυρωματικά κλπ αμυντικά μέσα προφύλαξης των πιστών)», σε συγκεκριμένο τόπο πλέον: «ἐπὶ τὸν ὄμφαλὸν τῆς γῆς». (Ιεζ. 38:11-12). Στον **«ομφαλό της γης»**¹³⁴

γεννήθηκε και περπάτησε ο Χριστός. Εκεί είναι τα άγια προσκυνήματα της Εκκλησίας των Ιεροσολύμων και μάλιστα ο **Πανάγιος Τάφος**, ως θρόνος του Κυρίου στην κοιλάδα Ιωσαφάτ. Ο Κύριος θα πολεμήσει υπέρ της Εκκλησίας Του, η οποία δεν έχει προστασία από ανθρώπινα μέσα. Τα διάφορα κράτη, και το σύγχρονο Ισραήλ, έχουν όχι μόνο αμυντικά συστήματα προστασίας αλλά και επιθετικά. Επομένως η

προστασία του Θεού δεν επικεντρώνεται σε κράτη. Η επέμβαση του Κυρίου θα ξεκαθαρίσει τους πονηρούς που βρίσκονται ακόμα και μέσα στην Εκκλησία.¹³⁵

Ο «Γωγ», ένας πνευματικά νεκρός (αθεϊστής) ηγέτης των Ρώσων, θα καταστραφεί με τους συμμάχους του έξω από την Ιερουσαλήμ, κοντά στη Νεκρά θάλασσα. Η εξόντωση των αντιχρίστων του Γωγ, θα είναι ολοφάνερη, όπως λέει ο Ιεζεκιήλ: **«Τότε θα εξορμήσουν οι κάτοικοι των πόλεων του ισραηλιτικού λαού και θα καύσουν τα όπλα των εχθρών των... Θα τα καίουν επί επτά έτη»!** (Ιεζ. 39:9). Και επιβεβαίωσε ο **άγιος Παΐσιος (+1994)**: «*Να διαβάσετε τούς προφήτες τι λένε... Τον Ιωήλ, τον Ζαχαρία, τον Ιεζεκιήλ, τον Δανιήλ... Τα λένε όλα πως θα γίνουν! Για 7 χρόνια στην Παλαιστίνη δεν θα καίνε ξύλα, αλλά μπαστούνια (όπλων), αλλά πού να ξέρετε εσείς από μπαστούνια και ξύλα! Εσείς έχετε στα σπίτια σας καλοριφέρ (χαμογελώντας), ενώ εγώ καίω ακόμη ξύλα στο τζάκι κι' έτσι ξέρω απ' αυτά»!... Ο πόλεμος αυτός ξεκινάει σαν «πόλεμος του νερού», εικόνα της παρεμπόδισης της Χριστιανικής διδασκαλίας από τους αποστάτες της πίστης και τους λοιπούς αντιχρίστους.¹³⁶*

¹³⁴ Σαν «Ομφαλό» είχαν οι αρχαίοι Έλληνες τους Δελφούς, οι Περουβιανοί το Νιόβιο κλπ.

¹³⁵ Η Παναγία η υπάρχουσα προειδοποιεί για θανατικό στην Εκκλησία των Ιεροσολύμων (βίντεο):

https://www.imdleio.gr/diaf/2011/vid11/Panagia_yparx.htm

¹³⁶ https://www.imdleio.gr/apocalypse/apocalypse_d.pdf

Πολλά ακόμη ξέρομε γι' αυτόν τον πόλεμο από τον άγιο Παΐσιο¹³⁷ και άλλους αγίους. Εμείς εστιάζομε στο γεγονός της παραδειγματικής τιμωρίας του «Γωγ», που θα γίνει αφορμή να δοξασθεί ο Κύριος Ιησούς Χριστός κατά την ακολουθούσα ειρηνική περίοδο της αναλαμπής της Ορθοδοξίας, μετά και την παραχώρηση της Κωνσταντινούπολης στους Έλληνες. Τότε οι κατά τόπους εκκλησίες (ως πνευματικές νήσοι), αλλά και η Ελλάδα με τα νησιά της, θα κατοικούνται ειρηνικά: **«Θα αποστείλω φωτιά εναντίον του Γωγ (για τον εξολοθρεύσω), και έτσι τα νησιά θα κατοικηθούν ειρηνικά· και θα μάθουν όλοι ότι εγώ είμαι ο Κύριος».** (Ιεζ. 39:6).

Στην Αποκάλυψη, «Γωγ» είναι ο έσχατος Αντίχριστος, στον οποίο, όπως έχει ειπωθεί, μέσα του οικεί ο Σατανάς. Η Ρωσία και τα αναφερόμενα ως ακολουθούντα τον Ρώσο «Γωγ» έθνη, δεν είναι σήμερα αθεϊστικά, φέροντα ονόματα βλασφημίας, όπως λέει ο Ιωάννης για τον καιρό του Αντιχρίστου (κεφ. 13). Οι τοπικοί πόλεμοι και το μίσος κατά της Ρωσίας από τους Δυτικούς (με πρώτο τον πάπα) θα συντελέσουν στην ανατροπή των μετριοπαθών και την ανάδειξη αθεϊστού-κομμουνιστού Ρώσου ηγεμόνα.¹³⁸ Αλλά, πολιτιστικά, διαφέρουν των Ρώσων οι Πέρσες, Λίβυες κλπ. Αυτοί διακηρύσσουν πίστη, αλλά όχι στον Ιησού Χριστό. Έτσι, **«η γη του Μαγώγ», μπορεί να δηλώνει τα κακόδοξα έθνη,**¹³⁹ τα οποία στην πράξη είναι αντίχριστα. Γι' αυτό και ο ισαπόστολος άγιος Κοσμάς Αιτωλός (+1779), σωστά δίδασκε στην εποχή του ότι **«αντίχριστος ένας είναι ο Πάπας και έτερος είναι αυτός οπού είναι εις το κεφάλι μας, χωρίς να ειπώ το όνομά του· το καταλαβαίνετε».**¹⁴⁰ Οι κακόδοξοι ανήκουν στον όμιλο του Ψευδοπροφήτη, το «θηρίο» από τη γη. Οι ίδιοι μπορεί να θεωρούν, λόγω της (ψευδούς όμως) πίστης τους, πως είναι διαφορετικοί από τους αντίχριστους του Γωγ, γι' αυτό ονομάζονται και Μαγώγ, δηλ. (δήθεν) «Μη Γωγ» (καθώς το μακρό «α» κάνει το Μαγώγ=Μηγώγ).¹⁴¹

Λέγεται πχ, ότι όποιος πιστεύει σε ένα Θεό είναι ευσεβής, και μάλιστα όταν ανήκει σε κάποια από τις τρεις θρησκείες εκ των απογόνων του Αβραάμ: Χριστιανισμό, Ιουδαϊσμό, Μωαμεθανισμό. Υπάρχουν διαβαθμίσεις στο σκότος, αλλά αυτό κάνουν και τα δαιμόνια! **«Συ πιστεύεις ότι ο Θεός είναι ένας. Καλώς κάνεις. Και τα δαιμόνια πιστεύουν και φρίττουν»!** (Ιακ. 2:19). Οι αιρέσεις του Χριστιανισμού, ο σύγχρονος Ιουδαϊσμός και ο Μωαμεθανισμός, εκτός από τις δογματικές κακοδοξίες, υστερούν και στην αρετή διότι έχουν έντονα κοσμικά ενδιαφέροντα. Γι' αυτό και οι αδιάκοποι πόλεμοι τα τελευταία χρόνια, που ξεκινούν από δυτικά Χριστιανικά (κατ' όνομα) κράτη. Αυτή η διπλή «αγάπη» προς τον Θεό και προς τα είδωλα του κόσμου, είναι **πνευματική μοιχεία,** κατά τον άγιο Ιάκωβο τον αδελφόθεο: **«Μοιχοί και μοιχαλίδες! δεν γνωρίζετε ότι η φιλία του κόσμου είναι έχθρα προς τον Θεό; όποιος λοιπόν θελήσει να είναι φίλος του κόσμου, εχθρός του Θεού καθίσταται».** (Ιακ. 4:4). Διότι: **«η επιθυμία της σαρκός και η επιθυμία των οφθαλμών και η αλαζονεία του βίου, δεν είναι εκ του Θεού Πατρός, αλλ' είναι εκ του κόσμου».** (1Ιω. 2:16). Οι αιρεσιάρχες, που διδάσκουν την πνευματική (ή και σαρκική) μοιχεία **«είναι πηγές άνυδροι, νεφέλες που φέρνει η λαίλαπα (της αμαρτίας), στους οποίους ο ζόφος του σκότους διαρκεί αιώνια»** όπως λέει ο

¹³⁷ Από «Μαρτυρίες Προσκυνητών», Θεσσαλονίκη 2003, Ζουρνατζόγλου Νικόλαος, και τα βιβλία της Σουρωτής. Έλεγε πχ «Όταν ακούσετε ότι τα νερά τού Ευφράτη τα κόβουν από ψηλά οι Τούρκοι με φράγματα, και τα χρησιμοποιούν για αρδευτικά έργα, τότε να ξέρετε ότι ήδη έχουμε μπει στην ετοιμασία του μεγάλου εκείνου πολέμου»... Και: «Σ' αυτόν τον πόλεμο όλοι θα γυρίσουν νικημένοι. Ο Ελληνικός στρατός θα παραμείνει θεατής. **Γήπεδο θα είναι ή Παλαιστίνη, τάφος τους η Νεκρά Θάλασσα.** Αυτό θα είναι και το πρώτο ημίχρονο... Θα υπάρξει μετά και συνέχεια... το δεύτερο ημίχρονο... (πίσω στην Κων/πολη)».

¹³⁸ «Δύσει ο προφητεύων», λέει κι ο άγιος Μεθόδιος, μετά το κατέβασμα των Ρώσων στην Πόλη. Επειδή ο πάπας θα αντιδράσει, και θα βρει ευκαιρία να αναδειχθεί (ηγεμών) έτερος, **«λύκος αγριώδης».** (Α τόμος Προφητειών σ. 68).

¹³⁹ Αυτό συμφωνεί με την διάκριση, που κάνει ο Ιωάννης, των πλανεμένων από τον Σατανά σε αθεϊστές που τιμούν σαν θεούς πολιτικούς ηγέτες (παλιά τους αυτοκράτορες της ειδωλολατρικής Ρώμης, τώρα τους Λένιν, Στάλιν, Μάο... και τέλος τον Αντίχριστο), και σε όσους δεν έχουν σωτήρια πίστη παρασυρμένοι από ψευδείς θρησκείες και αιρέσεις. (βλ. Η τεύχος).

¹⁴⁰ 8η διδαχή Αγίου Κοσμά. Από το βιβλίο του μακαριστού μητροπολίτου Φλωρίνης Αυγουστίνου Καντιώτη.

¹⁴¹ Μην ξεχνάμε ότι έγραψαν Ελληνικά οι 70 μεταφραστές της Παλαιάς Διαθήκης (και του βιβλίου του Ιεζεκιήλ)!

απόστολος Πέτρος (2 Πετ. 2:17), και προείπε ο Ιεζεκιήλ. Ο Ιωάννης κατατάσσει όλους όσους δεν δέχονται τη σάρκωση του Υιού και Λόγου του Θεού στους αντιχρίστους: **«και παν πνεύμα που δεν ομολογεί τον Ιησού Χριστό να έχει σαρκωθεί, δεν είναι εκ του Θεού. Και αυτό είναι το (πνεύμα) του αντιχρίστου, το οποίο ακούσατε ότι έρχεται, και τώρα ήδη είναι στον κόσμο».** (Α΄ Ιω. 4:3).

Αυτό το αντίχριστο πνεύμα, που είναι ήδη στον κόσμο, θα φέρει με τη μεγιστοποίηση της αμαρτίας τον τελικό Αντίχριστο, όταν επιτρέψει ο Θεός να λυθεί ο Σατανάς **«για να πλανήσει τα έθνη που είναι στις τέσσερις γωνίες της γης, τον Γωγ και τον Μαγώγ, ώστε να τους συνάξει στον πόλεμο, των οποίων (εμπολέμων) ο αριθμός τους είναι σαν την άμμο της θάλασσας».** (Αποκ. 20:8).

Ο πόλεμος είναι κατά των Χριστιανών και έχει σκοπό να τους οδηγήσει στην απιστία και με τις αμαρτίες στην απομάκρυνση του Χριστού από τις ψυχές τους. Ο πόλεμος αυτός είναι παλαιός, αλλά με τους μεγάλους στην κακία αντιχρίστους των εσχάτων χρόνων θα μεγιστοποιηθεί. Ο άγιος Σωφρόνιος ο Αγιορείτης (+1993) έλεγε: **«Να κρατούμε την Ορθόδοξη πίστη. Και, επειδή ζούμε σε δύσκολους καιρούς, θα λάβουμε μισθό περισσότερο από άλλους ανθρώπους που έζησαν τις παλαιότερες εποχές και κράτησαν την πίστη».**¹⁴² Παρατηρούσε τον πόλεμο κατά των Χριστιανών στις σύγχρονες κοινωνίες: **«Ο πόλεμος που δεχόμαστε είναι πολύ μεγάλος. Όλοι είναι εναντίον μας: η επιστήμη και η πολιτική.»**¹⁴³ **«Δεν είμαι απαισιόδοξος, αλλά νομίζω ότι ζούμε στους τελευταίους καιρούς».** (ως άνω, σελ. 375). Λίγοι θα σώζονται. **«Στους χίλιους έναν θα βρίσκεις που θα μιλάει την αλήθεια και οι άλλοι θα τον λένε τρελό»**, έλεγε και ο γέροντας Αμβρόσιος Λάζαρης. Η αναλογία των σωζομένων θα είναι παρόμοια με αυτή των Σοδόμων και Γομόρρων.

Ο Αντίχριστος με το σφράγισμα που θα εισάγει στους πολίτες του, θα καταστήσει αναγκαίο στους Χριστιανούς να φύγουν σε όρη, δάση και σπηλιές για διάστημα 3.5 ετών, όσο θα διαρκέσει η βασιλεία του. Έλεγε σχετικά ο π. Νικόλαος Ραγκόζιν (+1981): **«Ο Θεός σας απαγορεύει να ζείτε ως πολίτες του Αντιχρίστου, στις μέρες του»!** Γιατί, είπε, **«στην αρχή θα βάζουν το σφράγισμα σε εκείνους που το θέλουν. Αλλά σε λίγες μέρες θα εφαρμόζουν το σφράγισμα αναγκαστικά»!**¹⁴⁴ Διότι όσοι παραμένουν σε κατοικημένες περιοχές θεωρείται ότι αρέσκονται στη διοίκηση του Αντιχρίστου. **«Ποιεί πάντα»**, όπως είπε ο Ιωάννης. (Αποκ. 16:16). Και βέβαια δεν πρέπει να αποδεχούμε και τις νέες ταυτότητες, που θα προσπαθήσουν να δώσουν όχι μόνο τότε αλλά και νωρίτερα, στις μέρες μας, πριν τον παγκόσμιο πόλεμο. Όπως, όμως, έλεγε ο πατήρ Ιωάννης Καλαϊδής, δεν θα προλάβουν.¹⁴⁵

Ο θρόνος του Θεού (δηλ. η χάρη Του) θα σηκωθεί από τα Πανάγια Προσκυνήματα για να μπορέσει ο τελικός Αντίχριστος να καθίσει στον δικό του θρόνο, στην Ιερουσαλήμ. Θα επανέλθει όμως, συνεργώντας του Αρχαγγέλου Μιχαήλ,¹⁴⁶ μετά την οριστική τιμωρία του Σατανά **«στη λίμνη της φωτιάς και του θειαφιού (Κόλαση), όπου είναι και το θηρίο (Αντίχριστος) και ο ψευδοπροφήτης...»**, σύμφωνα με όσα λέει κατόπιν ο Θεολόγος Ιωάννης (Απ. 20:10). Όταν όμως, νωρίτερα, φθάσει έξω από τους Αγίους Τόπους (ως το όρος Θαβώρ κατά τον νέο ιερομάρτυρα Φιλούμενο, +1979) ο (τότε) αντίχριστος άρχοντας των Ρώσων, η χάρη του Θεού θα είναι παρούσα στον Πανάγιο Τάφο και τα άλλα άγια Προσκυνήματα. Και αυτή θα αντιπαχθεί, με πολλούς τρόπους όπως λέει ο Ιεζεκιήλ, στις δυνάμεις του Γωγ.

¹⁴² Από το βιβλίο (Β έκδοση) του Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου, Ιεροθέου: «Οΐδα άνθρωπον έν Χριστώ», σελ. 378. Και: https://www.imdleio.gr/diaf/2010/03/gSofronios_A.pdf

¹⁴³ Η ψευδεπιστήμη δεν αναγνωρίζει υπερβατό Δημιουργό (Θεό) και την ταξινόμηση των ειδών τη μετατρέπει σε θεωρία της Εξέλιξης, που θεοποιεί τη φύση και τη τύχη. Η «πολιτική ορθότητα» μάχεται τις 10 εντολές του Θεού.

¹⁴⁴ https://www.imdleio.gr/diaf/2018/pNik_Ragozin.pdf

¹⁴⁵ Θα τους προλάβει ο πόλεμος. <https://www.imdleio.gr/diaf/2016/gLabrini-taytotites.pdf> σελ. 2.

¹⁴⁶ Όπως είπαμε ήδη στη σελ. 32 αυτού του τεύχους.

Με την καταστροφή του αντιχρίστου Ρώσου ηγεμόνα στον Αρμαγεδδόνα θα δοξασθεί ο Κύριος, όπως μάθαμε από τον Ιεζεκιήλ. Αυτός ο ηγεμόνας με τον στρατό του, σαν «**εμπροσθοφυλακή**» του τελικού Αντιχρίστου θα δώσει, με την καταστροφή του, φανερό μήνυμα της συντριπτικής υπερκόσμιας δύναμης του Χριστού. Τότε αρκετοί Ιουδαίοι που από κοντά θα έχουν ζήσει το θαύμα θα πιστέψουν στον υπέρ πάντων (Ιουδαίων και εθνικών) σταυρωθέντα και αναστάντα Κύριο Ιησού Χριστό. Αποδεικνύεται, επίσης, το μάταιο της μεταγενέστερης συναγωγής των αντιχρίστων και κακοδόξων λαών (Γωγ και Μαγώγ) κατά του Χριστού, ο οποίος εκτός από τέλειος άνθρωπος είναι και τέλειος Θεός Παντοκράτωρ και Κύριος των Δυνάμεων. Αυτός και τον καιρό του Αντιχρίστου θα προστατεύσει τους εναπομείναντας αληθινούς Χριστιανούς οι οποίοι γι' αυτό ψάλλουν: **«Κύριε τα Σύμπαντα (είναι) δούλα Σά»** και **«Κύριε των Δυνάμεων μεθ' ημών γενού»**.¹⁴⁷

Ο Αντίχριστος, ενώ σαν σύστημα υπάρχει ήδη στον κόσμο (όπου δεν τηρούνται οι εντολές του Χριστού) σύμφωνα με το μυστήριο της ανομίας, όμως **σαν πρόσωπο θα γεννηθεί από μητέρα εκ της φυλής του Δαν**. Και αρχίζει τους πολέμους για να επιβληθεί: **«...έκ Δαν άκουσόμεθα φωνήν όξύτητος ίππων αύτου, από φωνής χρεμετισμού ίππασίας ίππων αύτου έσεισθη πάσα ή γή...»**, όπως προλέγει ο προφήτης Ιερεμίας. (Ιερ. Η 16). Τις λεπτομέρειες της ανάδειξης του Αντιχρίστου μέσα από τα δέκα τελευταία βασίλεια της γης, εκθέσαμε ήδη σε προηγούμενα τεύχη. Εδώ υπενθυμίζουμε, μόνο, από το 16ο κεφάλαιο της Αποκάλυψης, ότι τα γεγονότα του τελικού Αρμαγεδδόν¹⁴⁸ ξεκινούν όταν **οι βασιλείς οι από ανατολής ηλίου** (Κίνα, Ινδία κλπ) περάσουν τον ξηρανθέντα Ευφράτη. Τότε ο Ιωάννης **παρατηρεί «να βγαίνουν από το στόμα του δράκοντα (Σατανά) και από το στόμα του θηρίου (Αντιχρίστου) και από το στόμα του ψευδοπροφήτη τρία πνεύματα ακάθαρτα σαν βάτραχοι»**. Και αμέσως ο ίδιος εξηγεί: **«Είναι δηλαδή πνεύματα δαιμονίων που κάνουν (ψευτο) θαύματα, που στέλνονται στους βασιλιάδες της οικουμένης όλης, για να τους συνάξουν στον πόλεμο της ημέρας εκείνης της μεγάλης (της 2ας Παρουσίας) του Θεού του Παντοκράτορα... Και τους σύναξε στον τόπο που καλείται εβραϊκά Αρμαγεδών»**. (Απ. 16:12,16)

Στον Αρμαγεδδόν συνάγονται, με δαιμονικό κάλεσμα, από τα τρία διακριτά πρόσωπα¹⁴⁹ του Σατανά, Αντιχρίστου και Ψευδοπροφήτη όλοι οι λαοί κατά του Χριστού. Η συναγωγή του Σατανά αποτελείται από **δύο υποσυναγωγές**, αυτή του Αντιχρίστου (Γωγ) και αυτή του Ψευδοπροφήτη (Μαγώγ), ο οποίος πείθει τους κακοδόξους να ακολουθήσουν τον Αντίχριστο. Αυτή η (κατά παραχώρηση Θεού) μεγάλη συσσώρευση δύναμης του κακού θα προκαλέσει αρχικά **πνευματικό σεισμό**. Κάθε τοπική Εκκλησία θα αναγκασθεί να φύγει στην έρημο και άγιοι, υψηλοί σαν όρη στην αρετή, δεν θα βρίσκονται για να βοηθήσουν τους Χριστιανούς. **«Και κάθε νήσος έφυγε, και όρη δεν βρέθηκαν»**, όπως είπε ο Ιωάννης (Απ. 16:20).

Ο αθεϊστικός κομμουνισμός της Κίνας, που ήδη διώκει τους εκεί Χριστιανούς, θα συντελέσει στην ανάδειξη του Αντιχρίστου τόσο ιδεολογικά, όσο και πολεμικά, όταν με τους άλλους βασιλείς της Ανατολής προσπαθήσει να καταλάβει όλο τον πλανήτη. Διότι δεν θα περάσει μόνο τον Ευφράτη, αλλά θα προσπαθήσει βορειότερα να καταλάβει όλη τη Ρωσία και κατόπιν να ξεχυθεί στη λοιπή Ευρώπη. Ο Αγιορείτης άγιος Αριστοκλής της Μόσχας (+1918), δέκα μέρες πριν το τέλος της ζωής του, είπε ότι **«το τέλος θα έρθει δια της Κίνας»**.¹⁵⁰

¹⁴⁷ Ψαλμός 118:91 και ψαλμ. 45:8,12 αντίστοιχα και ψάλεται σε ακολουθίες της Εκκλησίας.

¹⁴⁸ Αρμαγεδών ή Αρμαγεδδών (Armageddon, Harmagedon). Εβραϊκά «har megiddō (חרמגידד)». *Χαρ σημαίνει «βουνό ή σειρά λόφων»*. Αυτή είναι μια συντομευμένη μορφή του *harar* που σημαίνει "ανασηκώνω· βουνό". Η **Megiddo** αναφέρεται σε μια οχύρωση που έγινε από τον βασιλιά Αχαάβ που δέσποζε στην πεδιάδα της Ιεζραέλ. Το όνομά της σημαίνει **«τόπος πλήθους»**. ([wikipedia](https://www.wikipedia.org))

¹⁴⁹ Σαφώς εδώ τρία πρόσωπα διακριτά, και μη συγχέομενα μεταξύ τους (όπως κάνει ο Οικουμένιος), αναφέρονται.

¹⁵⁰ https://www.imdleio.gr/diaf/files/proph/2_epitomos_parts/15_mellon_Rwsias_epanemfanisi.pdf Από ομιλία (3-8-1981) του π. Σεραφεΐμ Ρόουζ. Επιδρομή από τα **«βδελυρά έθνη»** ονομάζεται από τον άγιο Ανδρέα τον διά Χριστόν σαλό, ο πόλεμος των από Ανατολής ηλίου βασιλέων. https://www.imdleio.gr/diaf/files/proph/gen/agAndreas_salos.pdf

Και ο άγιος γέροντας Σεραφείμ της Βύριτσα (+1949) έλεγε: **«όταν η Ανατολή (Κίνα και σύμμαχοι) γίνει ισχυρή, τότε ο κόσμος θα γίνει ασταθής... Πολλές χώρες θα προσβάλουν τη Ρωσία, αλλά αυτή θα αντέξει, αν και θα χάσει ένα μεγάλο μέρος του εδάφους της. Ο πόλεμος που μνημονεύθηκε από τους Προφήτες και το άγιο Ευαγγέλιο, θα προκαλέσει την ένωση του ανθρωπίνου γένους. Οι λαοί του κόσμου θα αντιληφθούν ότι κινούνται προς ένα αδιέξοδο καταστροφής κάθε ζωής, και θα εκλέξουν τελικά μία κοινή (Παγκόσμια) Κυβέρνηση. Αυτό θα είναι ο προάγγελος της ενθρόνισης του Αντιχρίστου. Κατόπιν θα αρχίσει η καταδίωξη των Χριστιανών παντού. Οι άνθρωποι θα φεύγουν προς τη Ρωσία σε τεράστια νούμερα, και όλοι πρέπει να πηγαίνουν μαζί με τον πρώτο, διότι πολλοί που θα μένουν (απομονωμένοι σε μη Ορθόδοξες χώρες) θα χάνονται».**¹⁵¹ Στη Ρωσία τους Χριστιανούς αρχικά θα τους εξορίζουν μόνο,¹⁵² πρέπει όμως να επιζητούν να φύγουν από τις πόλεις με τους πρώτους που θα εξορίζονται, γιατί αν αργήσουν θα σφραγιστούν.¹⁵³

Ο Ιωάννης βλέπει ότι όταν κυριάρχησαν στη γη οι ασεβείς, θέλοντας να αφανίσουν τους εναπομείναντες πιστούς και την Εκκλησία, ήρθε με φωτιά η κρίση του Θεού, που σαν **πύρινο ποτάμι**, όπως στις αγιογραφίες, τους κατακράτησε μέσα της αιωνίως: **«Και τότε κατέβηκε φωτιά από τον ουρανό και τους κατάφαγε».** (Απ. 20:9). Και ο προφήτης Δανιήλ, σε όραμα της μέλλουσας Κρίσης,¹⁵⁴ βλέπει τον προαιώνιο Θεό (Παλαιό των ημερών) πάνω σε πύρινο θρόνο, και **«πύρινος ποταμός κυλούσε μπροστά Του»...** (Δαν. 7:9-10). **«Και όσους πράττουν την ανομία»,** λέει ο Κύριος στην παραβολή των ζιζανίων, **«θα βάλουν αυτούς (οι άγγελοι) στο καμίνι του πυρός».** (Ματθ. 13:42). Και ο Απόστολος Παύλος: **«Η ημέρα Κυρίου «με πυρ αποκαλύπτεται. Και ποιο είναι το έργο του καθ' ενός το πυρ θα δοκιμάσει».** (Α Κορ. 3:13). Και ο απόστολος Πέτρος: **«οι τωρινοί ουρανοί και η γη με τον λόγο Του είναι θησαυρισμένοι με πυρ, διατηρούμενοι για την ημέρα της Κρίσης και απωλείας των ασεβών ανθρώπων».** (Β Πέτ. 3:7).

Για τον Διάβολο, γράφει ιδιαίτερα ο Ιωάννης, ότι η κατάληξή του θα είναι εκεί που θα έχουν ήδη βρεθεί το Θηρίο (Αντίχριστος) και ο Ψευδοπροφήτης:¹⁵⁵ **«Και ο διάβολος που τους πλανάει ρίχτηκε στη λίμνη της φωτιάς και του θειαφιού, όπου είναι και το θηρίο και ο ψευδοπροφήτης, και θα βασανιστούν ημέρα και νύχτα στους αιώνες των αιώνων».** (Απ. 20:10). Και επειδή από το Ευαγγέλιο ξέρομε ότι υπάρχουν πολλών ειδών κολάσεις, όπως και για τους δικαίους πολλών ειδών διαμονές, αυτοί οι τρεις σημαίνει ότι θα βρίσκονται στη χειρότερη τιμωρία.¹⁵⁶

Πάντως, λέει ο άγιος Ανδρέας Καισαρείας, **εμείς διδαχθήκαμε από τον Σωτήρα μας Χριστό, να ευχόμαστε να μη εισέλθουμε σε πειρασμό (Ματθ. 26:41), και να προσευχηθούμε με θερμότητα σ' Αυτόν, αφού γνωρίζουμε καλά την αδυναμία μας, για να γλυτώσουμε από τα δεινά**

¹⁵¹ Περισσότερα: https://www.imdleio.gr/diaf/files/proph/2_epitomos_parts/27_prof_Seraf_Vyritsa.pdf σελ. 2.

¹⁵² Και γενικά στις Ορθόδοξες χώρες οι διωγμοί των Χριστιανών θα είναι, αρχικά τουλάχιστον, ηπιότεροι.

¹⁵³ Όπως έλεγε ο π. Νικόλαος Ραγκόζιν θα υπάρχουν τρία τραίνα. Πρέπει οι πιστοί να επιμείνουν, κι αν ακόμα δεν είναι στη λίστα των εξοριζομένων, να φύγουν με το πρώτο! https://www.imdleio.gr/diaf/2017/pNik_Ragozin6.html

¹⁵⁴ Και από τον άγιο Νήφωνα Κωνσταντιανής: https://www.imdleio.gr/diaf/2018/orama_agNefwn.pdf Αναφέρει ένα τεράστιο πύρινο ποτάμι, πλατύ σαν μεγάλη θάλασσα, που έπρεπε να περάσουν όλοι. (σελ. 6-7).

¹⁵⁵ «Εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός καὶ τοῦ θείου». Σαν ανταπόδοση για το άναμμα της φωτιάς των παθών και για τη βλασφημία στα θεία, που προκαλούσε η επήρειά τους στους ανθρώπους.

¹⁵⁶ Ο άγιος Εφραίμ ο Σύρος λέει: «Διάφοροι τῶν κολάσεων τόποι εἰσίν, ὡς ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ ἠκούσαμεν. Ἔστιν οὖν σκότος ἐξώτερον· δὴλον ὅτι καὶ ἄλλο ἐσώτερον. Γέεννα τοῦ πυρός τόπος ἄλλος· βρυγγὸς ὀδόντων τόπος ἴδιος· σκώληξ ἀκοίμητος ἐν ἐτέρῳ τόπῳ ἔστιν· ἡ λίμνη τοῦ πυρός τόπος ἕτερος· ὁ τάρταρος τόπος ἴδιος· τὸ ἄσβεστον πῦρ ἴδια χώρα· καταχθόνια καὶ ἀπώλεια ἐν ἰδίοις τόποις· κατώτατα γῆς ἄλλος τόπος· ἄδης ἔνθα ἀποστρέφονται οἱ ἀμαρτωλοὶ καὶ πυθμὴν ἄδου τόπος χαλεπώτερος. Ἐν ταύταις ταῖς κολάσεσι καταμερίζονται οἱ ἔλεεινοί, ἕκαστος πρὸς ἀναλογίαν τῶν ἀμαρτημάτων αὐτοῦ, εἴτε σφοδρότερον εἴτε μαλακώτερον, κατὰ τὸ γεγραμμένον, ὅτι σειραῖς τῶν ἑαυτοῦ ἀμαρτιῶν ἕκαστος σφίγγεται· τοιοῦτο δὲ ἐστὶ καὶ τὸ δαρήσεται πολλὰς καὶ ὀλίγας. Ὡσπερ δὲ ὧδέ εἰσι διαφοραὶ κολάσεων, οὕτω καὶ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι». (Ομιλία στη 2α Παρουσία του Κυρίου. «Ὁσίου Ἐφραίμ τοῦ Σύρου ἔργα» - τόμος 4ος, ἐκδοση «Το περιβόλι της Παναγίας», Θεσ/κη 1992, σελ. 24).

που προφητεύθηκαν, και να μη δούμε ούτε τον ερχομό του Αντιχρίστου,¹⁵⁷ ούτε την κίνηση των εθνών που προαναφέρθηκαν, ούτε θανατηφόρο κίνδυνο που μας βιάζει να απομακρυνθούμε από την πίστη». (Μαυρ. σελ. 273).

Συνέχεια στο 20ό κεφάλαιο. Στη δημοτική:

(Η Κρίση μπροστά στο μεγάλο λευκό θρόνο)

20-11 Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτῷ, οὗ ἀπὸ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ εὐρέθη αὐτοῖς.

20-12 καὶ εἶδον τοὺς νεκρούς, τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικρούς, ἐστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνοιχθησαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνοιχθη, ὃ ἔστι τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

20-13 καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς νεκρούς τοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ Ἄδης ἔδωκαν τοὺς νεκρούς τοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

20-14 καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ Ἄδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός· οὗτος ὁ θάνατος ὁ δεύτερός ἐστιν.

20-15 καὶ εἶ τις οὐχ εὐρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

20-11 Καὶ εἶδα θρόνο μεγάλο, λευκό, καὶ τὸν καθισμένο πάνω του, ἀπὸ τὸ πρόσωπο τοῦ οποίου ἔφυγε ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τόπος δὲν βρέθηκε γι' αὐτούς.

20-12 Καὶ εἶδα τοὺς νεκρούς, τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικρούς, νὰ ἔχουν σταθεῖ μπροστά στο θρόνο. Καὶ βιβλία ανοίχτηκαν, καὶ ἄλλο βιβλίον ανοίχτηκε, τὸ οποῖο εἶναι τῆς ζωῆς. Καὶ κρίθηκαν οἱ νεκροὶ ἀπὸ αὐτὰ που βρίσκονται γραμμένα στα βιβλία κατὰ τὰ ἔργα τους.

20-13 Καὶ ἔδωσε ἡ θάλασσα τοὺς νεκρούς που βρίσκονταν σ' αὐτήν, καὶ ὁ θάνατος (που χωρίζει τὰ σώματα ἀπὸ τὶς ψυχές) καὶ ὁ Ἄδης (που χωρίζει τὶς ψυχές ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ τοὺς Ἁγίους του) ἔδωσαν τοὺς νεκρούς που ἦταν σ' αὐτούς· καὶ κρίθηκαν ἕνας - ἕνας κατὰ τὰ ἔργα τους.

20-14 Καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ Ἄδης ρίχτηκαν στὴ λίμνη τῆς φωτιάς (προσωποποιημένα τιμωρήθηκαν αἰώνια, δηλ. καταργήθηκαν οριστικά). (Ἡ αἰώνια τιμωρία) αὐτὸς εἶναι ὁ θάνατος ὁ δεύτερος, (δηλ. ἡ αἰώνια απομάκρυνση ἀπὸ τὴν ἀληθινὴ Ζωή, τὸν Κ. Ἰησοῦ Χριστό).

20-15 Καὶ ἀν κάποιος δὲ βρέθηκε στὴ βίβλο τῆς ζωῆς γραμμένος, ρίχτηκε στὴ λίμνη τῆς φωτιάς.

5.1. Το τέλος του παρόντος κόσμου με την εμφάνιση του Κριτού.

Ὁ Θρόνος δηλώνει τὴ βασιλικὴ ιδιότητα τοῦ Θεοῦ, που εἶναι αὐθύπαρκτη καὶ ὄχι δοτὴ, ὅπως στους ἄλλους βασιλεῖς. Εἶναι λευκός, γιατί ἡ εξουσία τοῦ Θεοῦ στηρίζεται στὴ δικαιοσύνη καὶ στὴν τελεία ἀρετὴ Του, ἀπὸ τὴν οποία λαμβάνουν οἱ ἅγιοι, κατὰ χάριν, γιὰ νὰ γίνουν κι αὐτοὶ βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς Του. **«Ὁ θρόνος σου, ὁ Θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, ράβδος ευθύτητος ἡ ράβδος τῆς βασιλείας σου»**, ψάλλει ὁ Δαβίδ (Ψαλ. 44:7). Καὶ: **«Ἐκάλυπεν οὐρανοὺς ἡ ἀρετὴ Αὐτοῦ»**, προσθέτει ὁ προφήτης Ἀμβακούμ (Αμβ. 3:3), γιὰ τὴν ἀρετὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ κατὰ τὸ ἀνθρώπινο. Δηλ. ὅτι υπερκαλύπτει τὶς ἀρετὲς τῶν ἁγίων (αγγέλων καὶ ἀνθρώπων). **«Θρόνος σημαίνει τὴν ἀνάπαυση τοῦ Θεοῦ»**, λένε ἐπίσης, οἱ Ἀνδρέας καὶ Ἀρέθας. Καὶ προσθέτουν: **«Εἶναι δὲ λευκός, δηλ. λαμπρός, ἀπὸ τὶς ἅγιες ἀρετές... καὶ δὲν ὑπάρχει σ' αὐτὲς μαύρισμα ἀμαρτιῶν. Χαρακτηρίζεται αὐτὸς ὁ θρόνος μέγας, καθὼς Μέγας εἶναι καὶ ὁ Θεὸς που κάθεται σ' αὐτόν, ὅπως μελωδούσε καὶ ὁ Δαβίδ»**. (Ψαλ. 141:3. Μαυρ. σελ. 273).

¹⁵⁷ Ὁ χαρισματικὸς Ρώσος πρωθιερέας π. Νικόλαος Ραγκόζιν ἔλεγε γιὰ τὸν Ἀντίχριστο: **«Ὁ Θεὸς σας ἀπαγορεύει νὰ τὸν δεῖτε με τὰ μάτια σας... Ἀν σας ἄρσενε γιὰ μιὰ στιγμὴ, γιὰ ἕνα δευτερόλεπτο, δὲν θὰ μπορέσετε νὰ ἀπαλλαγίτε ἀπ' αὐτόν, ποτὲ πλέον»!**... https://www.imdleio.gr/diaf/2018/pNik_Ragozin.pdf

Ο πατριάρχης Άνθιμος των Ιεροσολύμων αναφέρει για τον θρόνο, όσα και οι Καππαδόκες. Για το ότι από προσώπου του καθημένου πάνω στον θρόνο έφυγε η γη και ο ουρανός λέει: **«Πρόσωπο Θεού είναι η Δευτέρα Παρουσία. Φυγή δε της Γης και του ουρανού είναι η μετάσταση των κτισμάτων από την φθορά (του παρόντος κόσμου) στην αφθαρσία (του μελλοντικού) και η ανακαίνισή τους».** Και γράφεται ότι δεν βρέθηκε τόπος σ' αυτούς γιατί **δεν θα υπάρξει άλλη μετάσταση (μεταποίηση).** (σελ. 193). Αυτό επίσης σημαίνει ότι δεν θα υπάρξει πουθενά στη Δημιουργία κάποια συνέχιση του υλικού και πνευματικού κόσμου όπως είναι σήμερα. Διότι δεν υπάρχει πλέον λόγος γι' αυτό. Οι κόπτοι και αγώνες των ανθρώπων για την αρετή τελειώνουν με τη 2α Παρουσία του Κυρίου. Και τότε άνθρωποι, άγγελοι, αλλά και δαίμονες λαμβάνουν τον οριστικό τόπο διαμονής τους: **«έφυγε η γη και ο ουρανός, και τόπος δεν βρέθηκε γι' αυτούς»!**¹⁵⁸ Η φυγή του ουρανού και της γης, λέει ο Αρέθας, δεν σημαίνει τοπική μετακίνηση, αλλά **μετακίνηση από τη φθορά στην αφθαρσία,** κατά τη 2α Παρουσία του Κυρίου, κατά την οποία και το θνητό μας σώμα θα ντυθεί την αφθαρσία (Α Κορ. 15:53), και θα ανακαινισθεί το πρόσωπο της γης (Ψαλμ. 103:30).

Σημαίνει, λοιπόν, η φυγή την «εις το βέλτιον (καλύτερο) ανανέωση», λέει και ο Ανδρέας. Διότι, όπως λέει ο απόστολος Παύλος, για χάρη μας η κτίση υποτάχθηκε στη φθορά, αλλά και θα απολαύσει μαζί μας την ελευθερία που θα απολαμβάνουν τα δοξασμένα παιδιά του Θεού (Ρωμ. 8:20-21) και θα ανακαινισθεί «επί το φαιδρότερον» και δεν θα αφανισθεί. Και ο άγιος Ειρηναίος λέει, ότι η υπόσταση και η ουσία της κτίσης δεν θα εξαφανισθεί. Διότι είναι αληθής και βέβαιος ο δημιουργός της, **αλλά θα φύγει το σχήμα του κόσμου** (Α Κορ. 7:31), δηλ. αυτά στα οποία έγινε η παράβαση και παλαιώθηκε ο άνθρωπος σ' αυτά... Και ο Δαβίδ λέει πως με το Πνεύμα Του ο Θεός θα ανακαινίσει τη γη (Ψαλ.103:31) και **ο Ησαΐας μιλά για καινούργιο ουρανό και καινούργια γη** (Ησ. 65:17-18, 66:22). Ωστε η κτίση, που δημιουργήθηκε για μας, μαζί μας θα δεχθεί την προς το καλύτερο αλλοίωση και όχι την ανυπαρξία, όπως ούτε κι εμείς θα βαδίσουμε προς την ανυπαρξία μετά θάνατον, συμπληρώνει ο Ανδρέας. (Μαυρ. σελ.274).

Και ο Αιδέσιμος Μπηντ (Βέδας): **Είπε ότι «...έφυγαν ο ουρανός και η γη».** Διότι μετά το τέλος της Κρίσης, ο ουρανός και η γη παύουν να υπάρχουν, όταν αρχίζει να υπάρχει νέος ουρανός και νέα γη, δηλ. **με την αλλαγή των υπαρχόντων πραγμάτων, και κατά κανένα τρόπο με την καταστροφή τους...**

Και ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος λέει: **«Τότε ανοίγουν διάπλata όλες οι πύλες των ουρανίων αψίδων ή μάλλον και αυτός ο ουρανός θα φύγει απ' τη μέση. Θα τυλιχθεί, λέει, ως (αρχαίο κυλινδρικό) βιβλίο ο Ουρανός** (Ησ. 34:4), συστελλόμενος σαν παραπέτασμα θεατρικής σκηνής, **ώστε να αλλάξει προς το καλύτερο. Τότε τα πάντα γεμίζουν από έκσταση, φρίκη και τρόμο»...**¹⁵⁹

Από το όραμα της μέλλουσας κρίσης, όπως αποκαλύφθηκε στον άγιο Νήφωνα Κωνσταντιανής της Κύπρου, και από όσα ήδη είπαμε, έπεται ότι η χάρη του Θεού που είχε σηκωθεί από τους Αγίους Τόπους, για να μπορέσει να εγκατασταθεί στην Ιερουσαλήμ ο Αντίχριστος, επανέρχεται πριν την τελική Κρίση, ως **θρόνος στην κοιλάδα Ιωσαφάτ,** όπου και ο **Πανάγιος Τάφος** του Κυρίου.¹⁶⁰

¹⁵⁸ Πουθενά δεν υπάρχει τόπος για "εξωγήινη ζωή" ή για να μετεμψυχωθούν οι αμαρτωλοί (υποστηρικτές αυτής της πλάνης) και να αλλάξουν την κατάστασή τους!...

¹⁵⁹ Χρυσόστομικός Άμβων Θ', Βενεδίκτου Ιερομονάχου, Νέα Σκήτη Αγίου Όρους 2013, σελ. 100.

¹⁶⁰ Έξαφνα βλέπει να αποτραβιέται το στερέωμα του ουρανού σαν σεντόνι. Και να παρουσιάζεται ο Κύριος Ιησούς Χριστός σε πελώριες διαστάσεις. Στεκόταν στους αιθέρες περικυκλωμένος απ' όλες τις ουράνιες στρατιές: άγγελοι, αρχάγγελοι, τάγματα φοβερά και εξαίσια, παραταγμένα με κάθε συστολή. Ο Κύριος ένευσε στον στρατηγό του ενός τάγματος και εκείνος πλησίασε λαμπρός, φοβερός, μα και συνεσταλμένος: **«Μιχαήλ, Μιχαήλ, άρχοντα της διαθήκης, παράλαβε με το τάγμα σου τον πυρίμορφο θρόνο της δόξης Μου και πήγαινε στην κοιλάδα του Ιωσαφάτ. Εκεί θα τον εγκαταστήσεις σαν πρώτο σημάδι της παρουσίας Μου. Γιατί πλησιάζει η ώρα που θα λάβει καθένας κατά τα έργα του».** https://www.imdle0.gr/diaf/2018/orama_agNefwn.pdf Και Τεύχος στ'.

5.2. Η κρίση των νεκρών με το άνοιγμα των βιβλίων.

Λέγοντας ο Ιωάννης: **«και είδα τους νεκρούς, τους μεγάλους και τους μικρούς, να έχουν σταθεί μπροστά στο θρόνο»** (20:12), λένε οι Ανδρέας και Αρέθας, ονομάζει νεκρούς ή όλους τους ανθρώπους, επειδή υπέμειναν όλοι τη νέκρωση του σώματος, ή τους νεκρωθέντες από τα παραπτώματα. Τα ανοιγμένα βιβλία σημαίνουν τις πράξεις του καθενός και τη συνείδηση του καθενός. **Και ένα βιβλίο από αυτά είναι της ζωής**, στο οποίο έχουν γραφεί τα ονόματα των αγίων. (Μαυρ. σελ. 276). Αλλά το κείμενο λέει: **«Και βιβλία ανοίχτηκαν, και άλλο βιβλίο ανοίχτηκε, το οποίο είναι της ζωής. Και κρίθηκαν οι νεκροί από αυτά που βρίσκονται γραμμένα στα βιβλία κατά τα έργα τους»**. Δηλ. **το βιβλίο της ζωής δεν περιέχεται στα βιβλία με τα οποία (κατα)κρίνονται οι νεκροί**, που σημαίνει ότι ο Ιωάννης βλέπει να τιμώνται οι ζωντανοί στην πίστη και τα έργα κατά την Κρίση, και να κατακρίνονται οι πνευματικά νεκροί ακόμα και με τον τρόπο αυτό. Επειδή αρκεί να είναι κάποιος γραμμένος στο **«βιβλίο της ζωής»** για να μην χρειάζονται "πολλές εξηγήσεις" κατά την ώρα της Κρίσης! Στο Δικαστήριο αυτό, πάντως, **μιλάνε τα γραμμένα στα βιβλία**, δηλ. οι μνήμες, δεν χρειάζονται άλλα λόγια. **«Κριτήριο στήθηκε και βιβλίο ανοίχτηκαν»** λέει και ο Δανιήλ ο προφήτης. (Δαν. 7:11).

Γράφει σε μοναχό ο ιερός Χρυσόστομος: **«Φοβερό, φίλε Θεόδωρε, το δικαστήριο εκείνο, το οποίο ούτε κατηγορούς χρειάζεται, ούτε μάρτυρες περιμένει. Διότι όλα είναι γυμνά και ολοφάνερα στον Δικαστή και ο καθένας θα είναι υπεύθυνος όχι μόνο για τις πράξεις, αλλά και για τις ενθυμίσεις των λογισμών. Διότι είναι κριτής ενθυμήσεων και εννοιών καρδιάς ο Δικαστής εκείνος... Όταν θα δικάζεται ολόκληρη η οικουμένη από τέτοιον Κριτή, που δεν χρειάζονται μάρτυρες και έλεγχοι, αλλά χωρίς όλα αυτά, πράξεις και λόγοι και ενθυμίσεις αποκαλύπτονται ενώπιον όλων και σαν σε εικόνα φανερώνονται¹⁶¹ σε όσους αμάρτησαν και σε όσους τα αγνοούσαν, πως δεν είναι φυσικό να κλονισθεί και σαλευθεί κάθε δύναμη»;** (Αμβων Θ', σ. 97-101).

Ο π. Χαράλαμπος Βασιλόπουλος μας υπενθυμίζει ότι την Κρίση την κάνει ο Υιός, ο οποίος όμως είναι τέλειος Θεός και τέλειος άνθρωπος: **«Τούτο εμφανίζεται ρητώς στο κατά Ιωάννην ευαγγέλιο, όπου υπογραμμίζεται ως εξής: Ούτε ο Πατήρ κρίνει ουδένα, αλλά πάσα την Κρίση έδωσε στον Υιό»**. (Ιω. 5:22).¹⁶² Επάνω στον θρόνο επομένως είναι ο Θεάνθρωπος Ιησούς Χριστός, όπως επιβεβαιώνει το 22ο κεφάλαιο: **«Και μου έδειξε ποταμό από νερό ζωής, λαμπρό σαν κρύσταλλο, που βγαίνει από το θρόνο του Θεού και του Αρνίου»**. (Απ. 22:1).

Και επειδή μία είναι η ουσία των τριών προσώπων της Αγίας Τριάδος, τότε και οι ενέργειες αυτών είναι κοινές κατά τον άγιο Μάξιμο τον Ομολογητή. Οπότε **στην Κρίση μετέχει διά των ενεργειών της όλη η Παναγία Τριάς και το Αρνίο, δηλ. ο Κύριος Ιησούς με την ανθρώπινη φύση του, η οποία είναι ενωμένη ασυγχύτως με τη θεία φύση στο πρόσωπο του Υιού**. Είναι προφανές ότι η βασιλεία του Θεού είναι παντοτινή. Αλλά στον Ιησού, ως «υιό ανθρώπου», λέει ο προφήτης Δανιήλ, **δόθηκε η αρχή και η τιμή**, και η βασιλεία του ποτέ δεν θα καταστραφεί και δεν θα σβήσει. (Δαν. 7:13). **«Αυτός, ο Ιησούς, δεν θα έρθει όπως φανερώθηκε την προηγούμενη φορά στη Βηθλεέμ και σε μία μικρή γωνιά της οικουμένης χωρίς να τον γνωρίζει κανείς αρχικά. Αλλά φανερά και με κάθε επισημότητα και με τρόπο που να μη χρειάζεται να τον εξαγγείλει κανείς»**, λέει ο Χρυσόστομος. Και: **«Όπως η αστραπή βγαίνει από την Ανατολή και φαίνεται μέχρι τη Δύση, έτσι θα γίνει και η παρουσία του Υιού του ανθρώπου»**... Και **«τότε θα φανεί το σημείο (σύμβολο) του Υιού του ανθρώπου στον ουρανό, δηλ. ο Σταυρός, ο οποίος είναι πιο λαμπρός από τον ήλιο, αφού αυτός μεν θα σκοτισθεί και θα κρυφθεί (χωρίς να εξαφανισθεί, αλλά υποχωρώντας μπροστά στο φως της Παρουσίας του Χριστού), ενώ εκείνος θα φαίνεται. Δεν θα φαινόταν (ο Σταυρός) αν δεν ήταν πιο λαμπρός από τις ακτίνες του ήλιου»**... (Αμβων Θ', σ. 37-40).

¹⁶¹ Δηλ. κινηματογραφικά, αλλά με αστραπιαία ταχύτητα γιατί δεν θα υπάρχει τότε η παχύτητα του σώματος.

¹⁶² «Η Αποκάλυψις εξηγημένη», 1993, κεφ. «Η τελική κρίσις του κόσμου», σελ. 159 του αντιστ. τεύχους.

Συνεπώς, η Γραφή και οι Πατέρες συμφωνούν με τον Ιωάννη το Θεολόγο ότι στα γεγονότα της Συντελείας **επί θρόνου βρίσκεται ο Θεός και το Αρνίο, δηλ. ο Θεάνθρωπος Κύριος Ιησούς**, που πραγματοποιεί τα αρμόζοντα στις δύο φύσεις Του. Ο Υιός ως Θεός ενεργεί, από κοινού με τον Πατέρα και το Άγιο Πνεύμα, την ανάσταση των νεκρών, το άνοιγμα των «βιβλίων» και τη μεταποίηση του Σύμπαντος από τη φθορά στην αφθαρσία· ενώ ως άνθρωπος, παρουσιάζεται σε ένδοξο θρόνο για να κρίνει τους συνανθρώπους του, προπορευομένου του Σταυρού του, με τον οποίο πρώτο κατέκρινε τον Διάβολο. Και ο απόστολος Παύλος, μιλώντας στους Αθηναίους, είπε ξεκάθαρα ότι με τον αναστάντα Ιησού, το «Αρνίο» κατά τον Θεολόγο Ιωάννη, θα γίνει η Κρίση: **«... Ο Θεός για τώρα παραγγέλει στους ανθρώπους όλους, παντού όπου βρίσκονται να μετανοούν, διότι ώρισε ημέρα κατά την οποία μέλλει να κρίνει την Οικουμένη με δικαιοσύνη, με άνδρα που καθώρισε, αναστήσας Αυτόν εκ νεκρών για να πιστεύσουν όλοι»**. (Πρ. 17:30-31). Όταν δουν μέσα σε απερίγραπτη δόξα Αυτόν που νόμιζαν αδύναμο, επειδή εκουσίως σταυρώθηκε γι' αυτούς, τότε όσοι δεν Τον δέχθηκαν ως Σωτήρα, από όλες οι φυλές της γης, θα θρηνήσουν γοερά γιατί αντί του φιλανθρώπου Ιησού ακολούθησαν ψευδείς θρησκείες και δαιμονικές πλάνες.¹⁶³

Ο γέρων Αμβρόσιος Λάζαρης (+2006), έλεγε ότι: **«Η Συντέλεια του κόσμου θα διαρκέσει όσο κρατάει ο Εξάψαλμος, λίγα λεπτά. Την ώρα που θα κρινόμαστε, στον ουρανό θα ψέλνουν τον Εξάψαλμο οι Άγγελοι. Όλοι οι άνθρωποι που θα ζουν εκείνη τη στιγμή θα βιώσουν τον θάνατο ακαριαία και αμέσως μετά θα αναστηθούν. Θα είμαστε όλοι με τα σώματα μας άυλα, δεν θα πιάνουμε χώρο, ο ένας θα βλέπει το σώμα του άλλου και όλοι θα είναι στην ηλικία των 33 χρόνων. Ο Κύριος θα κρατά το βιβλίο της ζωής, το Ευαγγέλιο, και αυτομάτως θα πηγαίνουμε δεξιά ή αριστερά από μόνοι μας, γιατί θα ξέρουμε αν είμαστε για τον Παράδεισο ή όχι. Γι' αυτό και στο Δεσποτικό, (τον θρόνο) πού κάθεται ο Δεσπότης, στην εικόνα του Χριστού είναι ανοιχτό το βιβλίο και δεν υπάρχει καντήλι επάνω - που δηλώνει ότι δεν υπάρχει έλεος στη Δευτέρα Παρουσία. Ενώ στο τέμπλο είναι κλειστό το βιβλίο που κρατάει ο Χριστός και υπάρχει καντήλι, διότι ακόμη έχουμε έλεος»**.¹⁶⁴

5.3. Οι νεκροί της θάλασσας, του θανάτου και του Άδη.

Ο Ιωάννης μοιάζει να ξεχνάει τους νεκρούς που τα σώματά τους βρίσκονται στην ξηρά ή διαλύθηκαν (μερικώς τουλάχιστον) από φωτιά στον αέρα, όπως αυτή που έπεσε στα Σόδομα και Γόμορρα, αυτή των ηφαιστειών και αυτή που σήμερα προκαλείται από τα πυρηνικά και άλλα μεγάλης ισχύος όπλα. Από τα τελευταία, ήδη μάθαμε, ότι **«σκοτώθηκαν το ένα τρίτο των ανθρώπων, δηλαδή από τη φωτιά και τον καπνό και το θειάφι που βγαίνει από τα στόματά τους»**. (Απ. 9:18). Δηλ. θεωρείται δεδομένη η καταστροφή από φωτιά κατά τον 3ο Παγκ. Πόλεμο, λόγω της γενικής αμετανοησίας. Θα δούμε όμως, στη συνέχεια, την εξήγηση που δίνουν οι άγιοι σε όσα λέει εδώ ο Θεολόγος Ιωάννης: **«Και έδωσε η θάλασσα τους νεκρούς που βρίσκονταν σ' αυτήν, και ο θάνατος και ο Άδης έδωσαν τους νεκρούς που ήταν σ' αυτούς· και κρίθηκαν (οι νεκροί) ένας - ένας κατά τα έργα τους»**. (Απ. 20:13).

Ο άγιος Ανδρέας λέει: *Κάθε (ανθρώπινο) σώμα, εκεί που διαλύεται (πεθαίνοντας), από τα (ίδια) συστατικά του περιβάλλοντος (κατά την κοινή Ανάσταση) ανασυγκροτείται και εκ νέου αποδίδεται, είτε (πέθανε) στη γη είτε στη θάλασσα.* (Μαυρ. σελ. 276). Δεν πρόκειται επομένως ο Θεός να δημιουργήσει νέα ύλη για τα σώματα που θα λάβουν οι νεκροί, αλλά αφού λάβουν τα σώματά τους από την υπάρχουσα ύλη, κατόπιν θα τα αφαρτήσει, όπως και όλο το Σύμπαν. Λέει σχετικά ο **Αρέθας**: *Επειδή μερικοί έδειχναν απιστία για την τελευταία και παγκόσμια*

¹⁶³ «Ίδου ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς καὶ οἴτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν (καὶ μετὰ τὴν συμπεριφορὰ τους), καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. ναί, ἀμήν». (Απ 1:7).

¹⁶⁴ «Γέρων Αμβρόσιος Λάζαρης, Ο Πνευματικός της Μονής Δαδίου», Εκδόσεις Π. Κυριακίδη, σελ.183. Δείτε online επιλογή αποφθεγμάτων: https://www.imdleio.gr/diaf/2009/img/g_Ambrosios.pdf

Ανάσταση, και αναρωτιόντουσαν πως μπορεί να γίνει, και τι είδους θα είναι τα σώματα που από αιώνες έχουν φθαρεί και αφανισθούν, αυτό θέλει να επανορθώσει ο λόγος, όταν λέει: **όπως τα σώματα από την αρχή ήρθαν στην ύπαρξη όχι αυτόματα από το μηδέν, (αλλά) από τα τέσσερα στοιχεία (νερό, φωτιά, αέρα και γη),¹⁶⁵ έτσι εύλογα, αφού διαλύθηκαν μέσα σ' αυτά τα στοιχεία, από αυτά πάλι θα λάβουν τα συστατικά και την ύπαρξη.** Εδώ λοιπόν, η θάλασσα θα αποδώσει τους ανθρώπους που πνίγηκαν σ' αυτήν. (Μαυρ. σελ. 276).

Οι ψυχές όμως των ανθρώπων δεν συνίστανται από ύλη (ή την εξ αυτής ενέργεια), ούτε προϋπήρχαν, αλλά δημιουργούνται κατά τη σύλληψη. Ομοίως, τα συγγενή με τις ψυχές μας αγγελικά πνεύματα δημιουργήθηκαν πριν τον υλικό κόσμο, εν χρόνω. Δεν προϋπήρχαν.¹⁶⁶ Είναι ενδιαφέρουσα η ερμηνεία των λέξεων **θάνατος** και **Άδης**, στο εδάφιο της Αποκάλυψης που μελετάμε, από τους Καππαδόκες Ανδρέα και Αρέθα. Γράψαμε ήδη, και το επαναλαμβάνει ο Ανδρέας, ότι **θάνατος σημαίνει χωρισμός της ψυχής από το σώμα.** Αλλά εδώ, λέει ο Αρέθας, **θάνατο ονομάζει όσους πέθαναν στην ξηρά,** γιατί λέει στους ψαλμούς «εις χουν θανάτου κατήγαγές με», δηλ. με κατέβασες στο χώμα για να πεθάνω. (Ψαλ. 21:16). Και **Άδη πάλι ονομάζει τον αέρα,** λέει ο Αρέθας. **Και ονομάζεται έτσι, γιατί «είναι τόπος αιειδής (άμορφος), ήτοι αφανής και άγνωστος, ο οποίος δέχεται τις ψυχές μας όταν εκδημήσουν (αναχωρήσουν) από εδώ»,** λέει ο Ανδρέας. (Μαυρ. σελ. 276). Μάλλον αναφέρει τον αέρα σαν μια ενδιάμεση μετάβαση προς τον Ουρανό, γι' αυτό λέει ότι δέχεται τις ψυχές μας. Αν αυτές περάσουν τα **εναέρια τελώνια,** τότε ανεβαίνουν σε τόπο ευφροσύνης στον Ουρανό. Μάθαμε, ήδη, ότι **ο Άδης είναι μια προσωρινή κατάσταση φυλακής για τις ψυχές των αμαρτωλών και των πονηρών πνευμάτων,** μέχρι την Ανάσταση και την τελική Κρίση. Δηλ. **ο Άδης χωρίζει τις ψυχές από τον Θεό και τους Αγίους.** Ο Χριστός μετά το πάθος κατέβηκε στον Άδη και απελευθέρωσε τις ψυχές των δικαίων που κρατούσε εκεί ο Διάβολος, ανεβάζοντάς τες στον Ουρανό.

Ο πατριάρχης Άνθιμος για το εδάφιο αυτό (20:13) της Αποκάλυψης εξηγεί ότι εδώ είναι σαν να έλεγε ο Ιωάννης: «**Η θάλασσα, δηλ. το νερό, θα αποδώσει το υγρό των σωμάτων που έλαβε· και ο θάνατος, ήτοι η γη, το ξηρό στοιχείο των σωμάτων· και ο Άδης, δηλ. το πυρ, το κατακρατηθέν από αυτόν θερμό (στοιχείο)· των οποίων αποδοθέντων θα συσταθούν αμέσως τα σώματα και θα ενωθούν με τις ψυχές, με πρόσταγμα Θεού και έτσι θα γίνει η κοινή Ανάσταση.**» (σελ. 194). Υπάρχει μια διαφοροποίηση του Ανθίμου από τον Ανδρέα ως προς τον Άδη, αλλά το νόημα της ανασύστασης των σωμάτων από προϋπάρχοντα στοιχεία παραμένει.

5.4. Η οριστική τιμωρία του θανάτου, του Άδη και των αμαρτωλών.

Ο άγιος Ανδρέας λέει: *Το να ριχθούν ο θάνατος και ο Άδης στη λίμνη του πυρός σημαίνει ότι και ο λόγος του αποστόλου Παύλου: «Έσχατος εχθρός καταργείται ο θάνατος».* (Α Κορ. 15:26). *Ή σημαίνει ότι θα καταδικασθούν στη φωτιά οι πονηρές δαιμονικές δυνάμεις, που προξένησαν με την αμαρτία τον θάνατο και έχουν (μέχρι την οριστική Κρίση) κατοικία τους τον Άδη, και εκεί παρέπεμπαν όσους έπειθαν. Και όπως πόλη λέγονται οι κάτοικοί της, έτσι θάνατος και Άδης λέγονται όσοι είναι αίτιοι (ή κατάλληλοι) για τον θάνατο και τον Άδη.* Ο Θεός όσα εδημιούργησε είναι «καλά λίαν» (Γεν. 1:31), γι' αυτό και εκείνη η φωτιά αφανίζει ότι δεν είναι «καλό λίαν». Διότι έχει γραφεί ότι τον θάνατο δεν τον δημιούργησε ο Θεός (Σοφ. Σολ. 1:13). Γι' αυτό λοιπόν, το να λέει ότι ο θάνατος και ο Άδης δεν θα υπάρχουν γιατί θα ριχθούν στη φωτιά, αυτό σημαίνει ότι θα βασιλεύει η αφθαρσία και η αθανασία. (Μαυρ. σελ. 277).

Βέδας: «Θάνατος και Άδης». Επισημαίνει έτσι ότι τα σώματα πρέπει να συγκεντρωθούν από τη γη (ύλη), και οι ψυχές από τις δικές τους (προσωρινές, στον Ουρανό ή Άδη) θέσεις.

¹⁶⁵ Τα 4 στοιχεία ή τις 4 καταστάσεις της ύλης, αλλιώς, με την οποία πλάσθηκε ο πρώτος άνθρωπος και με τα προϊόντα αυτής τρεφόμενοι μεγαλώνουν σωματικά, μετά τη σύλληψη, όλοι οι άνθρωποι.

¹⁶⁶ Βλ. και αγίου Ιωάννου Δαμασκηνού, «Έκδοσις ακριβής της Ορθοδόξου πίστεως».

Διότι με το όνομα «θάνατος» προσδιορίζει τις καλές ψυχές, οι οποίες έχουν υποστεί μόνο τη διάλυση της σάρκας, και όχι επίσης την τιμωρία. Και με τον όρο Άδης, τις κακές... Αλλά όταν είπε, ότι «κρίθηκαν ο καθένας σύμφωνα με τα έργα του», συνοπτικά πρόσθεσε ότι «και ο θάνατος και ο Άδης ρίχτηκαν στη λίμνη της φωτιάς». Εννοεί τον διάβολο, καθισμένο στον χλωρό ίππο και τους δικούς του, που ο Άδης ακολουθούσε, όπως (είδαμε) πιο πάνω. (Απ. 6:8). Επαναλαμβάνει έτσι πιο ξεκάθαρα, αυτό που είχε ήδη πει σαν αναμενόμενο: «Και ο διάβολος που τους παραπλάνησε, ρίχτηκε στη λίμνη της φωτιάς και του θειαφιού»...¹⁶⁷ Κατά τον Βέδα οι ζώντες σημαίνονται με τη θάλασσα (ως βίο).

Ειπώθηκε και πριν, ότι οι σωζόμενοι είναι γραμμένοι στο βιβλίο της ζωής. Συνεπώς, όπως λέει εδώ ο Ιωάννης, **«αν κάποιος δεν βρέθηκε στη βίβλο της ζωής γραμμένος, ρίχτηκε στη λίμνη της φωτιάς»**. Δεν πρέπει να θαυμάζουμε εάν θα ριχτούν στη λίμνη του πυρός όσοι δεν είναι γραμμένοι στο βιβλίο της ζωής, λέει ο Ανδρέας, και προσθέτει: Όπως υπάρχουν κοντά στον Θεό και Πατέρα πολλοί τόποι διαμονής για τους σωζομένους (Ιω. 14:2), έτσι υπάρχουν και διάφοροι τρόποι και τόποι κολάσεως. Άλλοι μεν σκληρότεροι και άλλοι ηπιότεροι, τους οποίους θα δοκιμάσουν «οι μη αξιωμένοι της εγγραφής στη βίβλο της ζωής». (Μαυρ. σελ. 277).

Η λίμνη του πυρός θεωρείται δεύτερος θάνατος, διότι είναι ο αιώνιος χωρισμός από του Θεού, παντός πίπτοντος εις αυτήν, λέει ο π. Ιωήλ. Και ονομάζεται δεύτερος θάνατος σε αντίθεση προς τον πρώτο θάνατο, ο οποίος είναι χωρισμός ψυχής και σώματος, που είναι πρόσκαιρος, συμπληρώνει. (σελ. 217).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ

Και εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθον, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι.

21-2 καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἰερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς.

21-3 καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης· Ἴδου ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαὸς αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν ἔσται,

21-4 καὶ ἐξαλείψει ἀπ' αὐτῶν ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔστιν ἔτι, οὔτε πένθος οὔτε κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔστιν ἔτι· ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθον.

21-5 Καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ· ἰδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα. καὶ λέγει μοι γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοὶ εἰσι.

21-6 καὶ εἶπέ μοι· γέγονεν. ἐγὼ τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν.

Το 21ο κεφάλαιο. Στη δημοτική:

(Καινούργιος ουρανός και καινούργια γη)

Και είδα καινούργιο ουρανό και καινούργια γη. Γιατί ο πρώτος ουρανός και η πρώτη γη έφυγαν και η θάλασσα δεν υπάρχει πια.

21-2 Και την πόλη, την αγία Ιερουσαλήμ, καινούργια την είδα να κατεβαίνει από τον ουρανό, από το Θεό, ετοιμασμένη σαν νύφη κοσμημένη για τον άντρα της.

21-3 Και άκουσα φωνή μεγάλη από το θρόνο να λέει: Ἴδου η σκηνή του Θεού με τους ανθρώπους, και θα κατασκηνώσει μαζί τους, και αυτοί θα είναι λαός του και ο ίδιος ο Θεός θα είναι μαζί τους.

21-4 Και θα εξαλείψει απ' αυτούς ο Θεός κάθε δάκρυ από τους οφθαλμούς των, και ο θάνατος δεν υπάρχει πια, ούτε πένθος ούτε κραυγή ούτε πόνος δεν υπάρχει πλέον· γιατί τα πρώτα πέρασαν.

21-5 Και είπε ο καθισμένος πάνω στο θρόνο. Ἴδου, τα κάνω όλα καινούργια. Και μου λέει. Γράψε ότι αυτοί οι λόγοι είναι αξιόπιστοι και αληθινοί.

21-6 Και μου είπε: Έχει γίνει. Εγώ είμαι το Άλφα και το Ωμέγα, η αρχή και το τέλος. Εγώ σ' αυτόν που διψά θα δώσω από την πηγή του νερού της ζωής δωρεάν.

¹⁶⁷ Από το: «The Explanation of the Apocalypse by Venerable Beda», στη νέο-αγγλική υπό Edward Marshall.

21-7 ὁ νικῶν, ἔσται αὐτῷ ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ Θεὸς καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός.

21-8 τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις καὶ ἔβδελυγμένοις καὶ φονεῦσι καὶ πόρνοις καὶ φαρμακοῖς καὶ εἰδωλολάτραις καὶ πᾶσι τοῖς ψευδέσι τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ ἐν πυρὶ καὶ θείῳ, ὃ ἔστιν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος.

21-7 Αυτὸς που νικά θα κληρονομήσει αὐτά, καὶ θα εἶμαι σ' αὐτὸν Θεὸς καὶ αὐτὸς θα μου εἶναι υἱός.

21-8 Ἀλλὰ για τους δειλοὺς καὶ ἀπιστοὺς καὶ βδελυροὺς καὶ φονιάδες καὶ πόρνους καὶ μάγους καὶ εἰδωλολάτρες καὶ για ὅλους τους ψεύτες, τὸ μέρος τους θα εἶναι μέσα στη λίμνη που καίγεται με φωτιά καὶ θείαφι, τὸ ὁποῖο εἶναι ὁ θάνατος ὁ δεύτερος.

6.1. Ἡ ὄραση τῆς ανακαινισμένης Κτίσης, περιληπτικά.

«Και εἶδα καινούργιο ουρανὸ καὶ καινούργια γη». Ὁ στίχος αὐτὸς δεν μιλά για τὴν ἀνυπαρξία τῆς κτίσης ἀλλὰ **τον ανακαινισμό τῆς προς τὸ καλύτερο**, λένε οἱ Ἀνδρέας καὶ Ἀρέθας. Καὶ προσθέτουν: *Διότι βέβαια κάθε τι που παλιώνει, ὅταν ανακαινίζεται, δεν σημαίνει ὅτι ἀφανίζεται σὴν οὐσία του, ἀλλὰ φεύγουν ἀπὸ πάνω του τὸ γέραςμα καὶ οἱ ρυτίδες. Πρέπει να σημειώσουμε ὅτι για τὸν ουρανὸ καὶ τὴ γη λέει πως ἀπήλθον (ἐφυγαν), δηλ. δεν προχώρησαν προς τὸ μηδέν, ἀλλὰ κατὰ κάποιον τρόπο μετέβησαν (μετακινήθηκαν), καὶ ἀπέβαλαν ὅτι ἐγκατέλειψαν, ἐνῶ δέχθηκαν ἐκεῖνο προς τὸ ὁποῖο ἦλθαν. Καὶ ἐνῶ για τὸν ουρανὸ καὶ τὴ γη λέει ἀπήλθον, για τὴ θάλασσα λέει ὅτι δεν υπάρχει πλέον. Διότι τι χρειάζεται ἡ θάλασσα, ἀφοῦ δεν θα ἔχουν ἀνάγκη οἱ ἄνθρωποι να τὴν πλέουν ἢ να προμηθεύονται δι' αὐτῆς προϊόντα μακρινῶν χωρῶν; Καὶ βέβαια οἱ ἄνθρωποι δεν θα ἔχουν ἀνάγκη θαλασσινῆς ἢ ἄλλης σημερινῆς τροφῆς... Ἐκτός ἀπ' αὐτό, ἐπειδὴ ἡ θάλασσα σημαίνει τὸν **ταραχώδη καὶ πολυκύμαντο βίο**, λέγεται ὅτι δεν υπάρχει τότε, διότι οὔτε ἶχνος ταραχῆς ἢ φόβου δεν θα ἀπομείνει στους ἀγίους, λέει ὁ Ἀνδρέας. (Μαυρ. σελ. 277-278).*

Ἀν ἡ θάλασσα συμβολίζει πρὶν ἀπὸ τὴ Συντέλεια τὸν ταραχώδη βίο, ὅπως εἶπε ὁ ἅγιος Ἀνδρέας καὶ προηγουμένως ὁ Βέδας, τότε μετὰ τὴν ἀνακαίνιση τοῦ Σύμπαντος δεν εἶναι περιέργο να ὑπάρχει κάτι ἀντίστοιχο, ἀλλὰ πολὺ διαφορετικῶν χαρακτηριστικῶν. Καὶ πράγματι ὁ Ἰωάννης εἶπε στο 4ο κεφάλαιο: **«...καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνη, ὁμοία κρυστάλῳ».** **Δηλ. ἡ μέλλουσα ζωὴ** που δεν ἔχει διακυμάνσεις χαρᾶς - λύπης καὶ δεν κρύβει ἀμαρτωλά γεγονότα σε σκοτεινὰ βάθη γιατί εἶναι ὅλη φως, **μοιάζει σαν θάλασσα γυάλινη, ὁμοία (σε καθαρότητα) με κρύσταλλο.**

Ὁ ἅγιος Ἰππόλυτος λέει ὅτι ὁ πύρινος ποταμὸς, θα ἐξέλθει μετὰ θυμοῦ, κατακαίοντας ὄρη καὶ βουνὰ καὶ **τὴ θάλασσα θα ἀφανίσει**, καὶ τὸν αἰθέρα θα διαλύσει ἀπὸ τὴν πυράκτωση, σαν κερὶ.¹⁶⁸

6.2. Ἡ νέα ἀγία Ἰερουσαλήμ.

Με τὸ να βλέπει τὴν ἀγία πόλη Ἰερουσαλήμ «καινή», δείχνει τὸ ὄνομα τῆς ἀνακαίνισης, δηλ. τὸ γνῶρισμα τῆς μεταποίησης προς τὸ ωραιότερο, λέει ὁ Ἀνδρέας. Καὶ εἶναι ἀνάγκη, λέει ὁ Ἀρέθας, μπροστὰ στον ἀνακαινισμό των πάντων να ἐμφανισθεῖ καὶ ἡ Ἰερουσαλήμ καινή, κατεβαίνοντας ἀπὸ τὸν Οὐρανὸ, ἀπ' ὅπου κατεβαίνει καινοποιὸς ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός. Γι' αὐτό, λοιπόν, ἡ Ἰερουσαλήμ εἶναι καινούργια.

Εἶναι προφανές ὅτι ἡ παλιά Ἰερουσαλήμ που εἶχε τὰ ἅγια ὡς τύπους των ἐπουρανίων παρήλθε, ὅταν ὁ ἴδιος ὁ Κύριος **«ἔκλινεν οὐρανοὺς καὶ κατέβη»** (Ψαλμ. 17:10), σαρκωθεὶς ἐκ τῆς Ἀγίας Παρθένου. Αυτὸς, ὁ Χριστὸς γενόμενος ἀληθῆς Ἀρχιερεὺς, **«παρέδωσε τὸν εαυτὸν Του υπὲρ ἡμῶν προσφορά καὶ θυσία στον Θεό»** (Εφ. 5:2), ἐνῶ οἱ ἱερεῖς τῆς Νομικῆς λατρείας,

¹⁶⁸ Στο «Περὶ Συντελείας τοῦ Κόσμου»: «...καὶ πᾶσα φύσις καὶ γλῶσσα καὶ ἔθνος καὶ φυλὴ ἀναστήσονται “ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ” καὶ παραστήσονται ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς, ἐκδεχόμενοι τὴν τοῦ δικαίου καὶ φοβεροῦ κριτοῦ ἔλευσιν ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ ἀδιηγήτῳ. ὁ γὰρ πύρινος ποταμὸς ἐξερχόμενος μετὰ θυμοῦ ὡσπερ ἀγρία θάλασσα, καὶ κατακαύσει ὄρη καὶ βουνούς καὶ τὴν θάλασσαν ἀφανίσει καὶ τὸν αἰθέρα διαλύσει ἐκ τῆς πυρώσεως ὡσπερ κηρόν».

λέει ο Παύλος, **«υποδείγματι και σκιά (κατά απομίμηση και σκιωδώς) λατρεύουν τα επουράνια (πνευματικά)»**. Καθώς, συνεχίζει ο απόστολος, (έτσι) διατάχθηκε ο Μωϋσής που έμελλε να επιτελεί τη σκηνή (και εισήγαγε τα τυπικά της Νομικής λατρείας). Διότι, λέει, **«βλέπε, θα τα κάνεις όλα κατά τον τύπο που σου υποδείχθηκε στο όρος»**. (Εβρ. 8:5).

Ο Αβραάμ και οι προ Χριστού δίκαιοι, **ομολόγησαν ότι είναι ξένοι και παρεπίδημοι επί της γης**, λέει επίσης ο Παύλος, που σημαίνει ότι επεθύμησαν καλύτερη, ήτοι επουράνια διαμονή, **«γι' αυτό δεν ντρέπεται ο Θεός να ονομάζεται Θεός τους, επειδή τους ετοίμασε Πόλη (επουράνια)»**. (Εβρ. 11:13-16). Γι' αυτή την πόλη λέει ο Ιωάννης: **«Και την πόλη την αγία Ιερουσαλήμ, καινούργια την είδα να κατεβαίνει από τον Ουρανό, από τον Θεό, ετοιμασμένη σαν νύφη κοσμημένη για τον άντρα της»**. (Απ. 21:2).

Η επίγεια Ιερουσαλήμ φτιάχτηκε από τον πεσμένο στην αμαρτία άνθρωπο, τον παλαιό Αδάμ. Η νέα και αγία Ιερουσαλήμ από τον αναμάρτητο **νέο Αδάμ**, τον Κύριο Ιησού Χριστό. Έχει γραφεί, λέει ο απόστολος Παύλος, ότι **«έγινε ο πρώτος Αδάμ σε ψυχή ζώσα (αθάνατη), ο έσχατος Αδάμ σε πνεύμα που ζωοποιεί (δηλ. όχι μόνο ζει αλλά και δίνει ζωή)»**.

Ο πρώτος άνθρωπος έγινε εκ γης χοϊκός, ο δεύτερος άνθρωπος είναι ο Κύριος εξ Ουρανού». (Α Κορ. 15:45-47). Και, έτσι, **«ενώ είμασταν νεκροί από τα παραπτώματα, ο Θεός μας ζωοποίησε διά του Χριστού, για να είμαστε μαζί μ' Αυτόν, κατά χάριν σωσμένοι»**, λέει ακόμη ο Παύλος. Και προσθέτει εμφαντικότερα ότι **«(μας) συνήγειρε (συνανέστησε) και συνεκάθισε στα επουράνια μαζί με τον Ιησού Χριστό»**. (Εφ. 2:5-6).

Συνοπτικά, ο ιερός Χρυσόστομος λέει: **«Δούλος έγινε ο Δεσπότης αναλαμβάνοντας τη δική μας φύση, για να καταστήσει τους δούλους ελευθέρους. Έκλινε ουρανούς και κατέβη, ώστε να ανυψώσει στον Ουρανό τους κάτω διαμένοντες»**. (PG 51:103).

Είναι επομένως απαραίτητο οι ψυχές των σωζομένων να ανεβαίνουν στον Ουρανό,¹⁶⁹ από όπου θα έλθουν τον καιρό της Συντελείας να λάβουν, μετά την ανάσταση των σωμάτων, την αιώνια διαμονή τους. Και όπως, κατά τον απόστολο, η νυν Ιερουσαλήμ χαρακτηρίζει τους κατά σάρκα γεννηθέντες, η άνω Ιερουσαλήμ είναι **«καινή» και «αγία», διότι χαρακτηρίζει τους πνευματικά αναγεννηθέντες**. (Βλ. Γαλ. 4:21-31).

Και ο Βέδας σχολιάζει: **«Νέα Ιερουσαλήμ. Αυτή η πόλη λέγεται ότι «κατέβηκε από τον Ουρανό», γιατί ο Θεός την έφτιαξε με Ουράνια χάρη»**.

Ο πατριάρχης Άνθιμος μας υπενθυμίζει ότι «ο Κύριος, όταν κήρυξε στην Ιερουσαλήμ, έλεγε: **«Η βασιλεία των Ουρανών είναι εντός σας»**,¹⁷⁰ επειδή η βασιλεία του Θεού είναι οικητήριο (κατοικία) όσων πιστεύουν σ' Αυτόν, και σ' αυτήν είναι η απόλαυση της δόξας και λαμπρότητας Αυτού, και η αυτοψία του φωτός της θεότητός Του». (σελ. 196). Επομένως η πνευματική αναγέννηση, ως βασιλεία του Θεού μέσα μας, δεν έρχεται με κάποια εξωτερική παρατήρηση, αλλά έρχεται όταν οι πιστοί ενεργοποιήσουν μέσα τους τη χάρη του Θεού διά των Μυστηρίων της Εκκλησίας. Τότε, εφόσον τηρούν και τις εντολές του Χριστού, γίνονται **πολίτες της Καινής Ιερουσαλήμ** στην οποία κατοικούν μαζί με τον Χριστό και τους αγίους, και θα φανερωθούν εν δόξη, όταν και ο Κύριος φανερωθεί με τη θεϊκή του δόξα στο τέλος του κόσμου. Τη φανέρωση αυτή της Καινής Ιερουσαλήμ τονίζει η «μεγάλη φωνή» του Θεού στον Ιωάννη, χρησιμοποιώντας και ένα **άλλο τύπο των επουρανίων**, που αναφέραμε πριν, τη «σκηνή του Μαρτυρίου»: **«Ιδού η σκηνή του Θεού με τους ανθρώπους, και θα κατασκηνώσει μαζί τους, και αυτοί θα είναι λαός του και ο ίδιος ο Θεός θα είναι μαζί τους»**. (Αποκ. 21:3).

Και ο πατριάρχης Άνθιμος λέει σχετικά: **«Η σκηνή του Μαρτυρίου την οποία έπηξε ο Μωϋσής, ο άνθρωπος του Θεού, ήταν τύπος των επουρανίων, ως λέγει ο απόστολος**.

¹⁶⁹ Και όχι να κατεβαίνουν στον Άδη, όπως των αμαρτωλών.

¹⁷⁰ «Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν· οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, οὐδὲ ἐροῦσιν· ἰδοὺ ὧδε ἡ ἰδοὺ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν. (Λουκ. 17:20-21),

Οι δίκαιοι, λοιπόν, θα κατοικήσουν σ' αυτή την αχειροποίητη ουράνια Σκηνή, που ήταν το πρότυπο αυτής του Μωϋσή. Και θα γίνουν αυτοί μεν λαός του Θεού, αυτός δε Θεός αυτών, όπως είπε στις θείες Γραφές: «Θα κατοικήσω μέσα σ' αυτούς και θα περπατήσω, και θα είμαι Θεός τους και αυτοί θα είναι λαός Μου». (Β Κορ. 6:16). Διότι ο Θεός, αν και είναι παντοκράτωρ και δεσπότης, λέγεται όμως εξαιρετικότερα και **Θεός των δικαίων: «Εγώ είμαι ο Θεός Αβραάμ και Θεός Ισαάκ και Θεός Ιακώβ»**, όπως ο ίδιος λέει.¹⁷¹ Όταν, λοιπόν, οι δίκαιοι σκηνώσουν μαζί με τον Θεό, τότε θα απαλλαγούν από όλα τα δεινά και όλες τις θλίψεις που υπέφεραν στο βίο τους. Διότι τα «πρώτα απήλθον», προσθέτει. Δηλ. όλα όσα προηγουμένως τους έθλιβαν (όταν ζούσαν με το φθαρτό τους σώμα στη γη) έφυγαν, ακόμα και οι μνήμες τους.

Ο Αρέθας σημειώνει ότι, όπως λέει ο Ιωάννης, **η νέα Ιερουσαλήμ είναι ετοιμασμένη από τον Θεό**, διότι ποιος κατορθώνει μόνος του τη σωτηρία του, χωρίς τη βοήθεια του Θεού; (Μαυρ. σελ.279). Εδώ δεν πρόκειται μόνο για τη βοήθεια του Θεού κατόπιν προσευχής των πιστών, αλλά ευρύτερα για **το μυστήριο της «Θείας Οικονομίας»** με το οποίο ο Κύριος έχει τη φροντίδα όλης της Δημιουργίας και ιδιαίτερα της Εκκλησίας Του, καθώς **«μας εξέλεξε από καταβολής κόσμου, για να είμαστε άγιοι και άμωμοι ενώπιόν Του, με το να μας προορίσει να υιοθετηθούμε διά Ιησού Χριστού από Αυτόν»**, όπως λέει ο απόστολος. Διότι, προσθέτει, «κατά την ευδοκία Του μας γνώρισε το μυστήριο του θελήματός Του, κατά το οποίο **η Θεία οικονομία, με τη συμπλήρωση των καιρών (όταν ενσαρκώθηκε ο Υιός), ανακεφαλαιώνει τα πάντα εν Χριστώ (δηλ. ανανεώνει τα πάντα, με κεφαλή τον Χριστό)**, όσα είναι στον ουρανό (αγγέλους) και όσα είναι επί της γης (ανθρώπους)». (Βλ. Εφ. 1:4-11).

Η μελλοντική παραδείσια κατάσταση των αγίων, ονομάζεται εκτός από **νέα Ιερουσαλήμ, Σκηνή** του Θεού μετά των ανθρώπων, αλλά και ως **Νύμφη** που έχει ετοιμασθεί για τον γάμο της με τον Ουράνιο Νυμφίο, και είναι στολισμένη με κοσμήματα τις αρετές. Δηλ. με πολλούς τρόπους η Αποκάλυψη ανακεφαλαιώνει, κι αυτή, ως τελευταίο βιβλίο του κανόνας της Αγίας Γραφής, την προφητική και ευαγγελική διδασκαλία για την εν Χριστώ σωτηρία των ανθρώπων.

«Σ' εκείνο, τον μελλοντικό βίο, επειδή είναι άφθαρτος, θα έχει απομακρυνθεί η οδύνη, η λύπη και ο στεναγμός» (Ησ. 35:10), λέει ο Αρέθας. «Διότι ο χορηγός της αεννάου χαράς, ο Χριστός, θα δωρήσει σε όλους τους αγίους την όραση της αλήκτου ευφροσύνης», προσθέτει ο άγιος Ανδρέας. (Μαυρ. σελ.279). Τότε **όλοι οι άγιοι θα είναι Θεόπτες**, ευφραϊνόμενοι από την όραση του Θεού,¹⁷² της πηγής όλων των αγαθών.

Πρέπει να τονισθεί εδώ ότι, για τους Χριστιανούς, «σωτηρία» σημαίνει να σωθεί καθαρή και ανόθευτη (από αμαρτίες και αιρέσεις) η εικόνα του Θεού στον άνθρωπο, όπως σωζόταν στον προπρωτικό Αδάμ. Αυτό πλέον κατορθώνεται μόνο διά των Μυστηρίων της Εκκλησίας, ως δώρου Χριστού, και της τήρησης (όλων) των εντολών Του: **«Ο πιστεύσας και βαπτισθείς θα σωθεί, ο δε απιστήσας θα κατακριθεί»**. (Μάρ. 16:16). Και **«εκείνος που έχει τις εντολές μου και τις τηρεί, εκείνος είναι που Με αγαπά»**. (Ιω. 14:21). Συνεπώς, απαιτείται το άγιο Βάπτισμα και Χρίσμα για να αναγεννηθεί κάποιος και να μπορεί να «σωθεί», και να βλέπει τον Θεό. Διότι λέει ο άγιος Συμεών ο νέος Θεολόγος, **κανείς (στο βίο αυτό) δεν γνώρισε τον πατέρα του πριν να γεννηθεί! Και ουδείς των ανθρώπων θα δει τον Θεό, αν προηγουμένως δεν γεννηθεί εξ Αυτού.**¹⁷³ Άρα, **θεολογικά υπάρχει διαφορά στην έννοια**

¹⁷¹ (Εξ. 3:6 και Ματθ. 22:32) Σελ. 197, της ερμηνείας εις την ιεράν Αποκάλυψιν του πατρ. Ανθίμου Ιεροσολύμων.

¹⁷² Βλέπουν τις άκτιστες ενέργειες της Θεότητας, αλλά **δεν βλέπουν την ουσία του Θεού οι άγιοι**, γιατί αυτή είναι απερίγραφη, πέρα από κάθε είδος και έννοια του κτιστού κόσμου, του τωρινού αλλά και του μελλοντικού. Γι' αυτήν ο Θεολόγος Ιωάννης λέει στο ευαγγέλιό του: **«Κανείς ποτέ δεν είδε τον Θεό· ο Μονογενής Υιός, που είναι μέσα στην αγκαλιά του Πατέρα, εκείνος μας το εξήγησε, (διά του Αρνίου - Χριστού)»**. (Ιω. 1:18).

¹⁷³ «...Εί οὖν οὐκ ἐγεννήθης ἐκ τοῦ Θεοῦ σύ, οὐδέ τέκνον ὑπάρχεις αὐτοῦ δηλονότι, οὐδέ προλαβὼν ἐδέξω αὐτόν, οὐδέ ἔλαβες αὐτόν ἐν σεαυτῷ, καὶ διὰ τοῦτο οὔτε ἐξουσίαν σοι δέδωκεν οὔτε δύνασαι τέκνον γενέσθαι Θεοῦ· τέκνον δέ Θεοῦ μὴ γενόμενος, πῶς ἄρα τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς θεάσῃ Θεόν καὶ Πατέρα σου; **Οὐδείς πρό τοῦ γεννηθῆναι τὸν ἑαυτοῦ πατέρα ποτέ τεθέαται, καὶ οὐδείς ἀνθρώπων τὸν Θεὸν ὄψεται, ἐὰν μὴ πρότερον ἐξ αὐτοῦ**

της σωτηρίας από αυτήν της αποφυγής της Κόλασης. Ο Ιωάννης δεν προσμετρά στην Ουράνια Πόλη τους αβάπτιστους αν και δεν είναι άξιοι κολάσεως, γιατί φύλαξαν τη συνείδησή τους χωρίς να έχουν ακούσει ευαγγελικό κήρυγμα. Στην Ουράνια Πόλη προσμετράει τους σωσμένους, που θα βλέπουν τον Θεό πρόσωπο προς πρόσωπο. Οι (μετά Χριστόν) αβάπτιστοι, επειδή δεν γνώρισαν από αυτή τη ζωή τον Χριστό, δεν θα τον γνωρίσουν ποτέ, κατά τον άγιο Συμεών τον νέο Θεολόγο. Αυτοί θα απολαύσουν κάποια παραδείσια αγαθά, αλλά δεν θα έχουν όραση του Θεού, δηλ. δεν θα γνωρίσουν την πηγή της ευφροσύνης τους.

Στο όραμα της Δευτέρας Παρουσίας ο άγιος Νήφων Κωνσταντιανής παρατηρεί: «Μετά (τους αγίους) μπήκε πολύ πλήθος ειδωλολατρών, που δεν γνώρισαν τον νόμο του Χριστού, αλλά εκ φύσεως τον τήρησαν υπακούοντας στη συνείδησή τους. Πολλοί έλαμπαν σαν ήλιοι απ' την αγνότητα και την καθαρότητά τους. Και ο Κύριος τους χάρισε τον παράδεισο και φαιδρά στεφάνια πλεγμένα με ρόδα και κρίνα. **Επειδή όμως είχαν στερηθεί το άγιο βάπτισμα, ήταν (σαν) τυφλοί. Δεν έβλεπαν καθόλου τη δόξα του Θεού.** Γιατί το άγιο βάπτισμα είναι φως και μάτι της ψυχής. Γι' αυτό όποιος δεν το λάβει κι αν άπειρα καλά εργασθεί, κληρονομεί βέβαια την παραδείσια άνεση και κάτι δοκιμάζει από την ευωδία και τη γλυκύτητά της, αλλά δεν βλέπει τίποτε (από τη δόξα του Θεού)». ¹⁷⁴

6.3. Αληθινοί οι λόγοι του Θεού, οι νικητές κληρονόμοι και οι καταδικαστέοι στο πυρ

Οι λόγοι είναι πιστοί και αληθινοί, γιατί προέρχονται απ' αυτόν που είναι η Αλήθεια, λένε οι Ανδρέας και Αρέθας. Και δεν διατυπώνονται με σύμβολα, αλλά γνωρίζονται στην πραγματικότητα, λέει ο Ανδρέας. Είναι, προσθέτει ο Αρέθας, σαν να λέει ο Χριστός στον Ιωάννη: Μη νομίζεις επειδή είναι μεγάλα (σπουδαία) αυτά που κοινοποιούνται πως θα αλλοιωθούν, ή πως από (δήθεν) υπερβολική φαντασία θα πέσουν σε ψεύδος κατά την εφαρμογή τους όσα σου λέγονται... (Μαυρ. σελ.280). «Οι λόγοι τους οποίους είπε μέχρι εδώ η Αποκάλυψη είναι πιστοί και αληθινοί, είναι αξιόπιστοι και θα πραγματοποιηθούν», λέει και ο π. Ιωήλ Γιαννακόπουλος. Και προσθέτει: «Για να δηλώσει ο Θεός το βέβαιον της εκπλήρωσης αυτών, διατάζει τον συγγραφέα να γράψει ότι οι λόγοι είναι αξιόπιστοι και θα πραγματοποιηθούν. Για να κορυφωθεί όμως η βεβαιότητα των λόγων τούτων, δηλώνεται ότι «**Γέγονε**» (στίχ.6),... σε χρόνο παρακείμενο, για να δηλωθεί και πάλι ότι το μέλλον των προφητευομένων είναι παρόν για τον Θεό, και επομένως το βέβαιο της πραγματοποίησής των. (σελ. 220).

Ο π. Χαράλαμπος Βασιλόπουλος παρατηρεί ότι: «Βλέπουμε εδώ μια θαυμάσια αντιστοιχία του τέλους (των κανονικών βιβλίων) της Αγίας Γραφής με την αρχή της. Βλέπουμε δηλ. ότι ενώ η Παλαιά Διαθήκη αρχίζει με τη Δημιουργία του Ουρανού και της Γης, η Καινή Διαθήκη τελειώνει με τη Δημιουργία «καινού Ουρανού και καινής Γης». ¹⁷⁵ Γι' αυτό και «ο καθισμένος πάνω στο θρόνο» είπε, «ιδού, τα κάνω όλα καινούργια», προσθέτοντας: «**Εγώ είμαι το Άλφα και το Ωμέγα, η αρχή και το τέλος**» (Αποκ. 21:6), δηλ. Εγώ έκανα αρχικά τη Δημιουργία ¹⁷⁶ και Εγώ την τελειοποίησα και θα τη φροντίζω στην ατελείωτη αιωνιότητα. Λένε επίσης οι Ανδρέας και Αρέθας: «Αρχή και τέλος είναι ο Χριστός, που προσθέτει το Α και το Ω για τον εαυτό Του, γιατί είναι πρώτος για την θεότητα και έσχατος για την ανθρωπότητα (την ανθρώπινη φύση Του).

γεννηθῆ. Διά τοῦτο καί ὁ Κύριος ἔλεγεν· “Ἐάν μή τις γεννηθῆ ἄνωθεν, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τήν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν”... (Αγίου Συμεών Νέου Θεολόγου Έργα, τόμος Β, Λόγος 9ος).

¹⁷⁴ Το όραμα της Δευτέρας Παρουσίας του αγίου Νήφωνος: https://www.imdle0.gr/diaf/2018/orama_agNefwn.pdf

¹⁷⁵ «Η Αποκάλυψη εξηγημένη», στο κεφ. «Τα πέραν του κόσμου τούτου», σελ. 175 του αντιστοίχου τεύχους.

¹⁷⁶ Διότι «στην αρχή ήταν ο Λόγος, και ο Λόγος ήταν προς τον Θεό, και Θεός ήταν ο Λόγος» (Ιω. 1:1), δηλ. στην αρχή της Δημιουργίας, ήταν (ήδη) ο προαιώνιος Λόγος, το 2ο πρόσωπο της Αγίας Τριάδος, «**διά του οποίου τα πάντα εγένοντο**» (Ιω. 1:3). Ομοίως λέει ο Μωϋσής: «**Στην αρχή έκανε ο Θεός τον Ουρανό και τη Γη**» (Γεν. 1:1). Και τονίζει ο ευαγγελιστής: «**χωρίς Αυτόν δεν έγινε το οτιδήποτε από όσα έγιναν**» (Ιω. 1:3). Άρα, αυτός, ο Θεός Λόγος, ο οποίος προσέλαβε στο πρόσωπό Του και την ανθρώπινη φύση με τη γέννηση του Κυρίου Ιησού, είναι ο Δημιουργός και τελειωτής των πάντων, που ανακεφαλαιώνει τα λογικά όντα εν Χριστώ, είναι το Α και το Ω.

Επίσης λέγεται και αλλιώς να είναι το Α και το Ω ο Χριστός, γιατί απλώνει την πρόνοιά Του από το πρώτο Του δημιουργήμα, δηλ. τους ασωμάτους αγγέλους, μέχρι τους τελευταίους, τους ανθρώπους». (Μαυρ. σελ.280). **«Καίτοι, των έργων από καταβολής κόσμου γεννηθέντων».** Δηλ. εμείς βλέπομε σταδιακά την πρόνοια του Θεού σε αγγέλους και ανθρώπους, αλλά για τον Θεό τα έργα έχουν ήδη γίνει από τη δημιουργία του κόσμου. (Εβρ. 4:3). Και η βασιλεία, λέει ο Κύριος, έχει ετοιμασθεί για τους δικαίους από καταβολής κόσμου (Μαθ. 25:34), ενώ ο ίδιος αγαπήθηκε σαν άνθρωπος από τον Πατέρα, ο οποίος επέλεξε και τους πιστούς Χριστιανούς για να είναι ενώπιόν Του άγιοι, προ καταβολής κόσμου.¹⁷⁷

Η ερμηνεία του Αιδέσιμου Μπηντ (Βέδα) για το **«Γράψε...»**, είναι ότι **«αυτά τα πράγματα πρέπει να τα πιστεύει κανείς, όχι να τα εξηγεί, ειδικά επειδή λέει «γέγονεν», δηλ. ότι έχουν γίνει σε παρελθόντα χρόνο, για να μην αφήσει κανένα να διακατέχεται από αμφιβολία για το μέλλον».** Και για το **«Εγώ το Α και το Ω»:** **«Όπως μαρτύρησε στην αρχή του βιβλίου ότι ήταν Αυτός (ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος), έτσι έπρεπε να επαναληφθεί για τρίτη φορά, ότι «ούτε πριν από αυτόν», όπως λέει ο Ησαΐας, «ούτε μετά από Αυτόν» δεν έπρεπε να πιστεύεται ότι θα είναι άλλος (Θεός εξουσιαστής). Και επειδή ο λόγος είναι για το τέλος του κόσμου, πρέπει να γίνει κατανοητός ως τελειωτής της εποχής ο Ίδιος που ονομάζεται Δημιουργός».** Περισσότερα για το «Εγώ το Α και το Ω» στο 22ο κεφάλαιο, στίχο 13.

«Σ' αυτόν που διψά τη δικαιοσύνη ο Χριστός έδωσε την υπόσχεση να του δώσει τη χάρη του ζωοποιού Πνεύματος, την οποία στα Ευαγγέλια υποσχέθηκε να δώσει σ' όσους πιστεύουν σ' Αυτόν», λέει ο Ανδρέας. **«Και αλλού ο Χριστός μακαρίζει όσους πεινούν και διψούν τη δικαιοσύνη, όταν λέει: «Μακάριοι οι πεινώντες και διψώντες την δικαιοσύνην, διότι αυτοί θα χορτάσουν».** (Μαθ. 5:6). Θα ξεδιψάσουν πίνοντας από την πηγή που αναβλύζει ύδωρ ζωής και η πηγή αυτή δεν είναι άλλη παρά ο Χριστός», λέει ο Αρέθας.

Η σωτηρία είναι δώρο Χριστού. Διά της ενανθρώπισης του Υιού ανανεώθηκε η ανθρώπινη φύση, και διά των παραδοθέντων από τον Χριστό στην Εκκλησία Μυστηρίων σώζεται κάθε πιστός. Ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός λέει ότι ο Θεός είναι **«και αντιλήπτωρ της σωτηρίας», κατά τον ψαλμό (88:27), καθώς σαρκώθηκε (ο Υιός), και ανακαινίζει στον εαυτό Του τη φύση μας και ανεβάζει την εικόνα (του Θεού στην ψυχή) προς το «αρχαίον κάλλος» και φέρει ο Ίδιος τα κοινά χαρακτηριστικά του ανθρώπου.**¹⁷⁸ Ακόμη, κι όσοι στερήθηκαν το άγιο βάπτισμα γιατί δεν υπήρξε κήρυγμα σ' αυτούς (και όχι γιατί το αρνήθηκαν) και θα απολαύσουν από τα αγαθά του μέλλοντος αιώνος χωρίς να βλέπουν τη δόξα του Θεού, όπως ειπώθηκε πριν, και αυτοί διά του Χριστού, του συμφιλιωτού Θεού και ανθρώπων θα μπουν στον Παράδεισο. Απόδειξη είναι ότι προ Χριστού κανείς δίκαιος δεν μπορούσε να σωθεί. Όλοι περίμεναν την κάθοδο του Χριστού στον Άδη για την απελευθέρωσή τους. **«Ζητήσατε να μάθετε, ότι εις τούς πέντε και ήμισυ χιλιάδες χρόνους (δηλ. προ Χριστού) όλοι όσοι απέθνησκον επήγαινον εις την κόλασιν (Άδη),»** δίδασκε ο άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός.¹⁷⁹

Κατά ένα άλλο τρόπο, λένε οι Ανδρέας και Αρέθας, το «δωρεάν», όταν λέει ο Κύριος **«Εγώ σ' αυτόν που διψά θα δώσω από την πηγή του νερού της ζωής δωρεάν»,** σημαίνει αυτό που είπε ο Παύλος: **«Δεν είναι άξια τα παθήματα του παρόντος καιρού προς τη μέλλουσα δόξα που θα μας αποκαλυφθεί».** (Ρωμ. 8:18).

¹⁷⁷ Βλ. (Ιω. 17:24). «Πάτερ, ους δέδωκας μοι, θέλω ίνα όπου ειμί εγώ κακείνοι ώσι μετ' εμού, ίνα θεωρώσι την δόξαν την εμήν ην δέδωκας μοι, **ότι ηγάπησας με προ καταβολής κόσμου».** Το «ην δέδωκός μοι», φανερώνει ότι πρόκειται για τον υιό σαν άνθρωπο, διότι ο Υιός ως Θεός δεν έχει δοτή τη δόξα. Και: (Εφ. 1:4). «καθώς και εξελέξατο ημάς εν αυτώ **προ καταβολής κόσμου** είναι ημάς αγίους και αμώμους κατενώπιον αυτού»...

¹⁷⁸ «Πατήρ μου εϊ σύ, Θεός μου, και αντιλήπτωρ τής σωτηρίας μου. Πατήρ μὲν ὡς Θεοῦ καὶ Υἱοῦ πρὸ αἰώνων, καὶ τής οὐσίας ἐκλάμπαντος τοῦ γεννήτορος· **Θεὸς δὲ καὶ ἀντιλήπτωρ τής σωτηρίας, ὡς σαρκωθέντος,** καὶ τὴν ἡμετέραν ἐν ἑαυτῷ φύσιν ἀνακαινίζοντος, καὶ πρὸς τὸ ἀρχαῖον κάλλος ἀναβιβάζοντος τής εἰκόνας, καὶ τὸ κοινὸν φέροντος ἐν ἑαυτῷ τής ἀνθρωπότητος πρόσωπον». (Ομιλία στη Μεταμόρφωση του Κυρίου. PG 96:564).

¹⁷⁹ Α Διδαχή, σελ. 9. <https://www.imdleio.gr/diaf/2019/agKosmas-did1.pdf> (Βιβλίο μακ. μητρ. Φλωρίνης Αυγουστίνου).

Το «**δωρεάν**», όμως, δηλώνει κυρίως ότι **η σωτηρία είναι δώρο Χριστού**, όπως είπαμε πριν. Διότι «**πηγή του ύδατος ζωής**» είναι το Πανάγιο Πνεύμα του οποίου η πληρότητα της χάρης (=δωρεάς), διά της οποίας τελούνται τα άγια Μυστήρια, ήρθε στον κόσμο διά του Χριστού. (Ιω. 15:26). Αν ο Κύριος Ιησούς δεν απερχόταν (με Σταυρικό θάνατο, Ανάσταση και Ανάληψη), δεν επρόκειτο να έρθει το Άγιον Πνεύμα, όπως έλεγε στους Μαθητές Του: **«Συμφέρει σε σας να απέλθω Εγώ. Διότι εάν Εγώ δεν απέλθω, ο Παράκλητος (το Άγιον Πνεύμα) δεν πρόκειται να έλθει προς εσάς· Εάν όμως πορευθώ (στον Ουρανό), θα Τον πέμψω προς εσάς»**. (Ιω. 16:7). Τα έργα που κάνουν οι πιστοί θεωρούνται **έργα πίστεως**, δεν είναι από μόνα τους σωτήρια.¹⁸⁰

Όποιος νικάει στον πόλεμο προς τους αόρατους δαίμονες, αυτός θα απολαύσει αυτά τα αγαθά, δηλ. θα γίνει υιός Θεού και θα εντριφά στα πνευματικά αγαθά, λέει ο άγιος Ανδρέας Καισαρείας. (Μαυρ. σελ.280-1). Διότι, κατά τον απόστολο Παύλο, **«δεν είναι η πάλη μας προς αίμα και σάρκα, αλλά προς τις αρχές, προς τις εξουσίες, προς τους κοσμοκράτορες¹⁸¹ του σκότους αυτού του αιώνας, προς τα πνευματικά (τάγματα) της πονηρίας στα επουράνια (δηλ. στον αέρα)»**. Είναι πολύ το πλήθος τους και δεν είναι καθόλου μακριά μας, εξηγεί ο Μέγας Αθανάσιος στο βίο του Αγίου Αντωνίου - PG 26:876). (Εφ. 6:12). Επομένως χρειάζεται **ανδρεία ψυχής** για να παλέψει κάποιος εναντίον τους. Γι' αυτό, λέει ο Ανδρέας, **μαζί με εκείνους που εδώ λέγεται ότι θα τιμωρηθούν, αναφέρει και τους δειλούς και ανανδρους στην πάλη τους κατά του διαβόλου, ότι θα καταδικασθούν στον δεύτερο θάνατο**. (Μαυρ. σελ.281).

Ο δεύτερος θάνατος, η αιώνια κατοικία όσων ο σωματικός (ή πρώτος) θάνατος βρήκε αμετανόητους θα είναι η διαφόρων ειδών, ανάλογη προς τις αμαρτίες, κόλαση.¹⁸² Γενικά, όπως προτιμάει να λέει ο Ιωάννης, θα είναι **μέσα στη φωτιά και το θειάφι (=θείον)**, γιατί έτσι γίνεται συνοπτικά κατανοητή η δίκαιη ανταπόδοση για τη **φωτιά των παθών και τις ύβρεις προς τον αληθινό Θεό** από τους αμαρτωλούς, στον πρόσκαιρο αυτό βίο. **Ωστε προτρεπόμεθα, με τον πόθο της αιώνιας δόξας ή και με τον φόβο της ατελείωτης ντροπής, όσο είναι καιρός, να εργασθούμε το αγαθό**, λέει ο Ανδρέας. (Μαυρ. σελ.281).

Συνέχεια στο ΚΑ (21ο) κεφάλαιο.

21-9 Καὶ ἦλθεν εἰς τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἔχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας τὰς γεμούσας τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ λέγων· δεῦρο δεῖξω σοὶ τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου.

21-10 καὶ ἀπήνεγκέ με ἐν πνεύματι ἐπ' ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέ μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ,

21-11 ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ· ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὁμοίος λίθῳ τιμιωτάτῳ ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι·

21-12 ἔχουσα τείχος μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς

Στη δημοτική:

(Τα κύρια χαρακτηριστικά της νέας Ιερουσαλήμ)

21-9 Και ήρθε ένας από τους επτά αγγέλους που είχαν τις επτά φιάλες, που ήταν γεμάτες με τις επτά πληγές τις έσχατες, και μίλησε μαζί μου λέγοντας. Έλα, θα σου δείξω τη νύφη, τη γυναίκα του Αρνίου.

21-10 Και με μετέφερε με πνευματικό τρόπο πάνω σε όρος μεγάλο και ψηλό, και μου έδειξε την πόλη, την Αγία Ιερουσαλήμ, να κατεβαίνει από τον ουρανό, από το Θεό,

21-11 έχοντας την δόξα του Θεού. Ο φωτιστής της είναι σαν τον πολυτιμότερο λίθο ίασπη που ακτινοβολεί με κρυσταλλικές ανταύγιες.

21-12 Έχει τείχος μεγάλο και ψηλό, έχει δώδεκα πυλώνες (μεγάλους στύλους με ενσωματωμένες

¹⁸⁰ Διότι έχει γραφεί λέει ο Παύλος: «Ο δε δίκαιος εκ πίστεως ζήσεται» (Ρωμ. 1:17). Και επίσης: «Δικαιούμενοι δωρεάν τη αυτού χάριτι δια της απολυτρώσεως της εν Χριστώ Ιησού. (Ρωμ.3:24). Και: «Λογίζόμεθα ουν πίστει δικαιούσθαι άνθρωπον, χωρίς έργων νόμου. (Ρωμ. 3:28).

¹⁸¹ **Αρχές, εξουσίες** κλπ είναι ονόματα αγγελικών ταγμάτων που είχαν πριν ξεπέσουν οι δαίμονες. Αλλά όταν, λόγω της πονηρίας τους ξέπεσαν, έχουν και τώρα τις προσηγορίες (ονομασίες) αυτές, λέει ο Θεοδώρητος, «εις έλεγχον της βδελυρίας των». (Ερμηνεία στις 14 επιστολές του απ. Παύλου, PG 82:553).

¹⁸² Το είδαμε και από τον άγιο Εφραίμ, υποσ. 156, σελ. 48.

φυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἃ ἔστιν ὀνόματα τῶν δώδεκα φυλῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.

21-13 ἀπ' ἀνατολῶν φυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ βορρᾶ φυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ νότου φυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν φυλῶνες τρεῖς.

21-14 καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐπ' αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου.

πύλες) καὶ πάνω στους δώδεκα φυλῶνες δώδεκα ἀγγέλους, καὶ ὀνόματα εἶναι γραμμένα πάνω στους φυλῶνες, που εἶναι τὰ ὀνόματα τῶν δώδεκα φυλῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.

21-13 Ἀπὸ τῆς μεριάς τῆς ἀνατολῆς τρεῖς φυλῶνες, καὶ ἀπὸ βορρᾶ τρεῖς φυλῶνες, καὶ ἀπὸ νότου τρεῖς φυλῶνες, καὶ ἀπὸ δυτικά τρεῖς φυλῶνες.

21-14 Καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχει δώδεκα θεμελίους λίθους, καὶ πάνω τους τὰ δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ Ἀρνίου.

7.1. Ὁραση με τὴ βοήθεια τοῦ ἀγγέλου, καὶ φωτισμός τῆς Νέας Ἱερουσαλήμ

Δεν ἦταν κακοὶ οἱ ἀγγελοὶ που εἶδαμε νὰ ἀδειάζουν τὶς φιάλες με τὶς τελευταίες, πρὶν τὴ 2α Παρουσία, φοβερὲς πληγές, που ἐπληξάν τὴν ἀνθρωπότητα. Οἱ Ἀνδρέας καὶ Ἀρέθας λένε σχετικά: *Με τὰ αναφερόμενα ἐδῶ δείχνει ὅτι οἱ ἀγγελοὶ δεν φέρνουν μόνο πληγές κακώσεως, ἀλλὰ εἶναι καὶ ἰατροί, που ἄλλοτε ἐγχειρίζοντας κόβουν καὶ ἄλλοτε αλείφουν ἀπαλὰ φάρμακα. Ὁ ἀγγελὸς που τότε ἔφερε πληγὴ σ' ἐκείνους που τὸ ἀξίζαν, τώρα δείχνει τὴ μακαριότητα τῆς Ἐκκλησίας στὸν ἅγιο (εὐαγγελιστὴ Ἰωάννη).* (Μαυρ. σελ.281). Ὁ ἀγγελὸς αὐτὸς εἶναι ἀπὸ τοὺς ἐπτὰ γιὰ τοὺς ὁποίους εἶπε ὁ Ἰωάννης: **«Καὶ εἶδα ἄλλο σημεῖο στὸν οὐρανό, μεγάλο καὶ θαυμαστό. Ἐπτὰ ἀγγέλους νὰ ἔχουν ἐπτὰ πληγές, τὶς ἐσχάτες, γιὰτί με αὐτὲς συντελέσθηκε ὁ θυμὸς τοῦ Θεοῦ».** (Ἀποκ. 15:1). Στὸ 17ο κεφάλαιο, στίχο 1, γράφεται ὅτι ἓνας ἐκ τῶν ἐπτὰ αὐτῶν ἀγγέλων προσφέρθηκε νὰ δείξει στὸν Ἰωάννη τὴν «πόρνη τὴ μεγάλη»: **«Ἦρθε ἓνας ἀπὸ τοὺς ἐπτὰ ἀγγέλους που εἶχαν τὶς ἐπτὰ φιάλες (με τὶς ἐσχάτες πληγές) καὶ μίλησε μαζί μου λέγοντας. Ἐλα, νὰ σου δείξω τὴν καταδίκη τῆς πόρνης τῆς μεγάλης»...**

Ὁ ἀγγελὸς, ὁ ὁποῖος εἶχε ἀναγγεῖλει τὴν καταστροφὴ τῆς Βαβυλώνας διὰ τῶν ἐσχάτων πληγῶν, **ὁ ἴδιος ἀγγελὸς ἀναγγεῖλει τὴν (ολόφωτη) νέα Ἱερουσαλήμ, γιὰ νὰ τονιστεῖ κατὰ τὸν πιο θαυμάσιο τρόπο ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς ἄνω Ἱερουσαλήμ, (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴ ζοφερὴ εἰκόνα τῆς Βαβυλώνας),** λέει ὁ π. Ἰωὴλ Γιαννακόπουλος. (βλ. σελ. 223).

Δεν ἀνέβηκε σὲ κάποιο βουνό τῆς γῆς ὁ Ἰωάννης, γιὰτί τὸ ὄραμα ἀφορᾷ τὴ νέα κτίσις. Καὶ τίποτα «υψηλότερο» ἐκτὸς τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ δεν ὑπάρχει ἀπὸ αὐτὴν. Γιὰ νὰ βλέπει ὁ Ἰωάννης τὴν Ἐκκλησία σὲ ὅλο τὸ μέγεθός της, πράγμα φοβερό, λαμβάνει με τὴ μεσολάβηση τοῦ ἀγγέλου τὴ δύναμη νὰ τὴν παρατηρεῖ σαν με τὰ μάτια τοῦ Χριστοῦ, ἀπὸ «υψηλά». *Τὸν μετέφερε ἐν πνεύματι (με πνευματικὸ τρόπο), διότι χωρὶς τὴν πνευματικὴ χάρη δεν ὑψώθηκε κανεὶς ἀνθρώπινος νους γιὰ νὰ βρεθεῖ στὴ μεγάλη σοφία τῆς δόξας τῶν ἁγίων,* λέει ὁ Ἀνδρέας. Διότι οἱ ἅγιοι μποροῦν με τὴ χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος νὰ ὑψώνονται πνευματικὰ καὶ νὰ βλέπουν ἀκόμη καὶ ἀρρητὰ μυστήρια, ὅπως ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Οἱ ἅγιοι εἶναι ὄρη ὑψηλά. **Διότι σ' αὐτοὺς δεν ὑπάρχει τίποτε τὸ χαμηλό καὶ τιποτένιο,**... λέει ὁ Ἀρέθας. (Μαυρ. σελ.282). Ἀλλὰ ἀγιότερος ὅλων, Ἅγιος ἁγίων καὶ πηγὴ ἀγιότητος εἶναι ὁ Χριστός.

Ὁ Ἰωάννης βλέπει σὲ ὄραμα τὴ μελλοντικὴ δόξα τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ὀνομάζεται Γυναίκα καὶ Νύμφη τοῦ Ἀρνίου. **«Καὶ ἦρθε ἓνας ἀπὸ τοὺς ἐπτὰ ἀγγέλους που εἶχαν τὶς ἐπτὰ φιάλες».** Ἐδῶ φανερώνεται ὅτι ὁ ἀγγελὸς αὐτὸς δεν εἶχε ἀκόμη ἀδειάσει τὴ φιάλη του, ἀλλὰ τὴν «εἶχε» ὅταν μιλοῦσε στὸν Ἰωάννη. Καὶ με τὸν τρόπο αὐτὸ δηλώνεται ὅτι τὰ προφητευόμενα στὴν Ἀποκάλυψη εἶναι ἀληθινὰ καὶ σίγουρα. *Ὅπως ἀκριβῶς ὅταν κοιμήθηκε ὁ Ἀδὰμ πλάσθηκε ἡ γυναίκα με τὴν ἀφαίρεση τῆς πλευράς του, ἔτσι καὶ στὸν Χριστό, ὅταν με τὴ θέλησή Του, με τὸν θάνατο στὸν Σταυρό «κοιμήθηκε», συστήθηκε ἡ Ἐκκλησία, ...καὶ ἔτσι ἐνωθήκαμε με τὸν Χριστό,* λένε οἱ Ἀνδρέας καὶ Ἀρέθας. (Μαυρ. σελ.282).

Ο Ιωάννης λέει: **«μου έδειξε την πόλη, την Αγία Ιερουσαλήμ, να κατεβαίνει από τον ουρανό, από τον Θεό»**. Δεν πρόκειται για τοπική κατάβαση της Ιερουσαλήμ από τον Ουρανό, αλλά ότι τα θεία και υψηλά δόγματα του Θεού και τα απόκρυφα, συγκαταβατικά αποκαλύφθηκαν στους αξίους, λέει ο Αρέθας. (Μαυρ. σελ.282). Το «κατεβαίνει» σημαίνει κίνηση σε εξέλιξη, δεν βλέπει δηλ. ο Ιωάννης μια στατική εικόνα της Πόλης. Έτσι, δηλώνεται με την κατάβαση και η σταδιακή συμπλήρωση των μελών της θριαμβεύουσας Εκκλησίας, των οποίων η θέση στον Ουρανό εφυλάσσετο (με την πρόνοια του Θεού, ο οποίος τους εξέλεξε από καταβολής κόσμου) μέχρι να έρθει η ώρα της ολοκλήρωσης των αγώνων τους στη γη. Όταν έρθει με δόξα ο Χριστός κατά τη 2α Παρουσία Του, τότε τα τελευταία εναπομείναντα μέλη της Εκκλησίας στη γη, θα ενωθούν με αυτά της επουρανίου, που περιλαμβάνει και τους αγγέλους, σε μια ενότητα με τον Κύριο, σε εκπλήρωση της αρχιερατικής Του ευχής προς τον Πατέρα: **«Και Εγώ την δόξα που μου έδωσες την έδωσα σ' αυτούς, για να είναι ένα καθώς Εμείς είμεθα ένα. Εγώ σ' αυτούς και Εσύ σε Εμένα, για να γίνει τέλεια η ένωση»**. (Ιω. 17:22-23). Επομένως η δόξα, δηλ. η λαμπρότητα της Εκκλησίας, οφείλεται στον Κύριο, που είναι ο φωστήρας της, δηλ. η πηγή του φωτισμού της.

Ο φωστήρ της Εκκλησίας είναι ο Χριστός, λέει ο Ανδρέας. Και προσθέτει: Ο φωστήρας αυτός λάμπει όπως ο πολύτιμος λίθος ο ίασπις, που κρυσταλλίζει (δηλ. αφήνει κρυσταλλίζουσες ανταύγειες) και έχει χρώμα πρασινωπό (βλ. Αποκ. 4:3), και η παρομοίωση αυτή γίνεται γιατί είναι αειθαλής (αιώνια αναλλοίωτος) και δωρίζει ζωή και καθαρός. Αν άλλοι του δίνουν άλλα ονόματα και τον σκιαγραφούν διαφορετικά, αυτό συμβαίνει γιατί οι ποικίλες ευεργεσίες Του προς εμάς δεν μπορούν να περιγραφούν από ένα παράδειγμα (των ενεργειών Του). (Μαυρ. σελ.282).

Μερικοί ερμηνευτές της Αποκαλύψεως με τη λαμπρότητα της Αγίας Πόλεως θεωρούν ότι συμβολίζεται η μαρτυρία, η διδασκαλία και τα μυστήρια της Εκκλησίας, καθώς και οι αρετές των αγίων, λέει ο π. Χαράλαμπος Βασιλόπουλος, επειδή ο Κύριος Ιησούς Χριστός είναι ο Ήλιος της Δικαιοσύνης. Και προσθέτει: Η νέα Ιερουσαλήμ δεν είναι μόνο απαστράπτουσα και ακτινοβολούσα, αλλά περιβάλλεται και με τείχος μεγάλο και ψηλό. Το «μέγα και υψηλόν» τείχος της πόλεως σημαίνει την αιώνια ασφάλεια της πόλεως. Σημαίνει ότι η αγία αυτή πόλις βρίσκεται κάτω από τη σίγουρη προστασία του Θεού.¹⁸³

7.2. Τείχος και πυλώνες της Νέας Ιερουσαλήμ

Ο Αιδέσιμος Μπηντ (Βέδας) ερμηνεύει: Τείχος, λέει την απόρθητη σταθερότητα της πίστης, της ελπίδας και της αγάπης. Ο Κύριος επίσης που προστατεύει την Εκκλησία από κάθε πλευρά, μπορεί να γίνει κατανοητό ότι είναι το τείχος, για το οποίο επίσης ο Ησαΐας λέει: **«Την ημέρα εκείνη θα ψάλλουν το άσμα τούτο επί γης Ιούδα· ιδού πόλις ισχυρά, και για μας θα θέσει (ο Κύριος) σωτήριο τείχος και περίτειχος (εξωτερικό τείχος). Ανοίξατε πύλας, ας εισέλθει λαός φυλάσσων δικαιοσύνην και φυλάσσων αλήθειαν»...** (Ησ. 26:1-2).

Η Εκκλησία - νέα Ιερουσαλήμ ή Ουράνια Πόλη δηλώνεται από τον Ιωάννη με τα μέλη της, μέσα στα οποία κατοικεί ο Χριστός με πολυποίκιλα χαρίσματα. Έτσι, τείχος είναι τα μέλη της Εκκλησίας που δηλώνουν περισσότερο τη φύλαξη της δικαιοσύνης και της αλήθειας, όπως είπε ο προφήτης Ησαΐας. Πρώτα η Θεοτόκος και μετά οι άγιοι Απόστολοι, Μάρτυρες και ομολογητές της πίστεως, και οι θεολόγοι άγιοι, ιδίως των Οικουμενικών και άλλων Συνόδων διά των οποίων στερεώθηκαν και φυλάσσονται τα ευσεβή δόγματα. Είδαμε ήδη,¹⁸⁴ ότι οι επτά Οικουμενικές Σύνοδοι ονομάζονται από τον Άγιο Νεκτάριο Πενταπόλεως (+1920) **«οι επτά περίβολοι της Ορθοδοξίας, οι δια κανόνων και όρων και διατάξεων περιχαρακώσαντες τας ιεράς αληθείας από των σοφισμάτων των κακοδόξων»**. Αλλά και κάθε πιστός πρέπει να αναλάβει την πανοπλία του Θεού, (Εφ. 16:13), όπως λέει ο απόστολος

¹⁸³ Εκδόσεις «Ορθόδοξου Τύπου» 1993, στο κεφ. «Τα πέραν του κόσμου τούτου», σελ. 197 του αντιστ. τεύχους.

¹⁸⁴ Τόμος Γ, σελ. 38. https://www.imdleio.gr/apocalypse/apocalypse_c.pdf

Παύλος, και έτσι **ντυμένος με τα όπλα του φωτός** (Ρωμ. 13:12), να εισέλθει στην Πόλη του αΐλου φωτός. **Της Πόλης αυτής μέγα τείχος και προστασία είναι εξαιρέτως οι άγιοι άγγελοι.** Αυτοί προστατεύουν ατομικά (ως φύλακες άγγελοι) και συλλογικά τους Ορθοδόξους.

Οι άγιοι άγγελοι περικυκλώνουν την Ουράνια Πόλη, μετά την είσοδο σ' αυτήν όλων των σωθέντων, σύμφωνα με το **όραμα της μέλλουσας Κρίσης**¹⁸⁵ του αγίου Νήφωνος Κωνσταντιανής: «Όταν λοιπόν μοίρασε ο Κύριος στους αγίους του όλα τα άφραστα και ανήκουστα αγαθά, πρόσταξε τα Χερουβίμ να κυκλώσουν τον αιώνιο θάλαμο. Πρόσταξε έπειτα τα Σεραφίμ να κυκλώσουν τα Χερουβίμ, οι Θρόνοι τα Σεραφίμ, οι Κυριότητες τους Θρόνους, οι Αρχές τις Κυριότητες, οι Εξουσίες τις Αρχές και τέλος οι Δυνάμεις των ουρανών τις Εξουσίες. **Όπως το τείχος κυκλώνει μία πόλη έτσι τα Ουράνια τάγματα κυκλώνουν το ένα το άλλο**».

Ο Ιωάννης ο Θεολόγος, μας παρουσιάζει όχι τη στατική, αλλά τη δυναμική εικόνα συγκρότησης της Ουράνιας Πόλης, που εκτός από την **εξελισσόμενη «κατάβαση»** από τον Ουρανό (21:10), δηλώνεται και από τους **ανοικτούς πυλώνες** (21:25), που επισημαίνουν ότι η είσοδος των σωζομένων στην Πόλη του Ουρανού συνεχίζεται τον καιρό του οράματος.

Οι **πυλώνες** είναι πύλες στο τείχος της Πόλης. Γενικά, κατά τα ετυμολογικά λεξικά,¹⁸⁶ εκτός από το κούφωμα **περιλαμβάνουν και μέρος του τείχους στο οποίο στηρίζονται οι πύλες** καθώς και τυχόν πύργους άνωθέν τους για προστασία από τους εχθρούς. **Οι δώδεκα πυλώνες που υπάρχουν σ' αυτό (το τείχος) είναι οι άγιοι Απόστολοι. Και αυτοί βοηθούνται από δώδεκα αγγέλους, τους προύχοντες, οι οποίοι περισσότερο πλησιάζουν τον Θεό, λόγω της αγιότητός τους. Και εάν πιστεύομε, ότι κάθε πιστό τον ακολουθεί και ένας άγγελος, πολύ περισσότερο πρέπει να πιστέψομε ότι ακολουθούν άγγελοι και συνεργάζονται μαζί με τους θεμελιωτές της Εκκλησίας και σπορείς του λόγου του Ευαγγελίου,** λέει ο Ανδρέας Καισαρείας. (Μαυρ. σελ.282). Αυτά συμφωνούν με το ότι τείχος της Εκκλησίας είναι εξαιρέτως οι άγιοι άγγελοι, και εδώ επισημαίνεται ότι είδε ο Ιωάννης **«πάνω στους δώδεκα πυλώνες δώδεκα αγγέλους»**, κατ' αντιστοιχία προς τους πύργους που βρίσκονται πάνω από τις πύλες στα τείχη των γηίνων πόλεων, για λόγους ασφαλείας.

«Και ονόματα είναι γραμμένα πάνω στους πυλώνες, που είναι τα ονόματα των δώδεκα φυλών των υιών Ισραήλ», λέει ο Ιωάννης, αλλά εδώ επειδή η Νέα Ιερουσαλήμ απαρτίζεται από όλες τις φυλές της γης, Ιουδαίους και Εθνικούς, πρόκειται για φυλές με νοερά χαρακτηριστικά, και για πνευματικό Ισραήλ. **Τα ονόματα των φυλών του νοητού (πνευματικού) Ισραήλ έχουν γραφεί στους πυλώνες που αντιστοιχούν στους Αποστόλους,** κατά τον Ανδρέα. Και επειδή, εξηγεί, την παλαιά εποχή τα ονόματα των φυλών του αισθητού Ισραήλ είχαν γραφεί στην επωμίδα του αρχιερέα, **η αναγραφή εδώ των ονομάτων μαρτυρεί τη μέριμνα των Αποστόλων για τους πιστούς.** Όπως πχ. ο Παύλος λέει πως έχει τη μέριμνα όλων των εκκλησιών (Β Κορ. 11:28)... (Μαυρ. σελ.282).

Οι πιστοί ελκυόμενοι από τη διδασκαλία των Αποστόλων του Χριστού εφαρμόζουν στο βίο τους τις αρετές, γνωριζόμενοι από αυτές στις οποίες έχουν ιδιαίτερη επίδοση, διακρινόμενοι σε αντιστοιχία προς τους 12 αποστόλους, ως **12 «φυλές» του πνευματικού Ισραήλ.** Αυτές οι πνευματικές φυλές, παρομοιάζονται με **πολύτιμα πετράδια,** όπως θα δούμε στη συνέχεια του κειμένου (Απ. 21:19-20). **Οι πυλώνες, ή πύλες (με τη φέρουσα αυτές κατασκευή), είναι ανά τρεις μοιρασμένες σε τέσσερα μέρη,** λέει ο Ανδρέας και συνεχίζει. Αυτό σημαίνει ότι **η Αγία Τριάδα προσκυνείται, και οι άνθρωποι έχουν επίγνωσή της, και στα τέσσερα σημεία της οικουμένης.**

¹⁸⁵ https://www.imdle0.gr/diaf/2018/orama_agNefwn.pdf σελ. 10.

¹⁸⁶ Πχ από το ηλ. λεξικό magenta: «**πυλών** =πύλη # μεγάλη θύρα εισόδου μεγάρου ή ναού ή της αυλής σπιτιού # οικοδόμημα πάνω από την πύλη τείχους # πύργος πύλης τείχους # πύλη με τον πύργο της, ο - εξ αυτής η αγγλική λέξη **pylon**. Επίσης από το Liddell-Scott: «**πύλων**, -ώνος, ό (πύλη), εξωτερική πύλη, πύλη με τον πύργο της, σε Πολύβ. κ.λπ.».

Αυτή τη διδασκαλία τη λάβαμε «διά του ζωοποιοῦ Σταυροῦ», διότι οι θέσεις των πυλών σχηματίζουν σταυρό. (Μαυρ. σελ. 283).

Πράγματι, η φανέρωση του μυστηρίου της Αγίας Τριάδος συμπληρώνεται από τη φανέρωση του μυστηρίου της ενανθρώπισης του ενός προσώπου Αυτής, ἴτοι του Υιού, διά της κατά σάρκα Σταύρωσης του οποίου ἦρθε η συμφιλίωση με τον Τριαδικό Θεό και η σωτηρία μας.

Οι θέσεις των πυλών είναι οι ίδιες που είχαν και **οι δώδεκα βόες** (βόδια), οι οποίοι στήριζαν τη «θάλασσα», ἴτοι τον νιπτήρα, που είχε κατασκευάσει ο Σολομών (Γ Βασ. 7:25), και χαρακτήριζαν (προδηλώναν) την τριπλή τετράδα των αποστόλων, που κήρυξε την Αγία Τριάδα και την αποστολή (και διάδοση) των τεσσάρων ευαγγελίων στα τέσσερα σημεία της γης. Μ' αυτή τη θάλασσα, που κατασκεύασε ο Σολομών, εικονίζεται και η νοητή θάλασσα του αγίου βαπτίσματος, που συστήθηκε από τον νοητό Σολομώντα (πνευματικό Βασιλέα) Χριστό, η οποία καθαρίζει τον κόσμο από την αμαρτία, προσθέτει ο Ανδρέας. (Μαυρ. σελ. 283).

Οι δώδεκα πυλώνες είναι οι άγιοι Απόστολοι, λέει και ο πατριάρχης Άνθιμος, διά των οποίων έγινε η εισέλευσή μας (στην Εκκλησία) και η προς τον Χριστό προσαγωγή. Οι ίδιοι (οι απόστολοι) λέγονται και θεμέλιο της Εκκλησίας, καθώς έθεσαν το θεμέλιο της πίστης στον Χριστό. Και σ' αυτούς (τους πυλώνες) αναγράφονται πάσαι αι φυλαί του **Ισραήλ**, ἴτοι των Χριστιανών που έχουν **νουν ορώντα τον Θεό** (διότι αυτό σημαίνει Ισραήλ). Και αυτοί (οι απόστολοι) που εισήγαγαν όλους και στήριξαν στην πίστη, έγιναν ως πυλώνες και θεμέλιο αυτών (των φυλών του πνευματικού Ισραήλ). (σελ. 201).

Συνέχεια στο ΚΑ (21ο) κεφάλαιο.

21-15 Καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχε μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς.

21-16 καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον καὶ τὸ πλάτος. καὶ ἐμέτρησε τὴν πόλιν ἐν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίους δώδεκα χιλιάδων· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστί.

21-17 καὶ ἐμέτρησε τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσάρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὃ ἐστὶν ἀγγέλου.

21-18 καὶ ἦν ἡ ἐνδόμησις τοῦ τείχους αὐτῆς ἴασπις, καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν, ὅμοιον ὕαλω καθαρῷ.

21-19 οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος ἴασπις, ὁ δεύτερος σάπφειρος, ὁ τρίτος χαλκηδών, ὁ τέταρτος σμάρραγδος,

21-20 ὁ πέμπτος σαρδόνυξ, ὁ ἕκτος σάρδιον, ὁ ἕβδομος χρυσόλιθος, ὁ ὄγδοος βήρυλλος, ὁ ἕνατος τοπάζιον, ὁ δέκατος χρυσόπρασος, ὁ ἐνδέκατος ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος.

21-21 καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες δώδεκα μαργαρίται· ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου. καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν ὡς ὕαλος διαυγής.

Στη δημοτική:

(Μέτρηση και πολύτιμα συστατικά της Πόλης)

21-15 Κι αυτός που μιλούσε μαζί μου είχε σαν μέτρο καλάμι χρυσό, για να μετρήσει την πόλη και τους πυλώνες της, και το τείχος της.

21-16 Και η πόλη τετράγωνη κείται, και το μήκος της είναι όσο και το πλάτος. Και μετρησε την πόλη με το καλάμι, σε δώδεκα χιλιάδες στάδια. Το μήκος και το πλάτος και το ύψος της είναι ίσα.

21-17 Και μετρησε το τείχος της (βρίσκοντάς το) εκατὸν σαράντα τέσσερις πήχεις, με μέτρο ανθρώπινο, το οποίο χρησιμοποίησε ο άγγελος.

21-18 Και η εσωτερική δομή του τείχους της είναι από ίασπη και η πόλη από χρυσάφι καθαρὸ ὅμοιο με γυαλί καθαρὸ.

21-19 Οι θεμέλιοι (λίθοι) του τείχους της πόλης είναι κοσμημένοι με κάθε πολύτιμο λίθο (αποτελούνται από πολύτιμους λίθους). Ο θεμέλιος ο πρώτος είναι ίασπης, ο δεύτερος ζαφείρι, ο τρίτος χαλκηδόνιος, ο τέταρτος σμαράγδι,

21-20 ο πέμπτος σαρδόνυχας, ο ἕκτος σάρδιο, ο ἕβδομος χρυσόλιθος, ο ὄγδοος βήρυλλος, ο ἕνατος τοπάζι, ο δέκατος χρυσόπρασος, ο ἐνδέκατος ὑάκινθος, ο δωδέκατος ἀμέθυστος.

21-21 Και οι δώδεκα πυλώνες είναι δώδεκα μαργαριτάρια· καθένας από τους πυλώνες ήταν από ένα μαργαριτάρι. Και η πλατεία της πόλης είναι χρυσάφι καθαρὸ διαυγές σαν γυαλί.

8.1. Μέτρηση της Ουράνιας Πόλης

Εδώ ο άγγελος μετράει την Πόλη όπως θα έχει τελειωθεί, σύμφωνα με την πρόγνωση του Θεού, χρησιμοποιώντας χρυσό δηλ. αγιοπνευματικό τρόπο μέτρησης, διότι πλήρη από τη χάρη του Αγίου Πνεύματος θα είναι τα μέλη της.

«Κάλαμος μέτρησης είναι η πρόγνωση του Θεού, με την οποία προγνωρίζει την ποσότητα και ποιότητα των ιδικών του, προ καταβολής κόσμου, και τους πυλώνες δηλ. τους Αποστόλους που μας εισήγαγαν στην πίστη, προς τους οποίους και είπε ότι Εγώ σας εξέλεξα εκ του κόσμου. Είναι, δε, χρυσός ο κάλαμος για να επισημάνει το πολύτιμο των εκλεκτών του Θεού, αυτών που τήρησαν τις εντολές του Θεού, οι οποίες είναι υπέρ χιλιάδας χρυσίου και αργυρίου πολυτιμότερες (βλ. Α Πέτ. 1:7). Διότι αυτοί, οι εκλεκτοί, στον παρόντα βίο πυρώθηκαν και δοκιμάσθηκαν με τη φλόγα των θλίψεων, και (έτσι) αφού απόθεσαν κάθε κηλίδα και καθαρίσθηκαν, έγιναν σαν χρυσάφι καθαρό, κατάλληλο να αποταμιευθεί στους θησαυρούς του Ουρανού Βασιλέως», λέει ο πατριάρχης Άνθιμος. (Σελ. 202, στη δημοτική).

Ο κάλαμος με τον οποίο μετρά την αγία Πόλη είναι μέτρο που μετρούν στη γη, λέει ο Αρέθας (Μαυρ. σελ. 283). Δηλ. αν και οι άγιοι άγγελοι έχουν πολύ ανώτερες ικανότητες για να αντιλαμβάνονται την αγιότητα των πιστών και να «μετρούν» αυτούς και τις αρετές τους, εδώ δεν μετρούν με τον δικό τους τρόπο, αλλά με τον απλό τρόπο τον κατανοητό στους ανθρώπους.

Η Ουράνια πόλη πρέπει να θεωρήσουμε ότι είναι η Εκκλησία στην κατάσταση της τελειότητάς της, όταν τη μετρά ο άγγελος. Επομένως **μετρώνται όλα τα άγια μέλη της** και όχι αυτά μέχρι την εποχή του ευαγγελιστού, ούτε μετρώνται άλογα οικοδομήματα.

Το τετράγωνο σχήμα της Πόλης δηλώνει την ευστάθειά της, διότι το τετράγωνο σχήμα είναι το ευσταθέστερο των σχημάτων. Και εμείς λέμε για ένα έξυπνο άνθρωπο ότι είναι νους τετραγωνικός. Τετράγωνο σχήμα είχαν και τα άγια των Αγίων του ναού του Σολομώντος, Επομένως και η αγία Πόλη, η άνω Ιερουσαλήμ είναι για μας τα άγια των Αγίων, σχολιάζει ο π. Ιωήλ Γιαννακόπουλος. (Σελ. 225). *«Πρέπει να υποθέσουμε ότι όλες οι αριθμητικές εκφράσεις χρησιμοποιούνται για να εκφράσουν την τελειότητα, στερεότητα και συμμετρία του όλου οικήματος της Εκκλησίας του Θεού»,* λέει και ο π. Σεραφείμ Ρόουζ, στην ερμηνεία του της Αποκάλυψης (Σελ. 307)

Η πόλη είναι (διαστάσεων) 12.000 σταδίων, και οι χιλιάδες των σταδίων είναι ισάριθμοι με τους (12) μακαρίους Αποστόλους, επειδή το κήρυγμά τους έφερε ως καρπό αυτό το αποτέλεσμα, την ισομετρία σε όλες τις διαστάσεις, λέει ο Αρέθας. (Μαυρ. σελ. 284). Λέγοντας ότι **«μέτρησε το τείχος της (βρίσκοντάς το) εκατόν σαράντα τέσσερις πήχεις», δείχνει και με τον αριθμό αυτό τους Αποστόλους.** Διότι ο αριθμός 12 όταν πολλαπλασιασθεί με τον εαυτό του δίνει τον αριθμό 144, προσθέτει ο Αρέθας. (Μαυρ. σελ. 284).

Αυτό σημαίνει ότι η **φύλαξη των δογμάτων της πίστεως** δηλ. των αληθειών του λόγου του Θεού που κηρύχθηκε από τους αποστόλους, **εξασφαλίσθηκε κατά τον τελειότερο τρόπο (12x12)** από τους αγίους, που με το παράδειγμά τους (Μάρτυρες και Ομολογητές) μαζί με τις διδαχές τους (Απόστολοι και θεολόγοι) αποτελούν τείχος προστασίας των πιστών. Αυτό γίνεται με τη βοήθεια και των αγίων αγγέλων, όπως είδαμε, αλλά εδώ ο άγγελος αναφέρει τις μετρήσεις κατά άνθρωπον, δηλ. παραλείπει αυτή την αόρατη βοήθεια. Το τείχος δεν λέγεται ότι απέχει από την Πόλη. Αυτό δείχνει ότι το ανθρώπινο «τείχος» είναι μέρος των κατοίκων της Πόλης, δηλ. των σωθέντων, των οποίων το πλήθος συμβολίζεται από τις τρεις διαστάσεις της Πόλης. Συμβολικά, οι άγιοι του «τείχους» δηλώνονται αρκετοί (12x12), αλλά λίγοι σε σχέση με το πλήθος των σωζομένων που δηλώνονται από ένα κύβο με πλευρά 12.000 στάδια.¹⁸⁷ Όλοι όσοι έρχονται στην Πόλη, σώζονται διά των 12 αποστόλων, γι' αυτό και το πλήθος τους δηλώνεται συμβολικά πολλαπλάσιο του 12.

¹⁸⁷ Η Ρωμαϊκή μονάδα μήκους **στάδιο** είναι ίση με **185** μέτρα. ([merriam-webster](#)). Μονάδα διαφέρουσα κατά πόλη των αρχαίων Ελλήνων ίση με το μήκος ενός αθλητικού σταδίου (600 ποδών) από 177,5 ως 192,27 μέτρα. ([wiki](#))

Και όπως ήδη ειπώθηκε, **οι 12 απόστολοι κρίνουν (με το παράδειγμα και τις διδαχές τους) τις 12 φυλές του Ισραήλ. Η πόλη είναι τετράγωνη**, για την καλή της έδραση και σταθερότητα. Γιατί όταν είναι ισόπλευρο το βάθος, το μήκος και το ύψος, τότε το αντικείμενο που τα έχει λέγεται κύβος και σημαίνει σταθερότητα, λέει ο Ανδρέας. (Μαυρ. σελ. 284).

Το στάδιο, επειδή οι άνθρωποι μετρούν και με χρόνο, μπορεί να υποδηλώνει τη **σταδιακή ολοκλήρωση** της Ουράνιας Εκκλησίας. Και ο βίος των πιστών είναι ένα **στάδιο αγώνων για την αρετή**, στους οποίους **βασικοί εκπαιδευτές είναι οι άγιοι απόστολοι και οι άξιοι διάδοχοί τους**. Δι' αυτών, με τη βοήθεια του Χριστού, καταλήγουμε σε νικηφόρο αποτέλεσμα, του οποίου έπαθλο είναι η είσοδός μας στη Βασιλεία των Ουρανών. Και μπορούμε να δούμε την Ουράνια Βασιλεία ή Πόλη τελειωμένη με την καθοδήγηση της διδασκαλίας των 12 Αποστόλων και διαδόχων τους, σε **1.000 στάδια**, δηλ. χίλια χρονικά διαστήματα ή **«χίλια χρόνια»** όπως μας είπε νωρίτερα ο Ιωάννης. Και είναι η βάση της τετράγωνη, δηλ. στιβαρή και σταθερή, γιατί η πίστη των σωζομένων εδράζεται διά των τεσσάρων (4) Ευαγγελιστών στο λόγο του Θεού, ο οποίος δεν παρέρχεται: **«Ο ουρανός και η γη θα παρέλθουν, οι δε λόγοι μου δεν θα παρέλθουν»**. (Μαθ. 24:35). Οι πλευρές της ως πολλαπλάσιο του δώδεκα (12) μας δηλώνουν το πλήθος των σταδιακά σωζομένων ως αποτέλεσμα του κόπου των αποστόλων, ενώ η ισότητά τους ότι οι αρετές δεν αλλάζουν ανά εποχή, επειδή διέπονται από τον ίδιο πνευματικό νόμο, ασχέτως του ότι διαφορετικά πρόσωπα συνεχίζουν το έργο των αποστόλων. Η αρμονία των αρετών που υπάρχει μέσα στις ψυχές των σωζομένων, γιατί φρόντισε γι' αυτό η πρόνοια του Παντογνώστη Θεού, υπάρχει και στην Πόλη ολόκληρη.

«Οι δώδεκα χιλιάδες των σταδίων σημαίνουν ότι οι πιστοί είναι καρποφορία της πορείας και (μάλιστα) της κοπιαστικής περιήγησης των δώδεκα Αποστόλων. Το δε να είναι ίσες οι διαστάσεις της Πόλης, και το μήκος και το πλάτος και το ύψος, σημαίνει ότι οι ευάρεστες στον Θεό πράξεις είναι ισόπλευροι και ισόμετροι, σώζοντας σε κάθε περίπτωση το αυτό μέτρο χωρίς υπερβολή ή έλλειψη», λέει ο Άνθιμος Ιεροσολύμων. (Σελ. 202).

Η ισότητα των διαστάσεων, κατά τον Βέδα, **«είναι η στερεότητα της ακατανίκητης αλήθειας, με την οποία η Εκκλησία δεν ανέχεται να υποφέρομε σαν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι και περιφερόμενοι από κάθε άνεμο διδασκαλίας (Εφ. 4:14), καθώς στηρίζεται στο μήκος της πίστης, στο εύρος της αγάπης και στο ύψος της ελπίδας. Και αν έχει μόνο ένα από αυτά, δεν θα υπάρχει η τέλεια σταθερότητα της Εκκλησίας»**.

8.2. Τα πολύτιμα συστατικά της Ουράνιας Πόλης

Ενδόμηση λέει την οικοδομή, δηλ. την φροντίδα και την ακρίβεια που έδειξαν οι Απόστολοι για το κήρυγμα, λέει ο Αρέθας. Και πιο ζωντανά, από την ετυμολογία της λέξης (εν+δομώ) **την εσωτερική δομή** του τείχους: **«Και η εσωτερική δομή του τείχους της είναι από ίασπη»**. Ίσως το διαμάντι, ο «πολυτιμότατος» λίθος (21:11). Το τείχος, όπως είπαμε ήδη, συμβολίζει τους αγίους Αποστόλους, Μάρτυρες, Ομολογητές και λοιπούς θεοφόρους Πατέρες οι οποίοι διαφυλάσσουν από αιρέσεις και καταρτίζουν θεολογικά το πλήρωμα της Εκκλησίας. Δεν συμβολίζει κάποια υλική κατασκευή. Επομένως ενδόμηση του τείχους είναι η πεντακάθαρη κατάσταση των ψυχών των αγίων αυτών. Είναι λογικό, ο αριθμός τους να είναι μικρός σε σχέση με το σύνολο των σωζομένων, αλλά **το έργο τους είναι «μέγα και υψηλό»** (21:12). Αυτό εξηγεί την απορία του π. Χαραλάμπους Βασιλοπούλου: **«Το τείχος αυτό ονομάστηκε μέγα και υψηλό, πως λοιπόν παριστάνεται τώρα με τον παραπάνω (μικρό 12x12=144) αριθμό»;**¹⁸⁸

Για την αληθή θεολογία απαιτείται ιδιαίτερη καθαρότητα, την οποία συμβολίζει ο λίθος **ίαςπης**. Ο λίθος αυτός **«που έχει χρώμα ανοικτό πρασινωπό (χλωρίζον), δείχνει την αιθαλή και αμάραντη ζωή των αγίων, όπως είπαμε ήδη πολλές φορές»**, λέει ο Ανδρέας. Και **«είναι ολοπράσινος για πάντα και διατηρεί αμάραντο το κήρυγμα»**, λέει ο Αρέθας. (Μαυρ. σελ. 284).

¹⁸⁸ Εκδόσεις «Ορθοδόξου Τύπου» 1993, στο κεφ. «Τα πέραν του κόσμου τούτου», σελ. 204 του αντιστ. τεύχους.

Αυτά, ιδιαίτέρως, ισχύουν για τους θεολόγους της Εκκλησίας, εκ των οποίων **μέγας είναι ο Ιωάννης ο Ευαγγελιστής**, απόστολος του Χριστού και θεολόγος, καθώς και συγγραφέας της Αποκάλυψης.

Και **«η πόλη από χρυσάφι καθαρό όμοιο με γυαλί καθαρό»**. Δηλ. όχι μόνο το «τείχος», αλλά και η Πόλη ολόκληρη είναι από πολύτιμο συστατικό: από χρυσό καθαρό σαν γυαλί, **«που σημαίνει τη διαύγεια και λαμπρότητα των κατοίκων της»**, λέει ο Ανδρέας. Η λαμπρότητα φανερώνει τις αρετές των σωθέντων. **«Και με δώδεκα πολύτιμους λίθους παρομοιάζει τις αρετές των Αποστόλων, τους οποίους καλεί και θεμελίους»**, λένε οι Ανδρέας και Αρέθας. Και εφ' όσον είναι πρότυπο των πιστών οι απόστολοι, είναι προφανές ότι πλουτίζουν από αυτούς με ποικίλες, πολύτιμες σαν ακριβά πετράδια, αρετές.

«Δώδεκα (12) ήταν και οι λίθοι του λογείου του αρχιερέα (Εξ. κεφ. 28ο) της Παλαιάς Διαθήκης. Από αυτούς οι οκτώ (8) είναι όμοιοι με τους θεμελίους και οι τέσσερεις διαφορετικοί, για να φανεί και η συμφωνία της Παλαιάς προς την Καινή Διαθήκη, και η υπεροχή της Νέας και όσων διέπρεψαν σ' αυτήν, από όσων στην Παλαιά. Οι απόστολοι, λοιπόν, είναι στολισμένοι με κάθε είδος αρετές, που παρομοιάζονται με πολύτιμους λίθους», λένε οι Ανδρέας και Αρέθας. (Μαυρ. σελ. 284).

Ο πρώτος θεμέλιος είναι ο **ίασπισ**. Έχει χρώμα πρασινωπό,¹⁸⁹ όπως και το σμαράγδι, κι όπως είναι φυσικό μ' αυτό δηλώνεται ο κορυφαίος Πέτρος, λέει ο Ανδρέας.

Ο δεύτερος είναι ο **σάπφειρος**, που έχει το χρώμα του ουρανού, και μ' αυτόν δηλώνεται ο μακάριος Παύλος, που ανέβηκε μέχρι τρίτου ουρανού (Β Κορ. 12:2), και απ' εκεί έλκει όσους πείθονται στα λόγια του και το ουράνιο πολίτευμα που έχει, λέει ο Ανδρέας.

Ο τρίτος είναι ο **χαλκηδών**.¹⁹⁰ Αυτός δεν υπήρχε στο λογείο του αρχιερέα, αλλά στη θέση του αναφέρεται ο άνθρακας, ο οποίος όμως δεν υπάρχει μεταξύ των θεμελίων. Επομένως ο άγιος Ιωάννης τον άνθρακα ονόμασε χαλκηδόνα. Άνθρακας είναι ο μακάριος απόστολος Ανδρέας, ο οποίος άναψε από το Πνεύμα και παρουσίασε στους γνωστούς του τον Μεσσία, όταν τον βρήκε, λέει ο Ανδρέας.

Ο τέταρτος είναι ο **σμάραγδος**, που είναι κι αυτός πράσινος στο χρώμα του λαδιού, έχει διαύγεια και δηλώνει το κήρυγμα του ευαγγελιστή Ιωάννη. Αυτό είναι το κήρυγμα που με το θείο έλαιο μας φαιδρύνει και απομακρύνει την κατήφεια που μας φέρνουν οι αμαρτίες και μας δωρίζει το αιθαλές της πίστεως, με το πολύτιμο χάρισμα της θεολογίας, λέει ο Ανδρέας.

Ο πέμπτος είναι ο **σαρδόνυξ**. Έχει το χρώμα του νυχιού και είναι διαυγής, αλλά το χρώμα αυτό είναι με κόκινες γραμμές, και όπως είναι φυσικό δηλώνει τον Ιάκωβο, που πριν από όλους τους άλλους δέχτηκε τη νέκρωση και έφτασε στην ουράνια ζωή, την πλήρη φωτός, από τον δρόμο του αίματος. Ο παραλληλισμός γίνεται γιατί και το νύχι δεν έχει αίσθηση (έχει νέκρωση) όταν κόβεται, λένε οι Ανδρέας και Αρέθας.

Ο έκτος είναι ο **σάρδιος**. Έχει το χρώμα της φωτιάς, είναι διαυγής και θεραπεύει (λένε) τα σωματικά αποστήματα και τις πληγές που έγιναν από σίδερο. Χαρακτηρίζει το κάλλος της αρετής του μακαρίου Φιλίππου, τη στολισμένη με τη φωτιά του Αγίου Πνεύματος και θεραπεύει τα ψυχικά τραύματα όσων πλανήθηκαν, όταν δέχτηκαν πληγές από τον διάβολο, λέει ο Ανδρέας.

Ο έβδομος είναι ο **χρυσόλιθος**, που έχει τη λαμπρότητα του χρυσού και εικονίζεται με αυτόν ο Βαρθολομαίος, ο καταστολισμένος με πολύτιμες αρετές και με το θείο κήρυγμα, λέει ο

¹⁸⁹ Ο ίασπισ (Jasper) βρίσκεται σε διάφορα χρώματα, πράσινο, κυρίως κόκκινο, κίτρινο κλπ. Χημικός Τύπος: SiO₂. Ο μαύρος ίασπισ χρησιμοποιείται επί χιλιάδες χρόνια ως λυδία λίθος για τον προσδιορισμό της ποιότητας χρυσού στα διάφορα κράματα. ([gemshow](#)) Μάλλον πρόκειται για το διαμάντι λέει ο π. Χαράλαμπος Βασιλόπουλος.

¹⁹⁰ **Χαλκηδόνιος**: Πρόκειται για μια μεγάλη οικογένεια ορυκτών, υποκατηγορία του χαλαζία. Περιλαμβάνει τον **αχάτη, την αβεντουρίνη, τον ίασπη, την κορνεόλη, τον σάρδιο, τον όνυχα και το χρυσοπράσινο**. Στην πράξη όμως με τον όρο «χαλκηδόνιος» αναφερόμαστε σε ένα είδος χαλκηδόνιου που δεν υπάγεται σε καμιά από τις παραπάνω ονομασίες, και έτσι παίρνει το όνομα όλης της οικογένειας. Έχει μία ποιότητα ημιδιάφανη, με ανοιχτό γαλάζιο χρώμα, με άσπρα νερά ή χωρίς νερά. [stonetales](#)

Ανδρέας. Και συνεχίζουμε:

Ο όγδοος είναι ο **βήρυλλος**. Έχει το χρώμα της θάλασσας και του ουρανού και μοιάζει του υακίνθου. Εικονίζει τον Θωμά και την ασταθή πίστη του, αλλά περισσότερο τη μακρινή θαλάσσια πορεία του μέχρι τους Ινδούς, όπου εστάλη για τη σωτηρία τους, λέει ο Ανδρέας.

Ο ένατος είναι το **τοπάζιο**. Έχει χρώμα ερυθρό και μοιάζει με τον άνθρακα. Από αυτόν προέρχεται, όπως λένε, ένα γαλακτώδες κόμυ που θεραπεύει τις ασθένειες των ματιών. Δηλώνει τη μακαρία ψυχή του Ματθαίου, την πυρωμένη από τον θείο ζήλο και στολισμένη με την έκχυση του αίματός του για τον Χριστό. Κάνει άξιους, με το Ευαγγέλιο, όσους έχουν τύφλωση στην καρδιά και ποτίζει με γάλα τους νεογέννητους στην πίστη, λέει ο Ανδρέας.

Ο δέκατος είναι ο **χρυσόπρασος**. Έχει βαθύτερο χρώμα από τον χρυσό και σημαίνει τον μακάριο Θαδδαίο. Αυτός ευαγγελίσθηκε στον Άβαρο, τον βασιλιά της Εδέσσης, τη βασιλεία του Χριστού που παρομοιάζεται με χρυσό. Η βασιλεία αυτή είναι αιώνια, και αυτό σημαίνεται «διά της αειθαλίας του πρασίνου χρώματος», λένε οι Ανδρέας και Αρέθας.

Ο ενδέκατος είναι ο **υάκινθος**. Έχει κυανό χρώμα, δηλ. του ουρανού και εικονίζει τον Σίμωνα τον ζηλωτή, ο οποίος ως ζηλωτής των χαρισμάτων του Χριστού, έχει ουράνιο φρόνημα, λέει ο Ανδρέας.

Ο δωδέκατος, τέλος, είναι ο **αμέθυστος**. Έχει το χρώμα της φωτιάς και σημαίνει τον Ματθία, που κατά τη διανομή των γλωσσών αξιώθηκε να λάβει το θείο πυρ και αναπλήρωσε τη θέση του Ιούδα, ο οποίος εξέπεσε, λέει επίσης ο Ανδρέας. (Μαυρ. σελ. 285-286).

Οι παραπάνω δώδεκα θαυμάσιοι και πολύτιμοι θεμέλιοι λίθοι, με την πλούσια πολυχρωμία και ποικιλία... είναι σύμβολα ανεκτίμητου ψυχικού πλούτου. Είναι σύμβολα της αρετής και της χάριτος των προσώπων που συμβολίζουν, των δώδεκα αποστόλων, λέει ο μακαριστός π. Χαράλαμπος Βασιλόπουλος, αλλά θεωρεί (αν και την αναφέρει) εξεζητημένη την αντιστοίχιση κάθε πολύτιμου πετραδιού σε ένα απόστολο. (σελ. 208).

Πρέπει να εννοήσουμε τις περιγραφές των επουρανίων σαν σχετικές με τις αρετές, επομένως κατά ένα μέρος γνώριμες στην ψυχή μας, ιδιαίτερα επειδή οι αρετές εξετάζονται αναλυτικά από τους αγίους της Εκκλησίας. Διότι θα ήταν μάταιο αν μας πληροφορούσε ο Ιωάννης ο Θεολόγος και συγγραφέας της Αποκάλυψης για πράγματα εντελώς ακατανόητα. Επειδή, όπως λένε οι αρχιεπίσκοποι Καισαρείας Ανδρέας και Αρέθας, **«η ακραιφνής (ακριβής) της άνω Πόλεως κατανόηση υπερβαίνει και ακοή και όραση και διάνοια».**

Όπως με τα προαναφερθέντα πολύτιμα συστατικά της Πόλης, «και εδώ οι μαργαρίται (μαργαριτάρια) συμβολίζουν την τιμιότητα (πολυτιμότητα) και την αξία των πνευματικών πυλώνων. Το ίδιο και ο καθαρός χρυσός συμβολίζει την άρρητη και απεριγράπτη αξία της πνευματικής πλατείας της Πόλεως», λέει ο π. Χαράλαμπος. (σελ. 208). Οι πυλώνες επομένως και η πλατεία έχουν πνευματικό νόημα. **«Οι δώδεκα πυλώνες είναι οι μαθητές του Χριστού, από τους οποίους γνωρίσαμε τη Θύρα και την Οδό της ζωής (δηλ. τον Χριστό)»**, λέει ο Ανδρέας, και προσθέτει: Αυτοί οι ίδιοι είναι και **12 μαργαρίτες** που απέκτησαν τη διαύγειά τους (ή την αξία τους), «από τον Ένα πολύτιμο μαργαρίτη, τον Χριστό». Την πολυτιμότητα των αγαθών της άνω Ιερουσαλήμ δεν μπορεί να την παραστήσει με ένα παράδειγμα, γι' αυτό και την πλατεία της πόλεως **την πολυτέλεια και τον ωραίο χρωματισμό της, τα παρομοίασε με χρυσό. Την καθαρότητα πάλι, την είδε ως κρύσταλλο**, δηλαδή ως διαυγή ύαλο, τα οποία για μας είναι αδύνατον να ενωθούν σε ένα (υλικό). (Μαυρ. σελ. 286).

Ότι είπε για την «πλατεία», το ίδιο είπε και για όλη την Πόλη: **«και η πόλη (είναι) από χρυσάφι καθαρό όμοιο με γυαλί καθαρό».** (21:18). Η καθαρότητα της Πόλης είναι η καθαρότητα των ψυχών των μελών της, που θαυμάσια παρομοιάζεται με διαυγή ύαλο. Και την κάθαρση της ψυχής ενήργησε η θεία χάρη, η οποία επί πλέον πλούτισε την ψυχή με τα πολυτιμότερα και άφθαρτα σαν χρυσάφι δώρα του Αγίου Πνεύματος.

Έτσι αυτά που στο υλικό πεδίο φαίνονται αταίριαστα, δεν είναι στο πνευματικό. Διότι η καθαρότητα των ψυχών και ο στολισμός τους με δώρα του Αγίου Πνεύματος μπορούν και πρέπει να συνυπάρχουν, και είναι εκείνο που επιδιώκει η Εκκλησία για τους πιστούς. Έτσι, ενώ προηγουμένως, λέει ο απόστολος Παύλος, *μερικοί από εσάς ήσασταν από αυτούς που δεν κληρονομούν την Βασιλεία των Ουρανών, «αλλά απελούσασθε, αλλά ηγιασθήτε»*, δηλ. ξεπλύνετε τις αμαρτίες (με το Βάπτισμα και το μυστήριο της Μετανοίας) και αγιασθήκατε. *Δικαιωθήκατε γιατί αυτές οι δωρεές ήλθαν με την επίκληση του ονόματος του Κυρίου Ιησού και με το Πνεύμα του Θεού μας.* (Α Κορ. 6:11).

Αλλά τι είναι πνευματικά η πλατεία; Η πλατεία είναι τόπος συνάντησης ανθρώπων. Εδώ, στην Ουράνια Πόλη που αποτελείται μόνο από ανθρώπους με ευσεβή ψυχή, είναι **"τόπος" συνάντησης μεταξύ τους και με τον Θεό.** Να μην ξεχνάμε ότι κάθε ευσεβής άνθρωπος είναι κι αυτός Πόλη του Θεού, επουράνια μάλιστα, διότι η Βασιλεία του Θεού είναι μέσα του κατά τον λόγο του Κυρίου: **«Ιδού η βασιλεία του Θεού είναι εντός σας».** (Λουκ. 17:21). Ο άγιος Μάξιμος ο ομολογητής, απαντώντας σε ερώτηση σχετικά με την ευαγγελική περικοπή για τον άνθρωπο που βάσταζε κεράμιον ύδατος (Λουκ. 22:10), λέει επίσης: **«Πόλις είναι η ψυχή του καθ' ενός στην οποία διαπαντός αποστέλλονται, ως μαθητές του λόγου και Θεού, οι περί αρετής και γνώσεως λόγοι».** Η οικία με το «μέγα ανώγειον» που είναι έτοιμη να δεχθεί τον Κύριο μαζί με τους μαθητές Του, όπως τότε στο Μυστικό Δείπνο, είναι **η οικοδομηθείσα (στην ψυχή) κατάσταση και έξις των αρετών**, λέει ακόμη ο άγιος Μάξιμος. Η «πλατεία», όπως και το «ανώγειον», είναι **«η πλατεία και ευρύχωρη (στα θεία) διάνοια»**, η οποία έχει ως **οικοδεσπότη τον νου, προς τον οποίον ερχόμενος ο Λόγος μετά των μαθητών Του, μεταδίδει τον εαυτόν Του.**¹⁹¹ Συνοψίζουμε: Στην Ουράνια Πόλη, που αποτελείται μόνο από ευσεβείς, οι διάνοιές τους είναι έτοιμες να ενώνονται στη δοξολογία του Θεού και την απόλαυση εξ Αυτού των θείων δωρεών, ευρισκόμενες σε **«πλατεία», δηλ. σε πνευματικό**, χωρίς περισπασμούς από υλικές κατασκευές και παραστάσεις τόπο. Αυτό το λέει και διαφορετικά ο Ιωάννης, όπως θα δούμε στη συνέχεια: **«Και ναό δεν είδα μέσα σ' αυτή (την Ουράνια Πόλη)»!**

Στη δημοτική:

Συνέχεια και τέλος του ΚΑ (21ου) κεφ.

(Χαρακτηριστικά της νέας Ιερουσαλήμ)

21-22 Και ναόν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστὶ, καὶ τὸ ἄρνιον.

21-22 Και ναό δεν είδα μέσα σ' αυτή, γιατί ο Κύριος ο Θεός ο Παντοκράτορας είναι ναός της, και το Αρνίο.

21-23 καὶ ἡ πόλις οὐ χρεῖαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἄρνιον.

21-23 Και η πόλη δεν έχει ανάγκη του ήλιου ούτε της σελήνης, για να φέγγουν σ' αυτή, γιατί η δόξα (λαμπρότητα) του Θεού τη φώτισε και ο λύχνος της είναι το Αρνίο.

21-24 καὶ περιπατήσουσι τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν αὐτῶν εἰς αὐτήν,

21-24 Και θα περπατήσουν τα έθνη με το φως της, και οι βασιλιάδες της γης θα φέρουν τη δόξα και την τιμή τους σ' αυτή.

21-25 καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας· νύξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ·

21-25 Και οι πυλώνες της δεν θα κλειστούν καμμία ημέρα, γιατί (βέβαια) νύχτα δεν θα υπάρχει εκεί. **21-26** Και θα φέρνουν τη δόξα και την τιμή των εθνών σ' αυτή.

21-26 καὶ οἴσουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν.

¹⁹¹ «Πόλις γάρ ἐστιν ἡ τοῦ καθέκαστον ψυχή, εἰς ἣν διαπαντὸς ἀποστέλλονται, ὡς μαθηταὶ τοῦ Λόγου καὶ Θεοῦ, οἱ περὶ ἀρετῆς καὶ γνώσεως λόγοι. Ὁ δὲ τὸ κεράμιον βαστάζων τοῦ ὕδατός ἐστιν ὁ ἀνέχων τοῖς ὤμοις τῆς ἐγκρατείας ἀκαθαίρετον τὴν ἐν τῷ βαπτίσματι δοθεῖσαν χάριν τῆς πίστεως καρτερικὸς τρόπος τε καὶ λογισμὸς. Ἡ δὲ οἰκία ἐστὶν ἡ ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων, ὡσπερ λίθων, στερρῶν τε καὶ ἀνδρικῶν ἠθῶν τε καὶ λογισμῶν οἰκοδομηθεῖσα κατάστασις τε καὶ ἕξις τῶν ἀρετῶν. Τὸ δὲ ἀνώγειον ἡ πλατεῖα καὶ εὐρύχωρός ἐστι διάνοιά τε καὶ ἐπιτηδειότης τῆς γνώσεως, θείοις μυστικῶν τε καὶ ἀπορρήτων δογμάτων κατακοσμηθεῖσα θεάμασιν. Ὁ δὲ οἰκοδεσπότης ἐστὶν ὁ νοῦς»... (ΜΑΞΙΜΟΥ ΤΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ, ΑΠΑΝΤΑ. Εκδόσεις «Το Βυζάντιον», 14Β, σελ. 64).

21-27 και οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν πᾶν κοινὸν καὶ ὁ ποιῶν βδέλυγμα καὶ ψεῦδος, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἁρνίου.

21-27 Και δε θα εισέλθει σ' αυτήν κανένα πράγμα ακάθαρμο και ὅποιος πράττει (οτιδήποτε αποτελεί) βδέλυγμα και ψέμα, παρά μόνο οι γραμμένοι στο βιβλίο της ζωῆς του Ἀρνίου.

9. Περισσότερα χαρακτηριστικά της Νέας Ιερουσαλήμ.

Ο Βέδας για την μη ύπαρξη ναού: «*Αν και, λέει (ο Ιωάννης), μίλησα για την πόλη ως κτισμένη από (πολύτιμες πάντως) πέτρες, έχω δείξει ότι η ανάπαυση των αγίων δεν είναι σε κάποιο υλικό κτίριο (ή πόλη). Διότι ο ἴδιος ο Θεός γίνεται γι' αυτούς το μοναδικό τους σπίτι και το φως και η ανάπαυση. Δεν υπάρχει ανάγκη ναού, επειδή η Εκκλησία δεν καθοδηγείται από το (φυσικό) φως, ούτε από τα στοιχεία του κόσμου, αλλά καθοδηγείται από τον Χριστό, τον αιώνιο Ἡλιο, (να εξέλθει) μέσα από το (πνευματικό) σκοτάδι του κόσμου*».

Ποια ανάγκη υπάρχει, αλήθεια, αισθητού ναού σ' εκείνη την πόλη που έχει φρουρό και σκέπη τον Θεό **«μέσα στον οποίο ζούμε και κινούμαστε και υπάρχουμε»;** (Πράξ. 17:28), λένε οι Ανδρέας και Αρέθας. Αν και οι άγιοι είναι ναοί του Θεού, ίσως επειδή κι αυτοί ζουν και υπάρχουν μέσα στον Θεό, λένε επίσης οι Καππαδόκες ότι και ο Θεός είναι ναός των αγίων: *Διότι αυτός είναι ο ναός των αγίων και ο ένοικος, όπως έχει υποσχεθεί, ότι δηλ. θα κατοικήσει ανάμεσά τους και θα πορεύεται μαζί τους.* (Β Κορ. 6:16). **Μαζί με τον Θεό Πατέρα είναι ναός της και το Ἀρνίον**, δηλ. «ο σφαγιασθείς για μας αμνός του Θεού», συμπληρώνουν οι Ανδρέας και Αρέθας. (Μαυρ. σελ. 286-7).

Είναι φανερό ότι τα χαρακτηριστικά της νέας Ιερουσαλήμ, που μας δείχνει ο Ιωάννης, έχουν άμεση σχέση με τις αρετές που καλούνται στη γη να επιτύχουν οι Χριστιανοί. Διότι ο βίος των εναρέτων στη γη είναι το προστάδιο της αιώνιας ζωῆς. Και είπαμε προηγουμένως ότι τα στάδια στις διαστάσεις της Πόλης του Ουρανού δηλώνουν συμβολικά το μέγεθός της δηλ. το πλήθος ὄσων μετά από αγώνες στο στάδιο της ζωῆς σώθηκαν, αλλά και τις αρετές τους με τις οποίες, ως ένδυμα γάμου, εισήλθαν στον Ουράνιο Νυμφώνα. Η Θεοτόκος είναι ανωτέρα ὄλων των αγίων στην αρετή. Ενώ η Ουράνια Πόλη θα ζει χωρίς χρόνο, στην αιωνιότητα, οι πιστοί τώρα χρειάζονται τον χρόνο για την τελείωσή τους. «*Χρόνος είναι ο «τόπος» της συναντήσεώς μας μετά του Δημιουργού· χρόνος είναι η διαδικασία της πραγματοποίησης του σχεδίου του Θεού περί της Δημιουργίας*»,¹⁹² λέει ο άγιος Σωφρόνιος ο Αγιορείτης (+1993). Οι ναοί στη γη χρειάζονται χρόνο να τελειωθούν, όπως και κάθε άνθρωπος που είναι λογικός ναός του Θεού. Η Ουράνια Πόλη των ευσεβών δηλ. η Εκκλησία, όταν ολοκληρωθεί θα είναι, με κεφαλή το Ἀρνίον, ο μέγας ναός του Τριαδικού Θεού και σώμα του Χριστού,¹⁹³ **«το πλήρωμα του τα πάντα εν πάσι πληρουμένου»**,¹⁹⁴ κατά τον απόστολο Παύλο. (Εφ. 1:22-23).

«Ναό δεν είδα μέσα σ' αυτή»: Η πνευματική δομή της Ουράνιας Εκκλησίας κάνει αχρείαστη κάθε βοηθητική υλική κατασκευή για να μεταδώσει ο Τριαδικός Θεός τη χάρη του. Και το Ἀρνίον δεν θα πίνει πλέον μαζί με τους μαθητές Του από το παλαιόν γένημα της αμπέλου, αλλά όπως είπε ο ίδιος, **θα το «πίνω μαζί σας καινούργιο στη βασιλεία του Πατρός μου».** (Ματθ. 26:29). Διότι όταν ο παλιός κόσμος παρέλθει και τα σώματα των αγίων γίνουν πνευματικά (σαν φως), τίποτα δεν θα υπάρχει που να θυμίζει τον κόσμο της φθοράς στον οποίο τώρα μετέχομε, και τίποτα από αυτόν δεν θα έχουμε ανάγκη για τη λατρεία του Θεού και του «Ἀρνίου», του ενανθρωπίσαντος Υιού του Θεού.

¹⁹² «Περί Προσευχῆς», Ιερ/χου Ζαχαρίου, 1993, σ.25. Και: https://www.imdleio.gr/diaf/2010/03/gSofronios_B.pdf

¹⁹³ «Σῶμα αὐτοῦ, ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὴν μετάληψιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος», λέει ο άγιος Ιω. Δαμασκηνός. (PG 95:828)

¹⁹⁴ Πλήρωμα του Χριστού η Εκκλησία, ο οποίος ως Θεός πληρεί τα πάντα, κατ' ενέργειαν, όχι κατ' ουσίαν. Ο άγιος Μάξιμος σε σχετική ερώτηση διευκρινίζει: «Ὁ Θεός κατὰ μὲν τὴν οὐσίαν ἀποφατικῶς πάντων ὑφεξήρηται τῶν ὄντων· οὔτε γὰρ λέγεται, οὔτε νοεῖται, οὔδὲ μετέχεται οὐδαμῶς ἀπὸ τινος· κατὰ δὲ τὴν προνοητικὴν πρόοδον ὑπὸ πολλῶν μετεχόμενος, ὑπ' αὐτῶν καὶ πληροῦται».

«Και θα περπατήσουν τα έθνη με το φως της», γιατί η θριαμβεύουσα Εκκλησία των τελειωθέντων αγίων είναι φως για τους ανθρώπους που αγωνίζονται ακόμα στη γη. Και εκείνοι που στη γη βασίλευσαν και (δηλ.) κυριάρχησαν πάνω στα πάθη τους, θα φέρουν σ' αυτή τη δόξα και την τιμή των αγαθών πράξεών τους (μαζί τους), λέει ο Ανδρέας.

Το να μην κλείνονται οι πύλες της πόλεως, αυτό σημαίνει ότι οι κάτοικοί της είναι ασφαλείς, λέει ο Ανδρέας. Και ότι εκεί επικρατεί ειρήνη και ασφάλεια, ώστε να μην υπάρχει ανάγκη να φυλάσσεται η πόλη, και το κλείσιμο των πυλών, λέει ο Αρέθας. Δεν θα εισέλθει εκεί τίποτε το μολυσμένο και ακάθαρτο. Διότι όπως λέει ο απόστολος Παύλος (Β Κορ 6:14), **τι κοινό υπάρχει ανάμεσα στο φως και το σκοτάδι;** ρωτάει ο Ανδρέας. (Μαυρ. σελ. 287).

«Το να μην είναι νύκτα εκεί, υποδηλώνει ότι **νύκτα και σκότος θα είναι στους αμαρτωλούς**, των οποίων οι πράξεις στο βίο τους υπήρξαν ζοφώδεις (σκοτεινές)», λέει ο πατριάρχης Άνθιμος. (σελ. 207). Ο Βέδας μας θυμίζει από την πρώτη επιστολή του Ιωάννου του Θεολόγου ότι και τώρα **«ο μισών τον αδελφό του βρίσκεται στο σκοτάδι και στο σκοτάδι περπατάει, και δεν ξέρει που πάει, γιατί το σκοτάδι (του μίσους) του τύφλωσε τους οφθαλμούς»**, (Α Ιω. 2:11), δηλ. (λέει ο Βέδας) αυτός δεν βρίσκεται στην Εκκλησία (ασχέτως τι νομίζει ο ίδιος) και δεν βλέπει το φως της Πόλης του Θεού.

Ο π. Χαράλαμπος Βασιλόπουλος παρατηρεί ότι με τον στίχο 27 ο Ιωάννης διευκρινίζει τι εννοούσε στον προηγούμενο στίχο (26): **«Και θα φέρνουν τη δόξα και την τιμή των εθνών σ' αυτή, την Πόλη»**. Διότι εμείς εννοήσαμε ότι οι πιστοί Χριστιανοί και πρώην εθνικοί - ειδωλολάτρες θα τιμήσουν την Πόλη για τη σωτηρία τους. Κάποιος, όμως, με πανθηρσκευτικά κίνητρα (ότι όλες οι θρησκείες οδηγούν στον Θεό) θα μπορούσε να εννοήσει ότι θα φέρουν τη δόξα και την τιμή των ψευτο-θεών και ειδωλολατρικών εθίμων και εορτών. Γι' αυτό, λέει ο πατήρ Χαράλαμπος, **βεβαιώνει εν συνεχεία ο Ιωάννης, ξεκαθαρίζοντας τα πράγματα, ότι στη Νέα Ιερουσαλήμ δεν θα υπάρχει κάτι το εθνικό, κάτι το ειδωλολατρικό, το ακάθαρτο, κάτι που να είναι ξένο προς το ενάρετο και το άγιο**. (σελ. 216). Για το βιβλίο της ζωής μιλήσαμε ήδη στην ερμηνεία άλλων χωριών (3:5, 13:8, και 20:12), λέει επίσης ο π. Χαράλαμπος. (σελ. 218).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ

22-1 Καὶ ἔδειξέ μοι ποταμὸν ὕδατος ζωῆς λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἄρνιου.

22-2 ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν ξύλον ζωῆς, ποιοῦν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕκαστον ἀποδίδουν τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν.

22-3 καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι· καὶ ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἄρνιου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δούλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ

22-4 καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

22-5 καὶ νύξ οὐκ ἔσται ἔτι, καὶ οὐ χρεῖα λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς φωτιεῖ αὐτούς, καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΒ

Ο ποταμός και το δένδρο της ζωής

Και μου ἔδειξε ποταμὸ ἀπὸ νερό ζωῆς, λαμπρὸ σαν κρύσταλλο, που βγαίνει ἀπὸ τὸ θρόνο τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἀρνίου.

22-2 Στὸ μέσο τῆς πλατείας τῆς καὶ ἀπὸ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τοῦ ποταμοῦ ἦταν δέντρο ζωῆς, που κάνει δώδεκα καρπούς, κάθε μῆνα ἀποδίδοντας τὸν καρπὸ τοῦ. Καὶ τὰ φύλλα τοῦ δέντρου εἶναι γιὰ θεραπεία τῶν ἐθνῶν.

22-3 Καὶ κανένα ἀνάθεμα δε θα ὑπάρχει πια. Καὶ ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἀρνίου θα εἶναι μέσα σ' αὐτήν, καὶ οἱ δούλοι τοῦ θα τὸν λατρεύουν

22-4 καὶ θα βλέπουν τὸ πρόσωπό Του, καὶ τὸ ὄνομά Του θα εἶναι πάνω στα μέτωπά τους.

22-5 Καὶ νύχτα δε θα ὑπάρχει πια, καὶ δε ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ φως λύχνου καὶ ἀπὸ φως ἡλίου, γιὰτί ὁ Κύριος ὁ Θεός θα τοὺς φωτίζει, καὶ θα βασιλεύουν στους αἰῶνες τῶν αἰώνων.

10. Ο ποταμός και το δένδρο της ζωής.

Ο Βέδας λέει για το ποτάμι: Στο ποτάμι της ζωής που κυλάει στη μέση της πόλης, δεν υπάρχει πλέον ένδειξη εορτασμού του Βαπτίσματος, αλλά αποκαλύπτεται τώρα ο καρπός αυτού του μυστηρίου. Διότι στον παρόντα καιρό η Εκκλησία «σπέρνει εν Πνεύματι, για να θερίσει τότε αιώνια ζωή».¹⁹⁵

Διπλή ωφέλεια προέρχεται από τον ποταμό. Και σβήνει κανείς τη δίψα του και καθαρίζεται από τον ρύπο, πράγματα με τα οποία γεμίζει η ζωή, η σύμφωνη με το κήρυγμα του Ευαγγελίου του Χριστού. Και ξεδίψασαν οι προφήτες, οι προ της παρουσίας του Χριστού, που έλεγαν: «Για Εσένα δίψασε η ψυχή μου» (Ψαλμ. 62:2), και με το θείο Βάπτισμα καθάρισε και έκανε αγνούς τους λουομένους, λέει ο Αρέθας. **Την άνω Ιερουσαλήμ, λοιπόν, την διατρέχει ο ποταμός του Θεού, ο γεμάτος από νερά, δηλ. το ζωοποιό Πνεύμα...** λέει ο Ανδρέας. (Μαυρ. σελ. 288)

Το Άγιον Πνεύμα, λοιπόν, **ως ποταμός γεμίζει την πλατεία της πόλεως, δηλ. το πλήθος αυτής**, που σύμφωνα με τον ψαλμωδό (138:18) είναι «υπέρ άμμον» (δηλ. πιο πολύ από την άμμο), προσθέτει ο Ανδρέας, ο οποίος έτσι φαίνεται να εξισώνει την πλατεία με την Πόλη! Αυτό αν και στον υλικό κόσμο είναι παράλογο,¹⁹⁶ όμως, με βάση όσα είπαμε από τον άγιο Μάξιμο, δεν είναι. Διότι πλατεία στον άνθρωπο είναι «**η πλατεία και ευρύχωρη (στα θεία) διάνοια**», την οποία έχουν όλοι οι σωσμένοι άγιοι, οι οποίοι είναι αφ' ενός μέλη της Πόλης, λόγω της αγιότητός τους ενώ αφ' ετέρου είναι μέλη της πλατείας, διότι ετοίμασαν τον νού τους για την ανεμπόδιστη (πλατιά) θεωρία του Θεού.

Για όσους βρίσκονται επομένως στην «πλατεία» της Ουράνιας πόλης και στη θεωρία του Θεού, κατά τη δεκτικότητα του έκαστος (επειδή υπάρχουν πολλές διαμονές), δεν υπάρχει κανένας φόβος, και οι ποικίλες ενέργειες του Αγίου Πνεύματος τρέχουν **«σαν νερό που δίνει ζωή, λαμπρό σαν κρύσταλλο, που βγαίνει από το θρόνο του Θεού και του Αρνίου»**. Επειδή όμως ο Ιωάννης συνδέει τις προσπάθειες των αγίων στη γη με την κατάσταση στην οποία θα φθάσουν στον Ουρανό, καλό είναι να πούμε ότι στη γη ελάχιστοι είναι οι θεοφόροι και θεόπτες που γεύονται σε κάποιο βαθμό εμπειρίες ανάλογες με αυτές των κατοίκων του Ουρανού, διότι ελάχιστοι είναι οι απαθείς. Και όταν δεν έχει φθάσει κάποιος στην απάθεια δεν βρίσκεται σε **ανεμπόδιστη πνευματική πλατωσιά**, αλλά πολεμείται ακόμη από **«τον νόμο της σάρκας, που ήταν και λεγόταν Κάϊν»**, όπως λέει ο άγιος Μάξιμος. Οι άνθρωποι συνηθίζουν να έρχονται στην από τη φύση τους πλατιά (δηλ. όλων των κατηγοριών) θεωρία των αισθητών, από την οποία μπορούν να αντλούν σπουδαία πνευματικά νοήματα. Έτσι πχ από την απεραντοσύνη του Σύμπαντος αντιλαμβάνονται το μεγαλείο του Δημιουργού, από την αρμονία στη φύση τη σοφία Του κλπ, αλλά παραδοκεί ο ύπουλος νόμος της σάρκας, που ενέπνευσε πχ την παγανιστική ή ψευδο-θειστική¹⁹⁷ θεωρία της Εξέλιξης. Γι' αυτό, «**αν ο Άβελ ο μακάριος φυλαγόταν και δεν είχε βγει μαζί με τον Κάϊν στην πεδιάδα, δηλ. στην πλατωσιά της φυσικής θεωρίας πριν από την απάθεια, δεν θα τον σκότωνε ορμώντας με δόλο, απατώντας τον με τα δεξιά όπλα, κατά τη θεωρία των όντων, ο νόμος της σάρκας, (δηλ. ο Κάϊν)**», λέει ακόμη ο άγιος Μάξιμος ο ομολογητής.

Επομένως, αντίθετα από την ασφαλή θεωρία του Θεού στην πλατεία (την πλατωσιά) της νέας Ιερουσαλήμ, και την απόλαυση των εκεί πλουσιών ως ποταμού δωρεών του Θεού, στη γη υπάρχει το μη ασφαλές αντίστοιχο, το οποίο αναφέρει ο άγιος Μάξιμος όταν δίνει τη βαθύτερη

¹⁹⁵ Διότι λέει ο απόστολος: «...ότι ο σπείρων εις την σάρκα εαυτού εκ της σαρκός θερίσει φθοράν, **ο δε σπείρων εις το πνεύμα εκ του πνεύματος θερίσει ζωήν αιώνιον**». (Γαλ 6:8). Σπείρει στο πνεύμα δηλ. την ψυχή, αλλά **εν Πνεύματι** λέει η νέο-αγγλική μετάφραση του Βέδα, που σημαίνει με τη χάρη του Αγίου Πνεύματος.

¹⁹⁶ Το να παρασυρόμαστε από τα σχήματα, ακόμα και για την Ουράνια Πόλη, συμβαίνει από την ατέλειά μας, κατά τον άγιο Μάξιμο: «Γιατί στους ατελείς ανθρώπους έχουν μεγαλύτερη δύναμη πάνω στην αίσθηση τα σχήματα των φαινομένων από ότι πάνω στην ψυχή οι κρυμμένοι λόγοι των δημιουργημάτων». (Τόμ. 14Β, σελ. 345).

¹⁹⁷ «Θεϊστική» είναι η έκδοση της Εξέλιξης κατά το Βατικανό... (Η-37). Γράψαμε γι' αυτήν σε άλλα τεύχη της Αποκάλυψης (πχ στο Γ σελ. 40, Δ σελ. 11, Η σελ. 36), στο «3 ΟΥΑΙ» κλπ.

ερμηνεία της πολιορκίας της Ιερουσαλήμ επί εποχής του βασιλιά Εζεκία από τον Ασσύριο Σενναχειρίμ. (Ερώτηση μθ). Στην παρούσα κατάσταση στη γη, **«ποταμός που διασχίζει στη μέση την πόλη, ονομάστηκε εύλογα η γνώση των ορατών (ή αισθητών γενικότερα) επειδή είναι το μεταίχμιο των δύο άκρων, του νου και της αίσθησης»**. Διότι η γνώση των αισθητών, εξηγεί ο άγιος Μάξιμος, **δεν είναι τελείως αποξενωμένη της δύναμης του νου, αλλά ούτε αποκλειστικά διατρέφεται με την ενέργεια της αίσθησης. Διότι βρίσκεται κατά κάποιο τρόπο στο μέσο της συνάντησης του νού με την αίσθηση και της αίσθησης με τον νου. Έτσι γίνεται η δημιουργός της συνάφειας του ενός με το άλλο**. Αυτή η γνώση όμως, που συμβολίζεται με ποταμό, δεν είναι ακίνδυνη όπως η αντίστοιχη στον Ουρανό, και γι' αυτό χρειάζεται να τη φράζομε στις ώρες της ενόχλησης των παθών.¹⁹⁸

Από αυτά αφού καταλάβαμε πως λειτουργεί ο ποταμός της γνώσης στη γη, αντιλαμβανόμαστε και το γιατί δεν μπορεί να υπάρξουν ανάλογοι πειρασμοί στον Ουρανό:

α. Οι πηγές είναι τελείως διαφορετικής ποιότητας. Ο ποταμός στον Ουρανό πηγάζει από τον θρόνο του Θεού και του Αρνίου, ενώ **στη γη**, όπως στην περίπτωση του Εζεκία, **οι πηγές του ποταμού είναι έξω από την πόλη, δηλ. έξω από την ψυχή**. Και **πηγές είναι όλα τα αισθητά, ενώ νερά των πηγών αυτών είναι τα νοήματα των αισθητών**. Και,

β. Τα αισθητά στη γη είναι δυνατόν να προκαλέσουν σαρκικούς (φίλαυτους, φιλήδονους ή φιλάργυρους) λογισμούς, όταν δεν έχομε φτάσει στην κατά Χριστόν απάθεια, η οποία αποκτάται κατόπιν αγώνων, ενώ στον Ουρανό τα αισθητά φέρνουν μόνο τη χάρη του Θεού. Δηλ. τώρα πρέπει να ελέγχουμε τι λογισμοί έρχονται διά των αισθητών με βάση τις εντολές του Χριστού, ώστε ο ποταμός της γνώσης από τη φυσική θεωρία να μην έχει νερό θολό και ακάθαρμο πνευματικά. Αυτό, επειδή μετά την παράβαση ο Αδάμ γέννησε τον νόμο της αμαρτίας, σαν πρώτο καρπό της, που δεν είχε δημιουργήσει ο Θεός στον Παράδεισο, γιατί Κάιν σημαίνει "κτήση" (απόκτημα), λέει ο άγιος Μάξιμος. Ενώ ο διάβολος πρότεινε στους ανθρώπους **το δένδρο της γνώσης του καλού και του κακού**, από το οποίο είναι και η πνευματική θολούρα που κάνει τον κόσμο παγκόσμια Βαβυλώνα, ο ερχομός του Χριστού έστησε ανάμεσά μας **τον Σταυρό Του, το δένδρο της αληθινής γνώσης και ζωής**, για να μας απαλλάξει από τις απάτες του διαβόλου και να μας ανεβάσει στη Βασιλεία Του. Σ' αυτήν ο Θεός αποκαλύπτει αισθητώς τον εαυτό Του, γιατί μετά την κοινή Ανάσταση **οι άνθρωποι είναι ως οι άγγελοι στον ουρανό** (Ματθ. 22:30) και **«βλέπουν δια παντός το πρόσωπον του πατρός Μου του εν ουρανοίς»** (Ματθ. 18:10), είπε ο Κύριος. Επομένως, αυτό που με κόπο κατορθώνουν οι πιστοί στη γη με τη δύναμη του Σταυρού, έχοντας τη γνώση ότι δι' αυτού νικούνται τα πονηρά πνεύματα που εμποδίζουν τη σωτηρία τους, το απολαμβάνουν πλούσια στον Ουρανό, άκοπα και ανεμπόδιστα. Και ανάμεσα στα άλλα πλούσια δώρα που δίνονται εκεί ως ποταμός στους ευσεβείς, υπάρχει και το **δένδρο της ζωής**, που σαν ανταπόδοση των ασκητικών και άλλων αγώνων τους στη γη, τους παρέχει συμβολικά **12 καρπούς**. Διότι διά των αγίων αποστολών ήρθε σε μας η γνώση και η **δύναμη του Σταυρού**. Και ο καρπός δίνεται **«κατά μήνα»**, διότι κάθε φορά που οι ευσεβείς αντιμετωπίζουν νικηφόρα την **μήνη (οργή) του διαβόλου**, αμείβονται με ιδιαίτερη χάρη, η οποία ως **«στερεά τροφή»** τους δίνει και τη βαθύτερη γνώση

¹⁹⁸ Εξ αιτίας του επηρεασμού που προκαλεί η εισβολή υλικών σχημάτων στον νου, εξηγεί ο άγιος Μάξιμος. «Αλλά όποιος έκλεισε αποφασιστικά τις αισθήσεις του με τη λελογισμένη εγκράτεια, και με τις ψυχικές δυνάμεις έκλεισε τις εισόδους των αισθητών σχημάτων προς τον νου, καταστρέφει εύκολα τα πονηρά μηχανεύματα του διαβόλου, κάνοντάς τον να πάρει ντροπιασμένος τον δρόμο από τον οποίο ήρθε»... Αυτό συνέβη με τον Σενναχειρίμ το βασιλιά των Ασσυρίων (τύπο του διαβόλου), όταν πολύ σοφά πράττοντας ο Εζεκίας, σύμφωνα με το νόημα της Γραφής, έκλεισε τα νερά των πηγών που ήταν έξω από την Ιερουσαλήμ. Έτσι με την υλική ξηρασία ο Εζεκίας, που ερμηνεύεται «κράτος θείων» και βασιλεύει της Ιερουσαλήμ, δηλ. της ψυχής, νίκησε τον Σενναχειρίμ που ερμηνεύεται «πειρασμός ξηρασίας» επειδή καταξηραίνει τη μέσα μας ροή των θείων ναμάτων. Διότι **ο διάβολος, χωρίς τα αισθητά με τα οποία συνηθίζει να πολεμά την ψυχή δεν μπορεί να μας βλάψει καθόλου**, λέει επίσης ο άγιος Μάξιμος. (Βλ. Τόμ. 14Β, σελ. 327-345). Βλ. και σελ. 33.

του μυστηρίου του Σταυρού. Διότι **«των τελείων είναι η στερεά τροφή, αυτών που από την πολύ συνήθεια έχουν τα αισθητήρια γυμνασμένα να διακρίνουν μεταξύ καλού και κακού»**. (Εβ. 5:14).

Η ιδιαίτερη αυτή χάρη συνεχίζεται στην αιωνιότητα, χωρίς ανάμνηση των λυπηρών, γιατί το δένδρο της ζωής είναι μόνο του στον Παράδεισο. Δεν υπάρχει εκεί ανάγκη διάκρισης καλού και κακού, ούτε χρειάζονται άλλοι αγώνες για τους πιστούς, καθώς απουσιάζει η επιβολή του πονηρού και ρέει άφθονη σαν ποτάμι η πολυποίκιλη χάρη του Θεού, εκ του οποίου είναι **«πάσα δόσις αγαθή και παν δώρημα τέλειον»**. (Ιακ. 1:17).

Επειδή, λοιπόν, και τα αισθητά στον Ουρανό είναι ελεύθερα από επιβουλές του πονηρού, καθώς τις αισθήσεις των σωθέντων κινεί το Άγιον Πνεύμα, γι' αυτό το δένδρο της ζωής δεν είναι αποκλεισμένο από αυτά αλλά βρίσκεται **«και από εδώ και από εκεί του ποταμού»**, δηλ. και στα αισθητά και στη γνώση. Γιατί και στα δύο κοπίασαν οι σωθέντες, **σηκώνοντας το σταυρό τους** στην πρόσκαιρη ζωή, ώστε να απολαμβάνουν κατόπιν τον καρπό του κόπου τους στην αιωνιότητα.¹⁹⁹

Εκτός από τον καρπό του δένδρου της ζωής, ο Ιωάννης αναφέρει ότι και τα φύλλα του είναι θεραπευτικά: **«Και τα φύλλα του δέντρου είναι για θεραπεία των εθνών»**. (22:2). Κατά τον Ανδρέα Καισαρείας **καρποί των Αποστόλων είναι όσοι έκαναν εκατό καρπούς** (Μάρ. 4:3). **Φύλλα όσοι έκαναν εξήντα και τριάντα και τα προσέφεραν για τη θεραπεία των εθνών**. Διότι όση είναι η διαφορά των φύλλων από τους καρπούς, τόση είναι και η διαφορά των τότε σωζομένων. Άλλων με μικρότερη και άλλων με μεγαλύτερη δόξα. (Μαυρ. σελ. 289).

Ο Αιδέσιμος Μπηντ (Βέδας) λέει για τα «φύλλα»: **Εάν ο καρπός θεωρείται η ανταμοιβή μιας ευλογημένης αθανασίας, τα φύλλα δικαίως γίνεται αντιληπτό ότι είναι ένα αιώνιο τραγούδι**, δεδομένου ότι είναι για την υγεία αυτών που τραγουδούν στο τώρα μακάριο μέρος τους. Διότι εκεί είναι η αληθινή θεραπεία των εθνών, η πλήρης λύτρωση, η αιώνια ευδαιμονία.

Ο πατριάρχης Άνθιμος λέει για το «δένδρο» ότι περί τούτου προείπε και ο προφήτης Δαβίδ, ονομάζοντάς το: **«το δένδρο το φυτευμένο στις εκβολές των νερών»**. Το οποίο, ομοίως προς την Αποκάλυψη, **«τον καρπό του θα τον δώσει στον καιρό του, και το φύλλο του δεν θα πέσει»**. (Ψαλ. 1ος). Αυτό σημαίνει ότι οι θεάρεστες πράξεις που προέρχονται από θεία επίγνωση, λέει ο πατριάρχης, όταν γίνονται στον κατάλληλο καιρό έχουν αποτέλεσμα την αρετή. Όποιος λοιπόν εργάζεται τις πράξεις του με γνώση και λογισμό, τους μεν καρπούς, ήτοι τις εξαιρετικές αρετές του, τις δίνει τροφή στους τελειότερους· την δε **διαγωγή του στον κόσμο, που αυτή αναλογεί στα φύλλα**, δεν την χάνει, αλλά αυτή θα γίνει «θεραπεία των εθνών». Δηλ. και οι εθνικοί (μη βαπτισμένοι Χριστιανοί) βλέποντας τη σεμνότητα με την οποία διάγει τον βίο του, θα θαυμάσουν και θα μιμηθούν το καλό. «Διότι γνωρίζει και πολέμιος την αρετήν ανδρός να θαυμάζει», συμπληρώνει ο Άνθιμος. (Στη δημοτική, βλ. σελ. 209).

«Τα φύλλα του δένδρου θα είναι για να θεραπεύουν, δηλ. για να καθαρίζουν την άγνοια εκείνων των ανθρώπων που υπολείπονται στην αρετή», λέει με βάση τον Ανδρέα Καισαρείας και ο π. Σεραφείμ Ρόουζ, **«αφού άλλη η δόξα ηλίου, και άλλη η δόξα σελήνης, και άλλη η δόξα αστέρων»**. (σελ. 314).

Συγκρίνοντας τις πιο πάνω ερμηνείες για τα «φύλλα» βλέπουμε ότι μόνο ο πατριάρχης Άνθιμος λαμβάνει τα λεγόμενα του Ιωάννη ως μια τρέχουσα διεργασία στη γη που δίνει στον καιρό της τον αντίστοιχο καρπό στον Ουρανό και συμπληρώνει όσα μας είπε ο άγιος Μάξιμος. Διότι **«τα φύλλα του δέντρου είναι για θεραπεία των εθνών»**. Λέει «είναι» και όχι θα είναι. Πρόκειται για μια τωρινή εικόνα όσων συμβαίνουν σε γη και Ουρανό. Για διεργασία κατά την οποία οι τελειωθέντες άγιοι γίνονται παράδειγμα για την τελείωση των αγωνιζομένων Ορθοδόξων, ενώ η διαγωγή τους κατά τον παρόντα βίο θεραπεύει τώρα τα «έθνη», ανάλογα με

¹⁹⁹ Βλέπουμε ότι σημασία έχουν οι έννοιες, που αποτελούν και τη νοερή γεωμετρία, όσων λέει ο Ιωάννης.

τη δεκτικότητα τους, δηλ. μειώνει την άγνοιά τους ως προς τα ευσεβή δόγματα και τις αρετές. Ακόμα και ο **Ηρώδης**, αν δεν τον κατέστρεφε το πάθος του για την Ηρωδιάδα, θα μπορούσε να ωφεληθεί από τον Βαπτιστή, που «τον γνώριζε ως άνθρωπο δίκαιο και άγιο». Γι' αυτό «όταν τον άκουσε πολλά έκανε (απ' όσα τον συμβούλευσε) και με ευχαρίστηση τον άκουγε». (Μάρ. 6:20).

Ο Ανδρέας, ο οποίος θεωρεί «φύλλα» τους σωθέντες που απέδωσαν λιγότερο καρπό, δίνει διαφορετική εξήγηση από τον Άνθιμο. Αντίθετα προς τον Ανδρέα, ο Οικουμένιος θεωρεί φύλλα όλους: αποστόλους, ευαγγελιστές, πατριάρχες... και πάσα δικαία ψυχή...²⁰⁰ Και ενώ ο Άνθιμος θεωρεί «φύλλα» μόνο «**το εν κόσμω πολίτευμα**» (την καλή διαγωγή) **των αγίων**, ο Οικουμένιος θεωρεί φύλλα τους ίδιους τους αγίους («πᾶσα ψυχή δικαία»). Προφανώς ο πατρ. Άνθιμος έχει, με αλάνθαστο οδηγό το ψαλτήρι, την καλύτερη ερμηνεία. Πρέπει να πούμε ότι ο Παύλος όταν λέει «σας πότισα γάλα», το λέει στους (βαπτισμένους) πιστούς Κορινθίους και Εβραίους που όμως έχουν ακόμη σαρκικό φρόνημα,²⁰¹ ενώ τα «φύλλα» σαν βότανα από τα οποία γίνεται θεραπευτικό αφέψημα ή τσάι είναι για τους μη Χριστιανούς.

Αν και το δένδρο με τα θεραπευτικά φύλλα βρίσκεται στην Ουράνια Πόλη, γιατί αυτή είναι η κατοικία των αγίων, οι μη βαπτισμένοι δεν έρχονται εκεί, αλλά θεραπεύονται στον κόσμο όπου και βρίσκονται, όσο υπάρχει καιρός. Όταν παρέλθει ο κόσμος αυτός, **δεν θα υπάρχει πλέον κατάθεμα** δηλ. οτιδήποτε είναι συνδεδεμένο με το κακό, αναθεματισμένο, καταραμένο, αφορισμένο. *Επειδή ο διάβολος θα έχει απομακρυνθεί, και το καλό δεν θα αλλοιώνεται απ' αυτόν. Και εκείνοι που με τις θεοφιλείς αρετές ευτρέπισαν τον εαυτό τους και έγιναν θρόνος του Θεού και του Αρνίου, αυτοί θα είναι οι κάτοικοι της πόλης εκείνης, της άνω Ιερουσαλήμ, λέει ο Ανδρέας. Αυτοί θα βλέπουν τον Θεό, όπως τώρα οι άγγελοι στον Ουρανό (Ματθ. 18:10). Πρόσωπο προς πρόσωπο, θα δουν τον Θεό, όπως λέει ο άγιος Διονύσιος Αλεξανδρείας και όχι με αινίγματα, αλλά όπως φανερώθηκε στο όρος Θαβώρ, στους αγίους Αποστόλους (Ματθ. 17). Αυτοί θα έχουν αντί για το χρυσό πέταλο που την παλιά εποχή φορούσε ο αρχιερέας, το θείον όνομα, όχι μόνο στα μετωπά τους, αλλά χαραγμένο και στις καρδιές τους, που σημαίνει τη σταθερή, θαρραλέα και αμετάθετη αγάπη. Διότι η γραφή στο μέτωπο σημαίνει τον στολισμό με παρρησία, προσθέτει ο Ανδρέας Καισαρείας. (Μαυρ. σελ. 289-290).*

Ο Χριστός είπε, ότι **οι δίκαιοι θα λάμπουν όπως ο ήλιος** (Ματθ. 13:43), επομένως, ρωτάει ο Ανδρέας, πώς θα υπάρχει ανάγκη από λυχνία ή από ηλιακό φως σ' εκείνους που έχουν τον Κύριο της δόξης για φωτισμό και βασιλιά; Διότι μαζί Του **θα βασιλεύουν αιωνίως**.

Συνέχεια στο KB (22ο) κεφάλαιο

22-6 Καὶ λέγει μοι· οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί, καὶ Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει.

22-7 καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.

Στη δημοτική:

(Η αξιοπιστία της Αποκάλυψης)

22-6 Και μου λέει. Αυτοί οι λόγοι είναι αξιόπιστοι και αληθινοί, και ο Κύριος, ο Θεός των πνευμάτων των προφητών, απέστειλε τον άγγελό του, για να δείξει στους δούλους του αυτά που πρέπει να γίνουν με γρηγοράδα.

22-7 Και ἰδοὺ, ἔρχομαι γρήγορα. Μακάριος ὅποιος τηρεῖ τους λόγους της προφητείας του βιβλίου τούτου.

²⁰⁰ «...φύλλα τῆς ζωῆς οἱ τοῦ Χριστοῦ ἀπρητημένοι καὶ αὐτοῦ ἐχόμενοι πατριάρχαι, προφῆται, ἀπόστολοι, εὐαγγελισταί, μάρτυρές τε καὶ ὁμολογηταί, καὶ οἱ κατὰ καιροὺς ἱερούργοι τοῦ εὐαγγελίου καὶ τῆς ἐκκλησίας ποιμένες, καὶ πᾶσα ψυχή δικαία»... Οικουμενίου ερμηνεία στην Αποκάλυψη.

²⁰¹ (Α Κορ. 3:2): «Γάλα ὑμᾶς ἐπότισα καὶ οὐ βρῶμα· οὕτω γὰρ ἠδύνασθε. ἀλλ' οὔτε ἔτι νῦν δύνασθε· ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε». Και (Εβ 5:12) «...καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς τινὰ τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ Θεοῦ, καὶ γεγονάτε χρεῖαν ἔχοντες γάλακτος καὶ οὐ στερεᾶς τροφῆς». Το «γάλα» έχει και θρεπτική αξία, γι' αυτό συνιστάται στους πνευματικά νηπίους ὡστε να στερεωθούν στην πίστη μέσω των Γραφών (ως δύο μαστών): «ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε εἰς σωτηρίαν» (Α Πετ. 2:2).

22-8 Καγὼ Ἰωάννης ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα. καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα.

22-9 καὶ λέγει μοι· ὄρα μὴ· σύνδουλός σου εἶμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ Θεῷ προσκύνησον.

22-8 Κι ἐγὼ ὁ Ἰωάννης εἶμαι που ἀκούω καὶ βλέπω αὐτά. Καὶ ὅταν ἀκουσα καὶ εἶδα, ἔπεσα, γιὰ νὰ προσκυνήσω μπροστὰ στα πόδια τοῦ ἀγγέλου που μου ἔδειχνε αὐτά.

22-9 Καὶ μου λέει. Πρόσεχε μὴν το κάνεις! Ὁμοίός σου δούλος εἶμαι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ ὄσων τηρῶν τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου αὐτοῦ. Τὸν Θεὸ προσκύνησε.

11. Αξιοπιστία της Αποκάλυψης καὶ ἡ μὴ προσκύνηση τοῦ ἀγγέλου.

Ὁ Ἀρέθας Καισαρείας σχολιάζει: Ὅπως στο *Ευαγγέλιο*, ἔτσι καὶ ἐδῶ, ὁ *ευαγγελιστὴς Ἰωάννης ἀναφέρεται στὴ γνησιότητα ἐκείνων που γράφει. Στὸ *Ευαγγέλιο* ἔγραφε: «καὶ οἶδαμεν (γνωρίζομε) ὅτι ἀληθὴς ἐστὶν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ» (Ἰω. 21:24). Καὶ ἐδῶ ἐπισφραγίζοντας λέει, ὅτι τὰ λόγια τοῦ εἶναι ἀξιόπιστα καὶ ἀληθινὰ καὶ ἡ ἀξιοπιστία τοὺς προέρχεται ἀπὸ τὸν Κύριο καὶ Θεό, ὁ ὁποῖός εἶναι καὶ ὁ Κύριος τοῦ χαρίσματος τῶν προφητῶν. Διότι αὐτὸ θέλει νὰ παραστήσει με τὸ **Κύριος τῶν πνευμάτων**, που εἶναι σαν νὰ ἔλεγε, **ὁ Κύριος τοῦ προφητικοῦ χαρίσματος**.*

Τὸ **ἔρχομαι ταχύ**, λέει ὁ Ἀνδρέας, σημαίνει ἢ τὴν βραχύτητα τοῦ παρόντος καιροῦ σὲ σύγκριση με τὸν μελλοντικό ἢ (καὶ) τὸ τέλος τοῦ καθενός, που ἔρχεται σύντομα. Καὶ **τηρῶν**, λέει ὁ Ἀρέθας, *εἶναι ἐκεῖνος που φροντίζει νὰ μὴ πέσει στὶς τιμωρίες που ἀναφέρονται σ' αὐτὸ τὸ βιβλίον, ἀλλὰ τὶς ἀποφεύγει με τὸν θεάρεστο βίον.* (Μαυρ. σελ. 290).

Ὅπως στο *Ευαγγέλιο* ὁ Ἰωάννης εἶπε: **«ὁ ἔωρακὼς μεμαρτύρηκε, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία»** δηλ. αὐτός που εἶδε αὐτὸς ἔδωσε τὴ μαρτυρία, καὶ ἀληθινὴ εἶναι ἡ μαρτυρία τοῦ» (Ἰω. 19:35), *ἐννοώντας τὸν εαυτὸ τοῦ, ἔτσι κι ἐδῶ, ἔκανε ἀξιόπιστα τὰ ὅσα εἶδε με τὸ νὰ ὁμολογήσει ὅτι εἶναι αὐτήκοος καὶ αὐτόπτης τῶν προφητευθέντων: «**Κι ἐγὼ ὁ Ἰωάννης εἶμαι που ἀκούω καὶ βλέπω αὐτά**».* (22:8). Αὐτὰ λένε οἱ Ἀνδρέας καὶ Ἀρέθας, καὶ προσθέτουν γιὰ τὸν ἀγγέλο που δὲν δέχεται τὴν προσκύνηση: *Εδῶ φαίνεται ἡ εὐλάβεια τοῦ ἀγγέλου, που ἔδειξε τὶς ὁράσεις, ὁ ὁποῖός δὲν δέχεται τὴν προσκύνηση τῶν συνδούλων τοῦ, ἀλλὰ με εὐγνωμοσύνη τὴν ἀπονέμει στὸν Δεσπότη τῶν ὅλων.* (Μαυρ. σελ. 291).

Ὁ ἀγγελος δὲν δέχεται τὴν προσκύνηση διότι, λέει ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης, ὁ Ἰωάννης **«ὡς φαίνεται τὴν προσέφερε λατρευτικῶς»**. Ἀλλὰ ἀπὸ ταπείνωση, μπορεῖ νὰ μὴ δέχθηκε οὔτε τιμητικὴ προσκύνηση ὁ ἀγγελος. Περισσότερα γιὰ τὸ ἴδιο θέμα εἶπαμε στὴν ἐρμηνεία τοῦ εδαφίου 19:10, στὸ 1.05. αὐτοῦ τοῦ τεύχους (σελ. 8).

Στὴ δημοτικὴ:

(Τελευταῖες συμβουλές καὶ εὐχές)

Συνέχεια στο ΚΒ (22ο) κεφάλαιο

22-10 Καὶ λέγει μοι· μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν.

22-11 ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι.

22-12 Ἴδου ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἐκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἔσται αὐτοῦ.

22-13 ἐγὼ τὸ Α καὶ τὸ Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἀρχὴ καὶ τέλος.

22-14 Μακάριοι οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολάς

22-10 Καὶ μου λέει. Μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· γιὰ τὸ καιρὸς εἶναι κοντά.

22-11 Ὅποιος ἀδικεῖ ας ἀδικήσῃ ἐπὶ πλέον, καὶ ὁ ρυπαρὸς ας ρυπαρευθεῖ (βρωμισθεῖ) περισσότερο, καὶ ὁ δίκαιος ας πράξῃ ἐπὶ πλέον δικαιοσύνη, καὶ ὁ ἅγιος ας ἁγιασθεῖ περισσότερο.

22-12 Ἴδου ἔρχομαι γρήγορα, καὶ ὁ μισθός μου εἶναι μαζί μου, γιὰ νὰ ἀποδώσω σὲ καθέναν ὅπως θὰ εἶναι τὸ ἔργο τοῦ.

22-13 Εγὼ εἶμαι τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ωμέγα, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος (Δηλ. κατὰ κυριολεξία, μόνο Εγὼ, ὁ Θεός, ζῶ καὶ ἀρχῶ).

αὐτοῦ, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν.

22-15 ἔξω οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι καὶ πᾶς ὁ φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος.

22-16 Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις. ἐγὼ εἰμι ἡ ρίζα καὶ τὸ γένος Δαβὶδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ πρωϊνός.

22-17 Καὶ τὸ Πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· ἔρχου. καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω· ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, καὶ ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.

22-18 Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου. ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπὶ ταῦτα, ἐπιθήσει ὁ Θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·

22-19 καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφελεῖ ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

22-20 Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· ναὶ ἔρχομαι ταχύ. ἀμήν, ναὶ ἔρχου, Κύριε Ἰησοῦ.

22-21 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων· ἀμήν.

22-14 Μακάριοι ὅσοι πράττουν τις ἐντολές Του, για να είναι η εξουσία τους πάνω στο δέντρο της ζωής, και για να εισέλθουν στην πόλη από τους πυλώνες.

22-15 Ἐξω οἱ (ἄνθρωποι που ζουν σαν) σκύλοι καὶ οἱ μάγοι καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονιάδες καὶ οἱ εἰδωλολάτρες καὶ καθένας που ἀγαπᾷ καὶ πράττει το ψεῦδος.

22-16 Εγώ, ο Ιησούς, ἔστειλα τον ἄγγελό μου να μαρτυρήσει σ' εσάς αυτά για (να πληροφορήσει) τις ἐκκλησίες. Εγώ εἰμαι ἡ ρίζα καὶ τὸ γένος του Δαβίδ, ο ἀστέρας ο λαμπρός, ο πρωϊνός.

22-17 Καὶ τὸ Πνεῦμα καὶ ἡ Νύμφη λένε. Ἐλα. Καὶ ὅποιος ἀκούει ἀς πει: Ἐλα. Καὶ ὅποιος διψᾷ ἀς ἔρθει, καὶ ὅποιος θέλει ἀς λάβει νερό ζωῆς δωρεάν.

22-18 Δίνω μαρτυρία ἐγὼ σε καθέναν που ἀκούει τοὺς λόγους τῆς προφητείας του βιβλίου τούτου. Ἀν κάποιος προσθέσει σ' αὐτά, ὁ Θεὸς θα προσθέσει πάνω του τις πληγές που εἶναι γραμμένες στο βιβλίό τούτο.

22-19 Καὶ ἀν κάποιος ἀφαιρέσει ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας αὐτῆς, θα ἀφαιρέσει ὁ Θεὸς τὸ μέρος του ἀπὸ τὸ δέντρο τῆς ζωῆς καὶ ἀπὸ τὴν πόλη τὴν ἁγία, ἀπὸ τὰ γραμμένα στο βιβλίό αὐτό.

22-20 Λέει ἐκεῖνος που μαρτυρεῖ αὐτά. Ναι, ἔρχομαι γρήγορα. Ἀμήν, ναὶ ἔλα Κύριε Ιησοῦ.

22-21 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ιησοῦ Χριστοῦ ἀς εἶναι με ὅλους τοὺς Χριστιανούς (ἁγίους, διότι ἀκολουθοῦν τὸν Ἅγιο Κύριο Ιησοῦ Χριστό). Ἀμήν.

12.1. Ο Χριστός προς τον Ιωάννη και τους πιστούς.

Χωρὶς ἰδιαίτερη εἰσαγωγή, μόνο με τὴ φράση «καὶ μου λέει», ὁ Ιωάννης δίνει τώρα τὸν λόγο στον Χριστό: **«Και μου λέει: Μη σφραγίσεις τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου»...** Μέχρις ἐδῶ ὁ Ιωάννης παρέθεσε τὰ λόγια τοῦ ἀγγέλου, τώρα μεταφέρεται στο πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, λέει ὁ Ἀνδρέας. **Μη σφραγίσεις τοὺς λόγους τῆς προφητείας, δηλ. μὴν τοὺς φυλάξεις ἀποκλειστικά για τὸν εαυτό σου, ἀλλὰ φανέρωσέ τοὺς σε ὅλους, γιατί τὸ βιβλίό εἶναι κατάλληλο να ἀναγνωσθεῖ ἀπὸ τοὺς πιστοὺς,** προσθέτει ὁ Ἀρέθας. Καὶ αὐτό διότι, ὅπως ἐξηγεῖ ὁ Ἀνδρέας, **με τὴν περιγραφή τῆς ετοιμασμένης κολάσεως για τοὺς ἀμαρτωλοὺς καὶ με τὴν ὑπόσχεση τῆς ἀναπαύσεως τῶν ἁγίων, ὁδηγεῖ προς τὴν ἀληθινὴ ζωή.** (Μαυρ. σελ. 291).

Πρέπει να σημειωθεῖ ὅτι **υπάρχει κάποιος «σφράγισμα»!** Αὐτό δὲν ἀφορᾷ τὸ κείμενο, ἀλλὰ τὴν κατάσταση τῶν ψυχῶν που τὸ μαθαίνουν. Γιατί ἡ προφητεία ἔχει στόχο τὴ βελτίωση τῶν ψυχῶν. Ἔτσι πρῶτα τὸ νόημά τῆς εἶναι πνευματικὸ καὶ ὕστερα σαν εἰκόνα τοῦ πνευματικοῦ στη γῆ ὑπάρχουν τὰ σημάδια τῆς προφητείας οφθαλμοφανῶς. Ὅπως ἔπρεπε οἱ Μαθητὲς να ρωτοῦν τὸν Χριστό για τὴν ἐρμηνεία τῶν παραβολῶν, ὅταν δὲν ἦταν τέλειοι, τὸ ἴδιο πρέπει καὶ ὅσοι θέλουν να ἐρμηνεύσουν τὴν Ἀποκάλυψη να ρωτοῦν τοὺς ἁγίους καὶ μάλιστα τοὺς συγχρόνους.²⁰² Διότι ἡ πρῶτη καὶ ἀκριβὴς ἐρμηνεία εἶναι πάντα πνευματικὴ. (βλ. τεύχ. Γ & Ι).

²⁰² Ἔτσι γνωρίζομε ὅτι ὁ ἅγιος Παῖσιος (+1994) ἔχει βεβαιώσει πως τὸ Τσέρνομπιλ εἶναι ἡ τρίτη σάλπιγγα, ἀν καὶ ἡ Ἀποκάλυψη λέει: «ἔπεσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας»... (Ἀπ. 8:10). Ἀλλὰ «ἀστέρες» εἶναι οἱ ἐπίσκοποι. (1:20).

Δηλαδή αφορά την ωφέλεια ή τη βλάβη των ψυχών. Στο υλικό πεδίο δίνεται, με τα ίδια λόγια, μια εικόνα του προφητικού πνευματικού νοήματος. Είναι προφανές ότι για τον τυχόντα ερμηνευτή υπάρχει δυσκολία, σαν να υπάρχει σφράγισμα, να αποδοθεί σωστά το πνευματικό νόημα των προφητευομένων, που είναι και το σπαιδιαίτερο.

«Ο καιρός είναι εγγύς», γιατί είναι μπροστά μας τα προφητικά γεγονότα, αλλά και η δυνατότητα για μετάνοια. Στον καιρό της παρουσίας ζωής είναι **«κοντά» η μετάνοια** και στο χέρι μας η απόκτηση των αρετών, ενώ **μετά το θάνατο αυτά είναι «μακριά»**. Και αυτό τονίζει ο απόστολος Παύλος: **«Να, τώρα είναι καιρός ευπρόσδεκτος, να τώρα είναι ημέρα σωτηρίας»**. (Β Κορ. 6:2). Και είδαμε ότι ο ισχυρός άγγελος, που έρχεται να ειρηνεύσει (προσωρινά) τη γη, ορκίστηκε ότι **«χρόνος (μετανοίας) δεν θα υπάρξει πια»** (Απ. 10:6) στην ανθρωπότητα, παρά μόνο αυτός του κηρύγματος του «μικρού βιβλίου», δηλ. του συντόμου επανευαγγελισμού που θα γίνει από τους Ορθοδόξους.

Ο Άνθιμος ερμηνεύει: **«Το δε, ο καιρός είναι εγγύς (κοντά), αντί του είναι πάντως αναγκαίο να γίνουν όσα ειπώθηκαν. Οπότε πρέπει αυτά να διασαφηνισθούν ώστε, πριν να πραγματοποιηθούν, να προκαλέσουν μετάνοια στους αμαρτωλούς»**. (σελ. 211). Το **«Ιδού έρχομαι γρήγορα, και ο μισθός μου είναι μαζί μου, για να αποδώσω σε καθέναν όπως θα είναι το έργο του»**, σημαίνει ότι η **Κρίση**, είτε η **μερική** (μετά το θάνατο του καθενός), είτε η **γενική** (κατά τη Συντέλεια) δεν θα αργήσει.

«Όποιος αδικεί ας αδικήσει περισσότερο, και ο ρυπαρός ας ρυπαρευθεί (βρωμισθεί) περισσότερο»... Δεν προτρέπει σε αδικία ή ρυπαρότητα μ' αυτά που λέει. Μη γένοιτο! Αλλά θέλει να πει πως κανένας δεν αναγκάζεται να αλλάξει γνώμη. Είναι σαν να έλεγε: Ο καθένας να πράξει ότι θέλει. Δεν βιάζω την προαίρεση, εξηγεί ο Ανδρέας.

Ο Κύριος επισημαίνει: **«Εγώ είμαι το Άλφα και το Ωμέγα, ο πρώτος και ο έσχατος, η αρχή και το τέλος»**. Και στην αρχή της Αποκάλυψης (1:17), όταν εμφανίστηκε με υπερφυσικές δυνάμεις, είπε στον Ιωάννη: **«Μη φοβάσαι, εγώ είμαι ο πρώτος και ο έσχατος (τελευταίος)»**. Δηλ. η παρουσία Μου, είτε είναι ταπεινή, είτε είναι με δυνάμεις και δόξα, από Εμένα γίνεται. Δεν υπάρχει εκτός από Εμένα Θεός. Και ονομάζεται **Α** μεν, δηλ. πρώτος για τη θεότητα, **Ω** δε, δηλαδή έσχατος, για την ανθρωπότητά Του, λέει ο Ανδρέας. (Μαυρ. σελ. 292). Ομοίως και ο Βέδας λέει: **«Στο Α δηλώνει τη θεότητα του Λόγου, και στο Ω την προσληφθείσα ανθρωπότητα, την αρχή χωρίς τέλος. Κάτι που επιβεβαιώνεται από τη συχνή επανάληψη σε αυτό το βιβλίο. Αυτό γίνεται, είτε για να υποδηλώνει εκάστοτε τη θεότητα και την ανθρωπότητα του ενός Χριστού, ή ότι ολόκληρη η Τριάδα πρέπει να κηρυχθεί ότι είναι μίας φύσης (ή ουσίας, δηλ. είναι ένας ο Θεός). Όπως λέει ο προφήτης: «Εγώ πρώτος και εγώ μετά ταύτα' πλην Εμού ουκ έστι Θεός»** (Ησ. 44:6).

Είναι πραγματικά άξιοι να μακαρίζονται όσοι πράττουν τις εντολές του Θεού. Διότι θα έχουν μετοχή στην αιώνια ζωή και στο ξύλο - δένδρο της ζωής, δηλ. τον Χριστό και Θεό μας και θα αναπαύονται και θα εντρυφούν στο να τον θεωρούν και δεν θα μπορεί να τους παρεμποδίσει καμιά πονηρή δύναμη, λέει ο Ανδρέας. Και με τις **αποστολικές πύλες**, δηλ. με τα διδάγματα (της διδασκαλίας) των αποστόλων, θα εισέλθουν στην άνω πόλη, διά της αληθινής θύρας, και δεν θα πηδήσουν από άλλο μέρος, όπως οι μισθωτοί ποιμένες, αλλά θα εισαχθούν από τον θυρωρό της ζωής (Ιω. 10:12), προσθέτει ο Ανδρέας. (Μαυρ. σελ. 292).

Ενώ είναι μακάριοι όσοι σώζονται πράττοντας τις εντολές του Χριστού, οι υπόλοιποι κατακρίνονται και χάνουν τη χάρη του Θεού και την Ουράνια μακαριότητα: **«Έξω οι (άνθρωποι που ζουν σαν) σκύλοι και οι μάγοι και οι πόρνοι και οι φονιάδες και οι ειδωλολάτρες και καθέννας που αγαπά και πράττει το ψεύδος»**. (22-15).

Ερμηνεύει ο Αρέθας: Ονομάζει **κύνες (σκυλιά)**, όχι μόνο τους αναιδείς απίστους, αλλά και τους **κινάιδους**, που για την αναίδειά τους και ακαθαρσία, τους απομακρύνει. Είναι αυτοί για τους οποίους και ο θείος Μωυσής λέει: **«Δεν θα προσφέρεις στον οίκο Κυρίου του Θεού σου**

μίσθωμα (αμοιβή) πόρνης ούτε άλλαγμα κυνός (συναλλαγή κιναιίδου), για οποιοδήποτε τάξιμο, γιατί και τα δύο είναι βδελυκτά στον Κύριο και Θεό σου». (Δευτ. 23:19). **Κύνες** όμως είναι και όσοι, μετά το βάπτισμα, όπως οι σκύλοι, επέστρεψαν στον εμετό τους (τον αηδιαστικό τρόπο ζωής), λέει ο Ανδρέας. (Μαυρ. σελ. 292).

Ειπώθηκε **«έξω»**, λέει ο Βέδας, «γιατί όλη η μανία των πονηρών επιτίθεται ακόμη και τώρα στην Εκκλησία από μέσα (με την κακία της ψυχής τους). **Αλλά όταν ο Κύριος του οίκου εισέλθει, καθώς και οι άγιοι εισέλθουν μαζί Του στον Γάμο, θα κλειστεί η θύρα. Τότε θα αρχίσουν να στέκονται έξω και να χτυπούν την πόρτα».** (Λουκ. 13:25).

12.2. Η βασιλική καταγωγή του Ιησού, ευχές για τον ερχομό Του, αφορισμοί στους αλλοιωτές της Αποκάλυψης.

Προβάλλεται ονομαστικά ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός, Χρησιμοποιεί στον λόγο Του την προσωπική αντωνυμία **«Εγώ»** δύο φορές, λέει ο π. Χαράλαμπος Βασιλόπουλος. Με το να στείλει τον **άγγελό Του φαίνεται το δεσποτικό Του αξίωμα**, λένε οι Ανδρέας και Αρέθας. Για να **μαρτυρήσει ο άγγελος**, δηλ. να δώσει μαρτυρία όχι στα κρυφά, αλλά φανερά για να την ακούμε όλοι, στις Εκκλησίες όλου του κόσμου, λέει ακόμα ο Αρέθας.

Παρατηρούμε, όμως, ότι πολλοί άγγελοι εμφανίζονται στον Ιωάννη, ενώ **δύο φορές πέφτει να προσκυνήσει άγγελο.**²⁰³ Και επειδή και τις δύο φορές δεν γίνεται δεκτή η προσκύνηση, από αυτό καταλαβαίνουμε ότι πρόκειται για διαφορετικούς αγγέλους. Αλλιώς ο Ιωάννης θα ήξερε από την πρώτη φορά ότι ο άγγελος δεν δέχεται την προσκύνηση και δεν θα ξαναδοκίμαζε. Συνεπώς δεν καταδεικνύεται από το κείμενο ένας συγκεκριμένος άγγελος για τον οποίο να υποθέσουμε ότι αυτός μεταφέρει το μήνυμα στις Εκκλησίες. Οπωσδήποτε, οι άγγελοι συμμετέχουν στη διάδοση του ευαγγελικού και προφητικού λόγου. (Βλ. και σελ. 63). Και ο Ιωάννης είναι σε ανάλογο καθήκον για την αναγγελία του προφητικού μηνύματος της Αποκάλυψης, καθώς άκουσε τον Χριστό να του λέει: **«Ό,τι βλέπεις γράψε σε βιβλίο και στείλε το στις επτά Εκκλησίες».** (Απ. 1:11). Και ακόμη: **«Γράψε, λοιπόν, αυτά που είδες, και αυτά που γίνονται και όσα μέλλουν να γίνουν μετά από αυτά».** (Απ. 1:19). Ορατός άγγελος, επομένως, που μαρτυρεί σε μας, κατά τον λόγο: **«Εγώ, ο Ιησούς, έστειλα τον άγγελό μου να μαρτυρήσει σ' εσάς αυτά, για (να πληροφορήσει) τις Εκκλησίες»**, είναι ο Ιωάννης. Και λέει **για (να πληροφορήσει) τις Εκκλησίες, διότι η Αποκάλυψη προορίζεται για την Εκκλησία**, όπως είδαμε ήδη από την αρχή της ερμηνείας μας, γράφει ο π. Χαράλαμπος. (σελ. 253).

Ο Χριστός είναι **ρίζα του Δαβίδ**, γιατί είναι Θεός, και **γένος του Δαβίδ**, επειδή βλάστησε κατά σάρκα από αυτόν, λένε οι Ανδρέας και Αρέθας. Είναι επίσης ο Χριστός, **ο αστήρ ο λαμπρός ο πρωϊνός**, επειδή ανέτειλε σ' εμάς από τον τάφο, μετά από τρεις ημέρες, και επειδή μετά από τη νύχτα αυτού του βίου, το πρωϊ της ανάστασης όλων, θα φανερωθεί στους αγίους, φέρνοντας την ατέλειωτη ημέρα, λέει επίσης ο Ανδρέας. Επίσης μπορούμε να πούμε πως ο Χριστός είναι ο αστήρ, ο πρωϊνός γιατί είναι αίτιος κάθε σωφροσύνης, και λαμπρός γιατί φωτίζει κάθε άνθρωπο που έρχεται στον κόσμο (Ιω. 1:9), λέει ο Αρέθας. (Μαυρ. σελ. 293). Ο Χριστός είναι το γένος Δαβίδ, διότι ενανθρώπισε μέσω της Υπεραγίας Θεοτόκου, η οποία ήταν **«εξ οίκου και πατριάς Δαυίδ»**, όπως και ο Ιωσήφ. (Λουκ. 2:4), εξηγεί ο π. Χαράλαμπος. (σελ. 253).

Ως προς τον Δαβίδ, λέει ο Βέδας: **«Εδώ, ο Χριστός, εξέφρασε τη διπλή φύση του προσώπου Του, δηλαδή, ότι ο ίδιος ήταν ο Πλάστης του Δαβίδ, κατά τη θεότητά Του, ο οποίος (επίσης) έγινε «εκ σπέρματος Δαυίδ κατά σάρκα» (Ρωμ. 1:3). Και αυτό το ερώτημα ο Κύριος αποτείνει στους Εβραίους, στο Ευαγγέλιο (Ματθ. 22:44). Δηλαδή πώς «ο Χριστός είναι Υιός του Δαβίδ», όταν «ο Δαβίδ εν Πνεύματι Τον αποκάλεσε Κύριο»;** (Ψαλ. 109:1).

²⁰³ (19:10) Και έπεσα μπροστά στα πόδια του, για να τον προσκυνήσω. Αλλά μου λέει: Κοίτα μην το κάνεις! Και: (22:8) Κι εγώ ο Ιωάννης είμαι που ακούω και βλέπω αυτά. Και όταν άκουσα και είδα, έπεσα, για να προσκυνήσω μπροστά στα πόδια του αγγέλου που μου έδειχνε αυτά. (22:9) Και μου λέει. Πρόσεχε μην το κάνεις!

Στο **έρχομαι ταχύ**, που λέει ο Χριστός, **έρχου** απαντούν με λαχτάρα οι στρατιώτες της πίστεως, οι αθλητές της πνευματικής άσκησης, λέει ο π. Χαράλαμπος. (σελ. 255).

Η Νύμφη, δηλ. η Εκκλησία «και το εις αυτήν Πνεύμα» κράζουν μέσα στις καρδιές μας «Αββά ο Πατήρ» (Γαλ. 4:6) και επικαλούνται την παρουσία του μονογενούς Υιού του Θεού. Και κάθε πιστός που ακούει, ως διδαγμένος, προσεύχεται στον Θεό και Πατέρα και λέει: «**ελθέτω η Βασιλεία Σου**». (Ματθ. 6:10). Και **ο διψών ερχέσθω**, διότι υπάρχει ανάγκη για το ποτό της ζωής, για να βεβαιωθεί κανείς ότι τον κατέχει. **Μάλιστα η ζωή προσφέρεται ως δώρο**, όχι σε όσους δεν κοπίασαν καθόλου, αλλά σε όσους πρόσφεραν αντί χρυσού και αργύρου, που είναι ανάξια της μεγαλειότητας του δώρου, μαζί με την γνήσια και θερμή γνώμη, και τον σωματικό κόπο, λέει ο Ανδρέας. Και προσθέτει:

Δίνω μαρτυρία και διαβεβαίωση, λέει ο Ιωάννης, ότι είναι πιστό και απαράβατο κάθε τι που επισημάνθηκε στα λόγια αυτής της προφητείας. **Δίνω μαρτυρία ότι δεν πρέπει κανείς «μήτε να αφαιρέσει, μήτε να προσθέσει»** στο βιβλίο, γιατί πρόκειται να έλθουν οπωσδήποτε σ' αυτόν οι πληγές που αναφέρονται σε όλο το βιβλίο, ερμηνεύει ο Αρέθας. (Μαυρ. σελ. 293).

Ο απόστολος Παύλος απειλεί ανάθεμα στους νοθεύοντας την πίστη (Γαλ. 1:8-9). Ο δε Ιωάννης απειλεί ανάθεμα σε όσους νοθεύουν την ελπίδα που περιέχεται στην Αποκάλυψη, λέει ο πατήρ Ιωήλ Γιαννακόπουλος.

«Νύφη» του Χριστού είναι και η ψυχή του καθ' ενός μας, λέει ο π. Χαράλαμπος. Και προσθέτει: Νύφη που πρέπει να είναι καθαρή, άμωμη, λευκή, ακηλίδωτη. Νύφη που προσμένει να ενωθεί με τον Σωτήρα Χριστό. Ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός με το **έρχομαι ταχύ**, απευθύνεται στο σύνολο των ανθρωπίνων υπάρξεων, όχι όμως αφηρημένα, αλλά **στην κάθε ψυχή ξεχωριστά**. Προειδοποιεί για τον ερχομό Του κάθε ψυχή. Και θέλει από κάθε ψυχή να ακούσει το «έρχου», δηλ. το **έλα Κύριε**. (σελ. 255). Μάλιστα από τους πιστούς, οι οποίοι έλαβαν ήδη τον **αρραβώνα των μελλόντων αγαθών** (βλ. σελ.5) διά των Μυστηρίων της Εκκλησίας.

Και ο Ιωάννης κλείνει το βιβλίο της Αποκάλυψης, δίνοντας την αποστολική ευλογία του: «**Η χάρη του Κυρίου Ιησού Χριστού ας είναι με όλους τους αγίους δηλ. τους Χριστιανούς (που ακολουθούν πιστά τον μόνο άγιο Κύριο Ιησού Χριστό)**». Και εμείς ευχόμεθα: Αμήν (γένοιτο).

Αυτό το (12ο) τεύχος:

https://www.imdleog.gr/apocalypse/apocalypse_12.pdf

Προηγούμενα τεύχη:

- A. https://www.imdleog.gr/apocalypse/apocalypse_a.pdf
- B. https://www.imdleog.gr/apocalypse/apocalypse_b.pdf
- Γ. https://www.imdleog.gr/apocalypse/apocalypse_c.pdf
- Δ. https://www.imdleog.gr/apocalypse/apocalypse_d.pdf
- E. https://www.imdleog.gr/apocalypse/apocalypse_e.pdf
- ΣΤ. https://www.imdleog.gr/apocalypse/apocalypse_f.pdf
- Z. https://www.imdleog.gr/apocalypse/apocalypse_g.pdf
- H. https://www.imdleog.gr/apocalypse/apocalypse_h.pdf
- Θ. https://www.imdleog.gr/apocalypse/apocalypse_9.pdf
- I. https://www.imdleog.gr/apocalypse/apocalypse_10.pdf
- ΙΑ. https://www.imdleog.gr/apocalypse/apocalypse_11.pdf

Γενικά, επί πλέον τεύχη και video: <https://www.imdleog.gr/ap/apoc.html>

30 Μαΐου / (12 Ιουνίου) 2022
Πεντηκοστή, της Αγίας Τριάδος
Λεόντιος Μοναχός Διονυσιάτης
www.imdleog.gr

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α :

Ε ν ό τ η τ ε ς :

Σελίς

Το γαμήλιο δείπνο του Αρνίου (19:5 - 19:10)

1.1.	Σύνδεση με τα προηγούμενα	2
1.2.	Το γαμήλιο δείπνο του Αρνίου	3
1.3.	Διαφωτιστικοί συμβολισμοί	5
1.4.	Οι καλεσμένοι στο δείπνο του γάμου του Αρνίου	7
1.5.	Η προσκύνηση στον άγγελο και η «μαρτυρία του Ιησού»	8

Ο αναβάτης του λευκού ίππου (19:11 - 19:21)

2.1.	Ο αναβάτης του λευκού ίππου με δικαιοσύνη κρίνει και πολεμάει	11
2.2.	Τι δηλώνει ο λευκός ίππος	12
2.3.	Τι δηλώνει η εμφάνιση του Χριστού και των ουρανίων στρατευμάτων	13
2.4.	Οι αντιθέσεις μεταξύ των στρατευμάτων Χριστού και Αντιχρίστου	14
2.5.	Ο άγγελος μέσα στον ήλιο	16
2.6.	Τα «όρνεα»	17
2.7.	Τα «στρατεύματα» του Διαβόλου και το στράτευμα του Χριστού	19
2.8.	Η νίκη του Χριστού	20

Η χιλιετής Βασιλεία του Χριστού (20:1 έως 20:6)

3.1.	Το δέσιμο του Σατανά	24
3.2.	Τα χίλια (1000) έτη.	25
3.3.	Το λύσιμο του Σατανά για μικρό χρόνο	28
3.4.	Παρένθεση περί αγαθών και πονηρών πνευμάτων.	30
3.5.	Η κρίση από τους καθισμένους πάνω στους θρόνους.	34
3.6.	Οι δύο θάνατοι και οι δύο αναστάσεις.	38

Γωγ και Μαγώγ (20:7 έως 20:10)

4.1.	Ποιοι είναι οι Γωγ και Μαγώγ	40
4.2.	Ο πόλεμος κατά της Εκκλησίας (και η καταστροφή) των Γωγ και Μαγώγ.	42

Η Κρίση μπροστά στο μεγάλο λευκό θρόνο (20:11 έως 20:15)

5.1.	Το τέλος του παρόντος κόσμου με την εμφάνιση του Κριτού	49
5.2.	Η κρίση των νεκρών με το άνοιγμα των βιβλίων	51
5.3.	Οι νεκροί της θάλασσας, του θανάτου και του Άδη	52
5.4.	Η οριστική τιμωρία του θανάτου, του Άδη και των αμαρτωλών	53

Καινούργιος ουρανός και καινούργια γη (21:1 έως 21:8)

6.1.	Η όραση της ανακαινισμένης Κτίσης, περιληπτικά	55
6.2.	Η νέα αγία Ιερουσαλήμ	55
6.3.	Αληθινοί οι λόγοι του Θεού, οι νικητές κληρονόμοι και οι καταδικαστέοι στο πυρ	58

Τα κύρια χαρακτηριστικά της νέας Ιερουσαλήμ (21:9 έως 21:14)

7.1.	Όραση με τη βοήθεια του αγγέλου, φωτισμός και πυλώνες της Νέας Ιερουσαλήμ	61
7.2.	Τείχος και πυλώνες της Νέας Ιερουσαλήμ	62

Μέτρηση και πολύτιμα συστατικά της Ουράνιας Πόλης (21:15 έως 21:21)

8.1.	Μέτρηση της Ουράνιας Πόλης	65
8.2.	Τα πολύτιμα συστατικά της Ουράνιας Πόλης	66

9	Επί πλέον χαρακτηριστικά της Νέας Ιερουσαλήμ (21:22 έως 21:27)	70
10	Ο ποταμός και το δένδρο της ζωής (22:1 έως 22:5)	72
11	Αξιοπιστία της Αποκάλυψης και μη προσκύνηση του αγγέλου (22:6 έως 22:9)	76
	Τελευταίες συμβουλές και ευχές (22:10 έως 22:21)	76
12.1.	Ο Χριστός προς τον Ιωάννη και τους πιστούς	77
12.2.	Η καταγωγή του Ιησού, ευχές για τον ερχομό Του, αφορισμοί στους αλλοιωτές	79